Digitized by the Internet Archive
in 2012 with funding from
Research Library, The Getty Research Institute

http://www.archive.org/details/wilhemdederdedoo00rotg

G. Laris inv. D. Tidemann. delin G. v.der Gouwen. sculp.

WILHEM DE DERDE,

door Gods genade,

KONING VAN

ENGELAND, SCHOTLAND, VRANKRYK EN IERLAND,

BESCHERMER DES GELOOFS, ENZ. ENZ. ENZ.

In Heldendicht beſchreven

Door L. ROTGANS.

I. DEEL.

Tweede Druk.

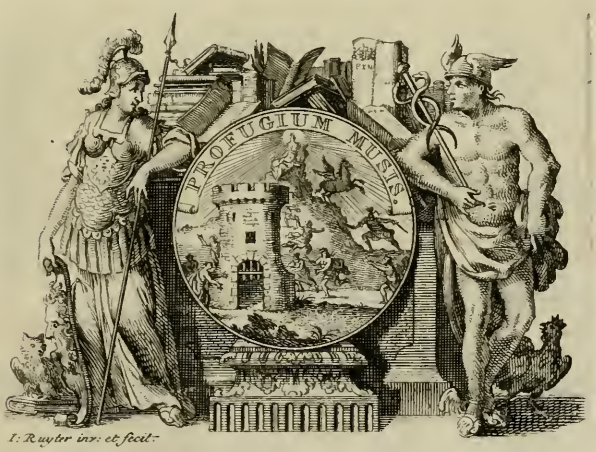

TE AMSTELDAM;

By ANTONI SCHOONENBURG, 1735.

OPDRAGT

AAN DEN HOOG-EDELEN WELGEBOREN HEER

DIDERIK van VELDHUIZEN,

HEERE VAN HEEMSTEDE, WILLISKOP, KORTHEESWYK, ENZ. ENZ. KANONIK TEN DOM, GEELIGEERDE RAAD TER VERGADERINGE VAN D'EDELMOGENDE HEEREN STAATEN 'S LANDS VAN UTRECHT, EN HUNNE ORDINARIS GEDEPUTEERDE, HOOGHEEMRAAD DES LEKKENDYKS BOVENSDAMS, ENZ. ENZ.

Yn Zangheldin, beſtuuwt met krygsbanieren,
Met helm en ſpeer en beukelaar bekleed,
Gehult om't hoofd met WILHEMS veldlaurieren,
Bromt moedig, daar zy 't krygstoneel betreed:
Maar ſchoon zy dus met mannelyke ſchreden
Te veld ſtapt, en geharnaſt zich vertoont;

De Nyd heeft vaak der Dichtren roem beſtreden;
En niemant blyft van 't wangedrogt verſchoont.
Tracht dan, o Nimf, een Schermheer op te zoeken;
Wiens hoog gezag, van groot en kleen geviert,
Verheerlykt in een ry van Letterkloeken,
De tanden breek' van 't woedende ongediert.
VELDHUIZENS Naam verſtrekke uw borſt een wapen:
Een Naam, door 't Sticht en Nederland vermaart.
Een Wachter, op wiens wacht het volk mag ſlaapen,
En ruſten, ſchoon 't geweld veel onruſt baart.
Een kloeke Loots, die 't Schip der Nederlanden,
In 't midden van 't verbolgen krygsgety,
Helpt ſtuuren, en de Kiel behoed voor 't ſtranden;
Gezeten aan het roer van Staatvoogdy.
Die 't Staatenhuis, beroemt door Stichtſche Vaders,
Met zorg bewaakt, en ſlaaft ten dienſt van 't land;
Gevoed met room uit Pallas heilige aders:
Dat tuig' 's Mans deugd en onbevlekt verſtand.
Die in zyn hert den Stamboom van Oranje
Gewortelt houd, en 't overoud Geſlacht,

Dat

Dat Neêrlands recht beſchermde in ſpyt van Spanje,
Gelyk 't betaamt, om zyn verdienſten acht.
Dat toont zyn Hof, de bloem der Landjuweelen,
Daar 't Vorſtendom, naar 't leven afgebeelt
In marmer, en geplaatſt in luſtprieelen,
't Nieuwsgierig oog, en 't hert der volken ſtreelt.
Zo tracht hy, in 't aanſchouwen, ons te leerèn,
De dienſten van dien wydberoemden Stam
t'Erkennen, en ſteets dankbaar te waardeeren
Het Bloed, waar uit myn Vorſt zyn oorſprongk nam.
Als zulk een Heer myn Zangnimf zal verweeren,
En dekken met zyn vlerken, wytgeſpreid;
Durft zy den Nyd in 't aangezigt braveeren,
En ſpotten met haar haters onbeſcheid.
Laat Momus vry zyn bitſche tanden wetten,
En ſlaan den klaauw in 't merg van myn gedicht;
Ik zal geruſt Vorſt WILHEMS lof trompetten:
Een Vorſt, een Held, voor wien d'aaloutheid zwicht.
Door u beſchermt, volg ik de legervaanen,
O HEEMSTEE, van dien grooten Oorlogsheld,

Die

Die 't volk verloſte, en Neêrlands onderdaanen,
Geloof en recht kloekmoedig heeft herſtelt.
Zo ſtuift, myn Heer, myn magt van oorlogsvlooten,
Met zyn beleid gewapent, door de zee;
En blaakt de lucht met felle donderklooten,
Of pleit op 't zout voor Neêrlands ruſt en vreê.
Zoo moet uw gunſt myn huuwlykstogt geleijen,
(Een hoofdſtof, daar myn Heldendicht op ſpeelt)
Daar Godsdienſt, en de Deugden 't bruidsbed ſpreijen,
Waar op de Prins Vorſt Jakobs Dochter ſtreelt:
Terwyl het Hof, en Grooten van Britanje,
Op 't hooge feeſt, daar Karels rykdom praalt,
Verlangen naar de daaden van Oranje;
Die, op hun beê, zyn Gunſteling verhaalt.
Zo tracht myn Nimf van verre na te ſtreeven
Virgyl, beroemt door Vorſt Anchizes Zoon,
En vinding van Eneas heerlyk leven;
Zo net verſiert, als hoog van wyze en toon.
Maar moet myn zang de vlag voor Maro ſtryken;
(Wie zal hem ooit in Heldenpoëzy,

In

In ſchikking, taal en oorlogsſtyl gelyken?)
De waarheid zet myn Dicht weer luiſter by.
Ook gaat myn Held den Trooiſchen Held te boven,
Zo ver myn toon voor Maroos toonen buigt.
Myn Veldheer ruimt geen vaderland noch hoven;
Als Trojes puin van Venus Zoon getuigt.
Laat Lodewyk zyn Franſchen Sinon zenden,
Die, heet op moord, op roof en oorlogsbuit,
De ſteden door de vlammen tracht te ſchenden;
Hy bluſt het vuur, hy dooft de krygstoorts uit.
Eneas zwerve als balling op de baaren,
Van vaderland, van have en erf ontbloot.
Myn Wilhem heerſcht voor Gods vervolgde Schaaren.
Hy voed en queekt den balling in zyn ſchoot.
Eneas minne, in Maroos Heldendichten,
Lavinia, door Jupiters beſluit;
Om Latium aan 's Tybers boord te ſtichten,
En vechte in 't veld met Turnus om de Bruid.
Myn Wilhem huuwt aan 't Pronkjuweel der Vrouwen,
Door 't nootlot van den waaren God bepaalt,

Om Jezus Kerk noch hooger op te bouwen;
Hy ſtryd voor 't recht van 't volk, en zegepraalt.
Zo ſtapt myn Held op Stuarts hooge troonen,
Met Jakobs Telg, zyn groote Gemaalin,
Verheerlykt met drie Koninklyke kroonen,
Begroet van 't volk, den raad, en 't hofgeſin.
O Mantuaan, zo hoog door kunſt verheven!
Gy had uw vlyt voor WILHEM aangewend,
Had u de tyd vergunt met hem te leeven;
En uw Trojaan waar heden onbekend.
Ook was myn Held alleen voor u geboren,
Voor uwe pen, ô Roem van Helikon!
Nu heeft myn Nimf dat ruime veld verkoren;
Schoon ſchaars gelaaft uit Pegaas Hengſtebron.
Veel waage ik, door 't vermetel onderwinden
Van zulk een werk, een heldenſtuk, zo zwaar.
Ik ſteeke in zee, maar zal veel klippen vinden,
En ſtrand de kiel, myn Zangnimf loopt gevaar.
De Dichters ſtaan alreê met my verlegen.
Ik word beklaagt van Hollands Hoofdpoëet;

Zyn

Zyn vriendſchap wenſcht my op den togt veel zegen,
Doch 't minzaam hert vreeſt ſchipbreuk, ſchroomt myn leet.
Maar neen ik dwaal. wat droome ik van de baaren,
En 't zeilen met een zwakke kiel door 't zout?
Myn yver doet my dwaas ten hemel vaaren,
Met hem, dien eer de dagkoets wierd betrout.
Maar vliegt myn Nimf om hoog, om laag te daalen,
Met Dedaals zoon, en voerman Faëton:
Al word haar oog geblikſemt door de ſtraalen;
Geen nood: zy zengt haar vlerken aan de Zon.
Ik word genoopt, gepreſt, en vlieg dan heene.
Beſpot my niet, ô Dichters in dien nood;
Betreurt my, volgt de dochters van Klimene,
Die 's broeders val beweenden, en zyn dood.
En gy, dien ik myn Heldenzangen wye,
VELDHUISEN, door beleefdheid wyd vermaard,
De liefde van de Stichtſche burgerye
Wel dubbeld door verdienſte en deugden waard;
Ai laat uw gunſt en heuſchheid, my gebleken,
Den hoogmoed van myn trotſe Zangheldin,

Haar onmagt, met haar feilen en gebreken
Verſchoonen, uit een toegenegen zin.
En zo myn Nimf uw oor ooit kon behaagen;
Het zy ze ſloeg in 't veld een oorlogstoon:
Of midden in 't gejuich den zegewagen
Geleidde van God Mavors grootſten Zoon:
Het zy ze treurde en mengde met haar traanen
De lykaſch van de Britſche Koningin:
Of vrolyk zong in HEEMSTEES groene laanen;
Daar Filomeel, weleer door Tereus min
Onteerd, den hoon van 't ſchandelyk omhelzen,
't Schoffeeren van den dwingeland vergeet;
Ja, queelende op de kruin der ryzende elzen,
Voor vrolykheid verwiſſelt al haar leet:
Noch eens, kon ooit myn zang uw oor bekooren,
VELDHUISEN, leg een wyl uw ſtaatzorg af,
Om heldendeugd en dapperheid te hooren;
En volg met my Oranjes legerſtaf.
De Dichtkunſt kon myn zinnen lang vermaaken,
Ontſtak myn geeſt met heilig vuur, myn Heer.

d'Aal-

d'Aaloudheid nam die goddelyke zaaken
Ter herte, en ſchreef in dicht, met roem en eer:
Dat tuigen ons de Grieken en Latynen;
Daar Latium en 't wydberoemde Atheen,
Dat helder licht zag uit haar muuren ſchynen,
En klimmen naar de wolken van beneên.
Nu kan Euroope ook ſchrandre Mannen queeken,
Zelf van Apol op Pindus top geteelt;
Die aan dat licht hun' vluggen geeſt ontſteeken;
Wier zuivre toon de ziel der Goden ſtreelt.
In Neêrland heeft ook ſtof om hoog te draaven
Op Dichters, door hun zangen wyd vermaard;
Wier lof en eer zal blyven onbegraaven,
Zo lang de Zon haar ſtraalen ſchiet op d'aard'.
Ik zie een ry geletterde Poëeten
Ten zangberg treên, naar 't heilig offerkoor;
Die voor 't altaar, als Febus Prieſters, zweeten;
En, ben ik 't waard, ik ſtreeve op 't zelve ſpoor.
Ik volg van ver die kloeke Letterhelden,
(Schoon d'onmagt en myn kunſtgebrek my ſmert)

OPDRAGT.

Die voor myn toon hun ſchelle ſnaaren ſtelden;
Ik eer die bloem der Dichters in myn hert:
En u, myn Heer, dien, met uw welbehaagen,
Myn Zangeres haar zangen op mag draagen.

Hoog Edele wel geboren Heer,

Uw Hoog Ed. gehoorzaamſte en
verpligſte Dienaar

L. ROTGANS.

Aan

Aan den Lezer.

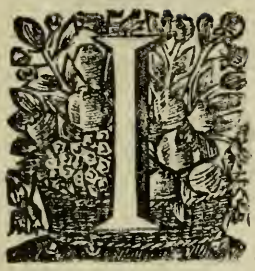

K hebbe my verſtout de wondere daaden van dien grooten Koning, WILHEM DEN DERDEN, (*ſchoon deze hooge ſtoffe de penne van een ervarener Dichter vereiſcht*) *in Heldendicht te beſchryven. Eenige Grieken en Latynen, bedienden zich eertyds van verdichtſelen, om de Helden op 't krygstoneel te voeren. Maar ik hebbe deze waarachtige geſchiedeniſſe, zo vol ongehoorde dapperheden, kloekmoedige herſtellingen van Vryheid en Godsdienſt, en wonderbaare gevallen, die het geloof van den nakomeling in twyfel zullen ſtellen, tot het voorwerp van myne bezigheden uitgekeurt.*

De liefde tot dien wytberoemden Vorſt, de hooge achting van des zelfs ongemeene hoedanigheden, en tedere zuchten voor myn Vaderland, door zyne wapenen in de vorige jaaren vrygevochten, en het geweld van den Franſchen Koning Lodewyk den XIV, *ontrukt, hebben my aangemoedigt. Voeg hier by de gedachteniſſe van die nooitvolpreze Vorſtin,* MARIA DE TWEEDE; *wier zalige ziel zich in d'eewigdurende vreugde verluſtigt; terwyl de ganſche waereld, in rou, haar lykaſch met traanen beſproeit.*

Om nu deze ongemeene ſtoffe niet op een gemeene wyze, en als een Rymkronyk, te verhandelen, hebbe ik, naar myn vermogen, de regels van een Heldendicht gevolgt; daarom begint myn gezang niet met de geboorte van den Held, maar ik voere den verliefde Veldheer eerſt naar de kuſt van Engeland, om Prinſes MARIA *ten huwelyk te verzoeken; daar de Teemsgodin, op 't prachtigſt verſiert, den Vorſt tracht te verwelkomen, maar vind den zelven ſlaapende, en verhaalt ondertuſſchen aan haaren Waterſtoet de zeegevechten onder zyn beleid voorgevallen. Ook hebbe ik my van voorzeggingen, het Heldendicht eigen, bedient; zo word Neptunus van my ſpreekende ingevoert, die de Vrede met Engeland, de zeeſlagen, tuſſchen de Hollanders en de Franſſchen by Meſſine, en de dood van*

den

den Admiraal de Ruiter ſpelt. En om niet hiſtoriſcher wyze en vervolgens te gaan, worden in het tweede boek, na de huuwlyksplegtigheden op het vorſtelyke bruyloftsfeeſt, de gevallen van de voorige jaaren, de Heldendaaden van den Zegenpraalenden WILHEM, *en zyn geboorte opgehaalt.*

Indien krygsbeleid en dapperheid myn Heldendicht luiſter byzetten, niet min heerlyk vertoont zich de Huuwlyksliefde, de hoofdſtoffe van myn Heldendicht; een huwelyk, op de deugden gebout: een huwelyk, dat den waaren Godsdienſt tegens 't geweld der vyanden verzekert. Nooit heeft de bruiloftstoorts der Ouden met grooter glans geſcheenen, als deze, die alle nevelen van vervolgingen, zwarigheden en elenden, den Belyders van den Hervormden Godsdienſt beſchoren, doet verdwynen.

Indien, o gunſtige lezer, myne wapenklanken en krygstrompetten, op den rookenden Oceaan, of in 't midden van het bloedig oorlogsveld geſteeken, uwe ooren verveelen: indien de blikſems der veldkortouwen te fel in uwe oogen ſchitteren; zie de Vredezon met heerlyker glans uit een zee van heldenbloed verryzen, en haar vruchtbaare ſtraalen door ganſch Nederland verſpreijen. Zie de vuurtoneelen, door de geſlaakte ſteden van 't Vaderland ontſteeken, en de vreugdevlammen de burgerlyke traanen, by ganſche beeken onder 't juk van Vrankryk uitgeſtort, van de ſtraaten opdroogen.

Verluſtig u ook met de zoete toonen der liefde, zie den Held, die yder overwint, door de ſchoonheid, en deugden van Prinſes MARIA *verovert. Gelei het Vorſtelyke paar naar den tempel, daar zelf de Godsdienſt het heilig offervuur op 't echtaltaar ontſteekt.*

Volg MARIA *met uwe gedachten, daar zy den zegenpralenden Held, na zo veel krygsgevaren uit den Veldſlag wederkeerende, te gemoet treed, omhelſt, ontwapent, en zyn kruin met een krans, van vredepalmen gevlochten, verſiert. Verwonder u ook over d'edelmoedigheid van deze onvergelykelyke Amazoone; die, al zuch-*

zuchtende, den dapperen Echtgenoot tot beſcherminge van 't hervormde geloof aanmoedigt, den helm op 't hoofdt zet, en 't harnas, met haare traanen bevochtigt, aan de leden geſpt.

Laat de vroomheid, en Godvruchtigheid van dit Koninklyke Paar u leeren, het zelve ſpoor te volgen, en nacht en dag voor Gods Heiligdom te waaken. MARIA *ſlaafde in haar leven, met de kroon op 't hoofd, voor de vryheid van Gods kerk. Vorſt* WILHEM *vergezelſchapte haar; en volherd noch dagelyks in die Godsdienſtige bezigheden. Wat kan u meer opwekken, als het voorbeeld van deze groote Perſonagien? maar ik laate deze pligt van vermaaningen den Leeraaren aan bevolen; en ſpoede my om in weinige woorden u myn oogmerk te verklaaren.*

Ik hebbe het leven van dien Grootmagtigſten Vorſt, voor zo veel d'omſtandigheden my bewuſt zyn, in dit eerſte deel tot des zelfs kroninge toe beſchreven. Nu is myn voornemen in een twede deel, onder Gods zegen, de banieren van den Koninklyken Veldheer te volgen; en myne oorlogstoonen met de Vrede, die alrede met een vriendelyk gelaat Europe toelacht, te beſluiten. Neem genoegen; en vaar wel.

***

IN

GVLIELMEIDA

Nobiliſſimi Viri

D. LUCÆ ROTGANS.

Emporis ingrati domitrix Rotgansia Clio
Æternum nitido pectine pangit epos.
Ferte, Deæ, violas, & lilia ferte, Sorores:
Accendit Clarium ſpiritus iſte nemus.
Qualis in herois exſurgit Muſa cothurnis!
Quantus in attonita pectoris arce ſonor!
Terra vale. Mens alta novo ſubvecta volatu
Lucida Pegaſea tendit ad aſtra via.
Et major vulgi invidia, ſæclique veneno,
Purpureo rapidum lumine ſignat iter.
Ringere, Livor iner, linguæque tonitrua doctæ
Deſpice: gannitus, deſpicit illa tuos.
Fulminibus nimirum opus eſt, ac voce Deorum,
Fortia cui magni Principis arma labor.

Janus Broukhusius.

Ad

Ad Virum Nobiliſſimum & Terſiſſimum,

LUCAM ROTGANS,

Cum æterni operis carmine heroico Belgica Ejus Muſa

GULIELMUM III.

BRITANNICUM, PRINCIPEM OPTIMUM celebraret.

ROTGANSI Vatum Princeps, quos Belgica Clio
Æternis meritos vexit ad aſtra modis:
Qui primus patrium ad Vechtam deducere Muſas
Auſus, & heroæ condere vocis epos:
Quam bene purpureis tua ſtat ſubnixa cothurnis
Clio, & regificis intonat arma ſonis!
Hic ſtupeo REGIS GULIELMI maxima geſta,
Bella tot, & forti parta tropæa manu:
Ut veniat, videat, vincat; reddatque ſaluti
Regna, Urbes, Populos, Fœdera, Jura, Sacra.
Ut Bovinda *Illi ſubmiſſo flumine ripas,*
Ac Thameſis *pronas gurgite præſtet aquas:*
Utque tot auſpiciis per plurima geſta ſecundis
Foedifragas Galli conterat acer opes.
Hic comes it Magno REGI *Prudentia, Virtus,*
Et ſancta conſtans cum Pietate Fides.
AURIACUM *legimus manſurum in ſæcula Nomen,*
Heroas veteres, Semideumque Genus:
Fulget inexſtinctum ſidus REGINA MARIA,
Cui pietate parem Sæcula nulla dabunt.
Has verax laudes DIVÆ, REGIque *merenti,*
Æternis cantas Arma Virumque *modis.*
Auguſta, fateor, Tibi dextra Phœbus Apollo,
ROTGANSI, *Aonias ipſe miniſtrat aquas:*

Quin

Quin etiam Muſis lucem addit Regia Virtus,
Ut decus a gemma bacca nitente capit.
Nec Tibi nugatrix mendacis fabula ſæcli,
Ilias aut Dido nec repetenda fuit.
Candida Simplicitas veri Tua Carmina ſacrat,
Carmina, quæ quondam Dique Deæque canent.
Hæc tamen ut vere cantes, terſiſſime Vatum,
ROTGANSI, Muſæ dulce decus Patriæ:
Lector utroque Tuos laudet vel pollice verſus,
Miſtaque purpureis aurea mala roſis:
Pace Tua dicam, GULIELMI *carmina dextræ*
Æmula fulmineæ nulla Thalia canet.
Ille decus Regum eſt, quo nil auguſtius uno
Vel fuit, aut olim, qua patet Orbis, erit.
Non poſſunt claro lucem addere lumina Phæbo,
Maxima nec verſu creſcere Fama poteſt.
Hæc Magni laus eſt GULIELMI *maxima, quod cum*
Carmina Eum celebrent plurima, nulla ſatis.
Rite tamen cantas, ROTGANSI *candide,* REGEM*;*
Sola decet Muſas Purpura ſacra Tuas.
Pro jure & meritis REX *Regum maximus Ille eſt,*
Dignus ab æterna poſteritate cani:
Belgarum merito Vatum Tu maximus audis,
Dignus ab æterna Poſteritate legi.

Honori & Meritis Nobiliſſimi
Auctoris faciebat

HENR. CHR. DE HENNIN,
D. & in Elect. Athenæo, quod
Duisburgi Cliviorum floret,
Artium ſalubrium & Humanior.
Prof. Publ.

In

In Nobiliſſimi Pöetæ

LUCÆ ROTGANSII

GULIELMUM III.

Carmine heroico expreſſum

Belgica ſe dudum magno jactabat Alumno,
Lætaque erat tantum ſe genuiſſe Ducem.
Pellæum Juvenem quid, mendax Græcia, dixit,
Roma quid invicti Cæſaris arma crepas?
Inclytus Auriaco prognatus ſanguine Princeps
Verior eſt Batavi gloria lausque ſoli.
Hic unus veterum Regum monumenta Ducumque
Vincit, & hos ipſos poſt ſua terga videt:
Aſſenſere omnes: & toti, qua patet, orbi
Belgica tam claro viſa beata Duce.
Unica res deerat; Vates, qui Principis acta
Conderet, in magnos ſufficeretque ſonos.
Qui pede Mæonio Mavortia facta referret,
Virgiliique modis grande moveret epos.
Senſit, & erubuit; digno præcone quod orba,
Qui caneret tanti Principis arma, foret.
Et mihi materiem cum det GULIELMUS opimam,
Non deerit Patriæ laus, ait, illa meæ.

Sed neque de medio (nam nulla hinc gloria) vates,
Qui caneret tenui carmine bella, placet.
Laſſaret rerum communes turba Poëtas,
Frangeret infirmas ſarcina tanta manus.
ROTGANSI Clio (nam ſufficit illa labori)
Principis indomiti fortia geſta canat.
Illi Pegaſides ſublimia carmina dictant,
Auratamque dedit flavus Apollo lyram.
Jamque opus aggreditur magni ROTGANSIUS oris,
Nec premit impoſitum nobile pectus onus.
Belgica tolle caput; gemino præſignis honore,
Auriaci cunis nobilitata Ducis.
Nec minus ingenio ſublimis clara Poëtæ,
Belgica ſidereum tolle, ſuperba, caput.

PETRUS BURMANNUS.

OP

KONING WILLEM DEN DERDEN,

IN NEDERDUITSCH HELDENDICHT VERTOONT

DOOR DEN HEER

LUKAS ROTGANS.

Eximiæ laudis ſuccenſus amore.

At hore ik? ROTGANS geeſt, van hoger drift nu zwanger,
Belooft eerlang ons in hoogdravend heldendicht
Een groter werkſtuk, dan de grootſte heldenzanger
Voor Neêrduitſche oren zong, of ergens bragt in 't licht.
De derde WILLEM uit den huize van Oranje,
Die 't Neêrlantſch Staatſchip redde in onweêr, nooit zo zwaar,
De derde van dien naam ten ryxtroon van Brittanje
Geſtegen, om al 't ryk te bergen in gevaar;
Dat wonder van onze eeuw, die ſpiegel aller vorſten,
Uitdeler van veel gunſt der hemelſche oppermagt,
Bedwinger van gewelt, ten afgront uitgeborſten,
Beſchermer van wat God en 't menſchdom dierbaarſt acht;
Herſteller van Euroop, der helden ſchoonſte voorbeelt,
Der volken vryburg by de Kzaarſche majeſteit
Bezoek en verre reize uit Muſkou waart geoordeelt;
Is d' eerſtof, daar zyn brein zo ruim en breet in weit.

Wat

Wat raat? wie ſtaat met u, ô ROTGANS, niet beladen?
Met volle zeilen ſteekt uw ſchip af van de ree.
Is 't hier niet al te zwak; en kruyſtge wel beraden,
Voor klip noch bank beducht, dees grondeloze zee?
Wat kragt is tegens zulk een kunſtwerk opgewaſſen?
Dit zou de ſchoudren van een Maro, of Homeer
Alleen, of beide, in een geſmolten, naulyx paſſen;
Al kroont d'aaloutheid hen met meer dan menſchlyke eer.
Achilles wrok mag op veel moort en neêrlaag roemen,
Uliſſes dwaaltogt, en Eneas heldenwerk
Te lande en ook ter zee: 't is by geen heldt te noemen,
Die Chriſtus ryk bevryt, verloſſer van zyn kerk.
Wie durft zyn ſnaaren op zo hoog een' zangtoon zetten?
Zie, ROTGANS, zie wel toe. De nooit vermoeide Faam,
Die vlugge poſtbodin der werelt, mag trompetten:
Zy blaaſt met al haar magt, bazuint zich uit den aâm.
Verſchrikt de val u niet van hem, die toom en teugels
Der goude zonnekoets durft mennen zonder ſchroom,
Noch Ikarus, daar hy de zon met waſſe vleugels
Te na komt, en zyn ramp vernoemt den zouten ſtroom?
Hoe? raze ik, van den geeſt der Poëzy bezeten,
Die dichters buiten 't ſpoor, als redenloos, vervoert?
Of drome ik op Parnas, den dichtberg der poëten,
Door ydle vreze en zorg in mynen droom beroert?
Broekhuizens, Burmans, en Hennynen, brave renners
In 't renperk van Apol, verlichten, ſtellen my
Geruſt, met Monens, en met Branden, kloeke kenners,
Grootmeeſters in de kunſt der eedle poëzy.
Zy moedigen uw' geeſt, ô ROTGANS, die zo vierig
Ten zangberg opſtreeft, van dien arbeit nimmer moê:
Uw lofzucht lovenze, als met ere ook zelfs eergierig,
En juichen u om ſtryt, ô heldendichter, toe.

Vaar

Vaar voort dan, vaar dus voort; en laat u niet verdrieten
In zulk een eerperk, als Romein noch Griek oóit zag,
Daar elk te kort ſchiet, naar zo ſchoon een wit te ſchieten.
Breng groten WILLEM, zelf dus groter, aan den dag.
Styg uit de laagte om hoog door ſcherpe en ſteile rotſen.
Zo baant Amilkars zoon door d' Alpen zich een baan.
Ikaar en Faeton, die zon en hemel trotſen,
Ontbreekt al heel geen prys, terwylze iets groots beſtaan.
Al wacht hier Neérlant ganſch volkomen geen gelykheit
Van zang en zangſtof, elk verheft uw eêl vernuft,
Dat in zo ryk een ſtof, met onuitputbre rykheit
Van kunſt en vonden, nooit verlegen ſtaat, noch ſuft.
'k Zie u ten dichter van den grootſten vorſt geheiligt
Door Klioos milde gunſt; een dichtſpoor u betreén,
Op WILLEMS helden ſpoor, voor u alleen geveiligt,
Daar 't niemant anders waagt, of na u, of voorheen.
Gy leeft, waar WILLEM leeft en zweeft op alle tongen,
Onſterflyk met uw' naam: gy blinkt met 's konings glans:
Uw lof wort met zyn' lof op Helikon gezongen.
Hem eert Minerve en Mars, u Febus met zyn' krans.

J. VOLLENHOVE.

* * * *

Aan

Aan den Heer

L. ROTGANS,

op zyn Nederduitsch Heldendicht,

WILLEM DEN DERDEN.

BEleefde Rotgans, die 't Aartsbischoplyke Sticht
Verheerlykt met de bloem der duitsche poëzye,
Wanneer uw vlugge geest, bestraalt van hemelsch licht,
Te speelen vaert, en 't hantgeklap der burgerye
Door heldenzangen wekt, ik volge uw Kallioop,
Die, over zee, vol moets, met 's Prinssen vloot getogen,
Den grooten WILHEM, gansch Europes steun en hoop,
Ter rykstede invoert door ontelbre zegeboogen.
Britanje, een werelt op zich zelf, door Oceaan
En ruime stranden van al 't Christenryk gescheiden,
Schreide, als een krygslavin, den hoogen hemel aen,
En scheen een' heilant uit den hemel te verbeiden.
Die daegde ook op, toen zy, aen d' Albionsche rots
Met boei en ketens om den blanken arm geklonken,
Een' draek ten doelwit stond, die, Roomsch of bastert Gotsch
Van afkomst, rook en vlam en gloet van felle vonken
Ter snuite uit waessemende, uit zyne golven vaert
Met spitse hoornen, of de zee by ganssche stroomen
Ter keele uitbraekt, en met den scherpen slingerstaert
De baren geesselt om dees treurige op te koomen.
Dit staet 's lants Perseus niet (of heet hy Herkules?)
Te lyden: van den noot, den hoogsten noot gedaghvaerdt,

Redt

Redt hy, gezetelt op zyn zeepaart, de Prinſſes,
En taiſtert reis op reis met zyn onquetsbaar ſlagzwaert
Het ondier op de huit, vol plaeten, dat het kraek'
En, uit de barning hem met gloeiende oogenblikken
Aenſpuwend, bloet en gal en ingewanden braek'.
De Britſche Andromeda, dus vry van dootlyk ſchrikken,
En van haere yzre boei ontkluiſtert, eert den helt
Op vrye voeten, en gezint zyn deugt te loonen,
Een deugt, naer heur verdienſte op geenen prys geſtelt,
Biedt hem heur' haerbant aan en 't recht van twee paar kroonen.
Uw zangeres geleidt 's ryks heilant, toegejuicht
En bly gewellekoomt van duizent duizent monden,
Waer hy, den Godt gelyk, voor wien zich Ooſtlant buigt,
Verſchynt in 't vrye ryk, naer 't zegevierend Londen.
De ryksraet, meeſter, toen gekroonde dwinglandy
Haer hof ter middernacht had met een ſtank verlaeten,
Kroont op Weſtmunſters koor met WILLEM zyn MARY,
Zyne Aertsvorſtin, den bant van Britſche en duitſche Staeten,
't Schenkaedje en onderpant des hemels, hem van Godt
Geſchonken op 't gejuich van Londens burgerye,
Toen Neêrlants Herkules de wieken had geknot,
Den haviksklaeu gekort van Vrankryks ſtaetharpye;
En, van den oorlogslaſt te torſſen half vermoeit,
In d' eerſt ontloke beemt van leliën en roozen,
Die op MARYES wang, vol dau, vol geuren, bloeit
En blooſt, zyn' arbeit met genoegen quam verpoozen.
Maer och! wat is de vreugt van 't menſchdom kort en kleen!
Wat heeft de luiſter der onſterffelyke vonken,
Die uit twee oogen al den aardkloot over ſcheen,
Met licht en leven, och! te haeſtig uitgeblonken!
Gy ſterft, MARY, of leeft oneindig door de doot;
En 't hof zit ſtom, of ſmelt in ongeveinsde traenen,

Terwyl uw Vorſt, des doots grimmaſſen ſtaeg te groot,
Waer zy met vier en ſtael door dichte ruitervaenen
En regementen ſpookt, bezwymt op 't ledekant.
Nu ziet ook Londen met zyn volgepropte ſtraeten
Uit andere oogen, dan, toen zy, door WILHEMS brant
In vlam geſtoken, en in blyſchap uitgelaeten,
Met Karel, Karels zoon, de jeugdige erfvorſtin
Der Britſche ſluierkroone, op 't ſpoor der Godsvrucht leidden
Naer 't kuiſche bruitsbed, dat de deugden, eens van zin,
Den trougenooten in de ruime hofzael ſpreiden.
Uw dappre dichtheldin, o ROTGANS, die de ſtreek
Der Mantuaenſche zwaen geleeraert is te houden
In haer verheven vlucht, die nergens ooit bezweek,
Geleidt ons door den helt, den Aertshelt, dien d' aelouden,
Waer hun het zalig lot van onzen tyt te beurt
Gevallen, kranſten met onſterflyke laurieren,
Van zyne wieg, die vroeg in vorſtlyk lamper treurt.
Gy meldt ons WILHEMS jeugt, en ſtaetſtaf, en banieren
En kruisſtandaarden, die, voor 't Keulſche keurhof Bon
Na Naerdens winſt geplant, of uit zyn torentranſſen
Afwaeiende, den ren van Luidwyks oorlogszon
Dwarsboomden en haer licht verduiſterden en glanſſen.
Gy voert den veltheer, die 't gewelt ten lande uit preſt
(Terwyl hy, ver van huis, met zyne benden tovert)
En zonder ſlag of ſtoot al 't overheert geweſt
Met ſteên en veſtingen op eenen ſprong verovert,
In 't bloedigh oorlogsvelt van 't Henegouſch Senef,
Dat met Kondé getuigt, hoe hy zy op gewaſſen,
(Gunt d' Almagt dat dit hooft nooit loot noch kogel treff')
Om ſlag op ſlag Bourbon met kracht 't ontharrenaſſen.
Gy zingt ons, hoe de Graef, het rykſte plonderneſt
Van omgekocht geſchut, den vyant zy ontwrongen;

Hoe

Hoe by d' aeloude Abdy en Bergens hooge veſt
De Lutſenburger van Oranje braef beſprongen.
Hier deiſt nu d' overmoet, die dertel aen den diſch
Den Helt beſchimpte; hier verſtuift, hoe juiſt geregelt,
Hoe dapper, 's vyants maght in ruigte en wildernis,
En laet het vréverbont met heldenbloet bezegelt.
Vaer voort, o ROTGANS; voer met uwen heldentrant
Den tweeden Konſtantyn, den Britſchen Alexander,
Geſtreelt van weêr en wint naer d' Ierſche zeekuſt; plant
Op d' oevers van de Boine Oranjes leeuweſtander,
En triomfeer met hem, van edel ſtof begruiſt,
Die, naer zyn grootvaers wys, de ſtroomen door durft waeden,
Den vyant ſtort op 't lyf en afmaakt voor de vuiſt,
En kroon hem te Dublin met groenende eikebladen.
Verzel zyn rykstriomf met uwen Stichtſchen Graaf,
Met Lymerik, het hooft der Ierſche nachtgedrogten,
Door Godarts kling en tong, in ieder even braef,
Tot WILHEMS hulde en trou manhaftigh afgevochten.
Ook zinge uw Kallioop, hoe Namens blaeu arduin
Als waſch ſmelt' voor zyn vier en kogels en kortouwen;
Hoe d' onherwinbre rots met neêrgeboge kruin
't Verwaten poortſchrift ſtae wilvaerdigh uit te houwen.
Zy zinge, hoe de helt, van 't gruwzaem vloekgeſpan
Geveiligt door Godt zelf en d' englelyfwachtbende,
Den kryg zyn affcheit geeve in Chriſtenryk, en van
Verwoede menſchenmoort maeke een gezegent ende,
En gun' twee werelden te ſchryven in haer ruſt:
Door WILHEMS arm herbloeit de heileeu van Auguſt.

A. MOONEN.

OP

WILLEM DEN DERDEN,

Koning van Groot Britanje, Vrankryk en Yrlandt, Beſchermer des Geloofs,

enz.

In Heldendicht beſchreven door den HEERE

LUKAS ROTGANS.

— *Famam qui terminat aſtris.*

RYs nu vry hooger, dan uw Domkerk met haar tooren,
O Uitrecht! op den lof van uwen ingeboren,
Uw Zoon, Apolloos Zoon, die door zyn Neêrduitſch dicht
Uw Stadt en Statenhof oneindig heeft verplicht.
Hoe bleef haar aandagt vaak als opgetogen hangen
Aan zyn beroemde Lier-zyn Zege-en Herders-zangen!
't Zy hy de dapperheit geleidt in 't oorlogsvelt,
Of op het lantvermaak zyn zachte ſnaaren ſtelt,
Of helpt de Ryksvorſtin bedrukt naar 't graf geleien,
Een halve weerelt met haar volken aan het ſchreien,
Niet uitgelaaten wilt als 't ongeſtuimig ryk
Van zoo veel dichters, maar zich zelven ſteets gelyk;

Zoo

Zoo vloeiende als de gladgekemde Vechterſtroomen,
Daar in hun kriſtallyn zich ſpiegelen de boomen.
Men ziet dan endlyk noch zyn uitgewrochte werk,
De drieſte onwetenheid en boozen nyd te ſterk.
Nu zweeft de Stichſche Zwaan, beſt aan zyn wiek te kennen,
Veel hooger dan voorheen op zyn vergulde pennen:
Hy zuivert, daar hy met zyn vlerken klapt, de lucht;
En naakt de zon zelf als een arent in zyn vlucht.
De wakkre dichter is ter goeder uur geboren,
Die zynen toon, op u geſtelt, alom laat hooren
O Groote WILLEM! die alle eeuwen door, uw naam
Verſpreide, en ſtof' verſchafte aan d'onverzaadbre Faam.
Zyn edle zang zal uw bedryf en leven melden,
U eeren als 't juweel van oude en nieuwe helden.
't Zy hy in eene beemt van deugden weiden gaat,
Of uwe ſtrydtbre kruin met lauren overlaat.
Zyn zangheldin volgt zelfs in Yrlant uw banieren,
Terwyl uw vyant vlucht langs 't velt van zyn papieren,
Van ſchrik benepen: daar in 't heetſte van dien gloet
De BOYNE *zelf zich ziet bepurpert met uw bloet;*
En gy in 't open velt den tegenſtrever dagvaart,
Die ziddrend wegdruipt op het zwaaien van uw ſlagzwaart.
Gy kooſt dan deeze ſtof zoo waardig voor uw dicht
O ROTGANS! *om uw licht t'ontſteeken aan dat licht,*
En vielt met luſt aan 't werk, om 's Konings krygsbedryven
Door uwe Fenixveer in louter gout te ſchryven;
Den Heldt naar 't leven, ruim zoo duurzaam als in prent,
Net af te ſchilderen op eeuwig perkement.
Dit hooftwerk tart den nydt en 't roeſten van de jaaren.
Al wat uw geeſt en vlyt van langer handt kon gaaren,
Uw keurig out en nieu, een onwaardeerbre ſchat,
Ontdekt zich ylinks in het opſlaan van uw bladt.

Een

Een ander oordeel vry, dit raakt kunſtkenners nader.
Hier vloeit een bron, hier ſpringt een onuitputbare ader.
k Verneem het puikſtuk hier van Neêrlants Poëzy.
Een ander lyme aan een veel hondert regels vry;
Als was'er zelf een prys op Helikon te winnen
Ten koſte van den naam der Helden en Heldinnen,
Gelyk hier af, helaas! getuigen kan de tydt;
Uw werk blyft duurzaam werk en d'eeuwigheid gewyt.
't Is waar, veel waagt gy, die in zee u durft begeeven,
In zulk een zee, daar gy zoo groot een Konings leven
Als een Arion op uw zuivre ſnaren ſpeelt,
Op welke klank de vis zich roert, de vogel queelt;
Maar, kon men ergens den bequamen dichter vinden,
Gy waart alleen het die 't u zelf moſt onderwinden.
Wy zien hierop, hoe fel een Scyll' van afgunſt bernt,
Eerlang uw harp om hoog ophangen in 't geſternt;
Terwyl uw glori by den Naneef wort voldongen,
Die d' Agrippynſche Zwaan zoo groots hebt nagezongen,
Dat elk by zulk een ſtof ook roemt de taal en ſtyl.
Zoo leeft ENEAS *door de puikſchacht van* VIRGYL.

JOANNES BRAND.

Aan

Aan den Heere

LUKAS ROTGANS;

wanneer zyn Ed. het Leven van

WILLEM DEN DERDEN

In Heldendicht uitgaf.

NUzwigte elk een die tragt op maat in 't duits te ſchryven;
Hier ziet gy een Tafreel van WILLEMS krygsbedryven.
O Dichters, roemd met my dit weêrgâloze werk!
Doorziet, doorleeſd het vry. Geen tyd noch nyd zoo ſterk
Zal ooit dit Proefſtuk van de Dichtkunſt konnen ſchaaden.
De Dichter leefd hier door, als WILLEM door zyn' daaden.
Zyn roem zal eeuwig zyn in Nederland bekend;
Zo lang Latonaas Zoon zyn gouden wagen mend,
En rondom 't Aardryk doet zyn vlugge paarden rennen,
Zo word des Dichters Lof verbreid door Fenixpennen.
Geen wonder dat hy lang beroemd was door de Faam:
Want wie is tot zo groot een vorſtlyk werk bekwaam?
Mogt Maroos pen alleen Enéas togt verhaalen,
En moeſt Apéls penceel Vorſt Alexander maalen.
Gewis 't komt ROTGANS toe te zingen WILLEMS daàn;
Mids wy Hem eeren als den duitſen Mantuaan.
O ROTGANS, 'k ben verrukt door uwe Heldenzangen!
Uw' Vechtnimf houd myn' Ziel en ooren als gevangen.
Vaar voort met d'iever, die vol luiſter in U blaakt.
Uw Dichttafreel, zo ſchoon, zo heerlyk, zo volmaakt
En keurlyk geſchakeerd, doed heel de waereld blyken,
Dat Neêrlands Dichtrenrei voor U de vlag moet ſtryken.
De Dichters zyn verplicht te roemen neevens my,
Eerbiedig eindeloos uw Heldenpoëzy.

S. VANDER HEIDEN.

*****

Op

Op het Leven
VAN
WILLEM DEN DERDEN.
In Heldendicht beſchreven door den
HEER
L. ROTGANS,

HEt Britſche Ryksgebied, van Thetis zoute baaren
Rondom beſpoelt, gekuſt, en dat het Godendom
Van Nereus woeſte ryk de kroon zette op de haaren,
Waar door zyn heerlykheid tot aan de ſtarren klom;
Is menigwerf geſchokt door felle burgerkrygen,
Waar door het, half ontzielt, moeſt naar zyn adem hygen.

Wat heeft dat Ryk niet tot een moordtooneel verſtrekt
Van dolle woeden, daar de felle Roofharpyen
Haar rolle op ſpeelden? hoe is niet de grond bevlekt
Met Vorſtenbloed, door wraak, geplengt aan allen zyen
Van muytelingen, dien de rykskroon ſtak in 't oog,
Waarop hun moorders hert zyn giftig zwadder ſpoog!

Maar zoo het Koningdom ten doel ſtont van verraders,
Die, ver van hunnen plicht, der Vorſten hoog gezag
Vertraden; en van 't ryk de zenuwen en aders
Affneden: hoe wierd ook niet vaak de heldre dag
Der Britten, door een drom heerſchzuchtige aartſchtierannen,
Ontſchapen in een nacht, en uit het ryk verbannen!

De

De Roomſche Heuvelſtadt, van 't Prieſterſchap beheert,
Die d'armen haars gebieds in alle heerſchappyen
Der waereld ſlaat, en 't al door vuur en ſtaal verteert,
Wat niet, op haaren wenk, eerbiedig zig wil vlyen
Slaafs onder haar gezag en oppermogentheit;
Heeft vaak ook 's Ryks verderf en ondergang bereid.

Hoe heuglyk mag dan 't Ryk d' ontrolde zegevaanen
Nu ſteeken op de ſpits van kerk- en torentrans!
Naardien d' Oranjezon zyn troon en onderdaanen
Zo lieffelyk beſtraalt met haaren gouden glans;
Dat WILLEM HENDRIKS *arm 't geſlaakt heeft uit de banden,*
Toen zyne jongſte dag en doodsnood ſcheen voorhanden.

Dit is de dappre Vorſt, die, met zyne oorlogsmagt,
By 't guure winterty dorſt bruiſchen door de baaren
Van Vader Oceaan, in ſpyt van Eools kracht,
Op dat hy Brittenland, als Schermheer, zou bewaaren
Voor wettenſchennis en verhaatte dwinglandy,
En 't Ryk ontkluiſterde uit gevloekte ſlaverny.

Praal dan, o Engeland, met recht op zulk een Koning,
Die zich in 't harnas ſtak, om uwen veegen Staat
Te redden. Wat gy hem kond ſchenken tot belooning
Houd nimmer d'evenaar van die doorluchte daad.
Wil dan ontrent den Vorſt getrouw en dankbaar blyven,
En met uw goed en bloedt zyn Koningszetel ſtyven.

Hy is die Heldt, die Prins, uit Keizersbloet geteelt,
Wiens dapperheit en deugd klinkt door de bruine wolken;
Die door geen pen volmaakt kan worden uitgebeeld.
De Groote WILHEM, *'t heil, de vreugd van zoo veel volken,*
Wiens naam eeuwe in eeuwe uit alom zal zyn geëert,
By elk die vorſtendeugd en kloek bedryf waardeert.

Wien nu ontſteekt de luſt, om WILHEMS *wieg en leven,*
In zuiver Nederduitſch, op vader Vondels trant
Te zien! hy lees dit werk, zoo meeſterlyk geſchreven,
Door ROTGANS *fenixveêr, als of 't Apelles hand*
Naar 't leven had gemaalt: dat niet behoeft te zwigten
Voor Maroos en Homeers beroemde heldendichten.

O Dichter van het Sticht! ô groote Apolloos zoon!
Parnas lang toegewyt, en van de Zanggodinnen
Zoo hoog geacht, bemint, om uw volmaakten toon:
Kon Orpheus d'aandacht, door zyn zang en ſnaartuig, winnen
Van 't woudgedierte; uw zang wekt rots en marmerſteen,
En blaaſt hem 't leven in die half verſtorven ſcheen.

Hoe wonderlyk ſchakeert gy uwe keur van zangen!
Hoe wel paſt elks verhaal op d'uitgekipte zaak,
En in des ſpreekers mond! hoe weet gy 't hert te vangen,
Door zoo verſcheide ſtoff, zoo nut, zoo vol vermaak!
't Werk is zich zelf gelyk, of 't klinkt op oorlogsgalmen,
Dan of de liefde prykt met haare zegepalmen.

Doet gy de Zeenimf aan haar watermaagdenſtoet
Verhaalen, hoe het pronk van Hollandſch Admiraalen,
De dappre Michaël, verft Thetis ſchoot door 't bloet
Zyns vyands; en zyn arm de zege kon behaalen,
Op Franſche en Britſche vloot: wie ſchrikt niet voor 't gevecht?
Maar wie die d'eerkrans niet om 's Dichters haaren vlecht?

Daar ſchokt de waereld uit haare aſſen, door het donderen
Van 't zwangere metaal, zoo vreeſlyk door zyn kracht.
De hemel kraakt. de kolk des afgronds gaapt van onderen,
En toond den vlooteling hoe 't zoute graf hem wacht.
O ROTGANS, *gy voert ons met Neerlandſch Waterhelden,*
In 't heetſte van den ſlag op Nereus pekelvelden!

Maar

Maar als gy, moê van kryg, de minnewimpel ſteekt
Op 's Vorſten ſteng, en doet uw zangnimf hem geleiden
Door 't zout, naar Karels hof: hoe ziet men daar gequeekt
De zuivre kuiſche min, van tochten afgeſcheiden,
In WILLEMS *hert! hoe teêr ſtreelt dan u heldendicht*
Het oor! 't oog ſpiegelt zich in 't aangenaam gezigt.

Doet ge ons de huuwlykspraal en 't bruiloftsfeeſt beſchouwen
Des Vorſten; wat is hier al Koningklyke pracht!
Hoe ryſt uw heldentoon by 't Vorſtelyke trouwen!
Wy voelen ons met U in Withals zaal gebragt:
Wy zien Prins WILLEM *en* MARIA *in den tempel,*
Daar 't blyde heilgeſchal klinkt over trans en drempel.

Maar als gy, in den nacht van 's Vorſten Bruiloftsmaal,
Den braven Benting doet den droeven ſtaat vermelden
Van Nederland: wie ſchrikt, wie yſt niet voor 't verhaal?
Hoe gilt de naare kreet noch over ſtroom en velden!
Wiens oog herſchept gy in geen brakke traanenvloed,
Daar 't droevig tafereel noch rookt van 't lauwe bloet!

Als gy dan WILHEM *weêr met zyne veldbanieren*
Vertoont, daar hy een veſt of ſterke ſtad beſpingt;
Of daar zyn heldenvuiſt behaalt de krygslaurieren,
Als hy op 't brieſchend ros door 's vyandt benden dringt;
Wat ſlaat uw Zangnimf dan geen hooge Mavorstoonen,
En ciert des Vorſten kruin met groene zeegekroonen!

Wanneer uw Klio, na d'orkaanen, 't zonnelicht
Van vreede voor ons oog zoo gloeijende op doet daagen:
Hoe vleit die zuivre glans, door 't luiſterryk gezigt
Ons oog, thans vrygemaakt van oorlogsgloet en plaagen!
Hoe ſchel, hoe lieffelyk klinkt uwe vreêbazuin
Door alle kreitzen van den Nederlandſchen tuin!

Maar als ge uw' toon verheft, Cieraad van Neêrlands Dichters;
Dat gy den grooten Vorſt ter hooger rykstroon voert;
Dan bralt gy uit den lof van Brittens vryheidsſtichters,
En geeſſelt hem, die 't ryk in banden had geſnoert.
Hoe klinkt Prins WILHEMS *lof tot 's hemels hoogſte boogen,*
Als wy hem door uw zang zien op den throon verhoogen!

O ROTGANS, *Utrechts pronk, door hoogbegaaft verſtand!*
Wierdt held Achill geacht van Koningk Alexander
Gelukkig, dat Homeer met zyne vlugge hand
Beſchreven had den roem van zynen zegeſtander,
En leven: 't baart gewis ook in des Koningks hert
Genoegen, dat zyn lof door u gezongen werd.

Dat dan de Hemel u, ô Dichter, ſpaare in 't leven,
En gy, langs 't eige ſpoor, 't bedryf van Brittens Vorſt,
Des Grooten Koningks, ook aan Nederland moogt geeven,
Daar zynen heldenarm de zwaare rykslaſt torſt:
Terwyl zyn eerbazuin klinkt boven lucht en wolken,
En hy den ryksſtaf zwaait in ſpyt van d'afgrondskolken.

Maar wyl Europe nu, door 't oorlog afgeſtreên,
Den glans der Vredezon weêr op haar kim ziet ſtraalen,
Moogt gy fluks anderwerf op 't groote ſchouwburg treên,
En door uw zwaneveêr den heldenlof afmaalen
Der Britſche Majeſteit, van daar hy ſtygt ten troon;
Tot daar ge uw rol beſluit met ryſwyks Vreedetoon.

F. HALMA.

KLINK-

KLINKDICHT,

Op het Leven van

WILLEM DEN DERDEN,

In HELDENDICHT beſchreven door den Heere

LUKAS ROTGANS.

Wie ſal een kroon voor 't hoofd des Groten WILHEMS vlechten
Een Kroon, die waardig is het brein van ſulk een Vorſt;
Die, ſwoegende, al de ſorg van ganſch EUROPE torſt,
Om haar verwoeſten ſtant uit puin wêer op te rechten:
't Zy met de Twiſt door 't ſtaal heldhaftig te beſlechten,
Die overal haar grond met edel bloet bemorſt;
Of liever door de Vree, waar na ſy hygt en dorſt,
De breuk, ſchier hopeloos, weer dicht aan een te hechten?
't Is Neêrland, dat hem 't eerſt ontfing in ſynen ſchoot,
En 't Britſe Ryk, door hem verwekt als van de dood,
Gepaart met al den ſtoet der trouwe Bondgenoten:
Dees ſchaffen, elk om ſtryd, het ſlonkrend kroonſieraad,
Wiens glans, den tyd ten duur, hier ſnel en tintlend ſtaat;
Wyl 't ROTGANS in dit werk heeft als in gout beſloten.

D. SMOUT.

VER-

VERKLARING

Van de PRINT voor 't I BOEK.

PRins WILHEM HENDRIK *geeft, als bruidegom, zyn hand*
Aan Britlands Rykſprinſes, MARIA, *d'eer der vrouwen.*
De Godsvrucht ziet om hoog, om 's hemels troon't aanſchouwen,
Voor 't heilig offervuur dat op Gods altaar brand.
Kloekmoedigheid, bekleed met prachtige ſieraaden,
Met ſter en ſcepter, ſtrekt een lyfwacht aan den Held.
De zuiverheid, zo kuiſch gelyk haar duif, verzelt
De ſchoone bruid, en pronkt met zedige gewaaden.
's Land Algemeene Vreugd word door een vrou verbeeld:
Zy heeft een bloemkrans en een ſcheepsroer in haar handen,
Een kroon op 't hoofd, en juicht om 't heil van zeen en landen.
*De * Ryksbeſchermgod draagt de vrucht die 't aardryk teelt,*
Door Overvloed geſtort in Acheloüs horen:
Hy heeft een offerſchaal in zyne vuiſt gelaân.
De blyde Hymen ziet de plechtigheden aan.
Gods Alvoorzienigheid kan hier 't gezigt bekooren:
De zon verſiert haar borſt; een oog blinkt op haar ſtaf;
Zy wyſt op 't vorſtlyk Paar, en ſlaat haare oogen neder:
Zy preſt de Luchtbodin van boven op haar veder:
Die daalt, op 't hoog bevel, van haaren wolktroon af.
Hier ziet men aan den diſch het vrolyk troufeeſt vieren,
Terwyl de deugden, in 't verſchiet, de bruidskoets ſieren.

* Genius Angliæ.

WIL-

WILHEM DE III.

EERSTE BOEK.

MY luſt een wapentoon te zetten op myn ſnaaren, *Inleiding.*
D'ontrolde legervaan, door duizend krygsgevaaren,
Op 't roeren van de trom, te volgen, en den Held
Te voeren in triomf uit Mavors oorlogsveld.
My luſt een zeeklaroen te ſteeken, en de kielen
En watertorens, die van zeeſoldaten krielen,
Te voeren door het zout op 't waaijen van de vlag.
Gy Oorlogsgoden, die God Mavors ryksgezag *Aanroeping.*
Met uw vermogen ſtyft, en ſtreeft als lyfſtaffieren,
Voor 's Opperkonings oog met vliegende banieren,

En ſchraagt de krygs-as van de moedige Belloon',
Helpt, helptme zingen en geleid myn heldentoon.
Leert my den Oorlogsman afmalen op myn bladen,
Die 't land van 't ſlaafs geweld verloſte door zyn' daaden:
Die voor den Godsdienſt ſtryd op 't brieſchende oorlogspaard,
En gantſch Europa in nood verdedigt door zyn zwaard.

Aanſpraak aan de doorluchte Voorvaders van den Held.

Doorluchte Vader, en Grootvaders van myn grooten
Verwinnaar, ſchoon de dood uwe oogen houd geſlooten,
En 't lichhaam, afgeſlooft door 't oorlog, ſlaapt in 't ſtof,
Terwyl de ziel, om hoog by God in 't Hemelshof
Verheerlykt, gaat ten rei by duizend Cherubynen;
Uw roem zal in myn Held weêr uit uw grafzerk ſchynen,
En ſtraalen ſchieten door de gantſche waereld heen.

Hunnen lof,

Zo veel verwinningen, en ſterkbemuurde ſteên,
Den vyand afgeperſt, op zo veel zegetogten
De krygslaurieren, om de ſtrydbre kruin gevlochten,
In 't Spaanſche bloed geverft: de Vryheyd op haar ſtoel
Verheven met haar ſpeer; maar eertyds 't wit en doel
Van Albaas razerny: den Godsdienſt op d'altaaren

in Neêrlands ſlaaking van 't Spaanſch geweld.

Beveſtigt in 't gezigt van zielsgeweldenaaren:
Geboeide ſlaaven uit de ketenen geſlaakt:
De ziel des martelaars, op 't moordſchavot geblaakt,
Gehangen, of onthalſt, bevredigt onder 't wreeken:
De bloedplakkaaten met de vlammen aangeſteeken,
En zo veel heil ten dienſt van Nederland verricht;
Zal nooit de Batavier vergeeten in zyn plicht.

Maar

Maar al die zaaken, hoe geviert en aangebeden,
Zyn minder, als myn Held te teelen uit uw leden:
Ja al uw krygstrofeen, eerzuilen, hemelhoog
Uit 's vyands puin gesticht, hoe heerelyk in 't oog,
Min waardig, (schoon de Faam alom hun lof zal melden)
Als dat gy Vaders zyt van zulk een Zoone, ô Helden!
* Heeft Nazo met dien toon Augustus oor gevleit;
Mijn Zangheldin, verlieft op eere en dapperheid,
En zo veel deugden, kan haar yver niet bedwingen,
Om zulk een lofzang voor uw Nazaat na te zingen.
Beroemde Vorsten steekt nu 't hoofd ten grafstede uit,
Verheerlykt met uw gunst myn vrolyk krygsgeluid.
't Gaat wel, ô Helden, 'k heb u naaulyks aangesproken,
Of voel myne aders van een edel vuur ontstoken:
Noch eens 't gaat wel, uw gunst ontsteekt myn ingewand.
Vaar voort dan, Zangheldin, maar laat de minnebrand
Uw baak verstrekken om die heirbaan op te streeven;
Maar geen onkuische vlam, als eer de Grieken schreven,
Ontsteeken in de borst van Paris, zal myn blad
Bezoedelen met puin van troon of koningsstad.
Een kuische minnedrift, gebout op zuivre gronden,
Gekoestert van de deugd, om zo veel helsche vonden
In hun geboortensuur te smooren, en het quaad
Te keeren, voed myn pen, en stuurt myn Heldenmaat.
Het guure Herfstsaizoen, bevrucht van wintervlaagen,
Verloste een korten tyd het land van d'oorlogsplaagen,

Dat hen echter tot minder eer strekt, dan dat Vorst Wilhem de III. hunnen zoon is.

Vorst Wilhems min als de grondslag van dit heldendicht;

hoe ze, na 't eindigen der veldtocht,

* *Ovidius in't laatste boek van de Herscheppinge.*

zyn hert ontfonkt, nader beſchreven.

En dwong den legerknaap te wyken uit het veld,
In 't heetſte van het woên; als Neêrlands Oorlogsheld,
De derde WILHEM, uit het zegeryke Oranje
Geſprooten, en den echt van 't Koninklyk Britanje,
De minnevonken queekt in 't edelmoedig bloed:
Een zoete hertstogt prangt het vorſtelyk gemoed,
En doet zyn hert, noch nooit verwonnen, nu bezwyken.
Hy had, niet lang geleên, in d'overzeeſche ryken
Zyn oog verluſtigt met het aangenaam gezigt

Valt op Maria Hartog Jakobs dochter, en nickt van Koninck Karel den II.

Van Hartog Jakobs telg, Britanjes Konings nicht:
De tweede Karel was de broeder van haar vader.
Maria Stuarts roem ontvonkt Vorſt WILHEMS ader.
Hoe, zegt hy: zal de min, in 't heetſt' van d'oorlogsgloed,
Die land en ſteden meſt met dierbaar heldenbloed,
Nu van de togten van myn boezem zegepraalen,
En doen myn krygsdeugd voor haar heerſchappyen daalen?
Weg laffe liefde, ik ban u eeuwig uit myn zin.
Maar niet te hoog! ik voel een ongeneesbre min
Myne aders quetſen, en een goddelyk vermogen
My dwingen de Prinſes te groeten met myne oogen.
Vaar wel dan voor een tyd verlegen Nederland;
Zo dra de fakkel van myn huuwlyk heeft gebrand,
En my gelukt tot bruid dat Ryksjuweel t'ontfangen;
Zal ik, geprikkeld van het uiterſte verlangen,
Weêrkeeren tot uw hulp, om Vrankryks krygsgeweld
Te ſtuiten, en uw zaak bepleiten in het veld.

Zo

Zo ſpreekt de Vorſt, en doet den vloteling beveelen
Zich reê te maaken tot den togt; zyn zeekaſteelen
De watervleugels aan te binden, om het zout
Te klooven: elk verricht den laſt hem aanbetrout,
En yvert om't bevel met arbeid na te komen.
De Goden van den Staat, van blydſchap ingenomen
Om 't opzet van den Held, genaaken hem om ſtryd.
Elk heeft een gunſtig hert zyn oogmerk toegewyd,
En vergezelſchapt met heilwenſchende gedachten
Den minnaar naar de kuſt, daar hem de ſchepen wachten:
De Hemel, ſpreekenze, geleide u over zee,
En voere u veilig, Prins, aan Konings Stuarts ree;
Wil van Mariaas hert, als d'onze, zegepraalen.
Terſtont gebied de Vorſt de zeilen op te haalen,
Eool, de koning van de winden, plaatſt zyn ſtoet
In 't ooſten, en de kiel bruiſt veilig door den vloed.
De doeken zwellen, en de gladgekemde baaren
Bereiden hem den weg. Neptuin, met waterſchaaren
Omſingeld, dobbert op zyn ſchulpkaros voor uit.
De Nimfen naaken, als God Triton't ſchor geluid
Doet klinken over zee uit zynen krommen horen.
De ſchone Galaté, uit Doris ſchoot geboren,
Voert, borlende uit den grond, de Zeegodinnen aan;
Zy ziet, in't zwemmen om de kiel, de minnevaan
Door d'ooſtewind geſtreeld, op maſt en ſtengen pronken.
Zy leeſt uit WILHEMS oog een hert vol minnevonken:

De Vorſt bereid zich, om 't voltrekken zyns huwelyks, naar Britanje over te ſteeken.

Begeeft zich op zee, en word van 't zeegodendom op zyne reis begunſtigt.

en van Galaté.

Wy volgen, zingtze, den verliefden Minnaar na,
En zullen u, ô Vorſt, geleiden vroeg en ſpâ,
Ja vlytig dragen op onze armen door de ſtroomen,
Ik weet een minnedrift valt pynlyk in te toomen.
die hare ongelukkige vryaadje zingt,
'k Heb ook in myne jeugd een minnewond gevoed;
En quynde in 't midden van de golven aan dien gloed,
Niet uit te bluſſen als door 't oog van myn verwinnaar.
De zoon van Faunus en Simetis was myn minnaar.
De ſtranden, daar wy vaak liefkooſden zy aan zy,
Zyn noch getuigen van ons aangenaam gevry:
Myn beeltenis ſtond diep in Acis borſt geſchreven.
Maar Polifemus, door een minnenyd gedreven,
(O doodlyk opzet!) verſt zyn klaauwen, gantſch verwoed,
En razende van ſpyt, in myn bemindes bloed.
Myn vader Nereus, die de tomelooze baaren
Met zynen drytand kemt, en Doris, die de jaaren
Van zyne jeugd zo trou kon koeſtren met haar min,
Beweenden myn verlies met een verſlagen zin.
Myn onheil wierd beſchreit van alle waterryen.
en den Prins een beter lot wenſcht.
'k Wenſche u een beter lot, verliefde Prins, in 't vryen:
Nooit meng' zo bittre gal uw zoete minnevrucht
Aanſchouwt, myn' zuſters, hoe die groote Veldheer zucht,
En 't ingewand verlangt, om 't Pronkjuweel der vrouwen,
Het voorwerp van zyn min, in Karels hof t'aanſchouwen.
Dryf, gryze Vader, dryf uw winden ſneller voort.
De kielen ſtuiven door de golven op dat woord,

En

En ankren veilig aan de Brittenlandſe ſtranden.
De witte Krytberg groet de ſchepen onder 't landen;
En zietze vrolyk, want de kryg heeft uitgewoed,
Niet meer als vyand, maar als vrienden in 't gemoet.
De Teemsvoogdes, beluſt den Veldheer met haare oogen
Te naaken, had een rok van purper aangetogen:
De blonde haarvlecht, die zo ſierlyk ſpeelt en krult
Langs borſt en ſchouders, met een krans van wier gehult;
Begeerig met haar ſtoet den Minnaar op te wachten.
Maar WILHEM, afgemat door teedre minneklagten,
Verpooſde door den ſlaap de togten van ſijn hert.
Ik zal, zo ſpreekt de Nimf, ſchoon my 't geheugen ſmert,
O watermaagden, 't geen ik heb gezien voor dezen
Verhaalen; WILHEMS komſt, een Vorſt by elk geprezen,
Errinnert my de zaak, zyn oog ontſluit myn mond.
De Nimfen zitten om haar wagen neêr in 't rond:
Ik ken, zo vaartze voort, dien roem der Oorlogshelden.
Ik heb de Faam voorheen' zyn daaden hooren melden.
De Britſe Kroon, helaas, door droevig misverſtand,
In kryg gewikkeld met den Staat van Nederland,
Kreeg kontſchap in 't begin van al deze oorlogsplaagen,
Dat hem de zeeſtaf en 't gebied was opgedraagen
Van Neêrlands vlooten, om, in 't bloedig zeegevecht,
Door krygskunde en beleid, te ſtryden voor het recht.
'k Zag vierwerf achtereen de hooge zeekaſteelen,
Drie vlooten, op het zout een felle krygsrol ſpeelen:

De Teemsvorſtin, op 't ierlykſt getooit, koomt den Vorſt te gemoet, maar vind hem ſlapende.

Verhaalt ondertuſſchen de Zeegevechten van de jaaren 1672 en 1673.

Want

Want Vrankryk ſtyfde, trots op't hooge zeegezag,
(De zaak is u bekent) de Brittenlandſe vlag.
Ik dreef myn ſtroomgeſpan in't midden van de baaren;
Beluſt den ſtryd van ver t'aanſchouwen, en de maaren,
Indien de zegen ons begunſtigde in den ſlag,
Te draagen naar den Teems op dien gewenſchten dag.
De dubble Koningsmagt daagt op van alle kanten,
Beluſt de Britſe Roos in Neêrlands Tuin te planten,
Of Franſe Leliën te zaaijen door het veld;
Maar Hollands Leeuw bewaakt zyn erf in't zeegeweld.
Jakob, Hartog van Jork had toen 't hoofd-gezagh over de Engel-ſche, Prins Jakob leid vol moed zyns broeders oorlogsvlooten
Als Admiraal, beſtuuwt van Edelliên en Grooten,
Pilaaren van het ryk, ſiraaden van het hof:
Elk ſtrekt een Watergod, en vlamt op eere en lof;
Ja wenſcht de zegekroon te drukken op zyn haaren,
Of eeuwig na de dood te leeven in de blaâren,
En heldenſchriften, die nooit nyd of tyd verſlind.
De roode Vlag vertoont het hoogſte zeebewind.
De rechter vleugel, daar de witte ſcheepsſtandaarden,
Door eedt en krygsverbond, met onze vaanen paarden,
gelyk de Grave d'Eſtré over de Franſche vloot. Word door het Frans bevel geleid van Graaf d'Eſtré.
De dappre Sandwich voert de ſlinker aan in zee.
Maar't is onnodig al de Helden op te noemen,
Gy hebt de naamen door hun daaden hooren roemen.
De Staat van Neêrland zend den grooten Michaël
De Ruiter, heeft Met zyne vlooten af (hy had noch't zeebevel

Ter

Ter dezer uure niet uit WILHEMS mond ontfangen.)
De Hoofden, wederzyds ten ſtryd geruſt, verlangen
En dorſten om het bloed te zwelgen onder 't ſlaan.
De ſtryd begint. 't metaal barſt los; en d'Oceaan,
Verſtrekt een moordtoneel. ja beide d'Admiraalen,
Beluſt met doodlyk loot elkanderen t'onthaalen,
Staan pal als leeuwen met een onverſchrokken moed.
De golf van Sowlsbay rookt van 't verſchgeplengde bloed.
De braaven ſneuvelen, en moeten 't leven laaten.
De ſtrydbre Montagu, de roem der zeefoldaaten,
Die eeuwig ſlaafde voor Vorſt Karels ryksgezag,
Die dubble Troonzuil in den raad en kryg, (o ſlag,
Die Londen eeuwig zal beweenen en beklaagen!)
Word met zyn zoon, helaas! te deerelyk verſlaagen:
De vlammen weiden in zyn waterflot; de nood
Vermaant den Graaf zyn heil te zoeken in de boot;
Matroos en zeeman volgt, om 't leven te bewaaren,
Maar ſmoort, voor 't vuur bevreeſt, in 't midden van de baaren.
O deerlyk einde van Britanjes Watergod!
Maar Hollands Admiraal ontmoet geen beter lot.
Ik zag een doodlyk loot zyne ingewanden ſcheuren;
En moeſt den braaven Gent, myn vyand zelf, betreuren.
De kaaken van de Faam gezwollen van 's mans lof,
Trompetten lang zyn deugd in Koning Karels hof.
Rocheſter zag voorheen', door onze nederlaagen,
Dat ſtrydbaar waterhoofd de zeelaurieren dragen,

het gebied over de Nederlandſe zeemagt.

Schrikkelykheid des gevechts.

Montagu, wiens lof word opgehaalt, ſneuvelt met zyn zoon.

De Baron van Gent word geſchooten.

zyn lof.

En wondren doen, zo kloek door Ruiter aangevoert:
Dat moet ik melden; ſchoon 't verhaal myn hert ontroert,
En 't ſchaadlyk oorlogsvuur noch blikſemt in myne oogen.
't Algierſe rooſgeſpuis bezuurde 's mans vermogen.
De Turkſe Maan bezweek voor zulk een Waterzon.
Nu legt hy neêrgevelt die andren overwon.
ô Britten ſtaat my toe dat ik den held mag eeren:
Het is een deugd de deugd zyns vyands te waardeeren.
De ſtryd groeit vreeſlyk aan, men moord, men blaakt, men woed.
De Hertog van Jork gaat over op 't ſchip Londen. Prins Jakob, in 't gevaar van 't Godendom behoed,
Verlaat zyn zeekaſteel, doorboort aan alle kanten;
Hy doet zyn hoofdbanier en konings ſtandaardt planten
Op 't zeeſlot, dat zyn naam naar Karels ryksſtad draagt.
Gevecht tuſſchen Herman en de Ruiter. Held Herman, Schout by nacht, in 't krygsvuur onvertzaagt,
Door 't bloedig ſchuim gevolgt van dappre Brittenlanders,
Beſtookt den Admiraal van Holland met zyn' ſtanders;
Die wacht den aanval van dien grooten Waterheld
Op zynen ſabel af, en trotſt het zeegeweld.
Men ziet de vyantſchap hun beide in d'oogen blaaken;
Zy grimmen tegen een. men loſt de koopere kaaken,
Die ſcheuren 't ſtroomgevaarte, en booren door de kiel.
Hier word matroos gewond, zygt neêr, en braakt de ziel.
De leden vliegen langs 't verdek, door donderklooten,
Van buskruit voortgepreſt, den zeeman afgeſchooten.
Verdere beſchryving van den ſlag. Men kruiſt van wederzyds met branders door de vloot.
Daar ſtorten maſt en ſteng, getroffen door het loot,

Met

Met vreeſelyk gekraak, en ſpoelen op de baaren
De zwavelvlammen af. een heir van waterſchaaren
Dryft zieleloos op 't zout, en verft de zee met bloed.
Daar ziet men 't oorlogsſchip verdrinken in den vloed.
Hier zengt de kiel de lucht, verraſt door brandgaljooten.
Een ſchrikkelyk gekerm verryſt uit beî de vlooten.
De doodelyke pyn ontſluit den bleeken mond
Van 't volk, door bouten, ſchroot, of ſplinters zwaar gewond.
Dat onweêr daverde vervaarlyk in myne ooren.
Ik treurde om 't droevig lot den vloteling beſchoren,
En zag de zon met bloed in d'oogen ondergaan.
De nacht voerde eindelyk de donkre ſchimmen aan, *De nacht ſcheidt het gevecht.*
En bruine ſchaduwen, terwyl de helden ſtreden.
De ſchepen zakken af in orde en in geleden.
Elk voegt zich op zyn poſt, en volgt zyn zeevoogds vlag.
Zo ſcheid de vloot van een op 't ſcheiden van den dag.
Men doet van wederzyds de reddelooze ſchepen,
Van 't barſtende metaal doornagelt, binnen ſleepen.
Men zend de dooden en gequetſten naar het land,
En loſt dat laſtig pak. de vlooten houden ſtand
Elkandren in 't gezigt: een yder vlamt op voordeel,
En ſtyft zyn dapperheid met krygsbeleid en oordeel.
Zo kruiſt men heene en weêr een lange wyl op zee.
De guure winter naakt en voert de ſtormen meê,
En dwingt den vloteling te zeilen naar de kuſten, *De vlooten verlaaten de zee.*
En van zyn arbeid in de havens uit te ruſten.

Aanſpraak aan de zeelieden.

Nu zegt Matroos verheugt: vaar wel, ô ſcheepsgebou,
Ik ſlaap veel veiliger in d'armen van myn vrou.
Ja zeil vry heen', verhaal uw vriend en bloedverwanten
Het onweêr, dat u dreigde aan boort van alle kanten;
Maar wil uw blydſchap wat bepaalen met de dood
Der helden, die ge in 't bloed zaagt wentlen op de vloot,
En ſneuvlen aan uw zy: betrou geen aardſche zaaken:
Hun nootlot is voorby, en 't uwe zal genaaken.
De weiflende oorlogskans, vol wiſſelvalligheid,
Heeft yders uur getelt, en elk zyn deel bereid.
Zoo ſpreek ik, en gelei de ſchepen met myn oogen.
Men had de vyandſchap te diep in 't hert gezoogen;
Dat dodelyk venyn, door merg en ingewand
Gekroopen, liet geen ruſt, maar ſtookte brand op brand.
De koude winter kon dien oorlogsgloed niet bluſſen.
Het ſchrandre krygsbeleid ſliep nimmer. ondertuſſen

Het Parlement by een geroepen.

Roept koning Karel, in den aanvang van het jaar,
Den Raad van 't ryk by een: hier bleek de haatluſt klaar:

Rede van den Grave van Schafsbury, Kanſelier van Engeland.

Men moet, zo ſpreekenze, Karthago nu verdelgen,
En 't weêrpartydig bloed der Nederlanden zwelgen:
Zy waren eeuwen lang de vyanden van 't ryk,
Uit eige neigingen en voordeel te gelyk.
Men viſcht naar middelen, om ſchatten uit te vinden:

Wakkerheid van de Staaten en den prinſe

Een ſterke zenuw, om het oorlog aan te binden.
Geen minder vlyt betoont de Staat van Nederland;
d'Oranjeboom, zo verſch in dezen hof geplant,

Be-

Begon in 't midden van den winter ſchoon te bloeijen; *van Oranje.*
Men zag zelf op de zee zyn eedle vruchten groeijen
Van zorg en wakkerheid, en in dien krygsorkaan,
Het land beſchaduwt door zyn lommer, veilig ſtaan.
Elk ziet op WILHEMS arm, geſchraagt door Gods vermogen.
De maan had zevenmaal haar horens rond geboogen.
De blyde zomerzon ſteeg hoog aan 's hemels trans, *De vlooten komen weder in zee.*
En ſtreelde 't aardryk met een aangenaamer glans:
Wanneer de golven weêr van zeekaſteelen krielen;
In overvloed bemant met onvertſaagde zielen.
Ik hoor hoe Nederland, op voordeel afgerecht,
En zeevaart uitgeleert, myn ſtroomen laagen legt; *Toeleg op den Teems;*
En tracht de monden van myn havens toe te ſluiten
Met ballaſtſchepen, en heel diepgeladen ſluiten,
En 't grove zinkgevaart te booren in myn grond:
Maar wakkerheid belet dien dodelyken vond. *word voor gekomen.*
Brittanje doet als rook zyns vyands liſt verdwynen;
'k Had anders aan dien brok wel eeuwig mogen quynen
In d'ingewanden, was deeze aanſlag niet geſtuit.
Maar 't is myn oogmerk niet elks poging en beſluit,
Zo ſchrander uitgedacht, te melden in 't byzonder.
Ik zeg alleen: ik moeſt dien fellen oorlogsdonder
Verdraagen in myn oor noch driemaal achtereen.
Driewerven wierde op zee vervaarelyk geſtreên. *Drie zeeſlagen in de zomer:*
Driewerven dekte Apol zyne oogen op zyn wagen.
Prins Robbert leid de vloot; 't was Karels welbehagen *Prins Robbert ge-*

bied als Admiraal Hem 't hooge zeegezag te ſchenken op dien tyd.
De Brittenlander was verzekert van zyn vlyt.
Spreekt zyne vlotelingen aan, Ik hoor hem ſchreeuwen: vecht ô helden voor de kroonen;
De koning zal uw moed in overvloed beloonen;
Ik zie voor u bereid een ryken buit en ſchat.
Dat niemand nu zyn deugd door laffe vrees beklad':
Wy hebben minder magt en kleinder vyand tegen;
De krygskans lacht ons toe en vleit ons met den zegen.
Men zal den Batavier beſtooken op zyn kuſt.
Zo ſpreekt hy; en zyn woord vult elk met heldenluſt.
Men zegt de Ruiter ſteeg op 't hooge ſcheepskampanje;
en de Ruiter de zyne. Hy zwaait den waterſtaf ter eere van Oranje,
En voert, al ſpreekende, matroos en zeeman aan:
Ik zie de vyanden bereiden zich tot ſlaan,
De dubble magten van twee Koningen gezonden;
Myn zoonen toont uw moed ten trots van Seine en Londen:
Weid met uwe oogen in d'Oranje zeebanier.
En gy, ô Hoofden, volgt uw eed en plicht, zo dier
Gezworen aan dien Held; helpt my zyn krygsbevelen,
Terwyl de Vorſt aan land zyne oorlogsrol zal ſpeelen,
Uitvoeren op de zee. vecht voor het vaderland,
Voor vrou en kindren en 't geloof, ons waardſte pand:
De Lelikoning zou dat kerkjuweel belaagen.
Laat eeuwig Neêrlands ſpeer den hoed van vryheid draagen
Door uwe dapperheid. Zo moedigt Michaël
De Hoofden van zyn vloot, zoldaat en zeegezel.

Daar

Daar gaat het dondren aan; daar barſten d'yzere keelen.
De kogels weiden in den buik der zeekaſteelen.
De ſtranden daveren door 't vreeſlyk zeekrakkeel.
De witte vlag ontſluit het bloedige toneel,
Met Tromp (een Oorlogsman in 't zeebewind ervaren,
Wiens naam, ons lang bekent, zal zweeven op de baaren,
Zo lang Neptunus vuiſt den waterſchepter zwaait)
Hier ziet men hoe de kiel om voordeel wend en draait,
Dan by de wind, dan ooſt- dan noord- dan zuidwaart heenen.
Zo dra Prins Robbert, en held Sprag in 't perk verſcheenen,
Bereiden Michaël, en Bankert zich ten ſtryd.
Geen leeuwen vochten ooit verwoeder; yder quyt
Zich dapper voor zyn heer, zyn vaderland en erven;
En tracht te winnen, of op 't bed van eer te ſterven.
Prins Robbert ſchreeuwt: vecht, vecht voor Karels ryksgezag.
De Ruiter galmt hem na: ſtryd voor d'Oranje vlag.
Held Bankert zoekt met kracht te booren door de vlooten,
Maar ziet zyn voorſteng en grootmarszeil afgeſchooten;
Doch Michaël ſtuift met zyn vlugge kiel gezwind
Hem na, gelyk een pyl begunſtigt van den wind;
En red den krygsgezel in 't midden van de branders.
Hier gloeit het oorlogsvuur der dappre Nederlanders.
Daar praalt het zeebeleid van Stuarts landgenoot.
Hier ſticht het zeetoneel, in 't aanzien van de dood,
Een zetel voor de trou; die heerſcht, in 't bloedig vechten,
Op 't edelmoedig hert van zo veel waterknechten:

't Gevecht begint met d'Eſire en Tromp,

en Prins Robbert en Sprag tegen de Ruiter en Bankert;

die in nood van de Ruiter ontzet word.

Getrouheid van de zeehoofden en matroozen.

Elk

Elk arbeid om zyn vriend te rukken uit den nood,
In't barſten van 't kanon, in 't gieren van het loot.
de nacht ſcheidt het gevecht. Zo vecht men tot de nacht, ter weſtkimme opgevloogen,
De lucht met zwart bekleed, en dekt god Febus oogen.
Men werpt het anker uit, ſteekt tekenvuuren aan,
Om yders magt by een te zamelen na 't ſlaan.
Hoe lag de zee bezaait met wrakken, maſten, ſprieten,
En wandt en ſtengen, fel gerabraakt onder 't ſchieten,
En door een donderkloot gebonſt van 't waterſlot!
Zo dwaalt de holle romp, door 't nydig oorlogslot
Berooft van leden, op de golven heene en weder;
Of zinkt, te diep in 't hert geboort, ten afgrond neder.
Door zo veel vyandſchap hervat men 't zeegevecht
Noch tweemaal achter een. Elk oorloogt voor zyn recht.
De haat ontſteekt den moed, en arbeid op de zielen:
Dat tuig' de jongſte ſlag, door moorden en vernielen.
Beſchryving van de twee laatſte ſlagen. 't Schynt of de vuurberg op d'ontruſte golven blaakt,
Als 't zwangere metaal ſalpeterdampen braakt,
En bliklemt over 't zout. de rook bekleed de wolken.
Verbaaſde Thetis, in het diepſte van haar kolken
Gedooken, denkt niet meer, gedoodverft door't metaal,
Om 't minnekoozen van held Peleus, haar gemaal.
Neptuin ontzinkt de moed terwyl zyn zaalen branden.
De ſcherpe zeevork ploft tot driemaal uit zyn handen.
De waterblikſem ſmeult en zengt zyn gryzen baart.
De Nimf verhaalt Ik hoor hem ſchreeuwen met een ſchorren toon: bedaart

O geeſt

O Geeſſels van de zee, die, razende van toren, *Neptunus rede;*
Zo wreet elkander tracht in 't laauwe bloed te ſmooren.
Breekt af, ô broeders en nabuuren, maakt een endt
Van bloed te mengen met myn waterelement.
Laat af, ô Karel, wil in vrede uw ſchepter zwaaijen;
Gy zult een ryker oogſt, ô Vorſt, van vruchten maaijen.
En gy, ô Lodewyk, al lang genoeg gewoed;
Verlaat den Oceaan: verſchoon 't onnozel bloed.
Hou op, ô Nederland, hou op, en laat uw ſchepen
Uitheemſche koopmanſchap voor uwe paalen ſleepen,
In plaats van doden en verminkten, door het loot
Getroffen, droef betreurt van krooſt en bedgenoot.
Ik hoor, ik hoor alreê de droeve weduw kermen.
Ik zie de zuigeling 't mishandelt lyk omarmen
Van die hem 't leven gaf, en mengen door geween
(O deerlyk ſchouſpel!) bloed en traanen onder een.
De bleeke bruid beweent haar minnaar; en de moeder
Den zoon met ſmert geteelt. de ſuſter miſt haar broeder.
Noch eens, ô helden, ſtaakt uw woeden, laat u raân.
Maar al mijn poogen is vergeefs; ô nacht breek aan,
En rol den aardkloot in uw' bruine en donkre vlerken,
Dek met uw' ſchaduwen de bloedige oorlogsperken,
En ſprei de duiſternis weêr over 't marmer heen!
't Gaat wel de nacht ſtygt op, en Febus daalt beneên;
En dwingt die leeuwen om hun woeden af te breeken.
Men grypt de zeeklaroen, en laat den aftogt ſteeken.

O Brit, ô Nederland hoe is uw haat zo groot?
Beſtrydge uw vriend uw broêr en uw geloofsgenoot?
Wat hebtge helden voor myne oogen neêrgeſlaagen!
Hy beklaagt de geſneuvelde bevelhebbers van de Engelſen,
Helpt, Zeegodinnen, helpt. help, Thetis, helpme klaagen;
Beween de zoonen van God Mavors, zo beroemd
Geſneuvelt op het bed van glori, waard genoemd
Van heldendichters, om hunne oorlogsſtof te ſieren.
Zy kochten voor hun dood onſterflyke laurieren.
Beſproei de wonden, die noch gaapen, met een vloed
Van traanen: Ridder Sprag, vereeuwigt door zyn moed,
Dryft zonder leven in zyn zeeſlot op de baaren:
Maar eeuwig is zyn ziel ten ſterren in gevaaren,
Van Smithe en Litleton zo deerelyk verzelt.
Hier leggen Fowles, Finch en Worden neêrgevelt.
'k Zag Heyman, Reves en de Neve 't leven laten.
Al' paerels aan myn Kroon, beroemde zeeſoldaaten:
Die Karels hoog gezag handhaafden in den ſtryd.
Zy leeven na de dood als wondren van hun' tyd.
als ook van de Hollanders.
En gy, ô Nederland, wil Schram en Vlug beweenen,
Die Lichten zyn te vroeg, met Liefde en Zweers verdweenen,
En Viſſer, Zwerius, en Gelder, d'eerſte ſpruit
Van haar, die Michaël wel eer omhelſde als bruid.
Ik zie dien ouden Held, met traanen op de wangen,
Beſturven aan het lyk van zyn Behoudzoon hangen.
Maar 't is te laat beweent; hy ſterft, vol roem en eer,
Gelyk een zeeſoldaat, in 't midden van 't geweer,

Met

Met zo veel helden, die, tot oorlogsramp geboren,
De ziel, maar nimmermeer hun' grooten naam, verlooren.
Ruſt, ruſt in eeuwigheid, na zo veel ſtryd en leet,
Vermaarde mannen, daar ge om hoog op wolken treed;
En in een heldenrei, beroemd door ooreloogen,
Als heldre ſterren blinkt, en ſchittert in myne oogen.
En gy, door 't nootlot meer begunſtigt, die 't gevaar
Ontworſtelt zyt, hoort toe; ik zal u naakt en klaar
't Geheim ontvouwen, in den hoogen Raad beſlooten:
Hy voorzegt de vrede met Engeland.
Verlaat, ô Engeland, met uw geblaakte vlooten
Myn ſtroomen, want ik zie de vredezon alreê,
Met herelyker glans, verryzen uit de zee;
En alle nevelen van vyandſchap verdwynen
Voor 't heldre vrêlicht, dat van Hollands ſtrand zal ſchynen
In Koning Karels hof. maar gy, ô Batavier,
Hebt noch te ſtryden met de Franſche zeebanier;
Gy zult myn' golven door uw' wapens weêr ontroeren,
En naar een andre kuſt de zeekortouwen voeren.
ook de zeeſlagen tuſſchen de Hollanders en de Franſſen,
Hou moed; u ſtaat noch meer te ſtryden; 'k zal myn vloed,
Van lyken opgepropt, zien zwellen door uw bloed.
En gy, ô Watervoogd, ô roem der Admiraalen,
De zon uws levens zal verdwynen met haar ſtraalen.
Ja beef vry, Ruiter, want het nootlot is geſpelt,
En 't vonnis van uw dood alrede om hoog gevelt.
en de dood van de Ruiter.
Een eiland ryſt'er uit de Middelandſche baaren,
Trinakrie, voorheên door woedende oorlogsſchaaren

Zo menigmaal ontroert; gy zult, ô Michaël,
D'Oranje vlaggen, door Vorſt WILHEMS zeebevel,
Daar hene voeren, om den Spanjaard by te ſpringen;
En Vrankryks roofgeſpuis, zo't mooglyk was, te dwingen
Meſſine, tegen recht verovert en verkracht,
Te ruimen; en die plaats te leevren in de magt
Van haaren Opperheer, tot ſchrik der muitgedrogten.
Gy zult de Lelivloot, op twee verſcheide togten,
Beſtooken, in 't gezigt van Etnaas zwavelkolk:
Die vreeſlyk flikkert in het oog van 't watervolk.
Gy zult, (myn zeggen is gegrond) in 't zegepraalen,
Uw jongſte zeetriomf daar met uw dood betaalen.
't Iöniſch pekel, dat Meſſines boorden lekt,
Zal ſchaamrood blyven, door uw dierbaar bloed bevlekt.
De lucht zal weenen, en de golven zullen ſchreijen.
Een algemeene rou zal 't lyk naar 't graf geleijen.
Uw Opperwaterhoofd, en Neêrlands Oorlogsgod
Zal beeven op 't gerucht van uw rampzalig lot;
Hy zal uw grafgewelf met zegetekens kroonen.
Een Heldendichter zal aan 't Y met Roomſche toonen
Uw dood uitgalmen van de hooge plaats in 't oor
Der Batavieren, en elk moedigen uw ſpoor
Te volgen, om vol vuur die heirbaan op te ſtreeven;
En baanen hen dien weg door 't voorbeeld van uw leven,
En braave daaden, vry van ſmette en laſterſchuld.

beſluit van Neptunus rede.

Hier zweeg Neptunus; en 't Orakel is vervult:

Na

Na zo veel zwaarigheên van woeden en verdelgen,
Vermoorden, blaaken, en onnozel bloed te zwelgen,
Verzoent de gulde Vreê, geſtegen van haar troon,
Den Staat van Nederland met Koning Stuarts kroon.
Maar Ruiter ſneuvelde op de Middelandſe plaſſen.
Men zag een doodlyk loot den Admiraal verraſſen.
De dood kroop langkzaam door een voetwonde in zyn hert;
Een dood die Neêrland en de grootſte Vorſten ſmert.

De vrede met Engeland word geſlooten, en de Ruiter ſneuvelt.

Terwyl de Teemsvoogdes van haaren glazen wagen
Neptunus godsſpraak meldde, en tweepaar waterſlagen,
En ſtreelde d'ooren van de Nimfen door't verhaal;
Ontwaakt de Vorſt. zy groet den Held, en zegt: ô praal,
En luiſter van deze eeuw, zyt welkom aan myn ſtroomen:
Ik had de tyding van uwe aankomſt niet vernomen,
Of ſchoot uit plechtigheid myn purpren zeerok aan,
En laſte myn geſpan in't ſtroomgareel te ſlaan,
Om u te groeten met ontſag en nedrigheden.
Ik merke d'oorzaak van uw komſte en weet de reden.
Uw oogmerk en beſluit is op de min gegrond.
Prins Jakobs Dochter heeft uw ingewand gewond.
Gy tracht Mariaas hand als bruidegom t'ontfangen.
Gezegende echt! gy zyt ons uiterſte verlangen.
Wat zal uw bruiloftsknoop, ô Prins, een vaſten band
Van vriendſchap vlechten met ons Ryk en Nederland!
Die broeders zullen dan elkandren niet beſtooken,
Noch doen de golven door hunne oorlogsblikſems rooken:

De Teemsnimf eindigt haar verhaal,

en verwelkomt den Prins.

Dan blyft het woedend zwaard gezegelt in de ſcheê,
En ik in eeuwigheid verbonden aan de vreê.
Wy zullen dan niet meer, door vuur van wraak aan 't blaaken,
De fakkels ſlingeren in uwe riete daken,
En viſſers hutten en gehuchten, die, geruſt,
Geen vyand wachten, meer verwoeſten aan uw kuſt.
Noch Neêrlands Hektor zal, met toortslicht in zyn' handen,
Myn' havens naaken, en myn' zeegevaarten branden.
Een gloed van vriendſchap zal, ontſteeken door deeze echt,
De herten wederzyds ontvonken. yders recht
Zal ongeſchonden op de woeſte golven bloeijen,
Dan zal de zeevaart door de koopmanſchappen groeijen.
Vaarwel doorluchte Prins, omhels de Ryksprinſes;
Ontdek uw minnebrand. hier zweeg de Teemsvoogdes;
die haar bedankt, En WILHEM groet haar met een oog vol dankbaarheden.
en zyn reis verwordert. De liefde midlerwyl kroop dieper door zyn leden.
't Verlangen om zyn ziel t'aanſchouwen noopt zyn reis.
Hy ziet de kruinen van het Koninklyk paleis,
Ten hemel opgebouwt van verre met zyne oogen,
Komt binnen Londen. En 't prachtig Londen, ryk van aanzien en vermogen.
Hy naakt de Koningksſtad, en ſtreeft ter hofpoorte in,
Verwelkomt van den Raad, en Karels hofgezin.
Word van het hof en daar na van den Koning ontfangen. De Britſe Koning zelf onfangt hem in zyn' zaalen,
Beveelt den onderdaan den jongen Vorſt t'onthaalen
Met alle waardigheên; gelyk zo groot een gaſt
Een Prins, een Bloedverwant, en Neêrlands Veldheer paſt.

Men

Men ſpreit de tafels in de marmre galleryen. *Vorſtelyk onthaal.*
Het ſierlyk hofbanket, gediſcht aan alle zyen,
Verluſtigde den ſmaak. de hofknaap ſchenkt den wyn.
De nektar gloeide in 't goud, of ſpeelde in't kriſtallyn.
Men ziet de vrolykheid door 't dierbaar nat ontvonken.
De Koning grypt een kroes ter kimmen vol geſchonken:
Zyt welkom, zegt hy, in myn ryken, braave Zoon
Van Stuarts dochter, eer de luſt van vaders kroon.
Myn luſters beeltenis herleeft weer in uw wezen.
Uw vaders dapperheid is in uw hert verrezen.
Zo ſpreekt de Britſe Vorſt en drinkt den beker uit.
De kamers zwellen van een vrolyk feeſtgeluit.
Elk volgt den Koning na, en leegt de gulde ſchaalen.
D'Oranje Veldheer ſlaat zyne oogen door de zaalen;
Hy ziet een ryk getal van beelden in 't verſchiet, *De Prins ziet eenige beelden,*
En vraagt wie dat ze zyn. d'afbeeldſels die gy ziet,
Zo antwoord Karel hem, zyn Koningen, voor dezen
Beheerſchers van den troon. dit kunſtwerk word geprezen,
Van 't allerkeurigſt oog, voor groot en ongemeen.
Gy ziet hier Vorſten en Vorſtinnen onder een.
Daar pronkt Elizabet, myn neef, aanſchou haar wezen; *Daar onder Koningin Elizabet, voorſtandereſſe,*
Gy zult den Godsdienſt uit haar heilige oogen leezen.
Die Goddelyke Vrou, en groote Kruisheldin
Gaf wetten aan het volk, als Britlands Koningin,
Een lange reeks van viermaal tien en tweepaar jaaren;
En ſlaafde oneindig voor Gods tempels en altaaren.

't Her-

't Hervormde kruisgeloof was haar begeerte en luſt.
Haar zetel was geſticht op vaſte vrede en ruſt.
Haar wysheid gong den aard der vrouwen ver te boven.
De ganſche waereld moeſt haar liefde en vriendſchap looven.
De dood van die Vorſtin ſleepte yders vreugde in 't graf.
En Jakob den ſesden, voorſtander van den hervormden Godsdienſt,
Den ſeſden Jakob wierd in haare plaats de ſtaf,
Door wettig erfrecht, van het Britſe ryk gegeeven.
Gy ziet dien vroomen Vorſt daar afgebeeld naar 't leven.
Hy had de deugden van zyn groote Voorzaatin,
En heerſchte vreedzaam met dien zelven geeſt en zin.
Hy kon de paalen van zyn heerſchappy vergrooten,
En ploegde 't pekel met zyn rykbemande vlooten;
Maar niet om oorlogsvuur t'ontſteecken op de zee.
Hy plant zyn onderdaan op d'Indiaanſche ree,
En ſticht zyn ryksgrens op d'Amerikaanſche ſtranden.
De Roos waſcht weelig door zyn vlyt in vreemde landen.
Maar 't is onnodig al de Vorſten, zy aan zy,
Zo kunſtig afgemaalt in beeld of ſchildery,
Te melden; want gy hebt hun' daaden wel geleezen.
Prins WILHEM antwoord met een neêrgeſlaagen wezen;
Als ook Karel den eerſten, zyn Grootvader,
Hy zag zyn Grootvaârsbeeld, die door 't rampzalig lot
Moeſt knielen voor de byl op Londens moordſchavot;
En met onnozel bloed den wrok en haatluſt bluſſen
Van 't wiſpelturig volk, dat Kromwel voerde op 't kuſſen,
En tot Beſchermheer koos; die recht en wetten van
De kroon zo ſchelms verried, gelyk een aardstiran.

Dat

Dat denkbeeld perſt den Prins de traanen uit zyne oogen.
Dit merkt de Britſe Vorſt: ik zie uw hert bewoogen,
Myn neef, zo vaart hy voort, door 't aanzien van dien held,
En martelaar van 't ryk zo helſch ter neêr gevelt.
Ik moeſt myn vader zien onthalſt door beulen handen,
En zelf, in ballingſchap en afgelegen landen,
Zyn aſch betreuren, van myn ſtaf en kroon berooft.
My hong een zwaare bui van rampen over 't hooft,
'k Hoor dat myn vyanden verwoet hun vierſchaar ſpannen,
En zweeren 't vorſtlyk bloed voor eeuwig uit te bannen,
En nimmer Koningen te dulden op den troon.
De vader lag vernielt; nu dreigt de haat den zoon.
Wat wierd'er in dien tyd onnozel bloed vergooten,
Om myn gerechte zaak, van Edelliên en Grooten!
Die met ontſag den naam van Koning Karel noemt,
Word van den Raad begrimt, en ſchelms ter dood gedoemt.
Men rooft de middelen en ſchatten van myn vader.
Een ander ſlaat zyn klaauw, gelyk een aartsverrader,
Aan 't vorſtlyk eerebeeld, op markt of beurs geſticht;
Zo holt de razerny, vervreemt van deugd en plicht.
De Schotſe landgenoot ontſloot in 't eind zyne oogen.
De wroeging kon den haat in 't hert niet meer gedoogen,
En ſchennis, tegen recht myn erfdeel aangedaan.
Gerechtigheid daalt neêr en taſt den landzaat aan.
Men zend Gezanten af, en noodme, zonder ſchroomen,
Door tekenen van trou, in 't Schotſe ryk te komen:

Koning Karel verhaalt de dood van zyn vader, en zyn ballingſchap.

Word weder in Schotland in geroepen.

Ik ſta den voorſlag toe; en ſteek van Neêrlands kuſt
Vol moed in zee: doch van myn nootlot onbewuſt.
Ik lande veilig in myn ryk, van d'ingezeten
Met vreugd verwelkoomt, en voor Koning uitgekreeten.
Maar deze plicht was op geen zuivren grond gebout;
My wierd noch kerklyk recht noch godsdienſt toebetrout:
Ik zag myn magt beſnoeit, en moeſt dien hoon verdraagen.
Nu ſliep myn vyand niet, maar Kromwel leime laagen,
En voerde 't leger van zyn muitelingen aan.
Ik ruk myn heir by een, en moedig 't volk tot ſlaan;
Ja trek met minder magt de vloekverwanten tegen.
Te Dumbar viel de ſtryd, maar Kromwel won den zegen.
'k Zag Leith en Edenburg verovert na 't gevecht.
Zo woedde in Ierland ook de krygskans tegen 't recht.
Ik hoor van allen kant de doodelyke maaren
Van nederlaag, en 't lot begunſtigt de barbaaren,
Verraders van de kroon, beſtryders van hun Heer.
'k Wierd eindelyk, myn neef, met alle plicht en eer,
en ge-krsont. In 't Schotſe ryk gekroont. myne onderdanen zwoeren,
Met goed en bloed voor my het oorlog uit te voeren.
Ik ruk myn benden naar de grens van Engeland;
Maar 't nootlot, tegen 't recht der Koningen gekant,
Beſtooktme met een magt van eindelooze plaagen.
Ik moeſt myn leger zien verwonnen en verſlagen,
En ſchandig wyken voor myn vyand uit den ſlag.
Ik, die voor korten tyd in 't Schotſe ryksgezag,

Met

Met kroon en ſcepter pronkte, en vorſtlyke ſieraaden;
Moeſt nu myn lyfgevaar in ſlechte boergewaaden
Door 't veld ontvluchten, en den koninklyken glans
Verbergen voor myn volk. ô nydige oorlogskans!
Wie zal den wrevel van myn landzaat niet vervloeken?
Ik moeſt behoudenis en heil in Vrankryk zoeken,
En ſchuilen in dat ryk drie jaaren achter een;
Maar ſteeds ontfangen met veel eere en waardigheên.
Ik zal door lang verhaal uwe ooren niet verveelen;
En 't is myn oogmerk niet u alles meê te deelen,
't Geen in myn afzyn wierd verhandelt in myn ryk.
(De zaak is u bekent.) elks drift was ongelyk.
Men vond de herten daar verdeelt. ik moeſtme vleijen
Dat tweedragt van 't gemoed hun zou den val bereijen,
En binnelands krakkeel den muiter doen vergaan;
d'Uitheemſche vriend had reeds voor my zyn beſt gedaan.
Ik doolde in ballingſchap door vorſtelyke hoven.
Uw waarde Moeder, Prins, (ik moet haar vrientſchap looven,
Haar liefde erkennen) quam my groeten in dien ſtaat.
My dunkt ik zie haar noch, beſturven in 't gelaat,
Den ſtroom van Agrippyn beſproeijen met haar traanen.
Zy treurde om Vaders moord, en vloekte d'onderdaanen.
Myn vrienden onderwyl verſterkten hun banier.
Ik kreeg de kondſchap dat myn vyand Olivier
De ziel had uitgebraakt; en dat veel Ridders waaken,
Ter liefde van de kroon, voor myn vervallen zaaken.

maar vlucht weder uit het ryk;

naar Vrankryk,

en Duitsland, daar hy te Keulen door de Prinſes van Oranje word bezocht.

Kromwels dood.

Ik hoore dat myn magt groeit aan van tyd tot tyd,
En dat rechtvaardigheid de dwinglandy beſtryd.
Gods vierſchaar kan het quaad wel voor een tyd gedoogen,
En zien de boosheid aan met onverſchillende oogen;
Maar eindlyk barſt de wraak in volle maaten uit;
Dan buigt geweld en twiſt voor 't Goddelyk beſluit;
Dan zinkt het onrecht, en gerechtigheid dryft boven.
waar door Koning Karel weder in zyn ryk word geroepen.
Ik word voor Koning weêr geroepen in myn hoven.
Een algemeene vreugd geleidme naar myn vloot.
De Staat van Neêrland, dien myn onheil lang verdroot,
Onthaaltme voor 't vertrek, met eere en plegtigheden.
Ik zag u hand aan hand met uwe Moeder treeden.
Uw levens dageraat beloofde een helder licht.
Ik greep u in myn arm, met traanen in 't gezigt,
En ſprak: ô jonge Prins, nooit moet u 't nootlot plaagen;
Maar 't wiſſelbaar geval in uwe kindſche dagen
U vriendſchap zweeren, met een diergeſtaafden eedt,
Die nooit verbroken worde; en keeren ramp en leet.
My bleek hoe 't ongeluk begrimt de hoogſte troonen;
Beſluit van 's Konings verhaal.
Door 't moorden van den Vorſt, en 't zwerven van zyn Zoonen.
Ik ſtort noch dagelyks myn traanen op zyn graf.
Hier breekt de Koning zyn verhaal en woorden af.
Antwoord van den Prins,
'k Heb dikmaal, zegt de Prins, myn Moeder hooren klaagen;
Hoe heeft myn ziel een wyl geworſtelt met de plaagen!
Sloeg ik myne oogen naar 't ondankbaar vaderland;
Ik zag den Koning daar op 't hevigſt aangerand

Van

Van 't brullende ongedierte, en tygers, die verbolgen,
Hun Vorſt en wettig Heer moorddadig doen vervolgen;
Tot hy, op 't moordtoneel geſtegen, met zyn bloed
Den wrok van 't volk verzaad; dat onrechtvaardig woed.
Aanſchoude ik myn paleis en vorſtelyke zaalen;
Ik zag geen muurtapyt, noch hoffiraaden praalen;
Maar wanden, die, met rou behangen, om de dood
Steeds treurden van hun Heer, myn Prins en echtgenoot.
Noch wil 't hartnekkig lot zyn afgunſt niet bepaalen;
Myn waarde broeders en getrouſte vrienden dwaalen,
En zwerven achter lande, als ballingen, ontbloot
Van vorſtelyken ſtaat. in 't midden van dien nood
Schiet my niet over om myn leven te vermaaken,
Als 't drukken van uw mond, en 't ſtreelen van uw kaaken,
En 't oog t'aanſchouwen, daar myn WILHEMS oog in ſpeelt,
O jonge Prins; maar hoor wat u myn hert beveelt:
Indien het ongeluk, na 't einde van myn leven,
(Ik zoek de dood) volherd, en myne broeders ſneeven,
Ik eiſch van u de wraak; verdelg het muitgeſpan,
Tot zoen van vaders ſchim; verniel den aardstiran,
Wanneer de tyd uw kracht doet groeijen met uw leden:
Dan ruſt ik eeuwig in myn grafzerk, wel te vreden.
Zo ſprakze vaak; daar ik, in myne onnozelheid,
De traanen droogde van haar wangen, nat beſchreit;
In 't kinderlyk gemoed door haare klagt bewoogen.
Ik ben myn zuſters ziel, voor 't hertlyk mededogen, *Koning*

Karelgaat over tot een andere rede.

Noch dier verbonden, zegt de Vorſt; maar laat ons niet
Meer melden van ons leet, en uitgewoed verdriet.
De jaaren ſlyten meeſt de rampen die ons drukken,
En wiſſen uit het hert geledene ongelukken;
Want zo men eeuwig op zijn tegenſpoed bleef ſtaan,
Men zou verſmooren in 't herdenken, en vergaan.
Wy zyn die donkre bui voorſpoedig weêr te boven,
En hebben beide ſtof om 't Godendom te looven;
Ik, die in zekerheid, na 't ſtuiten van't geweld,
Sint acht paar jaaren my ten rykstroon zag herſtelt;
Daar ik, zo teêr bemind van al myne onderzaaten,
In volle ruſt bezit myn koninklyke ſtaaten.
En gy, ô Prins, die, met veel waarde en eer verſiert,
Gelyk een Krygsgod, word in Nederland geviert;
En torſt den laſt van ſtaat en oorlog op uw ſchouders;
Ja, draavende op het ſpoor van uw geheiligde Ouders,
Geeft klaare tekenen door heldendeugd en moed,
Dat gy geſproten zyt uit hun doorluchtig bloed.
D'eertitelen, die gy, door 't zwaaijen van uw degen,
In 't overzeeſch geweſte, ô Veldheer, hebt verkreegen,
Verluſtigen myn ziel; en doenme, wel vernoegt,
Van blydſchap juichen, om de waarde u toegevoegt.
De naauwe band van 't bloed verbindme zo te ſpreeken,
En liefde, die haar vuur doet in myn borſt ontſteeken.
Ik min u, braave Prins, ja hou vry voor gewis,
Dat my uw heil zo waard', als zelfs de ryksſtaf, is.

De

De ſchrandre WILHEM toont den Vorſt zyn dankbaarheden
Voor zulk een heuſch geſprek, en antwoord op zy reden
Met zo veel wysheid, dat de bloem van d'adeldom,
En 't diſchgenootſchap zit als ſpraakeloos en ſtom;
Door 't redeneeren van den Veldheer opgetoogen.
De nacht, in 't vaale kleed aan 't bruine zwerk gevloogen, *Scheiding van't vorſtelyk gezelſchap.*
Had lang de dagtoorts van Latonaas zoon gebluſt.
De Vorſten ſcheiden, en begeeven zich te ruſt.
Een aangenaame ſlaap bekruipt en ſtreelt de leden.
Men leid Prins WILHEM in een zaal vol koſtlykheden,
En prachtig nachtvertrek voor zyne ruſt bereid.
De vorſtelyke koets was ſierlyk opgeſpreit.
Doch liefde gunt zyn oog geen ſlaap, maar doet hem waaken.
Hy voelt de minnegloet zyn boezem heeter blaaken.
Hy woelt. hy klaagt. hy zucht. held Tithons ſchoone bruit
Stak weder op haar beurt de kruin ten golven uit,
En boorde een zoom van goud aan 't zwerk. de zonnewagen
Wierd ſteyl uit Nereus ſchoot ten hemel opgedraagen.
Hy ſpringt van 't ledekant, en wandelt door de zaal.
De koning Karel had, op dat ik recht verhaal, *Beſchryving van de ſlaapzaal, voor den Prins bereid.*
Met voordacht zyn vertrek met wandtapiſſeryen
Bekleed; waar in de min blonk uit aan alle zyen
Door oude dichtſelen; en yder ſchildery
Verbeelde een minneklagt, of aangenaam gevry.
Een opgetooide ſleep van blonde Hofgodinnen,
Volleert en afgerecht in herten t'overwinnen,

En

En 't jeugdig ingewand te zetten in een gloed,
Verſtrekt de Rykſprinſes, Maria, tot een ſtoet;
Daar zy op 't wandtapyt, als door Minervaas handen
Naar 't leven geborduurt, om 't vorſtlyk hert te branden,
't Bekoorlyk ſlaapvertrek doet blaaken door 't gezigt;
En ſchept in 't midden van den nacht een helder licht,
Door duizend ſterren, die ſteeds flikkeren uit haare oogen.
De Nimfen leggen voor haar' voeten neergeboogen.
Ook had de Koning, om het oog van dezen Held
Te ſtreelen, wapens op het wandſiraad geſtelt.
Hy wiſt dit voorwerp kon een groote ziel bekooren.
Een rei van helden, uit Gradivus bloed geboren,
En in zyn wapenſchool van jongs af opgevoed,
Geleid zyn krygsgeſpan; daar hy, van 't volk begroet
Met trommelklanken, die zyn hert en ooren ſtreelen,
Den oogſt der velden blaakt met rokende garcelen;
En ſleept de Koningen, geklonken van den troon,
Geketent aan zyn as, in zegepraal ten toon.
Men zag'er tenten, en ontrolde veldſtandaarden,
Zoldaaten in 't geweer, en brieſchende oorlogspaarden.
Hier ſtreden Hektor en Achilles ryk van moed;
De ſtroom van Simoïs zwelt van 't geplengde bloed.
Daar vecht Anchizes zoon, begunſtigt van de Goden,
Met Turnus benden, en bezaait het veld met dooden.
Gins werpt de ſtrydbre maagd Kamille ſchicht op ſchicht,
En ſtreeft den vyand met haar vrouwen in 't gezigt.

Noch

Noch volgde een lange ſleep van Vorſten, om hun' daaden
Door Mavors zelf gekroont met groene laurebladen;
Maar in een later eeuw tot ſtryden voortgebragt.
Hier ziet de Vorſt, tot roem van zyn vermaard geſlacht,
De ſabels blinken van de Prinſſen van Oranje;
Die Neêrland rukten uit de tiranny van Spanje.
De ſtormbok beukt den muur. men voert de ladders aan.
Hier naakt een leger, om den vyand op te ſlaan.
Dit alles had door vlyt een levend oog verkreegen;
Dat zelf natuur met kunſt moeſt twiſten om den zegen.
D'Oranje Veldheer ſlaat zyne oogen hene en weêr,
Door 't koninklyk tapyt; maar niets behaagt hem meer
Als 't aangenaam gezigt van zyn Mariaas leden.
Hy zag haar jaagende op de groene zoden treeden.
Zy had een zwynſpriet in de blanke vuiſt gelaân.
De jagtrok plooide om 't lyf; de haarvlecht, los gedaan,
Speelde om de ſchouders heen. ſtaak, zegt hy, ſtaak uw jaagen,
Gy hebt myn hert alreê gevangen weggedraagen;
Ik buig, verwonnen, my voor uwe voeten neêr.
Hy drukt het beeld, gelyk Pigmalion wel eer
D'ivoore maagd omhelſde, en kuſt de zyde draaden.
Hy kan zyne oogen in 't aanſchouwen niet verzaaden.
Terwyl de minnaar zucht, vervolgde Apol zyn reis, *De zon klimt hoger, en de Prins treedt ter kamer uit,*
En ſpiegelde zich in de tinnen van 't paleis.
Hy treed ter ſlaapzaale uit. de ſtoet van Edellieden
Verwacht den Prins, om hem de morgengroet te bieden;

Elk toont zich tot zyn dienſt volvaardig en bereid,
En draaft op zyn bevel. de Britſe Majeſteit.
Word van den Koning geleid in 't vertrek van de Koningin, daar by Maria vind.
Verwacht hem in zyn hof, en leid hem naar de zaalen,
Om hoofſche juſſeren te groeten, daar ze praalen
In 't blinkende gewaad. hy ziet de Koningin,
In 't midden van haar ſtoet en prachtig hofgezin.
Maria zit 'er by; gelyk de maan haar glanſſen
Doet ſchittren boven al de ſterren aan de tranſſen
Van 't hemelſche gewelf; zo munt haar ſchoonheid uit.
Hy dankt den Hemel, en het opperſte beſluit,
Dat zulk een minnares voor hem had uitgekoozen.
Men zag Maria van een eerbre ſchaamte bloozen,
Op d'aankomſt van den Held: zy voelde alreê de ſchicht
Haare aders quetſen door het vorſtelyk gezigt.
Zy trachtte met geweld de minnevlam t'ontveinzen;
Maar 't oog verklikte 't hert en binnenſte gepeinzen.
't Inwendig vuur borſt uit. wanneer 't gezelſchap ſcheid
Vertrektze alleen in 't hof, beluſt op d'eenzaamheid.
Zy had dien braaven Held noch eens gezien voor dezen,
En in haar hert geprent de trekken van zyn wezen.
Zy had zyn oorlogsroem lang van de Faam gehoort:
Door zo veel deugden wierd de Ryksprinſes bekoort.
Die ontdekt het geheim van haar hert aan een van haar hofjuffers;
Zy trad in 't ſlaapvertrek met een van haar vertrouden;
En ſprak de juffer aan: ik kan my niet onthouden
Van u te melden 't geen in 't hert beſlooten leit.
Myn kuiſche ziel word door een minnedrift gevleit.

Ik

Ik ken de krachten van de liefde en haar vermogen.
Hoe braaf vertoonde zich Prins WILHEM voor myne oogen!
Hoe ſchoon van opzigt, en bevallig van gelaat!
Hoe komen over een zyn zeden en zyn ſtaat!
Men ziet de deugden in zyn aangezigt geſchreeven,
En waare tekenen van een doorluchtig leven.
Men leeſt den Godsdienſt uit zyne oogen en het recht.
Wie zou niet haaken naar zo wenſchelyk een echt!
Ik heb myn liefde alleen gegrondveſt op de deugden:
Nooit wierd myn hert verlokt door dartle minnevreugden;
Dat tuig' d'alziende God, die daaglyks van om hoog
Myn hert en ingewand doorſnuffelt met zyn oog;
En dien ik eeuwig eere en diene in myn' gedachten.
Al die met God begint heeft niet als heil te wachten, *die haar antwoord.*
Zo antwoord haar de maagd. men kent uw aart, Prinſes,
Gy volgt den regel, en de Goddelyke les;
Gy geeft van godvrucht en geloof ontelbre blyken.
Dat tuige uw ommegang in Koning Karels ryken;
Dat tuige uw zuivre min, die zulk een vroomen Held
Tot bruidegom verkieſt, die zo veel deugden telt:
Hy heeft zyn oogmerk aan den Koning en uw Vader
(De zaak is u bewuſt) ontdekt. de tyd komt nader
Waar in ge uw bruiloftsvreugd zult deelen, wel vernoegt,
Het ſchynt een Godheid heeft u beide aan een gevoegt.
Gezegent Paar, gy zult den Godsdienſt trou beſchermen,
Gy door gebeden, en uw minnaar door zyne armen.

Uw heilig leven ſtort den zegen over 't hof.
Uw onbevlekte deugd geeft al de waereld ſtof
Om u te looven. uw verſtand, in top gereezen,
Word van den Koning en zyn onderdaan gepreezen.
Door zo veel gaaven is uw bruigom ook vermaart.
Noch eens, gezegende echt, zelf door Gods hand gepaart!
Zo heilzaam voor u zelf en voor uwe onderdaanen!
Zo ſpreekt de juffer; en een beek van brakke traanen
Beſproeit Mariaas wang door haare oprechte reên.
De zon trok onderwyl haar' ſtraalen naar beneên;
En Karels hof lag in een diepen ſlaap gezonken.
Godvruchtige bezigheid van de Prinſes, by nacht. Nu ruſt Maria niet; zy voelt haar hert ontvonken
Van heilig vuur; zy knielt voor haare ſponde neêr;
Zoekt Jeſus, en pleegt raad met hem, haar Opperheer.
Zy zucht om zegen in haar voorgenoome zaaken;
En ſmeekt dat God voor haar, en zy voor God mag waaken,
In 't huwelyksverbond. zo heilig word de nacht,
In Gods gezelſchap, van Maria doorgebragt.
De Prins treed met den dag in den vorſtelyken luſthof, en vind Maria bezig in haar morgengebeden; Zo dra de dageraat ontſloot haar purpre zaalen,
En ſteeg op d'ochtentkoets, gehult met goude ſtraalen,
En roozen om de pruik gevlochten; trad myn held
Des Konings luſthof in, van Edelliên verzelt.
Hier zag hy by geval Maria, neêrgezeten
By 't ſpringen van een bron; om, met een rein geweten,
Haar God, den Schepper van 't herboren morgenlicht,
Te groeten, naar gewoonte, eerbiedig; en haar plicht

Door

Door diepe zuchten aan den Heiland te bewyzen;
En al de weldaân van haar Hemelvoogd te pryzen.
Hy ſtoortze niet, voor dat de God-dienſt was volendt:
Maar eindlyk treed hy toe, en maakt zyn komſt bekent,
Hy was met voordacht van de hofſleep afgetreeden,
Om haar in eenzaamheid zyn ziels genegentheden
T'ontdekken, en zyn hert t'ontſluiten voor haar oog:
Beroemde Rykſprinſes, zo ſpreekt de Vorſt, gedoog,
Dat ik uw ſchoonheid met een morgenwenſch mag groeten.
Ik heb u nederig zien knielen voor Gods voeten;
Terwyl uw zuivre ziel van d'aarde naar om hoog,
Op vlerken van 't geloof, by hem ten hemel vloog.
Nu gun' de Godheid, die gy viert en houd in waarde,
U 't allerhoogſte goed, en voorſpoed hier op aarde;
En ſchenke aan my 't geluk, ô Vorſtelyke Vrou,
Dat ik in 't echt verbond, vol liefde en ſteeds getrou,
Dien zegen met u deel'. ik heb met luſt voor dezen
Toen ik te Londen quam, ô Schoonheid nooit volprezen!
Om 't moederlyke bloed, uw Vader, en den Vorſt,
Die op 't gezalfde hoofd de Britſe Rykskroon torſt,
Te groeten, met ontſag, en onderdanigheden,
Uw zoet gelaat gezien, en welgemaakte leden.
Ik zag uw levenszon verryzen met veel licht.
Noch eens, ik zag, en wierd getroffen door 't gezigt,
Verovert door uw deugd en Goddelyke zeden.
Myn Vaderland, de Staat van Nederland, beſtreden

die hy, na 't eindigen van de zelve, aanſpreekt,

den morgen zegen toewenſcht,

en zyn liefde verklaart.

Van Koning Lodewyk, verplichtte, in hoogen nood,
My ſpoedig wederom te keeren met myn vloot,
Om 't vyandlyk geweld te ſtuiten met den degen.
Ik landde, en trok te veld, gewapent met Gods zegen:
Maar midden in 't gewoel, en oorlogsbezigheên,
Wierd ook myn hert door uw volmaaktheid fel beſtreên.
Wie zou een hertstogt zo rechtmatig wederſtreeven?
Die drift wierd meer genoopt, en feller aangedreeven,
Door 't hooren van uw deugd, en ſterke zuchten tot
Het waare Kruisgeloof, en Goddelyk gebod.
Die liefde drongme voort. zo ben ik door de ſtroomen,
Alleen om uwent wil, weêr in dit ryk gekomen.
Noch eens: ſint ik u zag bekoorde gy myn zin.
Uw vroomheid boven al verwon myn ziel, Vorſtin.

De wederliefde vertoont zich in de oogen van de Prinſes; waar door de beelden in den hof ſchynen te leeven, de Ecko verlieft te worden,

Mariaas aanſchyn blooſt; zy zwygt, maar d'oogen ſpreeken,
En melden 't minnevuur, in haare borſt ontſteeken.
De luſthof blaakt van min. 't albaſte tuinſiraad,
De beelden ſchynen zelfs te leeven in dien ſtaat;
En lonken tegen een. ja d'Echo voelt in 't herte
Een nieuwe minnevlam, of quynt aan d'oude ſmerte:
Zy zoekt haar lieveling Narcis' den hoftuin door,
En ſchreeuwt uit rots en ſteen: kom hier. waar vluchtge voor?
't Schynt of de bladen aan de dorre boomen groeijen,
En doodſche telgen by den winter jeugdig bloeijen.

en de zon meer glans van

De liefde ontvonkt het al in dezen blyden dag.
Nu ſchynt de zonnekar veel ſchooner als ze plag:

De

De roſſen ſpeelen in de blaakende gareelen.
O tyd, gewenſchte tyd, wat zult gy wondren teelen,
En heil en zegen door dit huwelyksverbond!
Maria zwygt niet meer; de liefde ontſluit haar mond:
Zy ſtemt den troudag toe. de Koning en zyn Broeder
Bewilligen den eiſch van Neêrlands Staatbehoeder;
En Hertog Jakob ſchenkt zyn dochter aan den held.

zich te geeven.

Maria verklaart zich; de Koning, en haar Vader ſtaan het huwelyk toe.

Gy hooge Kooren, die godvruchte toonen ſtelt
Op hemelſnaaren, en in Gods volmaakte hoven
Den waaren Bruidegom Vorſt Jeſus looft hier boven,
Leert my dit bruiloftsfeeſt, de blydſchap van Euroop',
De heilbron van britanje, en Neêrlands luſt en hoop
Beſchryven, naar den eiſch: ô Englen helptme zingen!
En laat myn bruiloftsgalm tot in den Hemel dringen.

Aaroeping.

Nu vliegt de Faam gezwind te Londen langs de ſtraat;
En maalt den onderdaan de blydſchap in 't gelaat.
Weſtmunſter zwelt van vreugde, en ſchatert, onder 't hooren
Van zulk een huuwlyksmaar. de daken krygen ooren,
En vangen 't feeſtgeſchal. paleis en hoftrans juicht.
Elk volgt het Vorſtlyk Paar naar 't hooge koor, en buigt
Zich neder uit ontſag. ja duizend duizend menſchen
Vervullen aarde en lucht met heil- en zegenwenſchen.

Vreugde binnen Londen.

Nu krygt d'Oranje Vorſt dat onwaardeerbaar pand,
En Englands ryksjuweel ten echt door 's Biſſchops hand.
Men ſteekt de vlammen aan op Godgewyde altaaren,
En ſmeekt om zegen aan den Hemel onder 't paaren.

Het Huwelyk word met Godvruchtige plechtigheden voltrokken.

Een

Een heilige yver blaakt Mariaas oogen uit.
De vroome Wilhem volgt het voorbeeld van zyn bruid.
Men roept de Godheid aan. men knielt tot driemaal neder.
Een Engel ſchynt in den tempel neder te daalen, en een Orakel te verkondigen.
't Scheen of een Engel vloog beneden op zyn veder,
En dit Orakel ſpelde in 't midden van de Kerk:
Nu blyft de Godsdienſt door dit Huuwlyk vaſt en ſterk
Gewortelt in myn grond; en gy, getrouwe ſchaaren,
Vreeſt geen gewetensdwang, noch kerkgeweldenaaren;
Ja ſchoon uw vyand grimt, ſtaat pal, betrout op my:
Deze echt bevryd uw ziel en lyf van ſlaverny:
Deze echt zal 't vreemde vuur van myne altaaren bannen,
En breidelen 't geweld van woedende tierannen.
Beſchryving van het Bruiloftsfeeſt.
Nu is de plegtigheid volbragt, de zaal bereid
Met koninklyke pracht, de bruiloftsdiſch geſpreit.
De grootsheid van dit feeſt vertoont zich boven maaten.
Men diſcht het hofbanket in goude en zilvre vaten.
Een ander zwaait een geur van wierook door de zaal.
Die brengt een wynkruik aan. en deze draagt een ſchaal,
Gedreven naar de kunſt, uit louter goud geklonken,
Daar d'oude Koningen wel eer op 't feeſt uit dronken.
De hofknaap toont zyn luſt in 't werk, en woelt met vlyt;
Gelyk een byzwerm krielt, en arbeid elk om ſtryd.
Men plant de fakkels op de gulde kandelaaren.
De maagdegalm geleid de zoete bruiloftsſnaaren.
Het vorſtelyke paar verſchynt;
Daar treed Vorſt Wilhem met zyn bruid ter kamer in.
Hier volgt Vorſt Karel, met zyn ſtoet, en Koningin,

Om-

Omſingelt van een ſleep uitmuntende Vorſtinnen,
En juffers opgetooit, als Hemelſche Godinnen,
In ſtaſikleeden, ryk met diamant bezet.
Men roem' geen heerlykheid van Thetis bruidsbanket;
Daar al het Godendom, van blydſchap ingenomen,
In 't feeſtgewaad verſcheen, als d'oude Dichters droomen.
Daar Hymen 't hofvertrek verlichtte door zyn glans.
Daar Venus 't bed verſierde; en voerde een rei ten dans
Van dartle Minnegoôn, en drie Bevalligheden;
Terwyl de Twiſtgodes, met uitgeteerde leden,
Te voorſchyn trad, en ſtrooide een appel door de zaal,
Gevult met vyandſchap; die 't onrechtvaardig ſtaal,
Deê ſlypen, 't geen weleer de waereld heeft beſtreden,
En Pergamum verwoeſt, en d'Aziaanſche ſteden.
Zwygt, oude Dichters, zwygt; hier vind men beter ſtof.
Men viert een grooter feeſt in Koning Karels hof.
Hier ziet men 't waar Geloof, in onbevlekte kleeden,
En 't witte lyffieraad, de bruiloftszaal betreeden;
Die zwaait de huuwlykstoorts, die door de kamer brand.
Hier ſpreit de Godsdienſt, maar geen Venus, 't ledekant;
Dat na een lange reeks van twiſten en krakkeelen,
De vrede en dierbre ruſt voor Jezus Kerk zal teelen.
Hier daalt de Vriendſchap, nooit van veinzery beſmet,
Met open boezem neêr; zo volgen op haar tredt
De Deugden in 't paleis, en zwermen hene en weder.
Nu zet zich 't Hofgezin op gulde zetels neder,

ook de Koning, en de Koningin, met haar gevolg.

Ongelykheid van Thetis bruiloft.

met dit huuwlyksfeeſt;

waar op de Godsdienſt,

Vriendſchap,

en de Deugden verſchynen.

En purper hoftapyt. zo word die groote nacht,
Wiens glans de zon verdooft, met blydſchap doorgebragt,
En vrolyk onderhoud. men ziet de ſterren zinken.
De zilvre maan begint met flaauwer glans te blinken
de Prins, de Prinſes en de Koning ſcheiden. De Britſche Vorſt vertrekt. de Veldheer leid zyn Bruid
Naar 't eerbre ledekant, en ſtapt ter hofzaale uit.
De Ridders blyven; en elk voelt zyn hert ontſteeken,
De Feeſtgenooten blyven, en de Grooten van Engeland verzoeken aan het Gevolg van den Prins zyne oorlogsdaaden te verhaalen. Om d'oorlogsdaden van den Held, zo verſch gebleeken
Ten dienſt van Nederland, te hooren uit den mond
Van WILHEMS hofgevolg: gy Helden, die den grond
Van deze zaaken weet, en zaagt, als oog-getuigen,
Het heir van Lodewyk voor zyn banieren buigen,
En nooit uw Vorſt verliet in 't veld op 't bloedig ſpoor,
Verbergt niet, ſpreekenze, 't verhaal; maar ſtreelt ons oor
Met WILHEMS oorlogsdeugd, daar Vrankryk voor moeſt
Gy zult het hofgezin van Karel dier verplichten. (zwichten;
De Heer Bentink, die het woord opneemt, zoekt zich door redenen hier van te ontſlaan; De braave Bentink, die, als Gunſteling, den Prins
Steets volgde, neemt het woord: ik zou zyn roem geenſſins
Verzwygen, zegt hy, maar wat wiltge van my weeten
Een zaak, die lang de Faam door 't rond heeft uitgekreeten;
Daar niemand in uw ryk, zo dicht aan Neêrlands kuſt
Gelegen, van ons leet kon blyven onbewuſt.
Het Schevelingſche ſtrand, door hoogverheven duinen
Verheerlykt, groet van verre uwe oevers en de kruinen
Van 't Krytgebergte, die zich ſpieglen in de zee.
Een dichte buurſchap hecht uw kuſt aan onze ree;

Ver-

Verſchoontme dan, en ſtaakt uw eiſch, ô Britſche Heeren.
Maar Karels Hof houd aan: indien gy ons begeeren,
Beroemde Bentink, volgt, wy zullen met vermaak
Onze ooren leenen aan 't verhaal van zulk een zaak,
Waar van Europa waagt, en 't geen de Faam te vooren
Ons toeblies, uit uw mond met meer genoegen hooren.
Verhaal hoe Neêrland wierd geret, uw Veldheers lof.
Hoe zou men op dit feeſt verhandlen grooter ſtof?
Terwyl gy 't zo begeert, ô Zuilen, die de troonen
Van Koning Stuart ſchraagt, 'k zal my gehoorzaam toonen,
Zegt Bentink; maar ſtaat toe, dat ik van Neêrlands leet,
En zo veel rampen, die ons drukten, als gy weet,
Een aanvang maake; eer ik de zegeryke bladen
Vlechte om myn Veldheers kruin, en zyn manhafte daaden
Leg' voor uwe ooren bloot; op dat ik in 't geheel
Die af mag maalen in een oorlogstafereel.

maar de Engelſche Heeren houden aan,

waar door hy word bewogen, en hun begeerte voldoet.

Einde van het eerſte Boek.

VERKLARING

Van de PRINT voor 't II BOEK.

DEn derden WILHEM *word hier d'opperkrygsvoogdy*
En Stedehoudersſtaf, naar yders welbehagen,
Tot hulp van 't Vaderland, eerbiedig opgedraagen.
Beleid en Dapperheid bekleeden 's Veldheers zy.
De Hoed van Vryheid en Gods onbevlekte altaaren,
En Heiligdommen ſtaan verheven by den Held;
En ſchuilen onder zyn beſcherming voor 't geweld.
Vier Prinſſen ruſten op vier marmere pilaaren,
De Vaders van den Vorſt; die 't heil van Nederland;
Het recht van Kerk en Volk beſchermden door hun daaden:
De Zoon zal volgen op hun wydberoemde paden,
De Vryheid en 't Geloof handhaven door zyn hand.
Dat kan ons 't opſchrift van zyn prachtig ſchild getuigen,
En Vorſtlyk Wapen, dat hier heerlyk ſtaat ten toon.
Neptuin de Zeegod, en Alkmenes dappre zoon
Verbeelden ons dat elk zal voor zyn wapens buigen;
Te lande voor zyn heir, te water voor zyn vloot.
Een eerepoort vertoont de Nederlandſche Steden,
Door Vrankryk overheert, en op de nek getreden;
Maar weer geruimt, en vrygevochten in dien nood.
Men ziet de Blydſchap hier op 't ſchoutoneel verſchynen,
En op haar komſt de Vrees wegvlieden en verdwynen.

WIL-

J. Baptist Sculp.

WILHEM DE III.

TWEEDE BOEK.

ELk luistert toe; en hy begint aldus zyn rede:

Bentink begint zyn verhaal, en pryst de vrede;

Europe plukte een wyl de vruchten van de Vrede,
En zag geen oorlogszwaard tot landbederf gewet.
Men hoorde geen gedruis van trommel of trompet.
De Krygsvoogdes Belloon, gewoon zich zat en dronken
Te zwelgen in het bloed, lag aan den band geklonken.
God Mavors had zyn zwaard geworpen van de zy,
En streelde Venus met een vriendelyk gevry.
De landman mogt den oogst van zynen arbeid maaijen;
En hoorde door zyn veld geen legerhaanen kraaijen;
Maar leefde vreedzaam van zyn zuuren akkerbou,
Bevryd van strooperen. geen droeve weduwvrou
Omhelsde 't bleeke lyk, door 's vyands staal geschonden;
Noch stortte een ruime zee van traanen in de wonden
Van haaren echtgenoot. de kisten groeiden aan,
Door koopmanschappen aan een vreemde kust gelaân.

Saturnus vruchtbre tyd en goude eeuw ſcheen herboren.
Nu kon de ruime beurs den woekeraar bekooren.
Elk leefde vrolyk van zyn inkomſte of gewin.
Nu Bloeide Nederland, en groeide weelig in
Deze algemeene vreê, begunſtigt door Gods zegen.
Men mogt geruſt en vry den zuivren Godsdienſt pleegen,
En 't onbevlekte vuur ontſteeken op 't altaar,
Den waaren God gewyd. ô dierbre vrede! maar
Ter quader uur, helaas, tot ons bederf gebroken!
die door Koning Lodewyk den XIV verbroken word.
De Lelykoning doet zyne oorlogstoortſen rooken:
De ſtaatſucht noopt hem, niet te vreên met Vrankryks troon,
Om 't algemeen gebied te hechten aan zyn kroon;
En ganſch Europe in zyn geweld en magt te krygen.
Hy tracht door Neêrlands val dat hoofdpunt op te ſtygen;
En neemt een oorzaak, maar op recht noch reên gegrond,
Aanhang, en Bondgenooten van den zelven.
Veel Vorſten treden met den Koning in 't verbond,
En zweeren ons bederf; ja d'oude Batavieren
Ganſch uit te roeijen door hun' woedende banieren.
De Keulſche Keurvorſt ſterkt met magt de Lelyvaan.
De Myterdrager van Weſtfaalen bied zich aan
Als huurling, omgekocht door geld en goude ſchyven.
En Straatsburg neemt belang in Vrankryks krygsbedryven.
Uw Koning (als gy weet ô Ridders.) ſtemde meê
In ons bederf, en zond zyn vlooten af op zee.
Zyn handeling entrent de
Veel duitſche Vorſten zien met onverſchillende oogen
Ons nakende onheil aan, door Lodewyk bewoogen;

En

En vliegen zorgeloos met ons in hun bederf. *Duitſche Vorſten.*
Hy, die voorzichtig is, bewaakt met vlyt zyn erf,
En put vaſt water uit de beeken, om de muuren
Te redden uit de vlam van zyne nagebuuren;
En arbeid om den brand te ſmooren in 't begin.
Maar anders ging 't met ons. elk trekt, verkeerd van zin,
De handen van ons af, en offert, blind van oordeel,
Met Neêrlands vryen Staat, zyn eigen heil en voordeel
Aan Vrankryks heerſchluſt op. men paait den een door geld.
Een minder ſiddert vaſt, gedreigt met krygsgeweld.
Een derden weet de liſt in diepen ſlaap te wiegen:
Drie waare middelen om Vorſten te bedriegen;
En daar zich Lodewyk van dient op dezen tyd.
Nu tracht hy Spanjen ook te wikklen in den ſtryd,
En zend zyn Afgezant op 't heerlykſt naar de landen *De Koning tracht Spanjen in zyn belang in te wikkelen;*
Daar 's Konings weduwe den ryksſtaf met haar handen
Op Karels zetel zwaait hy tracht door 't huwelyk
In eedt en krygsverbond te treeden met dat ryk;
En bied zyn jongſte telg, en dochter teer van jaaren,
Den jongen Koning aan, om met'er tyd te paaren;
En onze Staat word voor een huuwlyks gift belooft:
Dan word het ketterrot eens van zyn magt berooft;
Dan zullen wy, wanneer die hoogmoed legt gezonken,
De Roomſche altaaren zien in Hollands tempels pronken.
Zo ſprak Villars aan 't hof van Spanje uit Vrankryks mond.
Maar 's Konings moeder, en haar Raaden, die den grond

Wel

Wel peilden van zyn hert, en 't heil der onderzaaten
doch te vergeefs. En Kroon toeſchreeven aan 't behoud der zeven Staaten,
Ontſeggen hem den eiſch; en trachten d'oorlogsgloed
Te dooven, doch vergeefs, in 't blaakende gemoed:
Want 's Konings heerſchzucht, nu ten hoogſten top geſteegen,
Blyft voor de reden doof, en laat zich niet beweegen:
Die hertstogt arbeid op zyn geeſt, en ſchokt de ziel;
Gelyk de luchtorkaan een weerelooze kiel
Op 't ſchuimende element, tot haar de golven dekken.
Maar 't is onnodig om uw aandacht lang te rekken,
En op te houden met veel zaaken, u bewuſt;
Te meer dewyl uw Vorſt, ten oorloge uitgeruſt,
En, deelende in 't belang van Vrankryk, uit Britanje
Gezanten afzond naar 't Spaansnederland en Spanje;
Om 't wit te treffen van zyn vriend en Bondgenoot;
Die Neêrlands ondergang in 't nydig hert beſloot.
'k Zal ook niet melden hoe men bezig was in 't Noorden,
En zocht den Staat verdacht te maaken aan deze oorden,
Om zich te dienen van die dubble Koningshand.
Ik zeg alleen: men zocht, ſlechts om een hand vol land
Te dwingen, ganſch Europe op 't krygstoneel te voeren;
En al de waereld, pas bevredigt, weer t'ontroeren.
Staat van de Nederlander. Wy ondertuſſchen zien, gedreigt van allen kant,
De vonken ſtuiven van dien fellen oorlogsbrand,
En ſchittren op ons erf. de Tuinleeuw ſcheen te ſlaapen:
Die trouwe Wachter, eer zo kloek en braaf ter wapen,

En

En altyd vaardig, als een vroomen krygsheld paſt,
Houd nu zyn pylen met beſturven klauwen vaſt.
Wy hadden zorgeloos den tyd in ruſt verſleeten,
Door lange vreê te lande al d'oorlogstucht vergeeten,
En krygskunde en beleid gebannen uit het land.
Men ſchonk eertitelen aan vriend en bloedverwant,
En krygsvoogdyen, niet bevreeſt voor oorlogsplaagen,
Maar door de vreê misleid, aan onbedreven maagen.
Men zag de ſteden, eer voor aanval opgebout,
De ſterke veſtingen, waar op men zich betrout
Als 't oorlogs onweêr loeit; de hoogverheven wallen,
Borſtwering en banket van tyd tot tyd vervallen,
En ſmooren in de gracht, door d'ouderdom geſloopt.
's Lands magazynen, eer met voorraad opgehoopt,
En nodig oorlogstuig, kortouwen, koopre kaaken,
En buskruittonnen, om in tyd van nood te blaaken,
Musketten, muskettons, granaaten, fel van kracht,
Kardoezen, kogels, of 't geen d'oudheid meer gedacht,
In Mavors wapenſchool, om veſten te verweeren,
En 't vyandlyk geweld van wal en muur te keeren,
Staan ledig, van hun praal en zaalſieraad ontbloot;
Men had nu 't beſte alreê verzonden naar de vloot;
En wierd'er iets; van 't geen ons nodig was, gevonden,
Het lag verwarelooſt, onbruikbaar, of geſchonden.
Men had gelegentheid verzuimt, om oorlogsliên
Te werven, en by tyds naar helden om te zien:

krygstucht door de vrede vervallen.

zorgeloosheid in 't aanſtellen van bevelhebbers,

verval van ſteden en veſtingen;

en magazynen.

Verzuim in zoldaaten te werven,

Veel ſteden waren ſchaars van krygsvolk, half verlaaten:
De muuren vechten niet, maar Ruiters en ſoldaaten.
Men had geen Bondgenoot of Vorſten aangezocht,
en hulp van bondgenooten te verzoeken. Noch vrienden in den nood tot byſtant omgekocht;
Of zo men quam, om hulp te vordren van hun degen,
Men vond de herten, reeds vergiftigt, ongenegen.
O groote zorgloosheid, zo ſchaadlyk voor den Staat,
Wat ſleept gy rampen na, wat brouwt gy 't land al quaad!
Prins WILHEM *opperhoofd van 't leger onder bepaalde voorwaarden,* Nu moeſt men, maar te laat, en door de vrees gedreeven,
Het hooge krygsgezag in WILHEMS handen geeven;
Hem wierd de legerbyl, maar naauw bepaalt, betrout.
Ik heb aan u 't verzuim, en ſlechten ſtaat ontvout
Van 't Nederlands geweſte, ô Ridders; leent uwe ooren,
Om Vrankryks wakkerheid, en ons bederf te hooren:
Maar ach wat vyand zou niet ſchrikken voor 't verhaal!
De Koning van Vrankryk trekt op met vier legers. Die groote Koning, nu verlieft op zegepraal,
En reeds verwinnaar in zyn' moedige gedachten,
Verdeelt zyn oorlogsvolk in tweepaar legermagten;
De grootſte en eerſte voert de Koning zelf te veld.
Verdeeling van de zelve. Hy had den Prins Condé tot opperhoofd geſtelt
Van 't naaſte leger, en den heirſtaf opgedraagen.
Crequi, en Luxenburg, gewoon om volk te plaagen,
Zyn d'andre toebetrout. elk ſtrekt een Wapengod,
En dreigt ons vaderland met een rampzalig lot.
Word op den togt van den Hertog De broeder van den Vorſt, Turenne, en duizend Grooten
Geleiden hem ten ſtryd, als trouwe togtgenooten.

De

De bloem van Vrankryk geſpt het ſtaal en harnas aan, *van Orleans en alle Grooten gevolg.*
Om als een tweede Mars in 't bloedig veld te ſtaan,
En ſtrekt een ſlagpen om zyns Konings wiek te ſtyven.
Men pakt de karren vol met goude en zilvre ſchyven;
Om zich in tyd van nood te dienen van het geld.
De klepper zwoegt voor d'as, in 't zwaar gareel geſtelt.
Hier dreunt trompet en trom, daar waaijen de banieren.
Men zaâlt roopaarden, en affuiten met mortieren
En donderbuſſen, om, met yſſelyk geſchal,
Te barſten door den muur, te dondren op de wal.
De wagens rollen langs de wegen, zwaar geladen
Met ſpys en mondkoſt, om den honger te verzaaden.
De wapenhuizen ſtaan met graan en meel bevracht,
En nodig voedzel, om den krygsman moed en kracht
Te geeven, daar hy op zyn legerpoſt moet waaken,
Om wel gehart den dood te vliegen in de kaaken.
Zo word een os in 't veld gekoeſtert en gevoed;
Tot hy zyns meeſters gunſt betaale met zyn bloed.
Wie kan den toeſtel u beſchryven; wie verhaalen?
Zwyg Griekſche logenmond: hoe Xerxes gantſche dalen
En landen met zyn volk bedekte; zulk een magt
Heeft Meed of Perſiaan nooit op de been gebragt.
Nu loopt de ryksſtad leêg. de heirbaan krielt van menſchen,
Die voorſpoed en geluk aan hunnen Koning wenſchen;
En d'optogt van den Vorſt brengt yder op de been.
Vaar wel, zo ſchreeuwenze, doorluchte Vorſt, ga heen', *Zegenwenſch*

van de Franſſe onderdaanen aan den Koning.

Verdelg uw weêrparty; wil eer op eer behaalen;
En met de gulde zon uw heerſchappy bepaalen.
ô Franſche Alcides, wring den Leeuw van Nederland
Den gorgel toe, en geef den doodſteek met uw hand
Aan 't monſter dat ons tergt: wy hebben lang voor dezen
Zyn hovaardy gewraakt, te hoog in top gerezen.
Verniel de ketters. roei hun godsdienſt uit. ga voor,
En plant ons heiligdom, ô Prins, op 't hooge koor.
Recht onze altaaren op. laat eens onze offerhanden,
Met onbevlekter vlam, in hunne tempels branden.
Wy zullen onderwyl eerboogen en trofeen
Doen ſtichten in uw ryk door alle ſteden heen;
De ſtraaten kroonen om u heerlyk in te haalen,
En Rome tarten met haar trotſe zegepraalen.
Vaar wel, verbrei den glans en luiſter van uw kroon;
En keer verwinnaar van de waereld op uw troon.

De vlugge Faam, gewoon de zaaken uit te breijen,
Schreeude uit haar luchttrompet hoe zich de burgers vleijen;
En quetſte onze ooren met zo haatelyk een maâr.
Nu zagen wy te laat ons nakende gevaar.
Het blinkende geweer verlichtte Neêrlands oogen;

Schrik in Nederland over den optogt.

Zo lang verduiſtert en met nevels overtoogen;
En 's vyands krygsgedruis ontruſtte ons in den droom.
Zo dringt op 't onverzienſte een opgezwollen ſtroom,
Door ſtormen voortgeperſt, en bulderende winden,
Op dyk en dammen aan, om alles te verſlinden;

En

En dompelt akkers, vee en ſchuuren in een zee,
Terwyl de landman ſlaapt, en ſpoelt zyn welvaart meê:
Maar als een wakker man, die 't onweêr op ziet dringen,
Zyn buuren aanmaant om hem moedig by te ſpringen,
Met dykgereetſchap in zyne armen treed voor uit;
Dan word de ſtroomgolf, eer die doorbarſt, licht geſtuit.
Maar deze wakkerheid was uit ons hert geweeken.
Nu loeit de krygsorkaan, en arbeid door te breeken.
De vyand nadert vaſt, en dreigt met vuur en zwaard.
Een ryk getal van ſteên, door ſterkte alom vermaard, *Steden aan den Ryn,*
Beſpoelt de Rynrivier met onbekrompe ſtroomen;
En ſchuurt in 't Kleefsgebied langs muur en groene zoomen.
Hier zal God Mavors op zyn krygsas 't eerſte deel
Vertoonen van zyn woede, en 't bloedige toneel
Ontſluiten, twiſt, geweld, en duizend razernyen
Ten ſchouburg voeren, met een ſleep van Moordharpijen,
En roofgedrogten; om, als raazende en verwoed,
Zich vet te meſten met het dierbaar zweet en bloed;
Terwyl de burgêr zucht; terwyl de vrouwen klaagen;
En Stroom- en Veldgodin, door 't kraaken van zyn wagen,
En knarſſen van 't geweer gedoodverft, aarde en lucht
Met naar gekerm vervult, en in haar holen vlucht;
Terwyl de landman beeft en ſchrikt voor d'oorlogsplaagen:
Hier had de Lelyvorſt zyn tenten neêrgeſlaagen,
Vier ſteden te gelyk omſingelt en bezet. *door Vrankryk belegert,*
Schalmei en trommel klinkt. men ſteekt de veldtrompet,

En preſt een ryk getal van landliên, dwingt de boeren
Om ſpa en ſchuppen en handwagens aan te voeren;
En 't heir te dekken voor het vyandlyk geweld;
En ſchans en loopgraaf op te werpen in het veld.
Elk neemt zyn krygsampt waar. men plant aan alle zyen
Kanon en grof geſchut op aarde bateryen,
De ruiter draaſt te paard, en torſt den houthoop aan,
Om gracht en diepen ſtroom te vullen, onder 't ſlaan.
De vuurbom vliegt naar 't zwerk. de ſtormbok beukt de wallen.
Men recht de ladders op om in de ſtad te vallen;
Te vliegen op den muur met handpiſtool en ſtaal,
Beſturven in de vuiſt. daar baart het grof metaal,
Bevrucht van kogels, ſchroot, ſalpeter, blikſem, donder.
De zilvre maan beſterft, en haalt haar' horens onder,
Ja vreeſt haar zuiverheid te ſmetten met het bloed.
De ſteden weeren zich, maar ſlaauw, en zwak van moed.
Geen krygsman vecht, ontbloot van legertuig of wapen,
Zo ſtryd musket noch kling, berooft van oorlogsknaapen.
en verovert. Men kuſt in 't eind door dwang den degen van Bourbon.

Nu heft de Ryngodin de leden uit haar bron;
Klagte van de Ryngodin. Zy ſcheurt de blonde pruik, met wier en lies bevlochten,
En krabt de blanke borſt: hoe word myn ſtroom bevochten,
Zo klaagtze, en ſlaat verbaaſt haar weenende oogen neêr,
Hoe word myn wettig erf mishandelt door 't geweer!
Hoe ſtroomt het laauwe bloed in myne ontroerde plaſſen!
Hoe doet myn weêrparty myn wettig erf verraſſen!

Men

Men ſchend myn ſtroomſieraad, en ſcheurt, verwoed en ſtraf,
De beſte ſlippen van myn feeſtgewaaden af.
Wee my, rampzalige; nu tot'er dood verlegen!
Rynberk en Wezel, eer door Fredrik Henriks degen
Weêr vrygevochten, en gerukt uit ſlaverny
Van Spanje, ſtaan ten doel van Vrankryks dwinglandy;
Daar Orſoy, Buderyk, en Rees, ter neêr geboogen,
Den winnaar groeten, maar met traanen in hunne oogen:
En, gy, ô Emmerik, door * 's Konings hand gebout;
Als d'Eburoonſche Vorſt, verrykt met buit en gout,
En koninklyken ſchat, zyns vyands magt ontdraagen,
Hier veilig ſchuilde na de Roomſche nederlaagen;
Stof niet meer op 't gezag van uwen ouden Heer,
Maar ſtort een traanenvloed op uwe ſtraaten neer;
Sloop nu de muuren van uw tempelkoor, voordezen
Door Willebrordus vlyt zo hoog in top gerezen;
En d'oude wallen, door Graaf Ottoos zorg geſticht.
Zoo klaagt de Stroomgodes met traanen in 't gezigt.

over 't verlies van Rynberk,

Orſoy, Burik, Rees, Wezel, en Emmerik,

Terwyl vorſt Lodewyk, tot ſchrik der zeven Staaten,
Den Ryn beſtookte met zyn' ruiters en ſoldaaten,
Verliet de Tempelier van Munſter 't hooge koor,
En trok in krygsgewaad 't verbaaſde Twente door:
De myter van de kruin, tot helm en pluim genegen:
De Biſſchoplyke ſtaf verwiſſelt voor den degen:

Togt van den Biſſchop van Munſter door Twente.

En

* *Ambiorix Koning der Eburoonen, nu Luykenaars, zoude, na hy de Romeinen geſlaagen, en zich met hunnen buit verrykt hadde, de beginzelen van Emmerik gelegt, en, naar zynen naam, Ambrik genoemt hebben, als breder te zien is by Flor. lib. 3. de geſt. Rom.*

En 't heilig offe-kleed voor borſt en ſchouderplaat:
Aanſpraak aan zyn leger. Wie kent den wichelaar van Munſter in dien ſtaat?
Men zegt, hy ſprak: 't is tyd de ketters aan te randen,
En 't uitgelaten volk te ſlaan in Roomſche banden,
Te knevelen met magt. is d'aanſlag eens mislukt
Voor driepaar jaaren, toen myn heir, by een gerukt,
Hun' ondergang beſloot; nu zullen myn banieren,
Met Franſche en Keulſche magt vereenigt, zegevieren;
En 't ongelovig zaad verdelgen in zyn neſt.
Zo word de waereld eens gezuivert van die peſt.
Dan zullen wy, beroemd door zulke braave daaden,
Hier na de zaligheid verdienen, en ſieraaden
Verſtrekken aan Gods kroon. elk volgme op 't heldenſpoor,
En toon' zich wel gemoed; ik ſtreeve u dapper voor,
En blyve u eeuwig by. dat zweere, ik, by den zetel
Van Rome, en Klemens ſtoel, zo heilig; maar vermetel
Van 't goddeloos gebroed gelaſtert en verſmaad:
En by 't gekruiſte beeld, dat op myn altaar ſtaat:
En by myn offerkelk, dien ik godvruchtig wye:
En eindlyk by uw kroon, ô reine maagd, Marye!
Zyn verrichtingen aan den Yſſel. Hier zwygt de Koorſoldaat; en dekt aan d'Yſſelkant
De landen met zyn volk, en plondert, moord en brand.
De ſteden omgewroet, geblakert en geſchonden
Door blikſems van 't metaal en vuurbom (helſche vonden,
Geſmeed in 't moordhol van Bellone om trans en kruin
Te zengen) treuren op de ſtuivende aſſche en puin;

En

En hygen onder 't juk van Keulen en Weſtfalen;
Of zien de Franſche vaan op hunne ſchanſſen praalen.
De dorpen, uitgerooft, vervloeken 't krygsgeweld.
De graanſchuur ſpyſt de vlam, die vraatig weíd langs 't veld:
En 't zweet van d'akkerman verkeert in vuur en vonken.
De veldhut ſmoort in d'aſch. zo moet de myter pronken;
Met zulk een bloedvlak bralt het heilig kerkgewaat.
Gantſch Overyſſel moeſt in 't einde in dezen ſtaat
De wetten vieren van den nieuwen Heer gegeeven,
En onder 't ſlaafsgebied van zyn' verwinnaar leeven.
De Franſche Koning zocht terwyl in 't hert van 't land
Te dringen met een magt van volk, en aan den kant
Van onzen Nederryn, of Yſſel door te breeken.
De lucht, een lange wyl geſlooten, had de beeken
En ſtroomen uitgeput, en 't water, Neêrlands kracht,
Verdroogt, tot voordeel van de Franſche Koningsmagt:
Zo ſcheen de Hemel zelf, tot 's vyands zaak genegen,
Een weg te baanen door 't bepaalen van den regen.
De Prins Condé geleid de troepen herwaart aan.
De wagens ryden voor, of volgen, zwaar gelaân
Met yzer, houtgevaart, pontonnen, koopre ſchuiten,
En 't geen de togt vereiſcht, om voor geen ſtroom te ſtuiten.
Men had verſcheidemaal, eer 't werk was vaſtgeſtelt,
Den hoogen Raad by een gedagvaart in het veld;
En goetgekeurt dat zelf de Vorſt aan 't hoofd zou trekken
Van 't leger, met Turenne, om Prins Condé te dekken;

De Franſche magt dringt verder door.

Condé voert zyn leger

En 't krygsvolk van den Staat, dat, onder 't hoofdgezag
naar 't Tolhuis, Van myn beroemden Prins, aan d'Yſſelboorden lag,
Te dwingen, zo men hem den doortogt mogt beletten.
Zy hadden hier een poſt met krygsliên doen bezetten,
En 't opperſte bevel den ſchelm Mombas betrout;
Die, als een landverraâr; of omgekocht door gout,
Of tot de wapens van zyn landgenoot genegen,
't Betroude volk verried, tot ſchande van zyn degen.
Hier dringt Condé op aan met al zyn oorlogsſtoet.
daar hy den Ryn doorwaad, De paarden klooven 't nat, en waaden door den vloed.
Veel' Vriezen quyten zich, als braave krygsgenooten.
Veel Franſſen ſneuvelen, verdronken of doorſchooten.
gewond word; en Longeville, Hier word Condé gewond; en Longeville ſtort
Ter aarde in 't harnas neêr. de blanke Rynſtroom word
Bepurpert door 't geweer, en zwelt van bloedkoraalen.
en veel Grooten van Vrankryk ſneuvelen. De bloem van Edelliên, daar Vrankryk op mogt praalen,
Braakt hier de ziel voor 't oog van haaren Koning, uit;
Of zygt gewond van 't paard. maar ach wat heirmagt ſtuit
Zo groot een aantal van aandringende oorlogsknechten,
Bequaam om gantſch Europe en d'aarde te bevechten!
Een bos van picken en ſtandaarden, net geſchaart,
Verheft zich aan den Ryn daar elk zyn poſt bewaart.
De vaanen waaijen langs de groene waterzoomen,
De ſchipbrug, opgebout, bevloert de zilvre ſtroomen,
Zyn komſt in de Betuwe; En baant een overtogt aan 't krygsvolk, om gezwind
En ſnel de Betuwe in te vliegen, als de wind.

Zo

Zo dra die droeve maâr Oranje quam ter ooren:
Op, ſchreeuwt hy, helden op, men vechte of 't is verlooren,
En met den gantſchen Staat en Nederland gedaan!
Noch eens, op, op, elk maak' zich vaardig om te ſlaan!
Men dryf den vyand weer te rugge of laat'er 't leven!
Ik zal my welgetrooſt aan 't hoofd van 't heir begeeven,
En u geleiden daar de nood ons roept; en gy,
O Legerhoofden, volgt en blyft uw Veldheer by.
De braave Wirts verſtrekke een ſlagveêr aan myn pennen.
Men ſtuit den voortgang van den vyand; want wy kennen
Zyn aart; hy zal 't geloof uitroeijen; vreeſt zyn dolk.
Maar ach! hoe zou de Vorſt, ſlechts met een handvol volk
Verzelſchapt, zulk een magt doen keeren? hy, gedwongen,
Zakt met zyn leger af. wat pennen, welke tongen
Zyn nu bequaam, om al d'elenden van ons land
Te melden naar den eiſch? zo dra de Koning plant
Zyn ſtanders op den grond der Betuwe; elk aan 't zuchten.
Beſproeit den akker met zyn traanen onder 't vluchten!
De bleeke vrou, alrede op d'oever van de dood,
Zygt neêr in d'armen van haar vriend of bedgenoot.
Men hoort het naâr gekerm tot in den Hemel dringen.
De voedſters vlieden met de teêre zuigelingen.
Een ander hangt aan 't kind beſturven op haar ſchoot;
Terwyl 't onkundig wicht haar toelacht in den nood;
Of daar 't, zich ſpieglende in de trekken van haar wezen,
Zyn naakende onheil uit haar doodſch gebaar kan leezen.

waar op de Prins van Oranje zyn leger aanmoedigt, en zoekt den vyand te rugge te dryven.

doch te vergeefs.

Ontſteltenisſe in de Betuwe beſchreeven.

De mannen vliegen langs de wegen, om hun ſchat,
Voor vyandlyken roof, te bergen in de ſtad.
De beemden treuren van den akkerman verlaaten.
De veldoogſt ſtaat ten prooi van ſtroopende ſoldaaten.
Het kouter roeſt op d'aarde; en d'os, van 't ſlaafs gareel
Ontlaſt, bukt voor de byl, en krygt een erger deel.
De blonde Graangodin holt langs haare akkers heenen:
De tarwkrans ſtuift van 't hoofd; men hoortze droevig ſteenen,
Als eer om 't ſchaaken van haar dochter Prozerpyn.
De milde wyngaard treurd, en weigert nieuwen wyn
Te ſtorten in den kuip, of jonge moſt te ſchenken.
De gryze landman klaagt: wie zal myn ſchaapen drenken?
Myn knaapen ſchuilen voor 't verſlindende geweer.
De wachthond is gevlucht. ô geitjes, onlangs d'eer
Van 't gantſche vlek, nu zal de wolf uw vacht belaagen,
Terwyl uw herder duikt in dorenen en haagen!
En ik, gewapent ſlechts met zuchten en geklag,
Sta voor den moorder bloot in mynen ouden dag.
Myn' dochters voor haar eer, myn zoonen voor hun leven
Bekommert, hebben my verlaaten en begeeven.
Alleen myn bedvriendin, en uitgeleefde vrou
Bewaakt met my de hut, en blyft uit nood getrou.
Wy zullen bei getrooſt de felle rovers wachten.
Zo galmde 't gantſche land van dodelyke klagten;
Komſt van Turenne voor Aarnhem Maar d'overwinnaar rukt zyn zeegevaanen voort;
En Prins Turenne dringt tot Aarnhem voor de poort.

Maar

Maar 't is onnodig al de veſtingen, en ſchanſſen,
En ſteden, door 't geweld verovert van de Franſſen,
Te melden op een ry. nu moeſt gantſch Gelderland
Zich vlyen onder 't juk, na korten tegenſtand;
En Overyſſel voor den vyand nederbukken;
En 't Sticht van Utrecht zich van Holland af zien rukken.
Zo zag men 't groote deel van dien gevreeſden Staat;
Weleer zo hoog beroemd door krygskunde, en 't ſiraad
Van Mavors wapenſtoel; ja d'oude Batavieren,
Die eer den luiſter van de Roomſche veldbanieren
Verdoofden door hun moed, en ſloegen in den ſtryd;
Die Spanjes tiranny en bloeddorſt zulk een tyd,
En eindelooze reeks van viermaal twintig jaaren
Verduurden, om hun recht en Godsdienſt te bewaaren;
Nu door onachtzaamheid alleen ten gronde gaan:
Eer Febus veertigmaal zich ſpoelde in d'Oceaan.

Gelderland, Overyſſel, en 't Sticht van Utrecht verovert.

Hoe beefde d'Amſtel, met gantſch Holland, op de maâren
Van zulk een nederlaag! hoe reezen nu de haaren
Van d'Opperhoofden, en Beheerſchers van ons land!
Hoe had de Zeeuw en Vries den ſchrik in 't hert geplant!
Een algemeene vrees beſtookte d'ingewanden.
De vrouwen ſcheurden 't haar. de huisvoogd ſloeg zyn handen
Ten Hemel op de ſtraat. de ryke koopmanſchap,
's Lands zenuw, eer door vlyt gevoert ten hoogſten trap,
Bezweek, en niemand dacht om zeevaart of om vlooten.
Men zag de winkelen gegrendelt en geſlooten.

Verſlagentheid in Holland beſchreven,

Vrouw Themis vierſchaar zweeg en ſlechtte geen krakkeel.
en d'ontſteltenis van de Maagd; De Maagd van Holland ziet dit dodelyk toneel
Met ſchreijende oogen aan: zy legt haar feeſtgewaaden;
En ſtacitabberd af, en purpre lyffiraaden.
Haar hand beſterft. de ſpeer zygt neder; en de hoed
Van vryheid ſchud en beeft. die zwaare tegenſpoed
Beklemt haar hert en tong. de roozen van haar kaaken
Verbleeken door den ſchrik. haar oog, gewoon te blaaken,
Staat naâr, en d'angſt bekruipt haar edelmoedig bloed.
die weder moed grypt, de burgers aanſpreekt, Zo blyftze een wyl verſtomt; maar aanſtonds grypt ze moed:
Op, op, zo ſchreeuwtze, op, op, verbaalde burgeryen!
Geen traanen zullen ons van 't Franſche juk bevryen.
Men recht met laf gekerm en zuchten weinig uit.
De vyand word alleen door dapperheid geſtuit.
Men zoek' naar middelen om grooter quaad te weeren,
En 't naakende geweld van Hollands erf te keeren.
Ons is een oorlogsheld van noden, om den Staat
Te hoeden voor gevaar door wapenen en raad;
Die, met Uliſſes brein, en Ajax dapperheden
Verſierd, op 't Statenhuis en in den ſtryd zal treeden,
En ſchraagen op de nek het wichtig ſtaatgebou,
Gelyk een Atlas, of Alcides, ſteets getrou.
de dienſten opbaalt van de Prinſſen van Oranje; Errinnert u met my de Prinſſen van Oranje;
Die ſtrenge geeſſels van de tiranny van Spanje:
Wat zyt gy niet verplicht, ô burgers, aan hun ſtam!
Zy hebben u geſlaakt uit boeijen, en de vlam

Van

Van 't woedende oorlogsvuur geſmoort in uwe veſten.
Zy gaven goed en bloed voor uw behoud ten beſten.
Die Vorſten hebben lang uw tempel, en altaar,
En heiligdom bewaakt in 't uiterſte gevaar.
Dat dapper heldenbloed, gewoon, in vroeger tyden,
Voor vryheid van geloof en recht van 't volk te ſtryden,
Speelt nu door d'aderen van zulk een grooten Zoon.
De tweede Wilhem, die, om hoog op 's Hemels troon
Gezeten, in een rei van duizend heldenſchaaren,
Nu juicht en zegepraalt, na zo veel krygsgevaaren,
Heeft ons die braave telg geſchonken na zyn dood.
De Britſe Ryksprinſes moeſt haren echtgenoot,
Bezwangert van den Vorſt, in 't naare graf zien daalen:
Maar achtmaal zonk de zon, met uitgediende ſtraalen,
Aan d'avondkimmen neêr in vader Nereus plas,
Als deze Fenix quam te voorſchyn uit zyn aſch.
Herdenkt de deugden nu van zyn' doorluchte Vaders;
En laat de dankbaarheid niet ſterven in uwe aders,
Beheerſchers van den Staat! verheft d'Oranje ſpruit.
Dan zullen wy eerlang den vyand zien geſtuit
Op 't punt van zyn geweer. laat hem, aan 't roer gezeten,
Uw ſtaatgeheimenis en handelingen weeten.
Die wakkre Palinuur zal 't ſchip van 't vaderland,
Door onweêrbuijen heen', naar een gewenſchte ſtrand
Geleiden, en van ſtorm en barning zegepraalen;
Door zyn verheffing zal de trots van Vrankryk daalen.

hen WILHEM *den III aanpryſt, en zyn geboorte beſchrijft.*

Ik

De Maagd beſluit haar aanſpraak.

Ik zie de pylen, nu ontwrongen door geweld,
Veel vaſter in den klaauw van Hollands Leeuw geſtelt.
Ik zie de nevelen verzwinden en verdwynen,
Wanneer d'Oranjezon met vollen glans zal ſchynen.
Uit had de Maagd: en elk ſchreeuwt vrolyk langs de ſtraat:
Lang leef, lang leef de Vorſt, tot welſtant van den Staat;
Men dien' zich in den nood van zyn beleid en degen.

Waar op 's lands Staaten

De Hoofden van het land, vergadert, overweegen
De zaak met rypen raade, en openen 't gezigt,
Zo lang verblind voorheen'. nu vind zich elk verpligt
Om d'oude dienſten van de zegeryke Helden,
Uit Naſſauſch bloed geteelt, aan WILHEM te vergelden;
En hem te plaatzen op dien trap van eer, voorheen'
Met zo veel zorgen van zyn Vaderen betreên.
Men breekt den eedt, wel eer uit misverſtand gezworen;
En WILHEM HENDRIK word tot Opperhoofd verkoren,

den Prins van Oranje tot algemeenen Veldheer

Om 't leger van den Staat te leiden in het veld,
Met onbepaalder magt. men offert aan den Held
't Hoog Admiraalſchap van de Nederlandſche vlooten;
En om zyn aanzien en vermoogen te vergrooten,
Word hem 't Stadhouderſchap van Holland aanbetrout;

en Stadhouder verkiezen.

En Zeeland, dat zo vaſt op zyne deugden bout,
Draagt hem dat eerampt op, en volgt de Staatgenooten.
Zo word het heiltoneel van Neêrland eens ontſlooten,
Door 't Hemelſche beleid, en Goddelyke magt.
Ach! was die groote zaak en pligt voor lang betracht!

Nooit

Nooit had men Vrankryks vaan zien waaijen van de muuren.
Nooit waren wy vermant door vyandlyke buuren.
Nooit hadden wy geknielt voor 's overwinnaars ſtaal:
Gelyk 't vervolg u zal getuigen van 't verhaal.
Zo dra de vrome Vorſt, naar waarde, was verheven, *vreugde in Holland over zyne verheffing.*
Begon de veege Staat van Holland weêr te leeven.
De doodſchrik ruimt de ziel. men ziet van allen kant
Op Kerk- en toren-trans d'Oranjevlag geplant.
Men dondert uit metaal en blaakende mortieren,
Den Prins ter eere, om recht dien grooten dag te vieren.
De ſchaalen zwellen van de Rynſche Muskadel.
Met drinkt den Veldheer heil. de mannen vliegen ſnel *Voordeelig gevolg der zelve.*
Naar 't raathuis, die hun ſchat ten dienſt van 't land opofferen,
En leegen, wel gemoed, de langgeſpaarde kofferen.
De ſmeltkroes ſchuimt van 't goud, en zilvre vaten, eer
Tot tafelpracht bereid. de burgers, in 't geweer,
Herſcheppen zich met vlyt in dappere ſoldaaten;
En willen, wel getrooſt, hun ſtad en erf verlaaten;
Om, onder WILHEMS-vaan, het dreigende geweld
Te keeren van de grens: elk ſtrekt een oorlogsheld.
De vrouwen quyten zich als moedige Amazoonen;
En yder wil haar zucht voor 't vaderland betoonen,
Met torſſen op den muur, met kruijen aan de veſt.
Het binnelands krakkeel, die dodelyke peſt,
Waar door 't Gemeenebeſt gevaarlyk word beſtreden,
Verdwynt, en ruimt nu plaats voor d'eendracht in de ſteden.

De burgerliefde groeit. Men zweert den landgenoot
Te dienen met zyn bloed, in 't aanzien van de dood.
Wakkerheid en krygszorgen van den Prins.
Terwyl het oude vuur der Batavieren blaakte;
Zag elk verwondert hoe de groote Veldheer waakte,
Om Hollands vryen Staat voor Vrankryks legerdolk
Te hoeden door vernuft, en 't overweldigt volk
Weêr vry te vechten, en uit ſlaverny te ſlaaken:
Hy arbeid onvermoeit voor d'algemeene zaaken.
't Getal van 't oorlogsvolk groeit aan van tyd tot tyd,
Den legerhoofden en voorgangers word de vlyt
Van wapenoefening en krygstucht aanbevolen:
Elk volgt het ſtreng bevel. nu bloeijen Mavors ſchoolen.
Nu word op alles, 't geen de nood vereiſcht, gelet.
Men houd de poſten voor den aanval naauw bezet;
En dekt den legerknaap met wal en aarde ſchanſſen.
Men plant de donderbus op d'opgeworpen tranſſen.
Men ſteekt de dyken door. de ſtroomgolf ſchuurt langs 't land,
En vruchtbre beemden heen, en dient voor tegenſtant.
De ſchepen, opgebout om door de woeſte baaren
Naar Ganges paerelkuſt, en Indus ſtrand te vaaren,
Laveeren op rivier, en binnenlandſchen ſtroom,
Met oorlogsliên bemant. nu ſloopt men hof en boom,
En luſtprieelen, en gebouwen, vol ſiraaden,
En 't geen den tegenſtant kan hinderen of ſchaaden.
D'Oranje Veldheer, die nooit ſlaapt, maar dag en nacht
Den welſtant van 't gemeen in 't ſchrander brein betracht,

Be-

Bezigtigt overal de veſtingen en ſteden;
En geeft op alles acht: de krygskunde en de reden,
Aan 't moedig hert verknocht, ſtaan eeuwig aan zyn zy.
Hy weegt de zaaken in zyn herſſens naar waardy.
Hier is hy bezig met een oude wal te ſlechten.
Daar ſticht men andere, voordeliger in 't vechten.
In 't kort al 't geen men van een wakker Krygshoofd wacht,
Word hier in 't werk geſtelt, en door zyn zorg volbragt.
Wanneer den Lelyvorſt de tyding klonk in d'ooren; *die den Koning van Vrankryk ontſtellen.*
Dat myn beroemde Prins tot Schermheer was verkoren
Van 't Nederlands geweſt, met zo veel waardigheên
Geſchonken aan den Held, ten oorbaar van 't gemeen,
Bezweek zyn fiere moed; hy voelde aan alle kanten
Zyn trotſe ziel benart: (dat kunnen uw' Gezanten,
O Ridders, die zyn heir verzelden op dien tyd;
Getuigen naakt en klaar.) zyn boezem zwol van ſpyt.
Hy zag zyn loop geſtuit; en gaf het oorlogsteken, *en zyn voorſpoet ſtuiten.*
Om met zyn benden van de grenzen op te breeken.
Zo wierd zyn zegepraal bepaalt door WILHEMS ſtaf.
Hy trok zyn leger van den Stichtſen bodem af;
Maar hield de ſteden in bezetting met zyn vaanen: *Hy vertrekt met zyn leger van 't Sticht, en geeft het opperbevel van de ſteden aan Luxenburg.*
En Luxenburg, de plaag van Utrechts onderdaanen,
Die felle geeſſel van de Stichtſe burgery;
Aanvaarde, uit 's Konings naam, de hooge krygsvoogdy
Van dien verwonnen Staat. nu tracht de Vorſt de wallen
Van Gorkum, of Breda of Heuſden t'overvallen;

En dreigt de muuren van den Boſch; maar 't land beſproeit
Van 't water, dat uit poel en veldmoeraſſen vloeit,
Belet den aantogt van zyn dreigende ſtandaarden.
Men had de veſtingen met dappere Spanjaarden
En Neêrlands volk bezet; die, trou en welgemoed,
De vryheid zwoeren te beſchermen met hun bloed.
Zo tracht hy vruchteloos de veſten te beſtryden;
En ſtelt nu al zyn hoop van groter winſt ter zyden;
Vertrek van den Koning naar Frankryk.
Ja trekt, verydelt door Vorſt WILHEMS dapperheid;
In zekerheid naar 't ryk, door 't hofgezin geleid.
De vyand had een ſtad bezet met oorlogsſcharen,
Bekent by Woerden, voor een lange reeks van jaaren
Geſticht op Hollands erf. de braave Veldheer tracht
Die plaats door wapenen te rukken uit zyn magt.
Hy dagvaart in den Raad de hoofden van zyn benden,
En draagt zyn opzet voor aan hen die 't oorlog kenden,
Geſlepen in den kryg; men keurt het oogmerk goed,
En yder zweert den Held te dienen met zyn bloed,
En onvermoeiden vlyt den aanſlag voort te zetten.
De ruiter ſtygt te paard op 't klinken der trompetten;
De voetknecht volgt de trom. men preſt de troepen voort.
Weerden door den Prins van Oranje belegerd.
Myn Prins geleidze zelf, en plaatſt zich voor de poort:
De vyand, nu zo naauw beſlooten in zyn' muuren,
Geeft tekenen van nood aan Luxenburg door vuuren.
De houthoop, lichtende op den toren, zengt de kruin
Des tempels, in een uur begraaven onder 't puin.

Als

Als Vrankryks Maarſchalk zag, van Utrechts hooge wallen,
Hoe Woerden wierd gedreigt of heevig aangevallen,
Beſluit hy om 't ontzet te neemen by der hand;
En trekt op 't lichten aan van kerk- en torenbrand.
Maar onze Veldheer had, om 's vyands hulp te ſtuiten,
En aan de Stichtſe zy de heirbaan af te ſluiten,
Een poſt aan Zuileſteyn betrout; die, welgemoed,
Den trotſen Hertog, op zyn aantogt, dapper groet
Met blikſemſchichten, die, van 't bolwerk afgevloogen,
De voorſten treffen, dat ze ſtorten voor zyne oogen;
En verven de Kruipin (zo heet de plaats) met bloed.
De Maarſchalk barſt van ſpyt, wanneer zyn oorlogsſtoet,
In d'aanval, word gekeert, en van de ſchans geſlaagen:
Hy preſt zyn krygsgevolg noch eens de kans te waagen;
Maar ziet door tegenſtant het veld met doôn gevult;
Daar Vrankryks adel valt. terwyl zyn gramſchap brult;
Gelyk een bosleeuw, die, verlieft om roof te zoeken,
De boſſen doorvliegt, en doorſnuffelt alle hoeken
En wilderniſſen; tot hy eindlyk 't wilt ontmoet
In 't midden van den loop, en naſpoort op den voet;
Hy ſpalkt zyn kaaken op en gulzige ingewanden,
En grimt van ongedult, hy dreigt met klaauw en tanden:
Maar als een jagersrot gewapent, op 't gerucht,
Verſchynt, dan druipt hy door, en ſchuimbekt in zyn vlucht.
Zo drukt de ſpyt het hoofd van Vrankryks legerknechten.
Prins WILHEM doet terwyl de muuren ſterk bevechten;

dat Luxenburg beſtaat te ontſetten.

Word door Zuileſteyn aan de Kruipin geſluit.

En voert met lyfgevaar de ſtormelingen aan
In 't heetſte van den ſtryd, en moedigt ze tot ſlaan;
Of dryft den uitval der belegerden naar binnen.
Vecht, ſchreeuwt hy, helden, vecht, houd moed, en helptme
En waarlyk was de ſtad verovert door den Held; (winnen.
Maar's vyands leger wierd een ſpoor gebaant langs't veld,
hervat den aanval over het verdronken land van achteren. Door ſchuim van ſchelmen en troulooze dorpelingen,
Om 't volk van Zuileſteyn van achtren te beſpringen.
't Oneerlyk landgeſpuis, (ô ſchrikkelyk beſtaan!)
Meineedig aan den Staat, wyſt zelf den vyand aan
Een weg hem onbekent; en wil zyn leidsman ſtrekken.
De Hertog doet een deel voor af door 't water trekken;
En volgt van verre op 't ſpoor met al zyn legermagt.
De voortroep ſtreeft gezwind, en nadert onverwacht,
De Schans (ô groot verzuim!) van achtren onbeſlooten.
Men grypt de wapens op. wat wort'er bloed vergooten!
Dapperheid van Zuileſteyn De braave Zuileſteyn, verraſt door ſnood beleid
Van landverraders, toont in nood zyn dapperheid;
Geen vrees beſtormt zyn hert; hy grypt zyn heldendegen,
En vliegt, gelyk een leeuw, de Franſche benden tegen.
Al wie zyn ſabel naakt, van brein en bloed begruiſt,
Stort neêr door ſlag op ſlag, en ſneuvelt door zyn vuiſt.
Gelyk een veege ſtier, in 't vechtperk naauw gedrongen,
En door een lange ſleep van vyanden beſprongen,
Zyn jongſte kracht beproeft; en velt met ſtoot op ſtoot
Al die hem tegenſtreeft, gemoedigt door den nood;

Tot

Tot hy zyn horens ziet van 't voorhoofd afgebroken,
En blaaft den doodſnik uit, maar ſterft niet ongewroken:
Zo ſneefde Zuileſteyn in 't blinkende geweer, *en zyn dood.*
En viel, getroffen, op een hoop van lyken neêr,
Zo dapper door zyn arm, tot wraak van 't leet, verſlagen.
Ik moet ter dezer uur 't rampzalig lot beklaagen
Van dien beroemden Heer, met Schimmelpennings dood,
Geſchooten aan zyn zy, myn vriend en landgenoot.
Nu woed men na de dood op d'afgeſtreden Helden.
't Mishandelt lichhaam moet den wrok noch eens ontgelden;
En, tegen oorlogsrecht, gekerft, geſleurt, geſneên,
Den glans beſmetten van zyn vyands krygstrofeen.
Zy ſchrikten voor 't gezigt al die de wreedheid zagen.
De Prins krygt kondſchap van die droeve nederlaagen; *De Prins breekt het beleg voor Woerden op,*
Daar hy op 't moedig ros, in 't midden van het vuur,
't Beſtrydend leger noopt, en dondert op den muur,
Dat aarde en Hemel dreunt. hy overweegt de zaaken;
Beveelt den aanval op de veſten voort te ſtaaken;
't Beleggereedſchap weêr te zamelen by een.
Men voert het grof geſchut van 't bolwerk naar beneên,
En ſleept de ſtukken af met magt van legerpaarden.
Elk volgt in orde na zyn vaanen en ſtandaarden.
Zo word de ſtad ontſet door binnelands verraat;
En Luxenburg beſchiet zyn oogwit wel, maar 't ſtaat
Hem duur, door 't ryk getal van die in 't vechtperk vielen;
Gerekent aan zyn kant op tweemaal duizend zielen.

De

De Prins, verſteken van zyn oogmerk, ſlaapt noch ruſt:
Zyn oorlogsvuur word door geen tegenſpoet gebluſt,
Maar gloeit veel lichter in de duiſtere ongelukken.
Hy arbeid om den buit de Roofharpy t'ontrukken.
Ik zal verhaalen, hoe myn Held, ten dienſt van 't land,
De buitenpoſten ſterk verziet van tegenſtant;
En draagt, om Holland voor den aanval te bewaaren,
ſtelt bevelhebbers over de Hollandſche buitenpoſten,
Het hooge krygsampt op aan mannen lang ervaren,
Als Hornes, Koninksmark, Vorſt Maurits, ryk van moed,
Aan Wirts en Weſterlo; (altſaamen uit het bloed
Van Mavors voortgeteelt) en rukt zyn legerbenden
Naar 's vyands bodem toe, en valt hem op de lenden;
Ontziende geen geweld van ſneeuw, of hageljagt,
en trekt met zyn leger op.
Noch guure ſtormen, door den winter voortgebragt.
Elk ſtaat verwondert daar d'Oranjevaanen trekken.
De Veldheer wiſt zo kloek zyn aanſlag te bedekken,
Onzekerheid des vyands over den togt.
Dat niemant peilen kon de gronden van zyn zin.
De Keulſche Biſſchop ſtond verlegen in 't begin,
En vreesde voor zyn erf en vorſtelyken zetel.
De Vorſt van Straatsburg, die zo trouloos en vermetel
Den Franſchen hoogmoed dient, gevoelt, door ſchult geraakt,
Hoe reeds de wroeging met haar toorts zyn boezem blaakt,
En ſmeult in 't ingewand: hy doet zyn lyfſtaffieren
Vergrooten op 't gerucht, dat Neêrlands veldbanieren,
Geleid door WILHEMS ſtaf, in aantogt, 't Keulſche Sticht
Tot brandſchat dwingen. zelf de * Franſche Veldheer zwicht,
En

* *Duras.*

En voegt zich met zyn magt van ruiters, over ſtroomen
En veldrivieren, by Turenne; die de zoomen
Des ryken Moezels dekt, en ſtuit den Adelaar,
En 't heir van Brandenburg: hulptroepen, die 't gevaar
Van onzen ondergang tot byſtant kon beweegen.
De vroome WILHEM ſmeekt den Hemel eerſt om zegen,
(Want eeuwig heeft zyn ziel de Godheid hoog geacht)
En trekt voor Charleroy op 't ſpoedigſt met zyn magt.
De Grave van Marcin geleid de regimenten
Van Spanje, als opperhoofd, te velde, en ſlaat zyn' tenten
Naaſt onze vaanen voor de wallen op. Montal,
Door liſt geſloopen in de veſt, verweert de wal.
Men maakt zich vaardig om de muuren aan te randen,
En ſterke tranſſen te vernielen, onder 't branden
Van 't dreunende kanon. elk houd zyn poſt bezet,
En wacht de toonen af van trom en ſtormtrompet.
Maar 't uur van voorſpoed was, helaas! noch ongeboren.
't Weêrſtrevende geluk had ons te vaſt gezworen
Zyn haat en vyandſchap. de Wintervorſt dringt aan;
Hy doet de beeren in zyne ysgareelen ſlaan,
En nadert onverwacht op zyn bevrozrn wagen.
Nu kan geen legerknaap de koude in 't veld verdraagen,
Maar vloekt al bevende des winters ongenâ.
De weeke klay bevrieſt, en weigert ſchup en ſpa
Den doorgang. 't water ſtremt, en houd de legerſchepen,
Die 't nodig oorlogstuig en ſtormgereetſchap ſleepen,

Charleroy door den Prins bevrent,

Gegyzelt op den rug. de vorſt verkout het bloed,
Daar 't kookt in d'aderen, ontſteeken door den moed.
Soldaat ſtaat roereloos, terwyl hy op de wallen,
Zyns vyands ſchuilplaats, tracht gewapent aan te vallen.
Hier zygt de ruyter, ſtyf van koude, op d'aarde neêr.
Daar ſtort het oorlogsros en ſneuvelt by zyn heer.
Zo moeſt men, door den nood gepreſt, den aftogt ſteeken.
Elk ſtelt zich in 't gelit, en volgt het legerteken.
Men rolt de tenten op. de vyand ziet den grond
En weder verlaaten, Verlaaten en geruimt, daar onlangs 't leger ſtond.
Maar laat ons, om den ſtaat van Holland u t'ontvouwen,
Weêrkeeren, en 't gevaar van 't vaderland aanſchouwen;
Geraakt in hoogen nood door 't ſtremmen van den vloed.
Hoor hoe de landzaat ſchrikt; hoort hoe de vyand woed.
Aanſpraak van Luxenburg aan zyn Volk. Men zegt, dat luxenburg, op Utrechts muur getreden,
In 't midden van een drom ſoldaaten, wel te vreden,
En met een lachchend oog, de ſtroomen zag bevloert.
En ſprak: myn zoonen, die zo trou de wapens voert
Van Koning Lodewyk, nu is de tyd geſchapen
Van Hollands jongſten nood: elk volgme in 't bloedig wapen;
De Hemel bied zyn hulp, en baant ons door het ys
Een heirbaan om in 't land te dringen, tot bewys
Van gunſt voor onzen Vorſt. nu moet men d'ingewanden
Verſcheuren van den Staat; elk laat' zyn moordluſt branden,
En meſt' zich met den roof; ja toon', door vuur en vlam,
Dat hy is voortgeteelt uit Vrankryks heldenſtam.

Gelyk

Gelyk een razend heir verwoede bosgedrogten,
Vereenigt met een magt van wolven, aangevochten
Van dolle wreetheid, en vaſt dorſtende naar bloed,
D'onnoſle ſchaapkooi dreigt: zo toont zich elk verwoed
Op d'aanſpraak van zyn Heer; en volgt zyn moordſtandaarden *Zyn optogt naar Holland.*
(Wie ſchrikt niet voor 't verhaal!) met uitgerukte zwaarden,
Op burgerbloed gewet. nu zou men Hollands praal,
Den Hage, en al de Steên vernielen door het ſtaal;
Maar WILHEMS voorzorg, en de gunſt van God bewaakte
Den felgedreigden Staat, terwyl het moordvuur blaakte.
De Hemel zelf beſchut het Nederlandſche volk;
Hy ſluit zyne oogen in een duiſtre regenwolk,
En ſtort een dichten vloed van water naar beneden.
De blinkende ysbrug ſmelt, en weigert de geleden
Te torſſen op den rug. de Maarſchalk vloekt en ſcheld,
Ja quetſt het Godendom om 't ſtuiten van 't geweld.
Nu zwelgt men 't laauwe bloed van weerelooze ſchaaren; *Wreedheden door de Franſſen gepleegt tot Bodegrave en Zwammerdam.*
Beſtryd den dorpeling, als woedende barbaaren.
De maagdeſchender blooſt, ſchoffeert, en bluſt zyn brand
Op 't ſmookend puin, en brengt een doodwond met zyn hand,
Tot walgens toe verzaad, aan d'eerſtgeſtreelde leden.
De wreetheid holt van 't ſpoor en hoort naar recht noch reden.
Men ſpaart geen kinderen, maar ruktze, fel en ſtraf,
In 't laaven van den dorſt, van moeders borſten af.
Hier zwoegt de wreede beul door knevelen en vangen.
Daar ziet men 't bleek gezigt aan dorre boomen hangen;

Dat grynſt den moorder toe. men woed met vuur en vlam:
Dat tuige Bodegrave en Zwadenburgerdam.
Terwyl de felle gloed, ten Hemel opgevloogen,
De dorpen nedervelde, en blikſemde in onze oogen,
Aanſlag op Koeverden, Verquikte een blyde maâr het hert van Nederland.
De Biſſchop had wel eer een veſting overmant:
Den ſleutel van den Vries en Groeningen, voor dezen
Door ſterkte van natuur en kunſt alom geprezen;
Verdronken in moeras en veenen; ryk omzet
Met bolwerk, ravelyns en halvemaanen, net
door Rabenhaupt. Gegraaven voor de wal. held Rabenhaupt, wiens degen,
Den muur van Groeningen verweerde, en d'oorlogszegen,
Weleer door 't ſtuiten van de dubble Biſſchopsmagt,
Had weggedraagen, neemt een aanſlag voor, en wacht
Op voordeel om die ſtad door wapens t'overvallen,
En 't Myterdragers volk te dryven uit de wallen
Van Koeverden: hy kieſt een opperhoofd, wiens vlyt
Hy 't heldenſtuk betrout, en dient zich van den tyd.
De veldmoeraſſen, 't veen en diepgegraven grachten,
Bevroozen tot in 't hert door koude winternachten,
Verſtrekken den ſoldaat een heirbaan, om de veſt
Met weinig tegenſpoed te naaken. yder preſt
Den hoop, hem aanbetrout. men ziet de paardshoef draaven,
Eybergen trekt by nacht op, en komt 's morgens En glippen over 't ys. Eybergen, 't hoofd der braaven,
Deelt zyn' beveelen uit: hy doet by nacht zyn volk
Optrekken naar de ſtad. een dikke nevelwolk

Be-

Bedekt de morgenzon, en houd de togtgenooten,
In 't naaken van de wal, voor 's vyands oog beſlooten.
De buitengracht, geſtremt door 't ys, verſtrekt een brug,
En draagt, ten dienſt van 't werk, het leger op den rug.
Men tracht den vyand van drie kanten aan te taſten.
Men kapt met bylen af de diepgeheide maſten,
En ſcherpe paalen, om de ſchanſſen heen geplant.
De buitenwacht waakt op, geeft vuur, bied tegenſtant;
Maar word vermeeſtert, en de poſten uitgedreeven.
Nu doet men 't oorlogsvolk recht naar de wallen ſtreeven;
Maar vind de grachten voor de muuren opgebyt.
Men ſleept het ſtormtuig na met paarden; voert met vlyt
De bieze bruggen aan, om 't water te bedekken.
Men roert de trommels om den moed van 't volk te wekken,
In 't ſtormen op den muur; daar zich de vyand weert,
En met musket en piek den fellen aanval keert;
Maar vruchteloos: men ziet de ſtrydende ſoldaaten
Braveeren het geweld van kogels, en granaaten,
Geſlingert van de veſt. zy dringen moedig voort,
En vliegen op de wal. een ander wint de poort.
De mooker breekt de kracht van grendelen en ſloten.
Men loopt de deuren op met balken, onder 't ſtooten.
De veſting word verraſt, terwyl de vyand beeft,
En, ſmekende om genâ, de wapens overgeeft.
Zo ziet men 't Papenrot verſtrooit en overvallen,
De poorten uitgeſchopt, gedreven van de wallen;

door een miſt begunſtigt, aan de buitenwerken,

die hy inneemt; voert zyn troepen naar de ſtad,

en vermeeſtert dezelve.

Ontſtelte-nis van den Biſſchop van Munſter.

Terwyl 't gemytert Hoofd zyn ongeval betreurt,
En, razende om 't verlies, de koorgewaaden ſcheurt.
Hy plukt de gryze kruin, en prevelt onder 't hooren:
Hy ziet de tyden van zyn tegenſpoed geboren:
Maria, in den mond beſturven, met een rei
Van heiligen, bleef doof, en hoorde geen geſchrei.
In zulk een ſtaat verliet de Biſſchop eer de veſten
Van Groeningen, en gaf zyn ſtormgevaart ten beſten;
Daar hy, door tegenſtant bedrogen in zyn hoop,
De ſtad begaf, en van d'omringde muuren ſloop.
Zo druipt een winterwolf langs 't veld met hangende ooren,
En ingekrompen ſtaart, wanneer de leeuw, vol toren,
Met maanen op den rug gereezen, moedig uit
Zyn hol en ſchuilplaats barſt, en red den veegen buit.

Wederkomſt van den Prins in Holland.

Oranje keert in 't land, en hoort met vreugd' de maaren
Van d'overwinning; en d'ontworſtelde gevaaren
Van Holland ſtreelen 't hert. hy roept den Raad by een;
En ſcherpt zyn ſchrander brein, tot voordeel van 't gemeen.

Zyn toeleg op Naarden.

Daar ryſt een veſting uit de zuiderzeeſche ſtroomen,
Wel eer door Vrankryk met verraſſing ingenomen,
Toen 't gantſche land bezweek; en Utrecht, in dien nood,
Te zwak, geen tegenſtant aan 's vyands wapens bood.
De Prins beſluit die ſtad voor Holland weêr te winnen.
Men houd de zaak geheim. men werkt met rype zinnen
En overwegingen op d'uitſlag van den togt.
Men doet de bloem van 't volk, door vlyt by een gezocht,

In

In 't harnas opgepreſt, langs Hollands bodem trekken.
Men ziet een ryke vloot de Vecht en Amſtel dekken,
En voeren 't ſtormgevaart, kanonnen groot en kleen,
Met volle doeken naar 't gedreigde Naarden heen.
De winden ſchynen zelfs den aanſlag toegenegen,
En blaazen ſterk in 't zeil. de vyand ſtaat verlegen,
Als Waldek onverwacht de veſten houd berent. *Word door Waldek berent,*
Du Pas, de Stadvoogd, ziet d'Oranje legertent,
Braveeren voor den muur: hy blikſemt van de wallen.
Hy doet de benden uit d'omringde poorten vallen.
En roept de Hoofden t'ſaam': die zweeren te gelyk,
Te waagen lyf en bloed ten dienſt van Lodewyk.
Maar onze Veldheer doet zyn donderbuſſen ſpeelen.
En booren door den kruin van tempels en kaſteelen, *en van den Prins belegert;*
Granaat en vuurbom barſt, en dondert ſlag op ſlag,
Verdryft den nacht van 't zwerk, en ſchept een klaarder dag.
Men ziet de Hoofden door 't bebloede vechtperk ryden,
Met ſabels in de vuiſt, en dwingen 't volk tot ſtryden.
Een ander voert zyn troep ten diepen loopgrave in;
En keert vernoegt weêrom, of ſneuvelt in 't begin.
Men ſchokt de muuren door geweld van donderklooten,
Uit holle buiken van 't bevrucht metaal geſchooten:
De veſting barſt van een. de muurbres gaapt, door 't loot
Zo diep getroffen in het ingewand; en nood
Den legerknecht ten ſtorm. daar loſt men de musketten,
Om den belegeraar den aantogt te beletten.

Daar

Daar rent de ruiter op zyn ros met loſſen toom,
En vat de boſſen voor zyn zadel, om den ſtroom
Te dempen voor de wal; gints doet men landliên ſlaaven,
En hygen op hun ſpa, om 't leger te begraaven,
Luxenburg neemt het ontzet voor, maar ziet de ſtad overgaan.
De Franſche Maarſchalk trekt van Utrecht herwaart aan,
Om Nederlands beleg voor Naarden op te ſlaan;
Hy komt; maar ziet de ſtad na 't ſtryden overgeeven.
Men ſluit een krygsverdrag, van wederzyds beſchreeven.
Men legt de wapenen voor WILHEMS voeten neêr:
En Naarden viert de wet van haren ouden Heer.
Voordeelen van deſe overwinninge.
Nu ſcheen de Heilzon, met bekorelyker glanſſen,
Te ſchynen op ons erf van haar' verheven tranſſen;
En ſtraalen van haar gunſt te ſchieten op den Staat.
O zegenryk begin! ô breidel voor ons quaaad!
O land, ô vaderland! gy raakt uw leet te boven,
En moet Oranjes Vorſt, naaſt God uw heiland, looven!
Gy zaagt hem voor den muur (gelyk een harde rots,
Die onbeweegbaar blyft in 't ruime zeegeklots,
En kaatſt de winden af en tuimelende baaren)
In 't bloedig harnas ſtaan in 't heetſte der gevaaren.
En gy, ô volken, die, door 't krygsgedruis ontruſt,
Noch onlangs 't moordgeweer van Vrankryk hebt gekuſt,
Beklimt de toppen van de Nederlandſche duinen,
Hoort toe, en juicht van vreugde op haar verheven kruinen,
Daar ik, aan Karels hof, in WILHEMS bruiloftszaal,
Het einde van uw leet en zwarigheid verhaal!

Ver-

Verloſte ſchaaren, volgt met my de zegevaanen,
Die door een bloedrivier uw weg van vryheid baanen;
Volgt met een dankbaar hert den Oorlogsheld, daar hy
De ſtaale boeijens breekt van uwe ſlaverny!
De zegepraal, zo verſch op Naardens muur bevochten,
Ontſteekt zyn groote ziel, om verder heldentogten
Te waagen voor den Staat. de Spaanſche kroon, verplicht
Tot hulp aan Nederland, om reden van gewigt,
Laat nu in 't openbaar hare oorlogstoortſen branden;
En ſchreeuwt haar vyandſchap in alle ſteên en landen
Met koning Lodewyk door volle kaaken uit.
De Staat van Holland juicht op 't vrolyk krygsgeluit,
Verzekert in den nood van Spanjes hulp en degen.
Oranje doet terwyl zyn leger ſterk beweegen,
En trekt te veld daar hem de Spaanſche Landvoogd wacht.
Men treed in krygsgeſprek. men voegt de dubble magt
Te ſaamen, om gepaart den Rynſtroom op te dringen,
En Bon, in weêrwil van den Keulſchen Vorſt, te dwingen.
Het Keizers leger wacht de bondgenooten af,
Daar 't Montekukuli geleidde met zyn ſtaf.
Zy ſneeven die verwaand de wapens weêrſtant bieden.
De Rynſtroom raakt in roer. de bange bouwliên vlieden,
Op 't dreunen van de trom. God Liber vlucht van 't land,
Daar hy den wynſtok met zyn Nachtbachanten plant.
De Stad, belegert, tracht het heir der Bondgenooten,
Gemoedigt door 't ontſet, met kracht voor 't hoofd te ſtooten;

Spanje kondigt den oorlog af tegen Vrankryk.

De Prins trekt met zyn leger, verzelt met de Spaanſche en Keizerſche hulptroepen, naar Bon;

belegert de ſtad,

Men had op 't naderen, tot beter tegenſtant,
Reeds huis en klooſter voor de muuren afgebrand.
Men doet de veſten en de poorten naauw bezetten.
Men kryt den onraat uit door tekens van trompetten.
Een dikke ſtofwolk houd de gulde zon bedekt;
Wanneer 't vereenigt heir in orde nader trekt.
Prins WILHEM, onvermoeid in oorlogsbezigheden,
Vermaant zyn legerſtoet, en moedigt de geleden.
Hy ſtelt de ruiters op den aantogt; en neemt acht
Op Prins Turenne, daar de ſtad haar hulp van wacht;
Of andren, die vergeefs zyn wapenen belaagen.
Elk volgt zyn krygsplicht; om den Veldheer te behaagen.
Men arbeid dag en nacht. de loopgraaf naakt met ſpoed
De diepe grachten, die vaſt rooken van het bloed.
Men taſt de ſterktens aan, ontſteekt de holle mynen;
Men plant de vaanen op rondeelen, ravelynen,
En halvemaanen, kloek verovert voor den muur.
Men brand de ſtukken los: de hemel ſmeult van 't vuur.
Men wapent zich om op de veſten aan te vallen,
En d'algemeenen ſtorm te waagen op de wallen.
Elk ſtelt zich op zyn poſt. als dit de vyand zag
Bezweek zyn moed; hy deê de tekens van verdrag,
Op 't rookend puin geſticht, afwaaijen van de tranſſen,
en wint de zelve. En gaf de veſting op. wy trekken in de ſchanſſen,
Naar voorwaarde en beding, met vrolyk krygsgeſchal.
De Duitſche krygsvoogd voert zyn vaanen in de wal.

Nu

Nu juicht de ganſche Staat van Neêrland om dien zegen,
En ſtreeft met eerbewys den Overwinnaar tegen,
Daar hy verheven op zyn ſtaſiwagen rolt.
De burger ſpringt van vreugd, die langs de markten holt,
En, ſchreeuwende Iö, zaait, van blydſchap uitgelaten,
Vergulde lauren op de grimmelende ſtraaten;
Maar Lodewyk vervloekt, met een verbleekt gelaat,
In 't opgeblaazen hert, den voorſpoed van den Staat.
Hy ziet het oorlogsrad gedraait; hy ruimt de ſteden,
Wel eer bevochten, en verovert tegens reden;
En 't Sticht van Utrecht ziet, geſlaakt van 't Franſch geweld,
Zyne oude rechten weêr herleeven door den Held.
De Ryn, en Vechtſtroom, die den vremdeling bekoorden,
Beſproeijen, vry van 't juk, de rykbeplantte boorden.
De trouwe Burgery, mishandelt en geplaagt,
En door de Roofharpy in 't ingewand geknaagt,
Schud nu de ketens van de vrygevochten leden;
En viert den Hemelvoogd met lofzang en gebeden;
Ja laat de tempelen, weleer door 't Roomſch altaar
Ontheiligt, blaaken na 't ontworſtelde gevaar.
Zo moeſt de Franſche Vorſt het grootſte deel verlaaten
Van 't overweldigt land; en preſte zyn ſoldaaten,
Om Leopoldus magt te keeren, naar den kant
Van Duitſlands bodem; of bedekte 't eigen land,
Angſtvallig voor den troon. de güure winterdagen
Begrimden onderwyl de velden; en de vlaagen

Nederland verheugd, ontfangt Prins WILHEM *met alle dankbaarheid.*

De Koning van Vrankryk verlaat het Sticht van Utrecht en andere ſteden.

de winter genaakt, en de le-

gers trekken in de veſtingen. Van ſneeuw en hageljagt verplichtten d'oorlogsliên
Om naar de ſteden, als hun ſchuilplaats, om te zien.

Voorzorgen van den Prins, De Veldheer van zyn togt, zo heilzaam voor de Staaten,
Voor Hollands burgers, en mishandelde onderzaaten,
In zegepraal gekeert, ruſt nimmer in zyn hof:
Hy ploegt; hy ſlaaft; hy zweet, en vlamt op grooter lof:
Hy queekt een feller gloed van krygsvuur in zyne aders:
Hy arbeid eeuwig met de Nederlandſche Vaders,
De Zuilen van den Staat, voor 't algemeene beſt.
Elk houd op WILHEMS zwaard, naaſt God, zyn hoop geveſt.

die tot het Erfſtadhouderſchap verheven word. Het Land, zo dier verplicht, ſchenkt dankbaar aan zyne erven
Het Erfſtadhouderſchap, om nimmer uit te ſterven;
En 't mannelyke zaad zal alle waardigheên,
Op 't huuwlyksbed geteelt, na Vaders dood bekleên.
Die gunſt verplicht zyn ziel, zo dankbaar, voor de zaaken
Van 't worſtelende Euroop' met grooter ernſt te waaken.
Men ſtelt zyn hert geruſt op 't vorſtelyke woord.
Hy zet met allen vlyt zyn wapenruſting voort;
En doet den aantal van het landvolk veel vergrooten.
Men bouwt een ryker tal van ſchepen; mant de vlooten,
Om Lodewyk alleen te keeren uit de zee;
Want uwe Vorſt had ons begunſtigt met de vreê;
Maar Vrankryks vreêbeſluit bedroog ons welgevallen,
En ſmoorde in zyn geboorte in d'Agrippynſche wallen.

De Prins van Oranje Zo dra de zomerzon met aangenaamer gloed
De beemden koeſtert, en verkoude velden voed

Met

Met warme ſtraalen, die de kruiden doen herleeven,
Om ros en oorlogsman weer kracht en moed te geeven,
Neemt WILHEM afſcheid van de Vaders, en vertrekt.
Het Spaanſche Nederland, met magt van volk bedekt,
Verſtrekte een oorlogsſtoel; en zal de heldenſtukken
In 't eeuwig denktafreel, als ooggetuige, drukken
Van Hollands Wapenhoofd, beſtuuwt van Oorlogsliên,
En Helden, die de dood verwoed in d'oogen zien.
Zo dra de vlugge Faam zyn komſt had uitgekreten,
Ontfong graaf Monterey, als voogd aan 't roer gezeten
Van Spanjes Nederland, den Veldheer en zyn ſtoet;
Van 't krygsvolk, hofgeſin, en burgery begroet.
Men zwoer elkander trou, terwyl de vaanen paarden.
Graaf Souches rukt met vlyt zyne Adelaarſtandaarden
By een, en voegt zyn heir met Spanje en Batavier.
Condé gebied, als hoofd, zyns konings veldbanier,
Verzeld van Luxenburg, en 't puik der Franſche Vorſten,
Die gulzig naar het bloed der Nederlanden dorſtten.
De legers trekken op in 't blinkende geweer:
Zy ſlaan de tenten voor elkanders oogen neêr,
En grimmen tegen een. elk houd zyn togtgenooten,
Verſterkt door ſchanſſen en rivieren, dicht beſlooten.
De plaats van aanval word verzekert door beleid.
De ryke veldoogſt, van den bodem afgeweid,
Geeft voedſel aan 't gevolg, terwyl de bouwliên klaagen.
Men ſleept het graan van 't land op ros en legerwagen.

trekt met de zoner weder naar Brabant:

Word van den Graaf van Monterey, en alle Bevelhebbers ontfangen.

De Prins van Condé leid het Franſche leger.

In 't midden van 't gewoel bereid zich Neêrlands Held
Ten optogt, en verplaatſt zyn legertent in 't veld.
Hy nodigt reis op reis den vyand om te ſtryden:
Maar telkens zoekt Condé den fellen ſlag te myden,
En blyft verholen in zyn ſchuilplaats, blode en bang;
Tot hy op 't leſt (als een te langgetergde ſlang,
Veldſlag van Senef. Die vreeſlyk bieſt, en braakt venyn, het ſarren moede)
Die wapens aangrypt, en beſtookt onz' achterhoede.
't Gerucht van onraat vliegt terſtont de legers door.
De Prins verdeelt zyn volk; hy draaft de troepen voor,
En voert ze zelf in 't vuur; hy noopt zyn ros met ſpooren,
En vliegt, ontſteeken van gerechte wraak en toren,
Op Vrankryks heirſpits in. Senef verteert door 't vuur.
De ſtryd vermindert niet, maar groeit van uur tot uur.
Hier ſtaat Prins Maurits, uit de vorſtelyke loten
En 't wytberoemde huis van Naſſau voortgeſprooten,
Gelyk een fiere leeuw, ſchoon hy veel jaaren telt;
Zyn ouderdom blyft ſteets van dapperheid verzelt.
Held Ouwerkerk dringt door met WILHEMS lyfſtaffieren,
En verft met Vrankryks bloed zyn groene krygslaurieren.
Vorſt Kazimier ſtaat pal. de Ryngraaf toont zyn moed,
En volgt den vyand, daar hy aarzelt, op den voet.
Hier ziet men Waldek, met zyn Schoonzoon, de gevaaren
Braveeren in den ſlag aan 't hoofd der legerſchaaren.
De brave Langerak, beluſt op oorlogseer,
Draaft moedig op zyn paard, maar ſneuvelt in 't geweer.

Hier

Hier vechten Walenburg, en Weede, dappre helden,
En ſtrydbre broeders, op de rookende oorlogsvelden.
Daar ſtort held Palm aan 't hoofd van zyne vaanen neêr.
De Prins beklaagde zelf de dood van dezen Heer;
Met Stokheim, die, door 't hert geboort, de ziel uitbraakte
En Turk vol oorlogsvuur; dat uit zyne oogen blaakte.
Gins voeren Birkenfeld en Polens mannen aan,
Met ſcherpe bylen in de ſtrydbre vuiſt gelaân.
Graaf Souches ſtreeft aan 't hoofd van d'Adelaarbanieren,
En pleit in 't oorlogsperk voor 't recht der Batavieren.
Loraines dappre vuiſt doet wonderen in den ſtryd:
En yder Bondgenoot geeft tekens van zyn vlyt,
En heldenarrebeid, verlieft op oorlogszegen.
De bloem van Spanje draaft daar Monterey zyn degen
Doet blinken over 't veld, gevolgt van Vaudemont.
Hier ſneuvelt Aſſentar, doorboort met wond op wond.
Wie zou den bloeddorſt van de helden u verhaalen?
De zonnewagen deiſt met dikbeſmookte ſtraalen,
En wend zyn diſſel van 't bebloede vechtperk af.
Hier ſticht de wreede dood op 't veld een gruuwzaam graf.
De moord ontſluit den mond van duizend koopre keelen.
De Sabels knarſſen op bebloede bekkeneelen.
De beemden zwellen van het verſchgeplengde bloed.
De braaven ſneeven, in de wapens opgevoed.
De veldgalm kaatſt den toon te rugge op 't gruuwzaam ſchreeuwen.
Geen heg of braambos ſcheid de felgetergde leeuwen.

Men

Men woed in d'engtes en op 't ongebaande veld.
Men moord in wildernis en ſtruiken, die 't geweld
Niet keeren, maar, met bloed beſpat, in eeuwigheden
Getuigen zullen hoe d'Oranjevaanen ſtreden.
Men vecht zo lang de zon met doodſche ſtraalen blinkt,
Tot ze eindelyk vermoeit in 't weſten nederzinkt,
En ſtort al hygende aan de kim, om in de plaſſen
Zo vuil een bloedvlak van haar wezen af te waſſen.
Wanneer de dageraat, gedoodverft in 't gezigt,
Noch treurende verrees, en kroop met flaauwer licht
Als eertyds uit haar kil; doet WILHEM weêr vergaaren
't Verſtrooide lichhaam van zyne afgeſtreden ſchaaren.
Elk groet den Veldheer, voor't verſlindende oorlogszwaard
En donderklooten door Gods arm zo trou bewaart:
Wanneer hy, al te fel door krygsvuur aangeprikkelt,
Zich vond in 't midden van zyn vyand ingewikkelt,
En onbekend verviel in Vrankryk legerdrom:
Elk, die dit voorval hoort, ſtaat van verwondring ſtom:
Maar hy beklaagt in 't hert de dood van zo veel braaven.
Hy doet de lyken in 't bebloede ſtof begraaven:
Dat houd de leden welgekerkert, maar beſluit
Geen blinkende oorlogsroem, die barſt ten grafzerke uit.
De Helden leefden na de lykaſch op de tongen;
Die onvermoeit hun lof en braave daaden zongen.

Bentink ſpoed zich naar 't

Verwacht niet dat ik in 't byzonder al zyn vlyt
En zorgen voor den Staat beſchryven zal: de tyd

Ver-

Verloopt; de middernacht is lange wyl verſtreeken. *einde van zyn verhaal,*
De ſchaduw ruimt voor 't licht, dat werkt om door te breeken.
'k Zal kort verhaalen hoe de Graave (een ſtad vermaard *en beſchryft in 't kort de belegering,*
Door ſterke muuren) wierd verovert door zyn zwaard;
Aan alle kanten van zyn legerbyl beſprongen;
Met zo veel oorlogsbuyt den Koning afgedwongen.
Hier zag men ſchans en wal met grof kanon beplant,
Wel eer geplondert uit de ſteden van ons land,
En 't roofneſt ingeſleept. hier zag men Vrankryks adel
Braveeren op den muur, gezeten in den zadel,
Met pluimen van den helm afwaaijende om de kruin;
Maar door een donderkloot begraaven onder 't puin
Van d'omgewroette wal. hier zag men WILHEM draaven,
Gevolgt van Neêrlands Roem, en d'Eer der Duitſche Braaven,
Als Naſſau, Rabenhaupt, en Koerland, die vol vuur
De tranſſen beukten van den braafverweerden muur;
En nimmer in 't beleg voor ſtormgevaar bezweeken.
Hier borſt de myn, door 't kruit in 't ingewand ontſteken,
En voerde een groot getal van Helden hemelhoog,
Bedekt met wolken van ſalpeter, uit ons oog.
De torens krielden in de veſten van ſoldaaten;
Die brandden op ons los. een bui van handgranaaten
Vloog van de ſchanſſen neer. de loopgraaf ſtond in brand.
Hier brak myn Legervoogd geweld en tegenſtant:
Zyns vyands oorlogseere, en wytvermaarde daaden *en verovering van de Grave.*
Verſierden zelfs zyn kruin met ſchooner laurebladen.

't Hartnekkige gevecht en felle tegenweer
Verbreidden door 't heelal zyn zegen meer en meer.
Zo blinken krygstrofeen met heerelyker ſtraalen,
Wanneer men in den ſtryd den hoogmoed neêr doet daalen
Van zulk een vyand, die beroemd door heldenmoed,
Zyn onbevlekten naam verheerlykt met zyn bloed.
Door zo veel wonderen zal WILHEM eeuwig leven.
O Diſchgenooten 'k heb zyn glori kort beſchreeven;
En zwyg hoe menigmaal zyn ſabel, voor 't gemeen,
Op lyk- en puinhoop van den vyand moe geſtreên,
De krygsgeleden brak van Vrankryks roofgedrogten:
Dat tuige ons St. Omer en zo veel heldentogten:
Dat tuige ons Vaderland, mishandelt en verdrukt,
Maar nu de tanden van 't uitheemſch geweld ontrukt.
Zo zag men 't vrolyk uur van vryheid weêr genaaken,
Na zo veel zwarigheên, en wiſſelbaare zaaken.
Zo word een kiel geſolt, wanneer de winden, uit
Hun donkre nachtſpelonk, met yſſelyk geluit,
Geborſten, door de lucht op onweerpennen ſtuiven:
De gryze Zeevoogd grypt het pekel in zyn kluiven;
Hy kaatſt de golven aan den hemel. 't water zwelt,
Of ſtort ten afgrond neêr, gedrukt door 't ſtormgeweld,
De donders loeijen, en de blikſemtoortſen blaaken.
De bange zeeman ſtaat gedoodverft onder 't waaken;
Hy ſlaat zyne armen naar de ſterren, ſmeekt en zucht;
Maar als de Windvoogd dryft de muiters van de lucht,

d'Ont-

D'ontſtelde wolken ſtreelt met aangenaamer weder,
En voert de doodſche kiel ten haven op haar veder;
Dan juicht matroos, daar hy d'ellenden van de vloot,
Na 't ſtormgevaar, verhaalt aan krooſt en bedgenoot.
Zo zal in eeuwigheid gantſch Neêrland, tot een teken
Van waare dankbaarheid, van zyn verloſſing ſpreeken;
En melden, hoe de Vorſt den Staathulk, door een zee
Van onweêrbuijen, voerde aan een gewenſchte ree.
De moeders zullen met de zuigeling, in 't ſtreelen
En koeſtren aan de borſt, die dierbre vruchten deelen,
En 't ſpruitje voeden met die honiglekkerny.
Zo zag de Staat het eind van Vrankryks dwinglandy.
De Hemel wil ons voorts begunſtigen met vrede.
Hier zweeg de Kamerheer en ſloot zyn oorlogsrede; *Hy eindigt zyn rede,*
Daar yder luiſterde met aandacht naar 't verhaal.
Het Feeſtgenootſchap ſcheid. men ſluit de bruiloftszaal. *en de Feeſtgenooten ſcheiden.*

Einde van het tweede Boek

VERKLARING

Van de PRINT voor 't III BOEK.

D'Oranje Veldheer draaft, beſtuwt met krygstrofeen,
Met Neêrlands Schild en Hoed en vliegende ſtandaarden,
Langs 't bloedig veld, bezaait met wapenen en zwaarden,
En Heldenlyken, in den veldſtag afgeſtreên.
Zyn Wapendrager voert Meduzaas addervlechten,
En aanzigt, dat, met ſchrik, zich op zyn ſchild vertoont;
Men ziet Alcides, die de monſters nooit verſchoont,
Gewapend met zyn knots, Bedrog en Liſt bevechten:
Hy heeft de Woede voor zyn voeten neêrgevelt.
God Mavors dryvende op zyn krygsas door de wolken,
Verſchrikt, wanneer de Vreê, tot welſtand van de volken,
Te voorſchyn komt, en op haar zetel word herſtelt.
't Gebroken krygsgeweer verbeelt zyn onvermogen,
En afgeſcheurde magt van d'oorlogsheerſchappy.
Hy zwicht en aarzelt met Bellone aan zyne zy,
Terwyl de Vrede, met zyn zegen weg gevlogen,
D'ontweldigde trofeen bewaart, om Neêrlands Held
Die met een ſcepter van Olyven aan te bieden.
Zy ſtrooit van boven op de kruin der oorlogslieden
Haar palmfeſtonnen en bloemkranſſen over 't veld.
De Faam verſchynt; zy ſchenkt den Held haar dierbre panden,
En drukt den vredeſtaf in WILHEM HENRIKS *handen.*

WIL-

J. Baptist Sculp.

WILHEM DE III.

DERDE BOEK.

Beſchryvinge van d'aankomſte van den dag.

DE blonde dageraat verdryft de bruine ſchimmen;
En ryſt, met klaarder glans verheerlykt, aan de kimmen;
De roozen ſpeelen door de loſſe vlechten heen':
Het purpere gewaat bedekt de blanke leên;
Bezaait met gloeijende ſaffieren en robynen.
Zo zag men eer de bruid voor Tithons oog verſchynen
Op d'inkarnaate koets, om 't jeugdig ingewand,
Reeds quynende aan de min, te zetten in den brand.
Zo prachtig opgetooit genaaktze weêr in 't daagen,
Om 't Vorſtelyke Paar te groeten van haar wagen.
Ja, ſier uw' leeden vry met d'allergrootſte pracht,
Gewenſchte dageraat, na zulk een ſchoonen nacht;
Een nacht, die eeuwig pronkt met goddelyke ſtraalen,
En duizend nevelen van rampen op zal haalen.
Een nacht, die 't ſchoonſte licht verduiſtert door zyn glans.
Maar gy, ô Febus, die zo hoog aan 's hemels trans

Uw zonnepaarden ment, en doet de roſſen ſpeelen,
Ter eere van dit feeſt in blinkende gareelen,
Ik zie gy zwelt van ſpyt, ô Vader van den dag,
Om 't geen de duiſternis met duizend oogen zag.
Maar leg uw afgunſt af, en wil myn toon geleijen;
Leer my de vrolykheid van Londens burger-reijen
Afmaalen op 't papier; terwyl myn yver blaakt,
En 't goddelyke vuur myne ingewanden raakt.
Vaar voort vry, Zangheldin, hy laat u niet verlegen,
De zanggod lacht u toe van boven met zyn' zegen.

Het vorſtelyke paar ſtapt ter ſlaapzaale uit, en word van 't Hof begroet.

Zo dra de Bruidegom, Prins WILHEM, hand aan hand
Stapt met de Ryksprinſes van 't Huuwlyks ledekant,
En treed ter ſlaapzaale uit; verſchynen alle Grooten,
Pilaaren van den troon, doorluchte Feeſtgenooten,
En vallen, elk om ſtryd, tot tekenen van eer,
In 't midden van 't gedrang voor hunne voeten neêr.

Zegenwenſch van den Koning.

Men ziet den Koning zelf 't vereende paar ontmoeten,
En met een gunſtig oog de bloedverwanten groeten:
De Godt des Hemels, zegt de vorſt, verleene u vreugd
En vrede in uwen echt; groeit aan in eere en deugd:
Zo moet uw bruiloftstoorts, zo heerelyk aan 't ſchynen,
De bruine nevelen van onheil doen verdwynen:
Leeft lang vereenigt, vry van tegenſpoed en ſmert.
Elk ſtemt den zegen van den Koning met zyn hert.
Zo vliegt de huuwlykswenſch, van duizend onderzaaten

Plegtigheden bin-

Ten boezem uitgegalmt, langs Karels markt en ſtraaten.

De

De maagden zweeven by de wegen, paar aan paar, *nen Lon-*
In witte klederen, met ongevlochten haar, *den.*
En zingen 't bruiloftslied. men doet op ſchoutoneelen
Het vorſtelyke feeſt met hooge vaerzen ſpeelen.
De Britſche dichter zweet, en roept de Zuſters aan,
Die voor Apolloos oor geleerde toonen ſlaan,
En Pindus heiligdom met negen keelen vieren.
Men kroont de ſtraaten met eerpalmen en laurieren.
Men bant den winter van de wegen, groen beſtrooit;
En met lievreijen van de vruchtbre May getooit.
Wanneer de Zon vermoeid haar roſſen neêr doet daalen,
Herſchept men ſchooner dag door heldre zwavelſtraalen,
En vuurtoneelen, die, geſticht aan allen kant,
Ganſch Londen zetten in een aangenamen brand.
Zo doet men dagelyks de ſtaſitekens praalen,
En WILHEM in 't paleis met plegtigheid onthaalen:
Tot eindelyk de Prins met zyn volmaakte Bruid *De Prins*
't Vertrek uit Stuarts Hof naar Nederland beſluit. *en Prinſes*
Hem dunkt, hy ziet van ver den gloed van 't oorlog branden. *beſluiten*
Hy denkt aan zyn belofte en woorden, aan de ſtranden *het ver-*
Wel eer gegeeven aan de Vaders, die met luſt *trek naar*
Hem volgden, en 't vaarwel uitgalmden van de kuſt. *Holland.*
Hy vreeſt dat Lodewyk den Staat mogt overvallen,
En in zyn afzyn 't vuur ontſteecken in de wallen
Van 't Vaderland; de zorg en liefde noopt zyn reis.
Hy groet den Koning in de zaalen van 't paleis;

En

Hy neemt afscheid van den Koning.

En spreekt den Troonvoogd aan: ô Luister van de Grooten,
Wat heb ik gunsten van uw Majesteit genoten!
Door hoe veel weldaân heeft uw heuschheid my verplicht!
Gy schonkt me tot een Bruid uw vorstelyke Nicht,
Maria, 't Pronkjuweel van uw drydubble kroonen;
De magt ontbreekt me om u myn dankbaarheid te toonen:
Maar uw verdiensten staan geschreven in myn borst;
Daar legt uwe achting diep begraaven, groote Vorst;
Daar zal in eeuwigheid, zo lang de zee uw' stranden
En 't Krytgebergte scheid van onze Nederlanden,
Uw deugd gewortelt staan; en uwe waardigheên
Met diepe nedrigheid steeds worden aangebeên.
Nu bidde ik dat uw gunst myn afscheid wil gedoogen.
't Naburig Vaderland, geschokt door oorelogen,
Zucht om myn wederkomst; ik hoore, ik hoore alreê
't Geschrei om hulp van verre aanvliegen over zee.
My voegt den Godsdienst te beschermen met myn degen,
In 't midden van den nood; en onder 's Hemels zegen,
Met wapenen en raad, den droeven onderdaan,
Door Vrankryks haat gedreigt, klockmoedig by te staan.
Noch eens vergun me dan uw ryken te begeeven.

Gesprek tusschen den Koning en den Prins.

Gy hebt, zegt Karel, zelf door 't waagen van uw leven,
Den Staat zo menigmaal verbonden aan uw zwaart,
En overwinningen, de waereld door vermaart.
Dat tuige 't zwaar beleg van rykbemande steden;
Met slagen, daar uw kling zo dapper heeft gestreden,

En

En nachten zonder ruſt met ſtormen doorgebragt,
En ſchieten op de veſt, ten trots van Vrankryks magt.
De Faam vervulde met uw lofbazuin myne ooren:
Gy vielt in 't felle vuur uw vyand aan vol toren,
En waagde, maar te ſterk geprikkelt door uw moed,
Het eenig overſchot van 't zuſterlyke bloed.
Heb ik myn Vaderland geholpen uit zyn lyden,
Zegt WILHEM, Gode alleen behoort al d'eer van 't ſtryden;
Hy heeft my moed en kracht, ô Koning, bygezet;
Hy heeft myn kling geſcherpt, op 't ongeveinſt gebed:
Nu moet zyn gunſt voortaan my, en myne oorlogsbenden
Geleiden, om al 't quaad van Neêrland af te wenden;
En gy, ô Vorſt, ſta toe, dat ik, in 't landkrakkeel,
My in den aandacht van uw voorbede ook beveel.
De Koning antwoord hem: myn zuchten, myn gebeden
En wenſchen, voortgeteelt uit zielsgenegentheden,
En liefde, zullen u geleiden, daar uw hand
De Veldſtandaarden voor uw vyands oogen plant:
Maar 't is eens tyd, ô Prins, om 't woeden af te breeken.
Men heeft al lang genoeg de krygstrompet geſteeken,
Het worſtelende Euroop' door oorlogstoon ontroert,
En legerknaapen door de velden omgevoert:
Het volk, ontſenuwt door het oorlog, zucht om vrede;
Ik zal tot Middelaar verſtrekken op zyn bede;
En, zo myn oogmerk lukt, verſmooren 't oorlogsvuur.
Uw vriendelyke Bruid, zo vreedſaam van natuur,

En van haar teêre jeugd bekleed met minzaamheden,
Verplicht u zelf om 't ſtaal t'ontgeſpen van uw leden.
Aanſchouw Mariaas oog, dat nodigt u tot ruſt.
Indien men, ſpreekt de Prins, de legertoortſen bluſt,
Tot welſtant van 't gemeen, verzekert voor de laagen,
De vrede zal my meer als 't krygsgewoel behaagen:
Maar zo Vorſt Lodewyk, ô Koning, in dien ſtaat
Met ſchyn van vrientſchap dekt zyn ingeboren haat,
En doet in 't heimelyk geweld en liſten ſmeeden,
Dan is 't gevarelyk in 't vreêverbond te treeden.
Wy zouden, door 't verdrag ontwapent, yder uur
Zyn vaân zien waaijen voor den zorgeloozen muur.
De zucht voor 't vaderland verplicht me dit te zeggen.
Men moet de wapens, maar voorzichtig, nederleggen,
Spreekt Karel, en zyn hert doorſnuffelen met vlyt,
En wachten d'uitkomſt van de Godheid en den tyd.
'k Zal ondertuſſen in zyn landen door Gezanten
De rykspols taſten, en de vreê zien voort te planten,
Om alle Vorſten te verzoenen door myn raad:
Zo ſtuit men 't ſchadelyk gevolg van grooter quaad:
En nu gy ſtaat bereid om uit myn ryk te ſcheiden,
De hemel wil u met zyne Engelen geleiden;
De band van vrientſchap binde uw' herten en uw wil.
Vaarwel gezegent Paar. hier zweeg de Koning ſtil.
De Prinſes groet haar Vader en Prins Jakob drukt terwyl zyn waarde dochters wangen,
Daar zy beſturven om haar vaders hals blyft hangen.

Zy

Zy groet den Adel en vorſt Karels hofgeſin. *haar Hofgewolg.*
De juffers, treurende om 't vertrek van haar Vorſtin,
Beſproeijen met gewèen de koninklyke zaalen.
De ſchepen dobberen op d'ankers voor de paalen.
De vorſtelyke ſleep begeeft zich naar de zee, *Vertrek uit Engeland,*
En voert in een gedrang de ganſche rykſtad meê.
Het witte krytgebergt' ſtaat zwart van Londenaaren.
De duinen grimmelen van toegevloeide ſchaaren.
De ſtranden daveren en dreunen op 't geluit:
Vaarwel beroemde Prins; vaarwel volmaakte Bruid!
Gods hand geleide uw kiel, en hoede u voor gevaaren!
De zeilen zwellen aan de maſten op de baaren,
En ſtuiven, uit het oog van Stuarts burgery;
Maar 't hert volgt onvermoeit, en blyſt de ſchepen by.
Zo zeilt men veilig voort. de Koning van de ſtroomen
Gebied de baaren haar oplopentheid te toomen;
En ſtreeltze vreedſaam met zyn zeevork; uit ontſag
Voor 't vorſtelyke Paar. God Febus hult den dag
In 't guure jaargety met ongemeene ſtraalen,
En ſchynt met minder ſpoed naar d'avondkim te daalen.
De winden dartlen op hun' pennen over 't zout.
De Nimfen zwemmen om de ſpiegels, root van goud.
Terwyl het pekel krielt van blyde watervolken,
En Doris dochteren; vertoont zich in de wolken
Een heir van Minnegoôn, gepreſt van Citheré,
Om WILHEM met zyn Bruid te volgen over zee.

God Hymen doet by nacht zyn' huuwlykstoortſen blaaken;
Die dienen op de zee de vloot voor heldre baaken:
De zwarte duiſternis ruimt plaats voor 't heilig licht.
Zo krygt men eindelyk den oever in 't gezigt.
De blaauwe Triton, uit God Nereus zaad gebooren,
Ryſt uit het zeekriſtal, en ſteekt zyn' waterhoren:
Hy blaaſt den aantogt van d'Oranje zeilen uit.
Aankomſt aan de kuſt van Holland. Zo dra, de zeêgalm op de kuſt van Holland ſtuit;
Begeeft zich yder, vol verlangen, naar de ſtranden,
En ziet de ſchepen uit de ſtroomen vrolyk landen.
't Gejuich en handgeklap vervult de bruine lucht.
De bergen ſchateren van vreugde op 't feeſtgerucht.
De Opperhoofden van den Staat verwelkomen den Prins en de Prinſes. Men ziet de Vaders, in hun' plegtige gewaaden,
Met ſtaſitabbers om de leden, vol ſiraaden,
Den Held begroeten van zyn' blyde bruiloftsreis.
Men leid de Rykſprinſes naar 't vorſtelyk paleis;
Dat prachtig opgetooit, met zyde en goud behangen,
De kruin hoogmoedig beurt ten Hemel; door 't ontfangen
Van zulk een groote Vrou verheerlykt en verpligt.
Maria ziet en toont genoegen in 't gezigt.
Ze aanſchout een ryk getal veroverde banieren,
Geklonken aan den muur, de ruime zaal verſieren.
Een van de Vaders ſpreekt de Bruid eerbiedig aan:
Indien gy, ô Vorſtin, uw oog gelieft te ſlaan
Door 't prachtig krygsvertrek, verrykt met veldſtandaarden,
Helmet en beukelaar, en glinſterende zwaarden;

Dan

Dan ſtreelt gy uw gezigt met tekenen van eer,
En ryken wapenroof, door uw' beroemden Heer,
Den vyand afgeperſt; die, uit den ſtryd gedraagen,
Afwaaiden in triomf van zynen zegewagen.
Men zwyge dat Auguſt', als roem van Mavors ſchool,
Langs Tybers boorden draafde, en 't Roomſche Kapitool
Met oorlogsbuit betrad. men vier' geen Griekſche Helden,
Wier braave daaden ons d'aaloude letters melden:
De lof van uwen Held, den luiſter van deze eeuw,
Verdooft de toonen van hun ydel krygsgeſchreeuw.
De Staat, zo wonderlyk herſtelt door 's Hemels zegen,
Is zyn behoudenis verſchuldigt aan zyn degen.
Zo lang het zonnepaard aan d'ooſterkimmen praalt,
En 's avonds hygende in de zoute golven daalt:
Zo lang men 't pekel bouwt met rykbemande vlooten:
De lucht den aardkloot in haare armen houd beſlooten:
Zo lang de bergen aan de ſchaarsbeplantte ree
De kruinen heffen uit de grondelooze zee:
Zal eeuwig Wilhems roem, geviert en aangebeden,
Den horen van de Faam vermoeijen hier beneden.
Hier zwygt de wyze mond. hoe klopt Mariaas borſt
Van blydſchap, op den roem van haar' vermaarden Vorſt!
De ſtraaten opgepronkt, zo heerelyk in d'oogen, *Plegtigheden in den Hage.*
Met eerfeſtonnen en geplantte zegeboogen:
De vlaggen, die, om hoog met wapens afgemaalt,
Zich ſpiegelen in 't zwerk, terwyl de dagtoorts ſtraalt:

De ryke wapenſchouw: de blinkende geleden
Van Haagſche burgers, in ſlagordes aangetreden:
All' ſtaſitekens die de vreugde ſtichtte in 't hof:
Bekooren haar veel min dan 't melden van zyn lof.
Zy ziet haar Heer, ten top van Staatbewind verheven,
Zyn burgers onvermoeid de goude leſſen geeven,
En voeden met een ſchat orakelen; daar zy,
Verhongert, gaapen naar die honiglekkerny.
Zy ziet de Goden van den Staat hun welbehagen,
Den Vorſt, zo dier geſchat, verliefd op d'armen draagen.
Zy ziet met welk een zucht haar 't volk van Neêrland groet,
En dieper wortels ſchiet in 't ongeveinſd gemoed
Van waare liefde en trou: door zo veel klaare blyken
Van achting, denktze niet aan koning Stuarts ryken;
Maar boven al de min van haaren Prins, zo teêr,
Zo trou, zo gadeloos, verbind haar meer en meer.
Zy ſcheid zich daaglyks van haar ſtoet, en dankt naar waarde,
Met een genoegde ziel, de Godheid, die haar paarde.
Geen minder blydſchap toont de Vorſt in dezen ſtaat:
Hy ſtreelt zyne oogen met haar aangenaam gelaat,
En blyft, door kuiſche min geprikkelt, vol verlangen,
Aan haar albaſten hals en rode lippen hangen.
Hy voertze menigmaal, gezeten zy aan zy,
Langs markt en ſtraat voor 't oog van Hollands burgery.
De blyde landſaat vliegt de wegen hene en weder,
En buigt eerbiedig voor de ſtaſiwagen neder.

In

In 't midden van de vreugd verpooſt de zorg van 't land,
En Staatbekommering zyn zoeten huuwlyksbrand.
De minnevlam verteert geen krygsvuur in zyn zinnen.
Hy wil de Rykſprinſes, maar ook den Staat beminnen.
Men dagvaart dagelyks den hoogen Raad by een.
Men zend de wyſte van de Vaders uit de ſteên
Naar 't woelend' 's Gravenhaag, de Vorſten, 't ſaam verbonden
In 't oorlog, hadden hun' Gezanten afgezonden;
Daar d'Aadlaar, Lunenburg, en Lottharing verſcheen,
Met Munſter, Brandenburg. men arbeid voor 't gemeen.
Men raadſlaagt hoe men beſt de magten zal verdeelen,
En keurt een plaats daar elk zyn krygsrol af moet ſpeelen.
De Maaze, en Moezel beeft. de rykbeplantte Ryn
(Die aan zyn boorden groet de ſtanders van den wyn;
Wanneer God Liber op zyn koets met wyngaartranken
En druivetros bekleed, geviert met Cytherklanken
Van Wynpaapinnen en Bachanten, vrolyk rydt)
Staat reeds gedoodverft, weêr gedreigt met veldgekryt.
De Britſche Koning, tot een Middelaar verkoren,
Werkt om den oorlogsgloed in 't vreêverbond te ſmooren,
En ſtelt zyn ſtaf te pand voor 't geen men voor doet ſlaan:
Maar Vrankryk blyft te vaſt op zyn begeerte ſtaan;
En trekt in 't midden van een handeling van vrede,
Daar Karel 't krygsgeweer wou gyzlen in de ſchede,
Zelf met zyn legers op; en toont zich meer verwoed
Als immer, om den Staat te drukken met den voet.

Zorgen van den Prins voor 't land.

wakkerheid van den Staat.

De Franſen vallen in Vlaanderen.

Het

Het Spaanſche Nederland, gemartelt door de plaagen,
Noch bloedende op den rug van ſnerpende oorlogsſlagen,
Zo fel getuchtigt door Bellonaas legerzweep,
En 't ſtaal dat Mulciber voor Mavors handen ſleep,
Ziet weder op zyn grond de Franſche vaanen waaijen;
En hoort den legerhaan geweld en onruſt kraaijen.
De bleeke burgery, beſlooten in de wal,
Vangt met een bevend oor het yſſelyk geſchal
Van 't kraakende geweer. de zwaveltoorts, aan 't branden,
Slokt huis- en kerkgevaarte in gulzige ingewanden.
Optegt van den Prins. De fiere Tuinleeuw, door Prins WILHEM opgewekt,
Volgt moedig in 't gelit daar 't Hollands leger trekt;
Hy ſtreeft vol ongeduld met ſteigerende maanen,
En ſcherpt zyn klaauw tot hulp van Spanjes onderdaanen.
De Britſche Koning, nu wanhoopende aan de vreê,
Had ons tot onderſtant zyn troepen over zee
Gezonden; die, gevoegt met Nederland en Spanje,
Slagveders ſtrekten aan de vlerken van Oranje:
Maar Vrankryk had alreê de veſtingen berent.
Gent door Vrankryk belegert, De Koning plantte zelf zyn krygsbanier voor Gent.
En deê door ſtormgevaart de hooge muuren rammen.
De Spaanſche Stadvoogd had de voorſteên door de vlammen
Verteert, en alles 't geen den tegenſtant belet.
De waterſluizen, in de wallen opgezet,
Verdrinken 't vaſte land, waar langs de golven ſtryken.
De vyand tracht den loop, door opgewurpen dyken,

Te

Te ſtuiten van den vloed, en 't bruiſchend ſtroomgeweld,
Door waterleidingen, te perſſen naar de Scheld.
Prins WILHEM, blaakende om den vyand van de wallen
Te dryven, en met magt zyn heir op 't lyf te vallen,
Roept d'Opperhoofden van zyn benden in den Raad.
Men vind den aanſlag vol gevaar, en vreeſt den Staat,
Door 't hachchelyk ontſet, beducht voor nederlaagen,
(Want Vrankryk overtrof ons heir in magt) te waagen.
Zo vaart hy onbelet in 't fel beſtormen voort,
En maakt, na korten tyd, zich meeſter van de poort:
En gy, ô Gent, moeſt u den Winnaar overgeeven. *en gewonnen.*
Nu doet men Yperen door ſtormgereedſchap beeven. *Ook Yperen.*
De ſtad, geblikſemt door het oorlogselement,
Staat pal in 't heetſt' van 't vuur, maar geeft zich op in 't endt.
't Gezantſchap zoekt terwyl het Staatkrakkeel te ſtuiten, *Handel van de Afgezanten binnen Nimegen.*
En binnen Nimegen een Vreêverbond te ſluiten.
Elk, die gemagtigt, hier Europes ruſt betracht,
Slaaft nu tot voordeel van zyn Meeſter dag en nacht.
O Nimegen, zo hoog door ouderdom verheven!
Gy die de ſtanders van Eneas dappre Neeven
Zaagt waaijen om uw muur, en, midden in 't gewoel,
Den Roomſchen Adelaar verſtrekte een oorlogsſtoel:
Gy die noch onlangs, in onze algemeene plaagen,
Het woedende gewelt van Vrankryk moeſt verdraagen,
In d'overwonnen muur, verkropt van druk en weê,
Word nu verheerlykt tot een zetel voor de vreê.

Uw ſtraaten, eer beſproeit van brakke maagdetraanen,
En uitgeſtort geween van duizend onderdaanen,
Braveeren nu met goud en rykdom, tot een pracht
Van yders Afgezant; uw zucht en jammerklagt
Verandren in gezang, uw muuren in toneelen;
Waar op de Vreede eerlang een blyde rol zal ſpeelen,
Beſtuuwt van Zegen, en den milden Overvloed,
Die 't algemeen bederf vaſt treeden met den voet.
Hier word de Twiſt verjaagt de Vyandſchap gebannen;
Maar Vriendſchap ſticht haar hof en doet de vierſchaar ſpannen.
De Deugden, voor 't geweld der wapenen gevlucht,
Verſchuiven het gordyn, en daalen uit de lucht.
Verſchyning van de Vrede. De gulde Vrede aanſchout om hoog de bezigheden,
En daalt blymoedig op 't geſticht toneel beneden.
Zy had de blonde vlecht op 't ſierelykſt getooit,
Met paerelen bezaait, en diamant beſtrooit.
De goude tabbert plooit langs d'onbevlekte leden.
De Liefde en Eendracht ſtaan in 't oog vol minzaamheden:
Zy ſleept een koningkryk van ſchatten daar ze gaat.
Haar aanſpraak aan de Gezanten; Ik, ſpreekt ze, die voorheen, in jammerlyken ſtaat,
Moeſt vlieden uit Euroop', door 't krygsgedruis verdreven,
Heb op 't geſchrei van 't volk my herwaarts aan begeeven.
Gy Vorſten, die den ſtaf van 't oorlog zwaait, bedaart;
Legt af de Sabels, die, op 't bekkeneel geſchaart,
Noch druipen van het bloed; het voegt geen Kruisgenooten
Elkanderen vol haat den dolk in 't hert te ſtooten;

En

En door een klein verſchil van voordeel opgemaakt,
Als leeuwen in het veld te ſtryden. Broeders ſtaakt
Het vinnig landkrakkeel; een peſt die ganſche ryken
Verwoeſt, en delft een graf voor duizend heldenlyken:
Dat tuig de weduw, die, berooft van echtgenoot,
De droeve kinders voed met traanen op haar ſchoot.
Aanhoort de zuchten van uw treurende gemeente:
Het vleeſch is al verteert, nu knaagt men aan 't gebeente.
De beurzen, eer gevult met ryken ſchat en geld,
Zyn reeds, om 't oorlog te verzaden, leêg getelt;
Uw edelliên verarmt, door ſchattingen en laſten.
De koopman klopt vergeefs aan d'uitgeputte kaſten.
De werkman, eer door vlyt en arbeid afgeſlooft,
Om 't klein gewin, loopt met een neêrgezegen hoofd
Langs ſtraat, en hoort zyn krooſt en vrou van honger klaagen,
Maar kan ze niet voldoen. zo voed men d'oorlogsplaagen
Met dierbaar merg en bloed, den burger afgehaald.
De bouman, uit zyn hut verdreeven, zugt en dwaalt,
Langs 't land, en ziet zyn graan geplondert van de velden.
Maar 't is onnodig al de rampen u te melden,
O Afgezanten, daar de kryg van zwanger gaat:
Noch eens: die queekt zyn' vrucht, door vyandſchap en haat
Der Vorſten, met het bloed van quynende onderdaanen.
Verwerpt het moordgeweer: laat uw geſcheurde vaanen,
Met heldenbloed geverft, de blinkende oorlogszaal
Verſieren, met helmet en pluimen, tot een praal,

Gehangen aan den muur. dan zal elks zetel bloeijen
In voorſpoed en geluk. dan zal de welvaart groeijen,
En wortels ſchieten door 't verwoeſte Europe heên.
Gy vorſten zyt verplicht aan 't voordeel van 't Gemeen:
De Godheid heeft den ſtaf gegeeven in uw handen,
Om 't volk in vrede en ruſt te leiden in uw' landen.

Zy beſluit haar rede. Vruchten van de zelve.

Zo ſpreekt de Vrede, daar ze op 't hooge ſchouburg ſtaat.
Elk voelt zyn hert alreê geſtreelt door 't zoet gelaat
En woorden; yder wenſcht haar altaar op te bouwen,
En eeuwig haar geboôn en wetten t'onderhouwen.
De herten, eer verdeelt, door landgeſchil geſplitſt,
En door belang van Staat tot tweedracht opgehitſt,
Verbinden zich aan een. haar Goddelyk vermogen
Verbant den haat en twiſt door 't opſlag van haare oogen.

God Mars vergramt, tracht de vrede te ſluiten;

Zo dra God Mavors hoort, dat elk zyn vyandin
Eerbiedig groet, en ſtreelt met een verliefden zin;
Verbleekt zyn nors gelaat; hy ryt zyne ingewanden;
De ſpyt verteert zyn hert, en doet zyn gramſchap brānden:
Hoe, zegt hy, zal de Vreê myne oorlogsheerſchappy
Zo ſtout belaagen door haar wulpſche vleijery,
En ſcheuren 't Eedtgeſpan? zal d'Adelaar, en Spanje,
Met Munſter, Brandenburg, en Vrankryk, en Oranje,
In 't harnas opgepreſt, myn aanzien en geboôn
Verſmaân? zal Lothring, en de dubble Noordſche kroon,
(Die eer zo dapper, voor myne oogen op de baaren,
Neptuin braveerde met een heir van waterſchaaren,

En

En donderde op de Zont) van eedlen moed berooft,
Den eedt verbreeken, aan myn krygsbanier belooft?
Dat lyd myne achting niet. bloeddorftige Bellone,
Myn waarde gezellin, ô fteunfel van myn kroone,
Help my dit opfet weêr verydelen. ik zal,
Zo fpreekt de Krygsvoogdes, uw fchepter te geval,
Myn zinnen fcherpen, om Europes ruft te ftooren;
Maar zo de Vorften, door de Vreê gevleit, niet hooren,
En weigeren myn zin te volgen, moet men 't bloed
Noch eens doen ftroomen door de velden; en den moed
Der Legerhoofden weêr ontvonken, om verbolgen,
Onkundig van 't verdrag, elks magten te vervolgen.
Men hits' hen tegens een; men flype 't moordgeweer.
De legers leggen voor elkanders oogen neêr,
En pruilen tegen een. gy ziet aan alle kanten
In 't Henegouws gebied ontrolde vaanen planten.
De Franfche Koning heeft alreê zyn legertent
Voor Bergen opgerecht, en houd de ftad berent.
D'Oranje Veldheer draaft voor 't heir der Bondgenooten,
En zoekt den Lelivorft met kracht voor 't hoofd te ftooten:
Hy zal zyn aanflag niet gedoogen, maar den muur
Ontfetten met zyn magt. dan zal men 't oorlogsvuur
Zien vliegen naar de lucht. eer Febus aan de tranffen
Uit Thetis arm verryft met nieuwgeboren glanffen,
En Thitons bruid genaakt met roozen in 't gezigt,
Zal Mars befpeuren wat Belloon' heeft uitgericht.

en fpreekt Bellone aan; die hem hulp belooft.

Zo moet de bloeddorſt noch voor 't leſt ons oog behaagen.
Hier zwygtze, en vlyt zich by Gradivus op den wagen;
Een dikke nevel dekt de krygskoets, die om hoog
De dunne wolken breekt, en vliegt uit 's aardryks oog.

De Prins van Oranje legt met zyn leger ontrent Bergen in Henegouwen, door de Franſſen beſloten.

De Helden ruſten in de tenten ondertuſſen.
Helmet een beukelaar verſtrekt de kruin een kuſſen.
Men ſluimert veilig op de zorgen van de wacht.
't Is alles ſtil; men hoort geen veldgeſchrei by nacht:
Maar WILHEM HENRIK waakt, terwyl de krygsliên ſlaapen;
Hy woelt op 't paviljoen, gelegen in zyn wapen;
Zyn geeſt blyft onvermoeit; hy roept de Godheid aan,
Om Vrankryks heir met vrucht voor Bergen op te ſlaan.

Met den dag verſchynen Mars en Bellone boven de legers in de lucht.

Zo dra de ſchimmen van de bruine lucht verdwynen,
En d'ooſterſtraalen van de dagkoets helder ſchynen,
En ſpiegelen 't gelaat in 't blinkende geweer,
Daalt ſtraks den Krygsgod met Belloon' weêr vrolyk neêr.
Zy dryven tuſſchen aarde en hemel op hunne aſſen,
De wagen kraakt, bezaait met ſtaal en harrenaſſen.
De Krygsvoogdeſſe recht de leden overend,
En grypt (terwylſe naar om laag haare oogen wend)
In d'eene vuiſt een ſchilt, haar door Vulkaan geſchonken;
En d'andre drilt een ſpeer, uit zwaar metaal geklonken;
Zy ziet verwoed en ſtraf de krygsgenooten aan.
Aanſchouw de dubble magt elk in ſlagorde ſtaan,
O Mavors, zegtze, zie de legerknechten draaven
Op 't wenken van hun' Heer: nu moet gy 't hert der Braaven

Ont-

Ontſteeken door uw toorts, en ſmeulen 't ingewand,
Om in een bloedrivier de vonken van dien brand
Te laaven, en vol dorſt als ſtroomen in te zwelgen.
Men laat' de broeders nu elkanderen verdelgen.
En meſte 't aardryk met het dierbaar heldenbloed;
Of blikſem' Henegouw' door vuur en zwavelgloed.
Zo ſpreekt ze: en Mavors grypt de fakkels in zyn handen;
Hy ſtrooit ze in 't midden van de legers, onder 't branden.
Een yſſelyk geſchreeuw van moord vervult de lucht; *Veldſlag by Bergen.*
De Helden vliegen toe, als leeuwen, op 't gerucht,
En klooven 't bekkeneel door felle ſabelſlagen.
Geen laffe doodſchrik doet de ziel van 't volk verſaagen.
Elk ſtaat gelyk een rots, gemoedigt door zyn plicht,
Daar hem de Veldheer plaatſt; of vliegt, gelyk een ſchicht,
In 't midden van het vuur door felle donderklooten
En zwavelblikſems, om zyn krygseer te vergrooten,
Op 's vyands heirſpits in. de ruiter noopt zyn paard
Men ſpooren door een hoop van lyken, die, op d'aard'
Getroffen door 't geweer, vaſt ſneeven onder 't zuchten.
De blode zoekt de dood 't ontworſtelen door 't vluchten,
Maar moet, gedwongen door zyn kloeken Hopmans vlyt,
Weêrkeeren by zyn vaân in 't midden van den ſtryd.
De Prins blyft onverſaagt, en moedigt de geleden;
En ſtrekt een voorbeeld aan zyn volk door dapperheden.
Wie zou niet ſtryden die zyn Veldheer voor ziet gaan?
Hy voert de Helden langs een bloedſpoor dapper aan.

Hy

Hy rent in 't midden van de ſtrydende ſoldaaten.
De kogels ſnorren om zyn borſt en harnasplaaten,
Gelyk een dichte bui van hagelſteenen; maar
De dood ontſiet het bloed te plengen, ſchoon 't gevaar
Hem dreigt van allen kant gy trouwe krygsgenooten,
Zo ſchreeuwt hy, heeft Gods raad den zegen ons beſlooten,
Wy zullen 't Frans geweld vernielen door ons ſtaal.
Vecht, vecht myn zoonen, vecht, vervolgt uw zegepraal.
De Lelyſtandaard zwicht. toen zag men Neêrlands troepen
Als leeuwen ſtryden, en, gemoedigt door zyn roepen,
Den voortogt breeken van den vyand door 't geweld:
Elk voelt zyn kling geſcherpt op 't aanzien van den Held.
De ſtraalen van zyn oog verdubbelen de ſlagen.
Gy zaagt zyne oorlogsdaân van uw' metaalen wagen,
O God Gradivus, aan, en zult in eeuwigheid
Den lof verbreiden van zyn krygsdeugd en beleid.

De Faam verſchynt, In 't midden van het woên, terwyl de Helden ſtreden,
Verſchynt de Luchtbodin, en daalt allenks beneden;
Zy had een krans van palm gevlochten om haar kruin;
De rechterhand beſluit de ſchelle luchtbazuin;
De ſlinker voert een ſtaf van opgepronkte olyven:
verkondigt de Vrede, en ſluit het gevecht. Houd op, zo ſchreeuwt ze, ruſt, en ſtaakt uw krygsbedryven.
Ik koom als Gezantin gezonden van de Vreê;
Breekt af, ô Helden, ſteekt de ſabels in de ſcheê,
De Vorſten zyn verzoent. ik brenge u op myn veder
zy begroet den Prins. De maâr: en gy, (zy knielt voor WILHEMS voeten neder)

Be-

Beroemde Waereldvorſt! o Luiſter van Euroop'!
Die Ceſars roem verdooft! ô Neêrlands Wenſch, en Hoop
Van 't afgemartelt volk! aanvaart uit myne handen
Den vredeſchepter; keer in zegen naar de landen
Daar u de Ryksprinſes, uw' trouwe Gemaalin,
Vol ongedult verwacht met al haar hofgeſin;
Terwyl de ganſche Staat zyn Heiland wenſcht te groeten,
En met een dankbaar hert te knielen voor uw voeten.
D'Oranje Veldheer heft haar leden van den grond,
Hy drukt haar in zyn arm, en kuſt den blyden mond.
Vaarwel, vervolgtze, Prins, beſcherm de dierbre panden
Van vrede: 't luſt me nu Gradivus aan te randen,
Daar hy in 't midden van de lucht, verheugd en bly,
Dit treurſpel aanziet met Bellone zy aan zy.
Zy vliegt, en graauwtze toe: ô toomelooze plaagen,
O monſters, ſteeds beluſt om 't ingewand te knaagen
Van d'arme burgery, verdrukt en afgemat;
O nachtgedrogten, door 't onnozel bloed beklad,
Van zo veel helden, die hier ſneeven voor myne oogen;
De Vrede zegepraalt; 't is uit met uw vermogen:
Vertrekt; de Godheid heeft uw woeden afgekeurt,
Europe lang genoeg uw razerny betreurt.
Zy ſteekt de vreêklaroen met opgezwollen koonen.
De paarden ſchrikken voor den wagen op die toonen,
En ſcheuren 't krygsgareel; zy ſchuimen op 't gebit,
Van gramſchap aangehitſt; elk ſpat uit zyn gelit;

en vliegt naar Mars en Bellone, die zy ſcheld.

Geen breidel dwingt den mond. Bellone zit verſlagen.
Gradivus ſchreeuwt: gy hebt den zegen weggedraagen,
O trotſe vyandin, wy buigen voor 't geweld,
En dryven 't krygsgeſpan van dit bebloede veld.
Mars voorzegt op zyn vertrek de toekomende oorlogen.
Maar gy, ô Vlaanderen, ô Braband leent uwe ooren;
O Henegouwen 'k zal myn godſpraak u doen hooren.
Gy ziet de Vredezon wel aan uw' hemel ſtaan,
Verheugt u niet, die glans zal haaſt weêr ondergaan,
En ſmooren onder 't puin van uw verwoeſtte veſten.
Ik zal eerlang met bloed uw vruchtbre beemden meſten,
En zaaijen oorlogsliên, in 't blinkende geweer,
Als eer door Jazons vuiſt, op uwe velden neêr:
De twiſt en vyandſchap zal ſchynen uit hunne oogen;
Ik zal de broederen, vervreemt van mededogen,
Zien woeden op uw grond, en in dien krygsorkaan
Zal ganſch Europe, aan een gehitſt, in 't harnas ſtaan.
Zo moet zyn Godheid, nu gehoont, weêr zegepraalen,
De Vrede zwichten, en voor haar vermogen daalen.
Ik zal Neptunus rug met vloot op vloot beſlaan,
En blaaken 't zeehof van den gryzen Oceaan
Met zwavelvlammen; eer God Febus op zyn' wagen
Is tienmaal achtereen de waereld ront gedraagen.
Gy weifelende Faam, die nu myn vyandin
Op uwe vlerken dient; en breekt, als haar ſlavin,
De wolken met uw borſt, en blaaſt de vredemaaren;
Ik zal de kranſſen, nu gevlochten om uw haaren,

En

En vredepalmen, weêr van heldenbloed beſmet,
Doen druipen op uw kruin, en vullen uw trompet
Met wapenklanken, die myn oor en hert behaagen.
Gy donderbuijen voert terſtont myn' oorlogswagen
Op onweerpennen door de wolken; 'k zal dit oord
Eerlang weer naderen. ô ſtormen rukt me voort.
Zo ſpreekt God Mavors op zyn krygsas onder 't vlieden.
De Prins kieſt onderwyl een Hoofd voor d'oorlogslieden;
Hy neemt zyn affcheid van den Bondgenoot, verlaat
Het vechtperk, en vertrekt in vrede naar den Staat.
De Prins van Oranje begeeft zich naar den Haag.
Hoe juicht nu Nederland, van blytſchap uitgelaaten!
Hoe woelt de burgery langs d'opgepronkte ſtraaten!
Hoe ſtreeft de Rykſprinſes, Maria, met haar ſtoet,
Op 't ſierlykſt' opgetooit, den Veldheer in 't gemoet!
Blydſchap van Holland en de Prinſes.
De vreugde, in haare borſt ontſteken, ſiert haar wezen
En aangenaam gelaat veel ſchooner als voordezen;
Terwyl haar blaakend oog, door dampen van verdriet
En vreeze ontheldert, weêr gewenſchter ſtraalen ſchiet:
Gelyk de zilvre maan, zo ſchoon en zonder vlekken,
Schoon dikke nevelen haare oogen veeltyds dekken,
Haar luiſter niet verlieſt; maar als de wolk verdwynt
Met grooter heerlykheid, als ooit te vooren ſchynt.
Wie leert myn Zangheldin haar blytſchap nu verhaalen
Op d'aankomſt van den Held? gy, die de bruiloftszaalen
Van koning Hymen ſtreelt met orgels van uw mond,
En galmt de wetten uit van 't huwelyksverbond,

Daar waare Liefde en Trou, verheven op haar troonen,
Voor 't brandende echtaltaar ſteeds offren op uw toonen,
Daalt neêr, ô Goden; looft in WILHEMS gemaalin
Het waare voorbeeld van een onbevlekte min.

Zy treed den Vorſt in 't gemoet en omhelſt hem.

Zy treed blymoedig om haar' Echtgenoot t'aanſchouwen,
Gelyk een Amazoon, beſtuuwt van hooffche Vrouwen,
Ter Hofpoorte uit, zo dra de Prins 't paleis genaakt.

Haar aanſpraak tot den zelven.

Zy valt hem om den hals: hoe heeft myn hert gehaakt,
Zo ſpreektze, om eens in vreê myn bruidegom 't ontfangen.
De laauwe traanen, die afdruipen van myn wangen,
Uit zuivre vlammen van verlangen voortgeteelt,
Getuigen hoe uw oog Mariaas boezem ſtreelt.
Hoe was myn hert beducht, Prins, voor uw dierbaar leven!
't Herdenken van uw moed deede al' myn' leden beeven.
My was uw dapperheid maar altewel bekent.
My dacht ik zag u, onder 't droomen, in uw tent,
Doorboort met wonden, van uw lyfſtaffieren draagen;
Toen ſchoot ik uit den ſlaap al bevende en verſlaagen;
Myn haaren reezen op 't vervaarlyk nachtgezigt.
My dacht ik ſloot u in myne armen vaſt en dicht,
En hong beſturven aan uw leden, om de plaſſen
Van uwe wonden met myn traanen af te waſſen.
In 't midden van de vrees ſcheen my een ſtemme in 't oor
Te luiſteren: hou moed Maria, ſchroom niet voor
Het leven van uw held, maar wil uw traanen droogen.
Ik heb hem met een miſt en dikke wolk betoogen,

En

En keerde met myn hand de kogels van zyn leên
In 't heetſte van den ſtryd. de blyde galm verdween,
En ſtelde my geruſt. ik vind me niet bedrogen,
Terwyl gy wederkeert; Gods waarmond ſpelt geen logen,
Die ſchenkt me, na 't gevaar, myn twede leven weêr.
Hier zwygtze, en zwymt van vreugde in WILHEMS armen neêr.
Hy ziet ze vriendlyk aan; hy drukt de malſche kaaken.
Ze ontſluit haar oog, en ſchynt als uit een droom t'ontwaaken:
De blytſchap, vaart ze voort, vermeeſterde myn kracht
Op uw gezigt, zo lang met zorgen afgewacht.
Nu is myn vrees voorby, de tyd van ruſt geboren,
Myn vredezucht verhoort, myn Lief, myn Uitverkoren:
Laat nu Mariaas hand de wapens van uw borſt,
En 't glinſterende ſtaal, van 's vyands bloed bemorſt,
Ontgeſpen, en uw hoofd met groene palmen ſieren.
Styg dan in zulk een ſtaat, voor 't oog der Batavieren,
Op uwe vredekoets, op dat u Neêrland groet',
En als Verwinnaar van de landplaag vall' te voet.
Zo zal 't verloſte volk uw braave daaden roemen,
En ik in eeuwigheid myn lot gelukkig noemen,
Dewyl ik zorgeloos een bruîgom, zo vermaart,
Mag ſtreelen in myn arm, zelf door Gods hand geſpaart.
De Prins, getroffen door haar minnelyke woorden,
Voelt hoe haar deugden meer als ooit zyn hert bekoorden;
Hy toont zyn dankbaarheid. aanbiddelyke vrou,
Zo zegt hy, ik beſpeure een gadelooze trou,

Antwoord van den Prins.

Een trou, die eeuwig my verplicht om u te minnen,
En drukt uw beeltenis noch dieper in myn zinnen.
Indien my 't krygsgevaar verſchoont heeft, gy alleen
Hebt my beneffens God behouden door gebeên;
Uw vroomheid kon myn borſt een veilig ſchild verſtrekken,
En als een ſterke muur voor 's vyands loot bedekken.
Nu hebt gy door 't gebed de vrede voortgebragt,
De volken ruſt verwekt: Gods oor verhoorde uw klagt.
Ik zie om uwent wil dit land in voorſpoed groeijen,
En heil en overvloed door uwe deugden bloeijen,
Gods tempels rooken van een onbevlekten brand,
En heilig offervuur, ontſteeken door uw hand.
Gezegent, antwoord hem Maria, zyn de tyden,
Nu ik van u verzeld myn herte aan God zal wyden,
En treeden naar 't altaar daar gy me voor zult gaan!
Zo ſteeken wy te ſaam zyne offerhanden aan.
Zo zullen wy gelyk zyn hooge kooren ſchraagen,
En hoeden 't Heiligdom voor goddelooze laagen.
O Godsdienſt, my zo waard als d'appel van myn oog,
O zuiver kerkjuweel, zelf op Gods troon om hoog
Zo onvermoeit geviert van duizend Cherubynen,
Groei aan, en laat uw glans de waereld over ſchynen!
Verlicht de herten van den afgedwaalden menſch!
Dát Zions heuvel ryze, is myne bede en wenſch.
En gy, ô voedſtervrou, van duizend waare deugden,
O heil van kerk en land, ô moeder van de vreugden,

ô Vre-

ô Vrede blyf ons by! bezegel hand aan hand
Uw trouverbonden met de Maagd van Nederland!
Dan zal het dankbaar volk, door duizend lofgezangen,
Den Schepper looven, en zyn wet in 't herte ontfangen.
Elk zweeg en luisterde met aandacht naar 't gesprek
Van 't vorstelyke Paar. men keert naar 't hofvertrek
In 't midden van 't gewoel. men ziet ontelbre schaaren
Den Veldheer groeten na zyn togt en krygsgevaaren.
De vrede word geviert met alle plegtigheên.
De teervlam klimt aan 't zwerk, als 't daglicht daalt beneên.
Men doet op markt en straat de vuurtoneelen blaaken,
In 't midden van den nacht, terwyl de burgers waaken.
De vuurpyl vliegt gezwind om hoog naar 's hemels trans,
En baart een langen rei van sterren, ryk van glans.
Daar ziet men uit de lucht een gulden regen daalen,
En streelen 't oog van 't volk met glinsterende straalen.
De veldkortou, wel eer bezwangert van de dood,
Verwelkomt en begroet de Vreê met schoot op schoot.
De leeuw van Holland staat met opgespalkte kaaken;
Men ziet zyn ingewand de vredevuuren braaken.
Men leest prins Wilhems naam, geschreven in de vlam,
Met helden uit wier bloed de Vorst zyn oorsprongk nam.
De Tuinmaagd ziet in 't vuur de groote naamen blinken,
En drilt een vlammespeer. de veldtrompetten klinken
Met aangenaamer toon als onlangs in den slag.
In 't kort, de vredenacht beschaamt den schoonsten dag.

Plegtigheden over de vrede in Nederland.

De

De dankbre landgenoot, verloſt van d'oorlogsſmerte,
Vergroot de weldaân van den hemel met zyn herte,
Verheerlykt Jeſus naam, en geeft den Schepper lof,
In 't overtuigt gemoed; elk werpt zich neer in 't ſtof,
En galmt den lofzang uit in Godgewydde Kerken.
Nu dryft de Luchtbodin op d'uitgeſpreidde vlerken,
Zy klooft de blaauwe lucht, en hangende over zeê,
Blaaſt uit de maaren van de Nederlandſche vreê;
En op dat voorbeeld word van alle Bondgenooten,
Noch twiſtende in 't begin, een vreêverbond geſlooten.
De beide Koningen, die 't noorden met hun ſtaf
Beheerſchen, laaten ook in 't eind van 't woeden af;
En ganſch Europe word eerlang verzoent; voordezen
Een moordtoneel: zo kan de Vrede elks hert beleezen.

Heilzaame vruchten van de vrede op de dorpen en velden.

Wel aan myn Zangheldin, gy die in 't bloedig veld
Wel eer de lyken van de helden hebt getelt,
En onverſaagd gevolgt de vliegende banieren,
Verpoos uw' oorlogstoon, om 't vreêverbond te vieren.
Aanſchou de beemden, daar wel eer de krygsmagt ſtond:
Zie hoe de landman zaait zyn graanen in den grond,
En leeſt de ſchinkels en geraamten van de velden,
Of ſtrooit zyn' korenoogſt in 't bloed der oorlogshelden,
Noch onlangs uitgeſtort. geen vyand ſtuit zyn vlyt;
Hy wacht de vruchten van zyn arbeid en den tyd;
En vult zyn ſchuuren, na 't verloop van weinig dagen,
Met korenaaren, eer door ſtropers weggedraagen.

Zie

Zie, Zangnimf, hoe verheugd de fruitwaranden ſtaan,
Zy hangen aan den grond met weelig ooft gelaân;
Men moet ze ſchraagen eer de vruchtbre telgen breeken:
En Tytir zal zyn deel voor Amaril beſpreeken,
En ſchudden in haar ſchoot de pruimen, verſch van dou,
En uitgelezen ooft, tot teken van zyn trou.
Geen ſtuure krygsman zal zyn vryeryen ſtooren,
Als hy de zoete maagd zyn minneklagt laat hooren.
Aanſchou, aan d'andre zy, de vette koeijen aan;
Haare uijers ſleepen langs de velden, daar ze gaan,
Gezwollen van den room: de veldmaagd vult de vaten.
De beemden zyn geſchuimt van ſtroopende ſoldaaten.
De landen, eer door 't vuur des oorlogs afgeweid,
Herleeven door de vreê, bekleed met vruchtbaarheid.
De weelde lacht ons toe; en d'Overvloed, herboren,
Stort al haar ſchatten neêr uit Achelöus horen.
Hoe vrolyk ſpringt Silvaan en Sater over 't land!
De Nimfen danſſen om de boomen hand aan hand.
De boksvoet Pan, beluſt een vredetoon te ſpeelen,
Blaaſt leven in het riet, en doet zyn veldfluit queelen.
De blyde Vlietgodin, betovert door 't geluit,
Steekt haare kruin, met wier gekroont, ten veldbron uit.
Men ziet de ſtroomen zich verheugen, en de velden
Elkander mond aan mond den lof der Vrede melden.
En gy, ô Watermaagd, ô Vechtnimf, pronkſiraad
Van 't Stroomgodinnendom, verſchynt in 't feeſtgewaad,

Daar gy zo vriendelyk, in deze vrededagen,
Den muur van Utrecht groet van uwen glazen wagen.
Gy Vechtnajaden, die, opborlende uit den grond,
Haar ſtroomgareelen volgt, hoort toe, ze ontſluit haar' mond.
De winden zwygen zelfs. de boomen krygen ooren.
De vogels luiſteren. de groene beemden hooren:
Vrede-zang van de Stichtſe Vecht-nimf. O langgewenſchte Vreê, door 't uitgeſtorte bloed
Der Helden diergekocht, zyt duizendmaal gegroet,
En eeuwig in uw kerk, met neêrgeſtrekte leden,
Van 't Nederlandſche volk eerbiedig aangebeden!
De krygsramp is verkeert in vreugde, 't veldgerucht
Verdweenen, en Belloon' voor uw gebied gevlucht.
Zy errinnert zich de voorgaande elenden. Ik zagze menigwerf (hoe moeſt my dit verveelen!)
Heenſtuiven over 't veld met rokende gareelen,
En weiden 't graangewas met oorlogsſikkels af.
De gryze landman daalde uit hertſeer in zyn graf.
Hier heb ik menigmaal gezien aan alle kanten
In 't midden van 't gewas, de veldſtandaarden planten,
Myn ſtroomen zwellen van de traanen en 't geween,
Of rooken van het bloed der helden, en de leên
Begraaven in myn kil. ik moeſt myn ſtroomjuweelen,
Paleizen, ſloten en verheerlykte kaſteelen,
Luſthoven, tot ſiraad aan mynen vloed geſticht,
Door 's vyands arm geſloopt, betreuren op 't gezigt.
Ik zag myn waterpracht verdwynen aan myn boorden,
En ryzende eiken, die de Veldgodin bekoorden,

En

En d'oogen ſtreelden, van hun wortels afgeknot,
Verdrinken in myn plas, door 't nydig oorlogslot.
Ik, die, zo moedig, al' myn zuſters dorſt braveeren,
En roemen op myn pracht, (hoe kan 't geluk verkeeren!)
Zag al myn heerlykheid en rykdom in 't geweld,
En ſlaafs vermogen van myn weêrparty geſtelt.
Ik, die voordezen in myn kriſtallyne zaalen,
De blyde toonen vong van duizend Nachtegaalen,
Op 't glazen ledekant geſtreelt van 't pluimgediert,
Dat 's morgens op 't geboomte Auroraas aankomſt viert,
Om hem, die 't daglicht ſchept, eerbiedig te bedanken,
Wierde uit den ſlaap gewekt door ſchorre wapenklanken,
En yſſelyk gedruis van trommel en trompet.
Een magt van krygsvolk hield myn ſloten naauw bezet:
En gy, ô Kronenburg, vermaard voor oude tyden,
Ik zag den vyand uw verheven muur beſtryden;
Myne oogen ſchemerden van 't weêrlicht, en den brand
Der veldkortouwen, om uw grachten heen geplant.
Ik zocht de vlammen uit te bluſſen met myn ſtroomen,
En met myn waterkruik haar woeden in te toomen,
Maar al myn yver was vergeefs; ik zag uw muur
Vermeeſtert door 't beleg, te zwak voor 't oorlogsvuur.
Met zo veel rampen moeſt ik worſtlen, zo veel plaagen
En ſchennis en geweld van 't legervolk verdraagen;
Maar gy Oranje Vorſt, ô WILHEM, hebt myn vloed
Weer vrygevochten, zelf door 't waagen van uw bloed.

Toen dreef ik veilig op de ſtroomen met myne aſſen.
Ik zag van uur tot uur myn pracht en rykdom waſſen;
En gy paleizen quaamt met uw herboude kruin
Te voorſchyn, en verreeſt weer trotſer uit uw puin.
De landgenoot greep moed en keerde vrolyk weder.
De koopman lei zyn zorg aan myne zoomen neder,
Door geldzucht afgeſlooft op Gysbrechts kooptoneel:
Hem volgde een lange ſleep van vrienden, en 't juweel
Van Amſtels jufferſchap, alle uitgekeurde maagden,
Gevleit van minnaars, die hun minnewonden klaagden;
Zy dryven op myn rug in jachten, opgetooit
Met vlag en wimpelvaan, die om de ſpiegels plooit,
Op 't ſtreelen van den wind. zo zyn de krygselenden
Verdweenen; 'k zie myn oord verloſt van oorlogsbenden.
Maar gy, die, neffens my, na 't einde van 't verdriet,
De ryke vruchten van de milde Vreê geniet,
Vergeet geen dankbaarheid te toonen aan de Helden,
Die zich in 't vechtperk bloot voor uwe vryheid ſtelden.
Men eer' de Braven en de Zuilen van het hof;
En ſticht hun krygstrofeen ten hemel uit het ſtof.
Prins WILHEM boven al, die onze krygsbanieren
Geleidde, als opperhoofd, verdient de veldlaurieren,
Gevlochten in een krans olyven: hult zyn kruin
Godinnen van het wout. hier zwygtze: berg en duin
Weêrgalmt van vreugd. vaart wel, ô velden en landsdouwen!
Het luſtme nu op zee de vredevrucht t'aanſchouwen.

Kom

Kom volg myn Zangheldin, gy zult geen oorlogsvloot
Zien dobberen in 't bloed, door 't woeden van het loot,
Maar koopmans ſchepen, door Neptunus ruime baaren,
Om ryke ſchatten naar uitheemſche kuſten vaaren.
De golven zyn geſchuimt van rovers, en 't geweld
Van zeevrybuiters. zie, elk wiſſelt waar om geld.
Men vreeſt geen vyand; en ſchoon Turkſche roofgalleijen
De zee belaagen, elk zal zich ten ſtryd bereijen,
En booren 't roofgeſpuis ten afgrond. God behoed
Zyn Kruisſtandaard, tot ſchrik van Mahomets gebroed.
De wakkre koopman ſlaaft, beluſt om geld te winnen;
En haalt den rykdom met zyn ſchepen veilig binnen:
Hy ziet de kiſten, eer ontſenuwt, en tot ſtut,
Van 't oorlog, (gulzig in 't verſlinden) uitgeput,
Voorſpoedig groeijen uit de zee. een goude regen
Daalt over Holland neêr, beſproeit van 's hemels zegen.
Zo ſtort ook d'Overvloed haar dierbre ſchatten uit
Door alle ſteden heên, die Vrankryk, heet op buit,
Beſtookte met een magt van woedende ſoldaaten,
Ontmenſchte plonderaars, in roofluſt uitgelaaten.
De blyde burger draaft, en wil zyn huisgezin,
Door vlyt en arrebeid, verryken met gewin.
Men ziet de kopers in de winkeldeuren ſtappen,
En ruilen voor hun geld een ſchat van koopmanſchappen:
Zo word de beurs gevult, de ſchade weêr geboet.
De rentenier, wel eer verſteken van zyn goed,

Voordeelige gevolgen op zee;

Welvaart in de ſteden.

Of door een zwaaren laſt van ſchattingen gedrongen,
Leeft van zyn inkomſt, wel vernoegt en ongedwongen.
De werkman, die zyn tyd voor vrou en kind beſteet,
Slaaft onvermoeit op ſtraat, en koopt zyn koſt voor zweet.
Zo bloeit de welvaart in de vrygevochte landen.
Men queekt de kunſten aan. men werkt met brein en handen.
En gy, ô Stichts Atheen, ontſluit het Heiligdom
Van Pallas, eer ontruſt door Vrankryks legertrom:
Uw Prieſters gaan ten reije in ryke koorgewaaden,
En maalen onvermoeid Prins WILHEMS heldendaaden,
Met goude letters, op tafreelen, door geen tyd
Noch roeſt der eeuwen te verſlinden, ſchoon de nyd
Kerken, Met volle kaaken brieſcht. Gods onvervalſchte tolken
Betreên in veiligheid de tempels, om den volken
Zyn raadgeheimenis te drukken op 't gemoed,
En voeden 't zwakke hert met Jeſus vleeſch; en 't bloed,
Wel eer aan 't kruishout op den heuvel uitgegooten,
Op Golgotha geplengt voor waare kruisgenooten;
Wanneer die Kruisheld, in het uiterſt' van den nood,
De dood bevocht, en gaf den doodſteek door zyn dood.
Zy leeren ons door 't brood aan 's Heilands leet gedenken;
De wyn beduid zyn bloed. geen vyand kan ze krenken
In dezen vredetyd; zy ſlaan de hand aan 't werk,
En bannen 't bygeloof uit Gods verkore Kerk.
Zo waakt de Leeraar voor de ziel der onderzaaten,
En 't eeuwigdurend heil van 't volk; terwyl 's lands Staaten,

En

En d'Opperhoofden van 't verloſte Vaderland
Het tydelyke goed bezorgen door 't verſtand.
De Burgervader, met Minervaas wetenſchappen
En wysheids lekkerny gevoed, beklimt de trappen
Van 't Raadhuis, daar zyn geeſt, zo vriendelyk en zacht,
De Vrede en 't voordeel van zyn burgery betracht.
Hy leert den onderdaan op 't ſpoor van ruſt te treden,
En zoekt geſchil en twiſt te ſtuiten door de reden.
Vrou Themis ſticht haar troon op 't pleithof, hoog geëert
Door wyze mannen, in de rechtkunde uitgeleert.
Gerechtigheid, bekleed met evenaar en degen,
Om onpartydig recht tot ruſt van 't volk te pleegen,
Zit in de vierſchaar van de Rechters boven aan.
Door zulke deugden zal de Staat oneindig ſtaan,
En onder 't opzigt van Prins WILHEM weelig bloeijen;
Door zyn beſcherming zal de vrucht van voorſpoed groeijen.
Hoe vrolyk wandelt nu de huisvoogd met zyn vrou
Langs ſtraat, zo vaſt aan een verbonden door de trou!
De minnaar ſtreelt zyn lief in ſchaduw van de boomen,
Of meld zyn minnebrand, gezeten aan de ſtroomen;
Terwyl de vlietmaagd ryſt te voorſchyn uit den grond,
En met haare ooren zwelgt de klagten van zyn mond.
De vaders ſpreeken met de zoonen langs de wegen:
Hier heeft voor korten tyd de Franſche magt gelegen.
Daar trok het leger op met vliegenden ſtandaard.
Gins heb ik Luxenburg, op 't moedig oorlogspaard

en den burgerſtaat door de Vreede.

Ge-

Geſtegen, door de ſtad zien draaven met myne oogen!
Die felle Landplaag perſte ons, zonder mededogen,
Het merg ten ſpieren uit, en meſtte zich met roof
Van d'arme burgery; hy plantte 't Roomſch geloof
In onze tempelen, ontheiligt door altaaren,
En beelden, dwaas geviert van neêrgebogen ſchaaren:
Maar WILHEM HENRIK heeft ons Heiligdom herſtelt;
De Godsdienſt zegepraalt door dien beroemden Held.
En gy, myn zoonen, wilt de Vrede vierig minnen.
De wapens en de kryg verwilderen de zinnen.
Onthaalt de Wysheid als uw grootſte zielsvriendin.
Geleertheid ſtrekt op aarde een gadeloos gewin.
De Vrede baane u 't ſpoor om uit d'aaloude boeken
De diepe ſchatten van natuurkunde op te zoeken.
Bevlytigt u vooral in Gods verborgentheên.
De waare wetenſchap beſtaat in hem alleen.
In hem te kennen is ons grootſte goed gelegen.
Volgt, volgt uw vaders les: dan zal Gods gunſt en zegen
In dezen vredetyd u volgen, en zyn troon
U openen: zo ſpreekt de vader tot den zoon.

Voorzorge van den Prins, tot 's Lands zekerheid.

De Prins aanſchout met vreugd den Nederlandſchen zegen,
Den voorſpoed van 't gemeen, door zweet en bloed verkregen.
Hy, die wel eer den Staat beſchermde door 't geweer,
Werkt nu met wysheid voor 's Lands welvaart meer en meer.
Hy houd zyn legerſtoet in tucht door oeffeningen
En wapenhandel, om in Staatveranderingen

't Ge-

't Geweld te ſtuiten door ervaren oorlogsvolk.
Het is den Held bekent; hoe vaak een donkre wolk
Den glans der zon verdooft; en ongeſtuime vlaagen,
De lucht ontroeren by de ſchoonſte zomerdagen.
Hy leert niet zorgeloos te bouwen op de vreê.
Gelyk een zeeman, die, in 't ploegen van de zee,
De kalmte vaak mistrout der weifelende baaren;
En wapent, tegens ſtorm en dreigende gevaaren,
By vreedzaam weêr zyn kiel: de tyd heeft hem geleert,
Hoe ras een zachte wind in ſtorm op zee verkeert.
Zo waakt Prins WILHEM voor den Staat met duizend oogen.
Zo groeit het Vaderland in aanzien en vermogen,
Door zyne wakkerheid. zyn vroomheid ſtrekt een ſchild,
Waar op de Nyd vergeefs zyn ſchichten werpt, en ſpilt.
Hy wekt den burger door zyn onbeſproken leven.
Hy volgt de wetten, door Gods vingeren geſchreven
In ſteene tafelen, en Mozes zorg betrouwt.
Gelukkig die op God en zyn geboden bouwt!
Geen tydelyk vermaak noch aardſche bezigheden
Beletten ooit den Held in Jezus Kerk te treden.
Hy viert den grooten dag, den Godsdag, naar Gods woord.
Hy zit aan Chriſtus diſch, door 't kruisbanket bekoort,
In 't reine bruiloftskleed. hy leert zyne onderzaaten
De vreê beminnen, en de huisgeſchillen haaten.
Een die beledigt is ſpreekt onbeſchroomt en vry,
En klaagt zyn nood. hy ſchenkt gezag en heerſchappy

Zyne verdere deugden opgehaalt.

Aan mannen, die, begaaft met wysheid, deugd en reden,
Van yder toegejuicht, het wigtig ampt bekleden.
De naerſtigheid verdient beloning in zyn zin:
Maar ledigheid verſtrekt zyn grootſte vyandin.
Onkuisheid, dronkenſchap, en wulpsheid, quaade zeden,
Verbant hy uit zyn hof. zo veel hoedanigheden,
En gaaven die een Vorſt verſieren, geeven ſtof
Om 't ganſche Chriſtendom te vullen met zyn lof.
Gy Waereldvorſten, die, tot heerſchappy verheven,
Uw hoogen ſtaat bevlekt door zorgeloos te leeven,
En volgt op 't aavrechts ſpoor de togten van uw luſt;
Die, met Sardanapaal', op zachte pluimen ruſt;
Of brengt uw dagen door, in opgepronkte zaalen,
Met hoofſche poppen, by gevulde nektarſchaalen,
Op 't dartel hofbanket; uw naam blyft met uw leên
Begraven na de dood: maar arbeid voor 't gemeen,
Een onvermoeide vlyt voor 't recht van volk en landen,
En brandende yver voor Gods heilige offerhanden,
Hoofddeugden, die den glans verſieren van de kroon,
Herſcheppen hier op aard de Koningen in Goôn.
Leert heerſchen, Vorſten, naar Prins WILHEMS wyze en voorbeeld,
Ziet hoe zyn vlugge geeſt naar eiſch de zaaken oordeelt.
Zyn welbeſpraakte tong, vol ſterkgezoutte reên,
Beſchaamt den Redenaar van Rome, en Demoſtheen'.
Hoe galmt de Staatzaal van orakelen, die d'ooren
Van Neêrlands Vaderen verluſtigen in 't hooren! Elk

Elk hangt aan WILHEMS mond, en woekert van dien ſtyl.
Zyn goude letters, als geëffent met een vyl,
En zuiver door zyn hand gedrukt op witte bladen,
Verrukken het gemoed van Hollands wyze Raaden.
Indien het land vervalt, wiens Vorſt een kind gelyk,
Het heil verwaarelooſt, door onkunde, in zyn ryk:
Zo groeit in tegendeel de Staat door ſchrandre mannen.
Daar Wysheid en Beleid de hooge vierſchaar ſpannen;
Daar Heerſchkunde, in 't bewint met Wakkerheid gepaart,
In ſtaatorkaanen en in kalmte 't roer bewaart.
Gezegent land, beſtiert door mannen ryk van oordeel!
Maar gy, ô Nederland, trekt boven al dit voordeel;
Uw Stedehouder draaft vol deugd de Vaders voor;
Daar elk zyn ſtappen volgt op 't heilzaam vredeſpoor.

Einde van het derde Boek.

VERKLARING

Van de PRINT voor 't IV BOEK.

Hier knielt Prins WILHEM *met* MARIA *voor 't altaar.*
Men ziet Gods offervuur, godvruchtig aangeſtooken,
Op 't hooge feeſt voor 't oog der Britſche Ridders rooken.
De kroon verſiert de kruin van 't koninklyke Paar.
De leden pronken met de plegtige gewaaden,
De troonjuweelen, en den ryksrok, ryk van pracht.
Gerechtigheid, die van den Vorſt haar hulp verwacht,
Bied hem den ſcepter aan, en loont zijn brave daaden.
Men ziet de Wet van 't ryk in 't ſteene tafereel,
Zo heilig en oprecht, haar boven 't hoofd geſchreven.
De Staatregering en de Godsdienſt, hoog verheven,
Verſchuiven het gordyn van 't heerelyk toneel.
Men ſteekt de rykstrompet voor 't oor der landgenooten;
En ſtreelt de herten van den blyden onderdaan.
De beelden, die om hoog op marmre zuilen ſtaan,
Betekenen hoe Recht de Wetten, eer verſtooten,
Met Ruſte en Zekerheid van 't Algemeene-beſt,
Haar nieuwe hoop, naaſt God, op WILHEMS *rykstroon bouwen,*
En op de deugden van dien vroomen Held betrouwen;
Na 't ſtuiten van 't geweld, die doodelyke peſt.
De rook van 't Wierookvat verſtrekt een vreugdeteken,
En toont de blydſchap, in de borſt van 't volk ontſteken.

WIL-

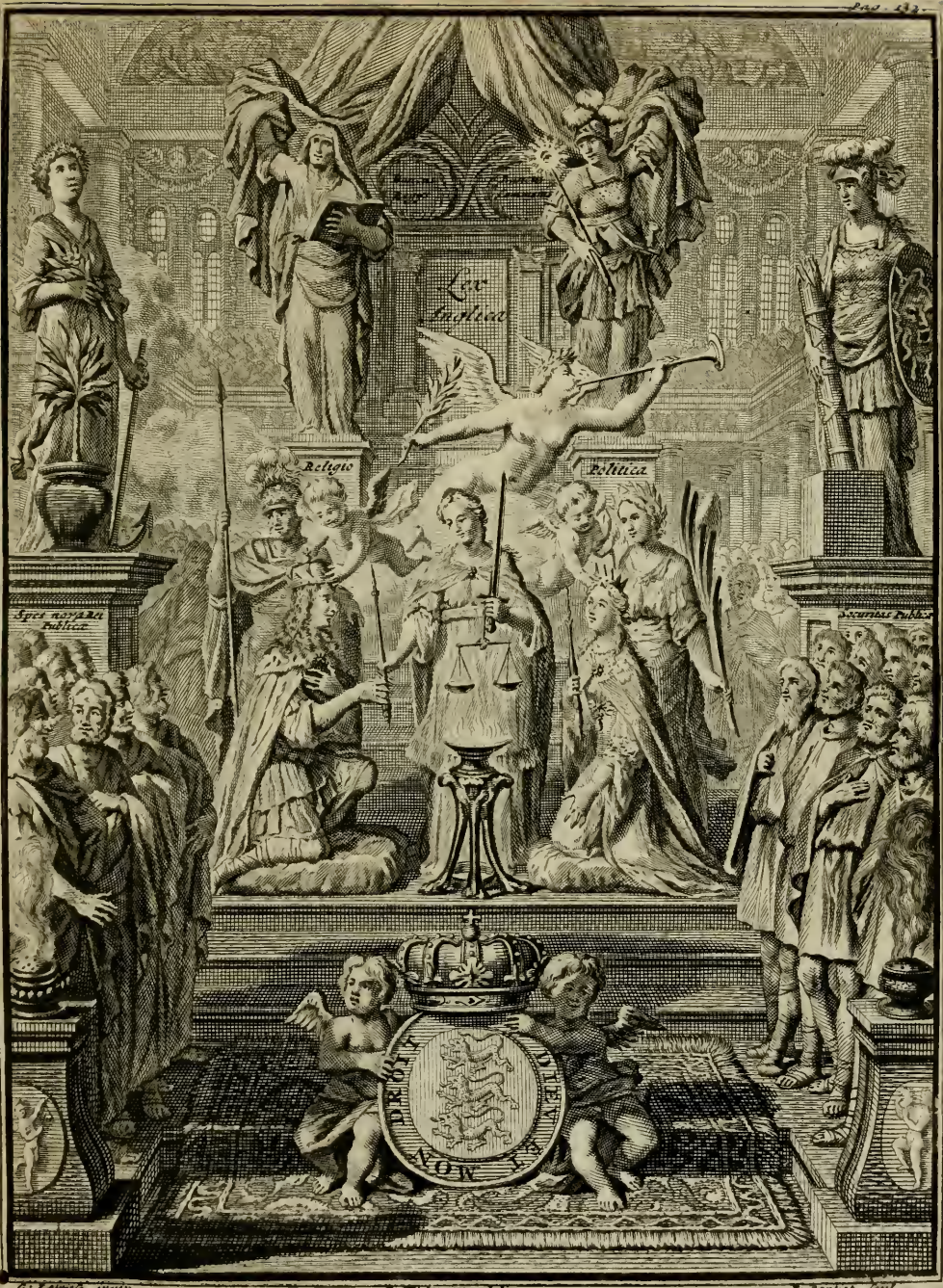

G. Lairuse inven. P. Tiedemann delin. J. Baptist Scul.

WILHEM DE III.

VIERDE BOEK.

NU zag men 't vredelicht, zo heerelyk aan 't blaaken,
Met vruchtbre ſtraalen 't hert van ganſch Europe raaken,
En alle nevelen verteeren van verdriet,
En heilloos landkrakkeel. maar wie bedriegt zich niet,
Die zich ſtantvaſtigheid belooft van aardſche zaaken?
De Wiſſelvalligheid, aan 't Nootlot, waard te laaken,
Zo vaſt verbonden van den grondſlag en 't begin
Des waerelds, ſtrekt ons een gezwore vyandin.
De Twiſtgodin, beluſt den ſterveling te plaagen,
En door een valſchen ſchyn van voordeel te belaagen;
De Vorſten, in verdrag getreden, door belang
Van Staat, te preſſen tot elkanders ondergang,
Om woord en eeden, en beloften, dier bezworen,
Te breeken; ſtygt om hoog, genoopt van haat en toren,

Inleiding van 't vierde Boek.

De Twiſtgodin verſchynt om de vrede te breeken.

Uit 's aardryks andren nacht, verzelſchapt met een ſtoet
Van razernyen, in den afgrond opgevoed.
Haar gedaante, De zwarte haarvlecht krielt van krinkelende ſlangen,
En adders, blaauw van huit, die langs haar ſchouders hangen,
Gezwollen van venyn. de tabberd druipt van bloed.
De gramſchap huisveſt in haar blikken, die verwoed
Steets hene en weder in de diepe winkels draaijen.
Men ziet haar maagre vuiſt het zaad van tweedracht zaaijen.
en gevolg. De nooitverzaade Nyd, gewoon haar ingewand
Te knaagen, ſchraagt de leên van 't monſter met haar hand.
Bedrog, Trouloosheid, Liſt en Wreetheid, in 't verdelgen
Van 't menſchelyk geſlacht, en dierbaar bloed te zwelgen,
Van jongs op afgerecht, verſtrekken de Beulin,
Op haar vervloekten togt, een heilloos Hofgezin.
Haar aanſpraak tot verſtoring der Vrede. Myn zuſters, ſpreekt ze, die, ten afgrond uitgezworen,
Myn ſtappen natreed, om de ruſt van 't volk te ſtooren,
Ik zal myn aanſlag u ontdekken, luiſtert toe.
Ik ben de vrientſchap van 't verzoende Europe moe.
Het heeft myn aanzien aan vermogen nooit ontbroken;
Om door een oorlogsluſt de herten te beſtooken.
Ik heb in vroeger eeuw de ſteden omgekeert,
Het bloeijende Ilium door 't Griekſche vuur verteert,
Den Koning voor 't altaar geſlacht, en al' zyn' Maagen
Geſleept in krygstriomf aan Agamemnons wagen.
Maar 't is onnodig om u 't bloedige toneel
t'Ontſluiten van dien tyd. de gloed van Staatkrakkeel

Smeult

Smeult noch in 't ingewand van d'Europeeſche Grooten.
Men blaze, om weêr de vreê van haren troon te ſtooten,
De vlammen feller aan. gy ziet alreê den brand
Opvliegen naar de lucht in 't Spaanſche Nederland,
Geſtookt door Vrankryk, niet voldaan in zyn begeeren.
Gy ziet aan allen kant de Vorſten ſamenzweeren.
Ik heb de Turkſche Maan in 't harnas opgepreſt.
De paarden brieſchen vaſt voor Leopoldus veſt.
Men hout den Adelaar gekerkert in zyn muuren.
Hy ziet zyn wiek gezengt door d'Ottomanſche vuuren;
En 't heir van Mahomet reeds woeden voor de wal.
Des Keizers zetel beeft, geſchokt door 't krygsgeſchal.
Zo moet men ganſch Euroop' het moordgeweer doen ſlypen,
En dwingen om verwoed de wapens aan te grypen.
En gy, ô Stokebrand, myn trouwe kamerwacht,
Gy Ruſtverſtoorder van het menſchelyk geſlacht,
Vlieg hene, en blaas een gloed van vyantſchap door d'ooren.
In 't hert der Vorſten; vul hun ingewand met toren.
Vooral myn dienaar hits den Godsdienſt tegens een.
Laat haat en vyandſchap, in heilige offerkleên
Geſchoolen, openbaar den Kruisgenoot beſtryden.
Men breng' de waereld door gewetensdwang in lyden.
Men dwing' 't ſtantvaſtig volk door bul en bloedplakkaat.
Die zaak is dienſtig voor ons oogmerk. volg myn raad.
Het luſt me, tot uw hulp en leidslien, uit de hoeken
Van Plutoos kerker al de ſpooken op te vloecken.

Zy vloekt de helſche

Ver-

razernyen op,

Verdoemde zielen, gy ontheiligd nachtgebroet,
Vervolgers van de ruſt, (zy ſtampte met haar voet)
'k Bezweere u by den ſtaf van d'onderaardſche ryken;
By Charons zwarte boot bevracht met bleeke lyken;
En by den zetel van uw helſche Koningin;
Dat gy te voorſchyn komt, en volgt myn luſt en zin.

die verſchynen, en verſpreijen zich door de waereld.

Zy zwygt. de hel vliegt leeg; en duizend naare ſpooken
Verſchynen aan haar zy met toortſen, die vaſt rooken.
Zy preſt het vloekgeſpuis de ganſche waereld door;
Die volgen onvermoeid elkanderen op 't ſpoor.
Elk zaait zyn heilloos zaad door alle ſteên en landen.

Vervolging van den hervormden Godsdienſt.

Vervolging gaat in zwang, en woed op d'ingewanden
En vrye zielen; ſticht het bloedig moordſchavot;
Rukt kerk en heiligdom om ver, tot hoon van God.
De zoete Vrede ſchrikt; haar vriendelyke kaaken

De vrede verdwynt.

Verbleeken, als zy hoort haar troonpilaaren kraaken,
Geſchud door 't loeijen van dien fellen krygsorkaan.
Zy ziet Euroop' voor 't leſt met weenende oogen aan,
(Terwyl een dikke wolk haar goddelyke ſtraalen
Beſluit) en vliegt om hoog naar 's Hemels gulde zaalen,
Haar vaderland, waar uit zy eerſt haar oorſprongk nam.
De Twiſtgodes ontſteekt haar fakkel aan de vlam
Van Troon-en Staatkrakkeel, en werkt op 't hert der Grooten;
Herſchept de Vorſten in tirannen; die verſtooten
De deugd; zy ſlaan den klaauw in 't eigen ingewand,
En hoonen, dol van haat, de trouſten van het land.

De

De * Godsdienſt, lang geviert van Stuarts onderdaanen, *De Godsdienſt, in Engeland onder de gedaante van een vrou beſchreven,*
Verſcheurde 't feeſtgewaad, en plengde een zee van traanen,
Wanneer gewetensdwang, haar treurtoneel ontſloot;
En heerſchte in 't Britſche ryk na Koning Karels dood.
Zy zag 't rampzalig uur van haaren val genaaken,
Den afgrond uit zyn ſchoot de Razernyen braaken,
Tot haar bederf gequeekt in d'onderaardſchen poel.
Zy zag hoe 't helſch gedrogt den Koning op zyn ſtoel *voorziet haar onheil,*
Den gloed van kerktwiſt blies in 't herte, om 't volk te plaagen,
En 't oude voorrecht van haar tempel te belaagen.
Zy trad op 't hooge koor, en zwaaide met haar hand
Aan God den wierook toe, ſtak 't offer in den brand,
En knielde eerbiedig neêr. zy ſmeekte een wyl om zegen,
En ſtond vernoegd weêr op. wy moeten nu naar wegen
En middlen omzien die ons redden uit gevaar,
Zo ſprakze, ik worde een licht, een Godlyk licht gewaar,
Dat my den weg wyſt om veel rampen voor te komen,
Gewetensbreidel, die myn recht dreigt, zelf te toomen,
Tot voorſtand van myn heil, en ruſt van 't vry gemoed.
Gerechtigheid en Liefde en Waarheid ſtrek' myn ſtoet,
Met al' de Deugden, myn getrouwe gezellinnen;
Uw byzyn moet myn togt geleiden, myn vriendinnen.

* Ik hebbe de vryheid genomen, om den Godsdienſt, onder een vrouwe gedaante hier ingevoert, op deze plaatze in het vrouwelyk geſlacht te beſchryven; ſchoon men wel weet, dat dezelve in onze taal, by de beſte Schryvers, meeſt in 't mannelyk geſlacht genomen word.

Met zulk een hoffleep ſtreeve ik veilig over zee.
en beſluit om byſtant naar Holland over te gaan. Het Krytſtrand groet van ver de Nederlandſche ree;
Daar ryſt een Tempe, vol ſieraad en luſtprieelen,
Zo prachtig in ons oog als ooit Natuur kon teelen.
De boſſen ſpieglen zich in 't helder luchtkriſtal,
Daar menſch en pluimgediert, met aangenaam geſchal,
Zyn God, den Schepper, looft, door duizend orgelkeelen.
Daar houd Vorſt WILHEM hof, die moet myn wonden heelen.
'k Weet dat die vroome Prins om myne ellenden zucht,
En ſcheurt de klederen van droefheid op 't gerucht;
Terwyl zyn Gemaalin, uit Jakobs zaad gebooren,
Die nu den rykſtaf zwaait, haar teedre klagt laat hooren.
Zy zyn om mynent wil door Gods beſluit gepaart.
Men vond nooit vroomer noch oprechter Paar op d'aard.
Ik zal eerbiedig voor hun voeten nederknielen,
En WILHEM wapenen, om zo veel duizend zielen
Te rukken uit den nood, terwyl de zieldwang woed.
Zo ſpreekt de Godsdienſt op den oever tot haar ſtoet;
En keert de zeilen naar de Nederlandſche ſtranden.

Word aan ſtrand van de Maagd van Holland ontfangen, en geleid naar 't Paleis van den Prins van Oranje, De Tuinmaagd draaft naar zee, verwittigt van haar landen:
Haar leden pronken met een tabberd ryk van eer.
De Hoed van Vryheid ruſt op 't hoofdpunt van haar ſpeer.
De Tuin van Holland ſierd haar koets en ſtaſiwagen.
Zy ment een Leeuwgeſpan, in haar gareel geſlaagen,
En voert in zulk een ſtaat 't Geloof, haar zielsvriendin,
Naar 't vorſtelyk paleis. zy ſtapt ter hofzaale in.

Het

Het Parkement van Gods genade en vreêverbonden,
Nooit door den roeſt des tyds of vraatige eeuw geſchonden,
Ruſt in haar arm, en 't oog bewaakt dat dierbaar pand.
Zy zwaait een Kruisbanier met haare rechterhand,
Bepurpert met het bloed, getapt uit Chriſtus wonden.
De vlechten ſpeelen langs de ſchouders, ongebonden,
En ſtreelen 't onbevlekte en blinkende gewaad.
Een hemelſch licht verſtrekt haar kruin een hoofdſieraad.
Zy werpt zich neder voor Vorſt WILHEM, die zyn leden, *dien zy in den ſlaap verſchynt en aanſpreekt.*
Door Staatzorg afgeſlooft en oorlogsbezigheden,
Verquikte op 't ledekant. gy ſlaapt, dan zegtze, ô Held,
En ruſt, daar ik ontruſt, moet zwichten voor 't geweld!
De Vorſten hebben in myn ondergang gezworen.
De Franſche Lodewyk vervolgt me, dol van toren.
De luiſter van zyn kroon word met myn bloed bemorſt.
Wat rampen moeſt ik daar aanſchouwen, groote Vorſt!
Myn tempels omgewroet; myn prieſters uitgebannen,
Gekerkert en geboeit door woedende tirannen;
Myn zoons en dochters weggevloden in dien nood, *Zy verhaalt de vervolgingen in Vrankryk,*
Daar 't gaſtvry Nederland haar herbergde in den ſchoot.
Men ſcheurt'er vriend van vriend, de zuſter van den broeder,
Den man van d'echtgenoote, en zuigling van de moeder;
Die met een teedre lach het moederlyk gemoed
Beſtormt, en zo voor 't leſt de waarde voedſter groet.
Gy lacht, onkundig van uw lot en wedervaren,
In uwe ellende, ô wicht, in deze onnooſle jaaren;

Ween liever in uw ramp; neen ſpaar die traanen vry;
Tot dat gy kennis krygt van uwe ſlaverny;
Dan zal die zilte bron, door rou om hoog getoogen,
Uw hert ontlaſten van zyn weedom door uwe oogen.
Zo klaagt de moeder in het ſcheiden van haar vrucht.
O teder afſcheid, daar myn ingewand om zucht!
O rampen, die myn ziel bezwaaren, en ontſtellen!
Maar 't is onnodig al' d'ellenden op te tellen;
Uwe ooren wierden lang ontroert door zulk een maar.
Nu loopt in 't Britſche ryk myn vryheid ook gevaar.
Uw Egaas Vader, en de Broeder van uw Moeder,
De Koning Jakob doet, hoe langer hoe verwoeder,
In eedtgeſpan verknocht met Vrankryk, my geweld.
Maar 't melden van zyn naam ontroert uw hert, ô Held.
Ik kan die driften licht aan een gemoed vergeeven,
Waar in de deugd zo diep haar leſſen heeft geſchreeven;
Een hert zo teder, dat om Vaders doling ſchreit.
Maar Godsplicht noopt u, ſchoon natuur hier tegen pleit.
Ter quader uur verloor uw Oom, vorſt Karel, 't leven.
Noch eens uw Vader, in zyns Broeders plaats verheven,
Door Vrankryks raad miſleid, vervolgt het recht van 't land,
en in Engeland. Myn vryheid loopt gevaar, dat onwaardeerbaar pand.
Een opgeraapte zoon, indien men 't mag gelooven,
Zoekt uwe Gemaalin van 't Kroonrecht te berooven,
Maar ſteekt onwetende den Vader zelf naar 't hert.
Men ziet de tempelen van Rome (ô bittre ſmert!)

En

En kloosters openbaar braveeren op de straaten.
Men schenkt eertitelen, wel eer by d'onderzaaten,
Belyders van 't geloof met eere en vlyt bekleed,
Den paapschen gunsteling, die in hunne ampten treed.
En wraakt'er iemand door de wet die vreemde zaaken,
Straks doet de tiranny haar vuur van gramschap blaaken.
Het Bisschoplyk gezag kan 't woeden niet ontgaan.
Men taft de Vaders als weêrspannelingen aan,
En houd die Lichten in de duisternis geslooten:
Zo word de wet vertreên, en 't recht van 't ryk verstooten.
O groote Elizabeth, ô Goddelyke Vrou,
Beroemde Koningin, Voorstandereesse aanschou
Al' d'ongevallen die myn Heiligdommen dreigen!
Ai zie uw tempels in den nood, zy zyn uw eigen,
En door uw vlyt .... maar zacht! myn yver holt verkeert:
Gy hoort ons niet, schoon zulks het Roomsche Kerkhoofd (leert.
Myn tegenstander dwaalt met averechtse stappen
Van 't waare kruisspoor af. by zo veel eigenschappen,
Die God de Schepper en de Zoon en Geest gemeen
Bekleên, bezittenze ook d'alwetenheid alleen.
D'Aardsvaders zelfs, die door hun onbesproken leven,
En onvermoeid geloof, voor Christus stoel verheven,
Nu triomferen na het einde van 't verdriet,
Zyn eeuwig onbewust van 't geen om laag geschied.
't Dryeenig Wezen kent de rampen die ons drukken;
Dat werkt de plaagen, of bepaalt onze ongelukken.

Ruſt dan in eeuwigheid, ô zalige Vorſtin!
Gy hebt op aard geſtreên, gelyk een Kruisheldin!
Maar gy, ô Fenix, uit uw Vaders aſch herboren,
De Hemel hēeſt uw arm tot zulk een werk verkoren;
De Godheid heeft met u veel wondren in den zin.
Ai droog de traanen, Vorſt, van uwe Zielsvriendin;
Gy hebt my van uw jeugd geliefkooſt, en zo teder
Van kindsbeen af bemint. herſtel myn vryheid weder.
Waak op, doorluchte Prins; draag zorge voor myn recht;
Vaar wel; betracht myn heil. 't is u genoeg gezegt.

Ontwaking van den Prins,

De Vorſt ontwaakt, maar word geſlingert door 't bezwaaren,
Gelyk een kiel op zee door 't klotzen van de baaren,
Of hoogverheven eik, door 't loeijen van den wind.
Hy ſtelt aan d'eene zy de plichten van een kind,
Wyl hy Maria ſtreelt op d'echtkoets, zich voor oogen.
Ook word zyn boezem door den band van 't bloed bewoogen,
Mits hem de Zuſter van den Vorſt wel eer met ſmert
Ter waereld bragt, en had gedraagen onder 't hert.
Hy hoort, aan d'andre zy, 't Geloof om byſtand ſmeeken,
Met traanen in 't gezigt. zyn boezem ſchynt te breeken.
Een dubble hertstogt ſtryd in 't vorſtelyk gemoed.
Hier pleit de liefde tot den Godsdienſt tegens 't bloed.

De Grooten van Engeland verzoeken den Vorſt om hulp.

Nu ziet men dagelyks de Grooten van Britanje
Hun byſtand eiſſchen van de wapens van Oranje,
Om d'oude wetten, door den Vorſt (zo dwaas miſleid
Door helſche tovertaal van Roomſche geeſtlykheid)

Ge-

Geſchonden, en verdrukt zo trouloos en vermetel,
In volle vryheid weêr te voeren op haar zetel.
De Prins aanhoort de klagt, bewogen met hun leet,
Verfoeit het troongeweld dat Jakobs doling ſmeed;
Hy ſtelt de herten door zyn dierbaar woord te vreden:
Maar 't ſchrander oordeel vreeſt voor grooter zwarigheden.
Hy merkt de liſten van de Vorſten naakt en klaar,
En ziet uit hun beſluit zyn Vaderlands gevaar.
Hy ſpeurt dat Lodewyk, met Stuart aangeſpannen,
't Hervormde Kruisgeloof voor eeuwig zoekt te bannen
Uit Gods gewydde Kerk, en dreigt den vryen Staat
Weêr om te wroeten, tot voldoening van zyn haat.
Deze overweging doet den Held den togt beſluiten,
Om 't naderende quaad in zyn geboort' te ſtuiten,
En d'eerſt ontſteken gloed van onheil, door beleid,
Te dooven, eer de vlam haar vonken verder ſpreid.
De Godsdienſt ſtookt zyn vuur noch feller in zyne aders.
Hy raadſlaagt heimelyk met Neêrlands wyſte Vaders,
En geeft zyn opzet hen te kennen in den Raad,
Zo heilzaam voor de Kerk, voor Vryheid, Recht en Staat.
Zy ſtemmen 't oogmerk toe. elk ſtreelt zyn hert met hoope,
Dat d'aanſlag dienen mag tot welſtant van Europe;
Voor al van Chriſtus Kerk, wel eer met bloed gekocht.
Men doet al 't nodige bezorgen tot den togt.
Zwygt nu gy Grieken van uw Koninklyke kielen,
En zoo veel vlooten, die, om Troje te vernielen,

Die heimelyk raad pleegt met de Staaten.

Voorbereiding tot den togt.

Heen-

Heenſtoven door de zee, om 't ongelyk en hoon
Te rechten door het zwaard, gepleegt aan Atreus zoon.
Maar haat noch wraakluſt kan vorſt WILHEMS degen wetten.
Zyn oogmerk is om 't hert van Jakob om te zetten.
Geen fabel dorſt naar bloed, geen krygsknecht vlamt op roof.
Men trekt als vrienden, voor DE VRYHEID EN 'T GELOOF.
Dat tuige 't opſchrift van d'Oranje ſcheepsbanieren,
En watervaanen, die de zeekaſteelen ſieren.

De Prins neemt afſcheid van de Staten.

Prins WILHEM groet terwyl de Hoofden van het land.
Hy draagt de Ryksprinſes, zyn allerwaardſte Pand,
Aan hunne zorgen op. indien het lot, verbolgen,
O Vaders, zegt hy, my mogt tot'er dood vervolgen,
'k Beveele aan u alleen myn vorſtelyke Vrou:
Beſchermt haar in den nood; blyft eeuwig haar getrou.

Aanſpraak van de Prinſes aan den zelven.

Maria ſpreekt hem aan met traanen op haar kaaken,
Vaarwel, myn tweede Ziel, wil voor den Godsdienſt waaken.
Beſchut Gods Heiligdom in zulk een hoogen nood.
Maar geef, om mynent wil, u zelven niet te bloot.
Gy hebt uw leven my geſchonken voor d'altaaren,
En moet myn eigendom met vlyt en zorg bewaaren.
De band van 't huwelyk verbind u tot uw pligt.
Voor al myn Heer (zy droogt de traanen van 't gezigt)
Verſchoon het leven van myn afgedwaalden Vader;
Ik ben voor hem bevreeſt, ô Prins, niets raakt my nader.
Natuur gebied myn ziel te zorgen voor den Vorſt,
En drukt myn kinderpligt nu dieper in myn borſt.

Ik

Ik min hem neffens u; zyn onheil zou my kraagen;
Behou den Koning, maar vernietig al zyn laagen;
Bedenk maar dat zyn bloed Maria 't leven gaf.
Ik zweere u, antwoord haar de Veldheer, by myn ſtaf, *Antwoord van den Prins.*
En ſcherpe legerbyl, ik zal den Vorſt niet deeren;
Maar 't hoofd, zelfdoor Gods hand gezalft, eerbiedig eeren.
'k Betuige, dat ik ook zyn Ryksſtaf niet begeer.
Wanneer ik 't recht van 't volk herſtelt heb, keere ik weêr.
Maar laat ons onderwyl, Prinſes, ter tempel treeden,
Om hulp te vergen aan de Godheid door gebeden.
Al die een aanſlag van gewigt met God begint,
Ziet vaak de zaak gekroont met zegen, en verwint.
Nu doed men door het land Gods hooge kooren blaaken, *Gebeden in Holland voor den voorſpoed van den togt.*
Zyn Prieſters offeren voor d'algemeene zaaken,
Den welſtant van Europe, en 't heil van Chriſtus Kerk.
De vroome Prins gaat voor, en ſtrekt in 't heilig werk
Een voorbeeld aan zyn volk. hy knielt voor Gods altaaren,
En zucht om zegen in een aanſlag vol gevaaren.
Maria volgt hem na; ze ontſluit haar hert voor God;
Zy bid om 's Hemels gunſt, en een voorſpoedig lot.
De Vaders leggen in de tempels neêrgebogen,
Met nederig gebaar voor Koning Jezus oogen.
De burgers heffen herte en handen naar Gods troon,
En ſmeeken in den naam van zyn gekruiſten Zoon.
De Hoofden onderwyl vervaardigen de vlooten. *De Prins begeeft zich naar*
De Prins begeeft zich by zyn wakkre togtgenooten.

de Vloot, die 't zeil gaat.

Wel aan, myn Zangnimf, volg den Held langs d'Oceaan.
De Britſche Torrington zeilt voor, en maakt een baan,
Met zyn gezwinde kiel, op Nereus groene velden.
D'Oranje Zeevoogd volgt met Neêrlands Waterhelden.
Zeshonderd ſchepen en ruim vyftig klooven 't nat,
Bevolkt met oorlogsliên. men voert een ryken ſchat
Van geld uit Holland meê, een zenuw van de krygen.
Men ziet matroozen in de hooge maſten ſtygen,
En volgen 't zeebevel. men ſpant de doeken uit.
De klank van trommen en van zeeklaroenen ſtuit
Op d'oevers, die, bedekt met Nederlandſche ſchaaren,
Veel voorſpoed aan den Vorſt toegalmen onder 't vaaren.
Men voert de paarden, in den hollen buik van 't hout
Beſlooten, vaſt gehecht aan banden, over 't zout.
De Schepen bruiſchen door de golven, zwaar geladen
Met ſtaale wapenen, Vulkanus zaalſieraaden,

Nacht-ſtorm op zee,

In Lemnos hol geſmeed. zo zeiltmen voort. maar ach!
Eool begrimt de vloot na 't ſcheiden van den dag.
Hy geeſſelt Nereus rug met bulderende winden,
Om 't leven van den Held en d'aanſlag te verſlinden.
Nu houd geen tuchtſpelonk dat muitgeſpan by een.

die de vloot in groot gevaar brengt,

De ſtormen ſnorren op hun onweerpennen heên,
En woeden op de vloot. het pekel zwelt door 't loeijen.
De gryze Zeevoogd ziet zyn holle baaren groeijen,
En ryzen hemelhoog, of zinken in zyn kil.
Nu brieſcht geen oorlogsros vol moed, maar houd zich ſtil;

Of

Of ſcheld, door naar gezucht, de felle luchtorkaanen.
Hoe ſchrikte Nederland! de vrouwen, nat van traanen,
Verſcheurden haar gewaad, verlegen, en vol ſchroom.
Men zegt de Rykſprinſes ſchoot bevende uit den droom, *Ontſteltenis van de Prinſes.*
Als zy den nachtſtorm hoorde op haar paleistrans kraaken,
En klaagde: welk een ramp, helaas, zal my genaaken!
Hoe word myn vroome Prins geſlingert op de zee!
Zal ik ellendige, gelyk Halcioné,
Die haaren drenkeling, haar Cëix, in de golven
En woeſte plaſſen van d'Egeeſche zee gedolven,
Omarmde aan't barre ſtrand; myn Prins, myn WILHEM meê,
In zulk een droeven ſtaat, omhelzen aan de ree?
Ai keer dit ongeval, Beſchermer van de vroomen.
O God, die met een woord de winden in kunt toomen,
Beſtraf de ſtormen, die myn Held naar 't leven ſtaan.
Hy ſchoot om uwent wil alleen het harnas aan.
Hy ſtak om uwe zaak van d'oever op de baaren,
Voor Jezus Heiligdom, en zyn vervolgde ſchaaren.
Verhoor ... haar tong bezweek; zy wou, maar kon niet meer,
En zeeg al bevende op de zachte pluimen neer.

Apollo ſteeg terwyl in 't Ooſten op zyn wagen *Aankomſt van den dag.*
Uit Thetis ſchoot, ontroert door 't buldren van de vlaagen,
Een zwarte lucht, bekleed met onweêrwolken, ſloot
Zyn heldre ſtraalen op. hoe worſtelde de vloot
Op 't ſchuimend pekel, door de barning hene en weder
Gedreven! ſchip by ſchip zonk in den afgrond neder.

't Scheen of Neptunus, in een haatelyk verbond
Getreden met Eool, den Vorſt naar 't leven ſtond,
En zogt de watermagt, en 't puik van Hollands Braaven,
In d'opgezwollen ſtroom voor eeuwig te begraaven.
De Prins word genoodzaakt binnen te loopen. Maar WILHEM HENRIK keert, in 't midden van den nood,
Aan d'oever, met een groot gedeelte van zyn vloot,
En moet, door ſtorm geperſt, d'ontruſtte zee verlaaten.
De Prinſes en de Staaten begeeven zich by den zelven. De Britſche Ryksprinſes, geleid van Neêrlands Staaten,
Begeeft zich naar de kuſt. ze omhelſt haar Echtgenoot,
En groet hem als op nieuw verrezen van de dood.
Ganſch Neêrland klaagt en weent. de Vaders ſtaan verſlagen.
De mannen zuchten om de felle waterplaagen,
Door 't weêrpartydig lot op 't pekel voortgebragt,
Tot nadeel van den togt, en Neêrlands oorlogsmagt.
De paarden dryven zonder leven aan de ſtranden.
De ſchepen dwaalen op de golven eer ze landen,
Of blyven eeuwig weg, verſtrooit door 't ſtormgeweld.
Wakkerheid van den Vorſt in 't herſtellen van de vloot, Hoe ſlaaft de vroome Vorſt, eer hy de zaak herſtelt!
Geen laffe wanhoop kan zyn groote ziel beſtryden.
Hy wil Gods tempels niet verlaaten in hun lyden.
Hy arbeid nacht en dag. elk vliegt op 't Vorſtlyk woord,
En zet met ſpoed het werk, zyn vlyt bevolen, voort.
Men doet de havens van de ſchepen weêr ontblooten.
Men preſt een nieuw getal bezeilde waterſloten,
Om 't volk naar Stuarts ryk te voeren over 't zout.
Men koopt de paarden in de ſteden op voor gout,

En voert ze naar de zee. men leegt de wapenzaalen,
En doet het oorlogstuig uit magazynen haalen.
Zo word de vloot voorzien, en weêr in ſtaat gebragt,
Door onvermoeiden vlyt. d'Oranje Veldheer wacht
Naar een gewenſchten wind, om van de kuſt te ſteeken.
Men ziet hem daaglyks met de Burgervaders ſpreeken,
Of krygsraad houden met zyn Hoofden, in 't gezigt
Der vlooten, en 't gevolg vermaanen tot zyn pligt;
Of, afgeſlooft door zorg voor d'algemeene zaaken,
Zich met de Ryksprinſes op 't woelend ſtrand vermaaken,
En treeden hand aan hand. men zegt dat God Neptuin
Kroop uit zyn glaze zaal, en ſtak de gryze kruin
Verliefd ten golven uit, en voelde d'ingewanden,
Zo ſtyf bevroren, door Mariaas ſchoonheid branden:
Terwyl de Zeegodes in 't aanzigt zwol van ſpyt,
En in haar kamer ſloop, ontſteeken door den Nyd.
De braavè Prins begeeft zich weder op de baaren. *die zich weder in zee begeeft,*
Eool' de Windvoogd raakt, door 't ſmeeken, aan 't bedaaren,
En ſluit de muiters in hun nachtſpelonken op.
Nu haalt de bootsgezel de zeilen weer in top.
De wakkre ſtuurman wykt geen Palinuur in 't waaken.
Soldaat en Zeeman voert de blydſchap op zyn kaaken;
Zyne oogen tuigen van zyn moed en oorlogsluſt.
De Helden ſtaaren van 't kampanje naar de kuſt.
Een ſnelle voorwind noopt de doeken op zyn veder.
Men werpt het anker voor Britanjes oever neder.

en in Torbay land.

De kuſt van Torbay ſteekt haare armen vrolyk uit,
Om Neêrlands watermagt t'ontfangen. 't krygsgeluit
Vervult de ſtranden, daar trompet en trommen klinken.
Men ankert aan de ree. Vulkanus wapens blinken,
En ſchittren in de vuiſt van 't blaakende oorlogsvolk.
Gy zaagt de vlooten uit uw grondeloozen kolk,
O gryze Zeevoogd, van verwondring opgetogen,
En twyfelde of gy niet misleid wierd door uwe oogen.
Maar hef uw wierparuik, ô Vader vry uit zee;
Gy ziet geen wapenen van oorlog maar van vreê.

Het krygsvolk word ontſcheept,

Nu doet men d'oevers van ontelbre Helden krielen.
Het oorlogsros draaft uit den buik der zwangre kielen,
En groet al brieſchende de lucht en 't vaſte land,
Een bos van pieken groeit aan Koning Stuarts ſtrand.
Een ooſtewind beweegt d'Oranje legervaanen,

en de Prins van de Engelſchen verwelkomt.

By 't ruiſchen van de zee. de quynende onderdaanen
Van 't Brittenlandſche ryk verſchynen voor den Held,
Een ſpreekt'er uit den hoop: ô Temmer van 't geweld,
Aartsheiland van dit volk, zyt welkom met uw vlooten!
Gy hebt om onzent wil de wapens aangeſchooten,
Uw vloot met oorlogsliên om onze zaak bemant.
Met vreugde zien we uw vaân op onze kuſt geplant.
Wy hebben u in 't ryk genodigt door Gezanten,
Straf nu de razerny van Jakobs vloektrouwanten.

De dorpelingen brengen

Men ziet den dorpeling, met toevoer ryk gelaân,
En voorraat, draaven daar d'Oranje tenten ſtaan,

Om

Om ros en legerman te ſpyzen aan de ſtranden; *toevoer aan de ſoldaaten.*
En 't hert te moedigen. de blyde galm van 't landen
Snort, als een ſnelle wind, door 't ganſche landſchap heên.
De burgers vliegen uit de bygelegen ſteên,
Door d'Opperhoofden en Beheerſchers voorgetreden;
Die WILHEM groeten, en verbinden zich met eeden,
Aan zyn ſtandaarden. elk bied zich gewillig aan,
En zweert, tot ruſt van 't ryk, den Veldheer by te ſtaan.

De Britſche Koning was naar 't Noorden met zyn magten *De Koning van Engeland rukt zyn magt van't Noorden.*
Getogen, om de vloot by Berwyk af te wachten,
En had tot wederſtant zyn ſchepen toegeruſt,
Om 't landen van den Vorſt te ſtuiten aan de kuſt.
Hy preſt verbaaſt zyn heir naar 't Weſten, op de maaren
Dat Neêrlands oorlogsvolk ontſcheept wierde uit de baaren.
Maar d'aantogt valt te traag, ſchoon zich de Koning ſpoed;
Zyn leger legt te ver. de Schoonzoon heeft den voet
Alrede aan land gezet: Gods almagt, hem genegen,
Belooft zyn wapens, zo rechtvaardig, hulp en zegen.
Hy trekt met vliegende banieren ſpoedig voort.
De doortogt word gebaant. men opent hem de poort.
't Getal van 't leger groeit door moedige Edellieden,
's Ryks Grooten, die getrou den Prins hun byſtant bieden.
Kornel en Hopman zweert den ouden Koning af,
Verlaat misnoegt zyn dienſt, en volgt Oranjes ſtaf.
De ganſche krygsmagt mort; daar duizenden ſoldaaten
't Geweer verwerpen, en Vorſt Jakobs zy verlaaten.

De Prins trekt voort, en 't leger groeit aan. De bevelhebbers vallen den Koning af, en voegen zich by 't Hollands leger.

De

De bloem van 't Hofgezin, de zuilen van den troon
Vervloeken 't Roomſche juk, met zo veel ſmaad en hoon;
Verbittert in 't gemoed om 't ſchenden van de wetten.
Men raad den Koning het Parlement te beroepen; De Raaden werken om den Koning om te zetten,
En, op Oranjes eiſch, door 't wettig Parlement,
Het Kerk- en Rykskrakkeel te ſlechten, en bekent-
Te maaken dat de Zoon wierd naar de wet gebooren,
Door klaare tekens en bewyzen, dier bezworen.
Maar Jakobs oor blyft doof, en 't hert verſtokt: die raad
't geen hy weigert, Gevalt den Koning niet; hy brouwt zich grooter quaad.
Hy ziet zyn magt verſtrooit; het leger, vol misnoegen,
Verzwakken, en zich by d'Oranjebenden voegen.
De trouſten vallen af. elk ſchikt zich naar den tyd.
De tegenſpoed verſtrooit de gunſt van 't volk, en ſnyd
Den band van vriendſchap af. hoe ſtaat de Vorſt verlegen!
Hy ziet geen kans dien knoop t'ontwarren door den degen,
Of met een hand vol volks de wapens van den Zoon
en beſluit te vluchten, Te keeren. hy beſluit in 't einde om ſtaf en kroon
Te derven, en het ryk te ruimen met zyn vrienden.
zent de Koningin voor af, Hy zent de Koningin, met vrouwen die haar dienden,
En 't jonge kind voor af, verzelt van Geeſtlykheid,
En ſtokebranden van zyn quaad; wier helſch beleid
Den ouden Vorſt verried: die, afgerecht op ſmeeken,
En vleijen, door een tong met honig overſtreeken,
Zyn hert bewogen, om d'aaloude wet van 't ryk
Zo ſnood te ſchenden, en den Godsdienſt te gelyk

Te

Te ſteeken naar de kroon. dat vleijersrot geleidde
De Britſche Koningin naar d'oever, daar ze ſcheidde
Van haaren onderdaan, en 't hoog gezag verliet.
De Koning ſtaat een wyl in twyfel; 't ryksgebied
Bekoort zyn ziel; hy kan den zetel niet verlaaten.
't Staatzuchtig hert, geſtreelt door koninklyke ſtaaten,
En ſchitterenden glans van d'opperheerſchappy,
Weerſtreeft zyn poging, en zet alle krachten by
Om 't vluchten van den Vorſt te ſtuiten. hy, gedreven
Door zulk een hertstogt, om als Opperhoofd te leeven,
Wil nu de Koningin herroepen op den troon,
Met al haar Kerkgevolg, en d'opgeraapten zoon.
Maar ziende zich ontbloot van wacht en oorlogsknechten,
Het leger weigeren voor zyn belang te vechten,
En 't ganſche ryk zyn zy' verlaaten, neemt hy voor
Om weg te vliên, en volgt zyn Gemalinne op 't ſpoor. *En volgt,*
De wroeging noopt hem voort met felle geeſſelſlagen;
En 't overtuigt gemoed vreeſt voor verdiende plaagen.
Hoe juichte Brittenland! hoe beefde Lodewyk!
Als Jakobs watertogt, en toevlucht in zyn ryk
De zaak verydelde, in hun' herſſenen beſlooten.
Hy, die vermetel klimt, word licht ter neêr geſtooten.
Gy aardſche Vorſten heft uw herten niet te hoog;
Gods magt beſpot uw magt; zyn aldoordringende oog
Doorwroet uw ingewand, en zet uw aanſlag paalen.
Al blinkt de rykskroon op uw kruin met heldre ſtraalen:

Al meet gy d'aarde met uw gouden Koningsſtaf;
Gods vierſchaar ziet uw hert. op boosheid volgt de ſtraf.
De deugd verdooft den glans van 't vorſtelyk ſcharlaken.
Het voegt een Vorſt voor 't ryk, maar eerſt voor God te waa-
Gods offer met zyn hand t'ontſteeken op 't altaar; (ken;
Maar dooft hy 't heilig vuur, dan loopt zyn kroon gevaar.
Dat tuigt Vorſt Jakobs val, een ſpiegel voor de Grooten;
Een voorbeeld van deze eeuw voor al zyn Troongenooten.

De Prins trekt met zyn leger voort,

Prins WILHEM trekt terwyl door 't landſchap met zyn vaan.
Des Konings aanhang, die zyn heir durft wederſtaan,
Beklaagt, in 't bloed verſtikt, den wrevel onder 't ſneeven.
Men ziet den muiteling voor zyne wapens beeven,
En 't wederſpannig volk zich buigen voor zyn zwaard.
Men hoort eerbiedig, daar zyn mond den grond verklaart
Van 't herte, en d'oorzaak van zyn komſt in Stuarts ryken.
Elk voelt zyn ziel geraakt, door d'ongeveinſde blyken
Van vriendſchap. yder juicht op d'aantogt van zyn magt,
En kuſt de wapens, daar de kroon haar heil van wacht.
Men ſluit de poorten voor zyn vredevaanen open.
De dorpen vreezen voor geen plonderen noch ſtroopen.
De Bouman, in 't gemeen door 't krygsvolk uitgeput,
Ontfangt zyn vyand nu vol vrientſchap in zyn hut:
Zy drinken hand aan hand als broeders voor de vaten.
De landmaagd ſpreid den diſch voor ruiters en ſoldaaten;
En ſpyſt hen met de vrucht van d'akkers, vleeſch en brood;
Zy ſchrikt voor geen geweld, noch ſchennis van haar ſchoot.

Oran-

Oranjes voorzorg houd, door ſtrenge krygsbevelen,
Den legerknaap in tucht. hy doet zyn volk verdeelen,
En trekken, daar de nood zyn hulp vereiſcht. hy ſlaat
Op alle zaaken acht, en dient zich in dien ſtaat
Van 't ſchrander overleg, zyn herſſens aangeboren.
Elk paſt op zyn geboôn. hier gaat geen tyd verloren.
Zoo naakt de Vorſt in 't eind de Koninklyke ſtadt, *en komt voor Londen.*
Den Stoel van Engeland; daar Jakob onlangs zat
Verheven op den troon. 's ryks Edelen en Raaden
Verſchynen in zyn heir. elk roemt zyn braave daaden,
En groet den Veldheer als Beſchermer van de Kroon,
Van 't voorrecht, en 't geloof. nu ryſt een vreugdetoon
Ten Hemel uit den muur van Londen om dien zegen;
Terwyl Prins WILHEM, op zyn ſtaſikoets geſtegen, *Zyn intrede binnen Londen.*
Gelyk een tweede Auguſt', met eere en pleghtigheid,
Naar 't hooge Kapitool van Londen word geleid.
Elk volgt zyn wagen, om den Held in 't hert t'ontfangen. *Vreugde van de onderdaanen.*
De traanen biggelen van blydſchap langs de wangen.
De Maagden, opgetooit in 't witte feeſtgewaad,
Braveeren langs den weg, en zingen op de ſtraat:
Wy groeten u in 't ryk Behoeder van de troonen; *Gezang van de Engelſche Maagden.*
De Hemelkoning zal uw deugden eeuwig loonen.
Wy blyven u verplicht voor al 't genooten goed.
Wy looven uw beleid. wy vallen u te voet.
Men zingt dat Perſeus, op zyn vliegend ros gezeten,
De Moorſche Koningstelg verloſte van haar keten,

Daar zy, gekluiſtert aan de ſteenrots, in dien nood
Van 't zeegedrogt begrimt, verwachtte elk uur de dood.
Zwygt oude dichters, 't is verziert in uwe boeken:
Maar WILHEM HENRIK vliegt met opgeſpanne docken;
Die waare Perſeus ſtreeft met zyn gevleugelt ros
En waterpaard naar 't ſtrand; en maakt de banden los
Van geen Andromeda, beroemt door aardſche gaaven,
Of ſchoonheid van het lyf, waarom de minnaars ſlaaven;
Maar ſlaakt de boeijens van den Godsdienſt, en 't gedrogt,
Gewetensbreidel, word verovert op zyn togt.
Hoe juichte Athene, toen Held Thezeus, na 't vernielen
Van 't monſter, keerde met zyn zegeryke kielen!
De vrouwen vloogen met de kinderen naar 't ſtrand,
Den Winnaar in 't gemoed, en zongen: Thezeus hand
Verdelgde 't monſter, uit Paſifäé geſproten,
In Dedaals doolhof, tot ons onheil, opgeſloten,
Gekoeſtert en gevoed, veel jaaren achter een,
Met blanke ſpieren van de jeugd van 't wyze Atheen:
Maar gy, Britanje, laat uw vreugdegalmen hooren;
't Gedrogt, Gewetensdwang, uit Jakobs brein geboren,
En in den doolhof van uw Konings hert gequeekt,
Daar 't razende naar 't hert van Recht en Godsdienſt ſteekt,
Word door Vorſt WILHEMS hand verovert en verſlagen.
Gy Britſche vrouwen volgt dien Thezeus op zyn wagen.
Geleid zyn zegekoets, ô Moeders, zy aan zy:
Uw kindren zyn verloſt van wreede tiranny;

Zy

Zy zullen u niet meer zien treuren om de plaagen,
Noch, hangende aan de borſt, ſteets weenen op uw klaagen.
En gy ô Vaders leid uw zoonen, elk om ſtryd,
Ter tempel naar 't altaar, den waaren God gewyd.
De Godsdienſt, eer verdrukt, word weêr ten troon verheven:
Maar dankt Oranjes ſtaf voor vryheid, recht en leven.
Zo rolt de vreugdegalm de ſtraaten door. elk meld
De blydſchap van zyn hert, op d'intreê van den Held.
Nu werkt zyn yver, om de rykspeſt uit te roeijen. *Wakkerheid en zorgen van den Prins voor de algemeene ruſt.*
't Vermoeden van verraad doet yders magt beſnoeijen,
Den Roomſchen onderdaan ontblooten van geweer.
Elk, die den Koning dient, legt hier de wapens neêr:
Men ſlaat de liſten ga. men waakt met Argus oogen.
De Vorſt betuigt voor 't volk: dat hy, door 't leet bewogen *Zyn verklaring voor de gemeente.*
Van d'onderdaanen, zelf op hun begeerte en beê,
Tot voorſtant van 't geloof, der volken ruſte en vreê;
Handhaving van de wet, en langgevierde rechten,
Zyn vlooten had bemant, om 't rykskrakkeel te ſlechten.
Dat hy van elk verwacht gehoorzaamheid en pligt
En byſtant, om een werk van zulk een groot gewigt,
In weerwil van den nyd, kloekmoedig uit te voeren.
Hy dreigt in tegendeel hen, die den troon beroeren,
Of laagen leggen aan zo Goddelyk een zaak;
En door verſchillentheid van Godsdienſt, heet op wraak,
Een vuur van vyandſchap doen ſmeulen in hunne aders;
Om d'aangenaame ruſt, als ſnoode troonverraders,

Te smooren in een zee van 't burgerlyke bloed,
En 't eedle Staatbelang te treeden met den voet.
Hy doet het Parlement beroepen.
Hy doet, naar 't oud gebruik, den Raad van 't ryk vergaaren,
En yder ongeveinst den grond van 't hert verklaaren,
Heilzaame middelen beraamen, om het quaad
Met vlyt te stuiten, eer de tweedragt verder gaat.
Men geeft hem d'oppermagt eenpaarig in zyn handen.
Men recht verbonden op. men zweert de dierbre panden
Van 't ryk in eeuwigheid, met eigen bloed en goed,
In spyt des vyands, te verzeekren, en vol moed
Den Troonbeschermer met zyn leven by te springen,
In 't uiterste gevaar en staatveranderingen.
Men toont dat Jakob is verstoken van de kroon,
Door 't recht te schenden, en 't verlaaten van den troon.
De gezegentheid der Engelschen tot den Vorst groeit dagelyks aan,
De liefde tot den Vorst groeit daaglyks in de zinnen.
Zyn vlyt verplicht het volk hem meer en meer te minnen.
Zyn teedre zuchten tot den Godsdienst, kloek beleid,
Staatkunde, oprechtheid, liefde, en oorlogsdapperheid,
Door God in overvloed aan d'eedle ziel geschonken,
Doen 't vuur van gunst in 't hert van 't Britsche volk ontvonken.
Gerechtigheid taft zelf den Ryksraad in 't gemoed:
Gy zyt aan hem de Kroon verschuldigt, Vaders groet
Den Prins als Koning, hy beschermde uw recht en landen.
De Godsdienst komt'er by, en werkt op d'ingewanden.
Wie zou die driften, zo rechtmatig, wederstaan?
die hem den Scep-
Zy bieden hem te saam den gulden Scepter aan,

Ter-

Terwyl de landzaat ſchreeuwt. ô Koningsſtad, ô Londen, *ter eindelyk opdragen.*
Verhef uw Heiland vry, gy zyt aan hem verbonden.
Hy gaf aan d'Erfgenaam van Stuarts ryk zyn hand.
Gy zaagt zyn huuwlykstoorts, die noch door 't aardryk brand,
Ontſteeken in uw wal. gy hebt, ô Britſche Helden,
Wel eer op 't bruiloftsfeeſt zyn daaden hooren melden;
En nu zyn wondren met uwe oogen aangezien.
De Godheid heeft den Held geteelt, om hulp en biên
Aan 't onderdrukte volk; om op zyn zegetogten
Den klaauw te korten van verwoede moordgedrogten;
En, op Alcides ſpoor, de monſters, wreed van aard,
Den kop te kneuzen door de ſlagen van zyn zwaard.
Een Koning, door verdienſte en hooge waardigheden
Gekroont, zal met meer roem den Stoel van 't ryk betreeden,
Als die, door 't blind geval verheven, 't volk gebied.
't Geluk deelt vaak zyn gunſt in 't honderd uit, en ziet
Naar deugden noch waardy: maar eeuwig zal Britanje
Verheerlykt blyven door de krooning van Oranje.
Vervolgde zielen, die uit liefde van 't geloof,
In wilderniſſen treurt, en laat uw erf ten roof
Aan uw vervolgers, grypt weêr moet in uwe plaagen;
Droogt af de traanen, want de Koning hoort u klaagen.
Hy ſtryd voor uwe zaak. hy zal uw bittre ſmert
Verzoeten; blyft getrou, ô zielen, en volherd
In blaakende yver voor Gods tempels en altaaren.
Hy zal den troon bekleên, en heerſchen voor Gods ſchaaren,

Voor

Voor 't onvervalſcht geloof, en Jezus kruisverbond.
Zo ſpreekt de ganſche ſtad, al 't volk, uit eenen mond.
Men zend gezanten naar Holland om de Prinſes af te haalen.
Men zend Gezanten naar de Nederlandſche ſtranden.
Die ſteeken van de kuſt. men ziet ze ſpoedig landen.
Zy knielen needrig voor Mariaas voeten neêr,
En nooden haar ten troon te treeden met haar Heer.
Maar 't hert, zo vaſt verknocht aan Neêrlands zeven Staaten,
Zo dier verbonden aan de min der onderzaaten,
Verzekert van hun trou en ongeveinſde deugd,
Verzinkt in diepen rou, in 't opgaan van haar vreugd.
De Vaders wenſchen haar eerbiedig heil en zegen.
Maria toont in 't ſcheiden haar genegentheid voor den Staat en de ingezetenen.
O Land, myn hertsvermaak, wy blyven u genegen,
Zo ſpreekt ze, ſchoon Britanje ons uit uwe armen rukt,
Ik heb in Neêrlands Tuin de zoetſte vrucht geplukt
Van 't leven, en myn ziel gevoed met lekkernyen,
My aangenaamer, als de troon of heerſchappyen.
Hier heb ik vrolyk ruim tien jaaren doorgebragt,
Van groot en kleen bemint, geviert en hoog geacht.
Hier heb ik onbeſchroomt, met opgeheven oogen,
In diepe zuchten, voor Gods altaar neêrgeboogen;
Onthaalt op 't heilig feeſt met Chriſtus kruisbanket.
Haar afſcheid aan de Leeraars,
Vaart wel, Gods Tolken, leeft, gedenkt ons in 't gebed:
Bewaakt uw Heilands Kerk, zyn Bruid, zo dier verkoren.
en d'Opperhoofden van 't land.
En gy, ô Heeren, die, tot landbewind geboren,
Den volken wetten geeft, ô Zuilen van den Staat,
Verwacht niet dat de ſtaf en 't purpre troongewaad,

Hoe

Hoe ſchoon voor d'oogen, ooit Mariaas hert zal vleijen,
Om haare zinnen van uw vriendſchap af te ſcheijen:
Die banden zyn te vaſt geſlingert om 't gemoed.
Wy blyven u getrou in voor- en tegenſpoed.
De Vaders ſtaan een wyl door 't afſcheid opgetogen.
Maar eindlyk ſpreekt'er een van allen: Gods vermogen,
Grootmagtigſte Vorſtin, ontſluit u Stuarts troon.
Wy wenſchen u gelyk veel zegen met de kroon.
Gy zyt geſchapen om dat Ryksjuweel te draagen,
En neffens uw Gemaal het Britſche Ryk te ſchraagen.
De Godheid heeft uw ziel en leven met een ry
Van deugden opgepronkt, om in de ryksvoogdy,
Gevlochten om een kroon, op 't heerlykſt uit te blinken.
Hoe zal uw lofbazuin de waereld overklinken!
Als gy, doorluchte Vrou, ten zetel opgevoert,
Gewetensdwang, die nu der volken ruſt ontroert,
Zult drukken op de nek, en kluiſtren door uw handen
De Troonharpyen, voor uw voet, met yzre banden.
Dan blyft Britanje wel behouden. maar uw volk,
Ons waarde Vaderland, aanſchout een dikke wolk,
Bezwangert van een reeks verwoede ſtaatorkaanen,
Van verre naderen, tot ſchrik der onderdaanen.
De Franſche Koning heeft zyn ſabel reeds gewet.
Hy ſtygt verwoed te paard, en ſteekt de moordtrompet.
De Duitſche bodem beeft, geſchokt door d'oorlogstoonen.
De wreedheid gaat in zwang. men ziet geen kind verſchoonen.

Men ziet de ſteden door de vlammen afgeweid.
Dat tuig de Pals, Vorſtin, daar ze op haar puinhoop ſchreit.
Wy vreezen dat dit vuur eerlang zal overwaaijen,
En Vrankryks legerhaan voor onze muuren kraaijen.
De Koning heeft wel eer den vryen Staat verraſt.
Zyn ketens, met geweld, om onze leên gepaſt.
De lenden bloeden noch door 't ſnerpen van de ſlagen:
En eeuwig had ons volk de boeijen licht gedraagen;
Maar uw beroemde Prins, door onzen nood gedrukt,
Heeft ons bevredigt, en de kluiſters los gerukt.
Wy wachten weder, in de naderende ellenden,
Zyn byſtant, om al 't leet van Neêrland af te wenden.
Ai laat hem keeren, en verwiſſelen een wyl,
Ten dienſt van 't Vaderland, den ſcepter voor een byl.
Maria zal terwyl Britanjes ryksſtaf zwaaijen.
Op uwe zorgen zal de ryks-as zeker draaijen.
Uw groote wysheid, aan den landgenoot bewuſt,
Zal vreedſaam heerſchen, en behouden 't volk in ruſt.
Noch eens, ô Koningin, (indien men 't u mag vergen)
Beweeg den Koning om zyn Vaderland te bergen:
Een Vaderland, aan zyn geboorte dier verplicht.
Wy zaagen met ons oog dat Goddelyke Licht,
't Geen door de waereld ſchynt met glinſterende ſtraalen,
Verryzen. ja de Staat zal met dien eernaam praalen,
Daar vruchteloos de nyd zyn tanden op verbreekt,
Dat Neêrland in zyn ſchoot een Koning heeft gequeekt.

Een

Een Koning, zo vermaard; die, op zyn troon gezeten,
De ganſche waereld met zyne armen af zal meeten;
En vullen de bazuin van d'onvermoeide Faam
Met zegetoonen van onſterfelyken naam.
Zo ſprak de ganſche Staat, terwyl Maria ſcheidde, *Maria word naar den oever geleid*
Van Neêrland uit een mond. de landgenoot geleidde,
Met traanen in 't gezigt, de nieuwe Koningin
Naar d'oever. yder geeft noch blyken van zyn min.
De jongſte groet beknelt het hert der Batavieren.
Zy treed aan boort. de kiel, getooit met ryksbanieren, *en gaat ſcheep.*
Geſtreelt door zeeklaroen en trommel, blinkt op 't zout,
Gelyk een hooge berg, uit onwaardeerbaar gout
Geklonken, en verdooft de dagtoorts en haar vonken;
Of ſtrekt een ſpiegel om God Febus op te pronken.
Vrou Thetis, op haar ſchulp geſtegen, ryſt om hoog *Thetis verſchynt op haar ſchulpkoets,*
Ter golven uit, en preſt, door 't wenken van haar oog,
De Nimfen van de zee, en alle Watergoden.
Ga heen, zo zegtze, volg, ô Triton, myn geboden. *en zend Triton voor af, om de komſt van de Koningin te bootſchappen.*
Begeef u ſpoedig naar de kuſt van Brittenland,
Daar WILHEM HENRIK heerſcht als Koning. ſteek aan 't (ſtrand
Uw zeeklaroen, en blaas Mariaas komſte in d'ooren
Der onderdaanen uit. die maâr zal elk bekooren.
De Vorſt verlangt, en wacht zyn waarde Koningin.
Ga voor. ik volg u met myn Waterhofgezin.
Ik wil Mariaas vloot geleiden door de ſtroomen.
Zy heeft op dezen togt voor geen gevaar te ſchroomen.

Ik zal ze ſtuuren met myne armen naar de ree.
Zo ſpreekt de Zeenimf. en God Triton bruiſcht door zee,
Op 't hoog bevel. hy klooft de golven met zyn wagen,
En twee Dolfynen, voor zyn water-as geſlagen.
Hy ſteekt zyn horen aan de kuſt van Engeland, waar op het volk zich naar zee begeeft.
Zo dra de Zeeherout, met ongewoon geluid,
Zyn krommen horen ſteekt, wiens klank op d'oevers ſtuit,
En bromt in 't oor van't volk; vliegt yder naar de ſtranden;
Om voor de Koningin te knielen onder 't landen.
Wel eer viel 't ſcheiden bang van zulk een dierbaar Pand:
Nu baart de weêrkomſt vreugde in yders ingewand.
Een oud zeeman wyſt de ſchepen van de Koningin.
Men klimt op 't Krytgebergt'. men ſtaroogt op de baaren.
Maria toeft te lang. een ſchreeuwt'er uit de ſchaaren:
O medeburgers, zyt getrooſt, houd moed, aanſchout
Met my de vloot van verre aanſtuiven over 't zout.
Ik kan, indien 't me luſt, de witte doeken tellen,
En zo veel ſchepen, als de Koningin verzellen.
Ik heb een zeemans oog, en van myn kindsheid af
De zee doorkruiſt, ten dienſt van Stuarts waterſtaf.
Ik wierd wel eer gepreſt van Kromwels twiſtgenoten,
En, tegens wil en dank; gewurpen op de vlooten.
'k Heb onder Karels vlag d'Oranje zeebanier,
Die 't recht bepleitte van den vryen Batavier,
Tot viermaal achter een bevochten. laat ons leeren
Uit deze ervarentheid, hoe d'aardſche zaaken keeren.
Hy, die wel eer dit ryk kloekmoedig heeft beſtreên,
Geſpt nu, tot heil van 't volk, de wapens aan de leên.

Die

Die dappre vyand, eer zo vreeſlyk in onze oogen,
Word onze grootſte vriend, en red, uit mededogen,
In zulken hoogen nood, den veegen onderdaan.
Zo ſpreekt de zeegezel, en yder hoort hem aan.
Elk ziet, terwyl hy wyſt van verre naar de kielen.
't Gejuich en handgeklap van zo veel duizend zielen
Verſpreid zich over zee. de Teemsvoogdes verlaat
Haar waterhof, en komt in 't plegtig ſtroomgewaad
Te voorſchyn, op 't gerucht, gevolgt van Teemsnajaden,
Die vrolyk om haar koets in 't ſtille water baaden.
Zy recht de leden op den wagen overendt:
En ſpreekt: my zyn de reên van uwe vreugd bekent,
O burgers, gy verwacht de Koningin der Vrouwen.
Uw oog verlangt om 't oog van uw Vorſtin t'aanſchouwen.
Zy naakt. gy zult ze haaſt geleiden naar 't paleis.
De Wind- en Watergod begunſtigen haar reis.
Juicht, onderdaanen, juicht, wilt al uw leet vergeeten,
Zy heeft zo menigwerf, met oogen, rood bekreeten,
Uw ramp betreurt. gy zult de tekenen van ſmert
Noch leezen in 't gezigt. uw onheil trof haar hert.
Vliegt hene, en meld haar komſt den Vorſt, die, vol verlangen,
Zyn waarde Koningin in d'armen tracht t'ontfangen.
Men vond nooit grooter trou, noch liefde, meer volmaakt,
Als in dit Vorſtlyk paar. zy zwygt. de vloot genaakt.
Men werpt het anker uit voor d'oever van Britanje.
De Koningin vertoont zich boven op 't Kampanje.

Vreugde van de onderdaanen, waar op de Teemsgodin te voorſchyn komt, en het volk aanſpreekt.

De vloot van Maria genaakt de kuſt van Engeland.

d'Aaloudheid heeft wel eer verdicht, dat Citheré,
Volmaakt van wezen, quam te voorſchyn uit de zee,
En op een ſchulptroon dreef te Ciprus aan de ſtranden.
Hier ziet men aan de kuſt een grooter Schoonheid landen;
Een pronkbeeld der Natuur. elk groet de groote Vrou,
En werpt zich neêr in 't ſtof. men zweert haar liefde en trou.
Lang leef de Koningin. zo ſchreeuwen duizend menſchen.
De bergen dreunen op 't geluit der zegenwenſchen.
Zo vaart Maria voort in 't midden van 't gewoel.
Haar vaderlyke ſtad, de Britſche Koningsſtoel,
Vertoont zich in 't verſchiet. haar boezem word bewogen.
De traanen vloeijen, op 't aanſchouwen, uit haare oogen.
Haar hert gedenkt aan 't leet der vroome burgery.
De kerkvervolging, en haar vaders tiranny
De Vorſtin ryd binnen Londen; Ontſtellen haar gemoed. zo ryd ze binnen Londen,
Met traanen in 't gezigt. de ſtoet, voor af gezonden.
De bloem van 't Hofgezin ontfangt de Koningin.
word van den Vorſt verwelkomt. De Koning zelf verwacht zyn waarde Gemaalin
In 't vorſtelyk paleis. hy valt haar om de leden.
Zyt welkom, zegt de Vorſt, gy zult den troon betreeden,
O Goddelyke Vrou. de landplaag legt gevelt.
Ik heb der volken recht, en 't waar geloof herſtelt,
En, onder Gods beleid, den zegen weggedraagen.
Hoe zal de waereld van uwe overwinning waagen,
Zo ſpreekt de Ryksvorſtin. juich, juich, ô Engeland!
Myn WILHEM heeft uw recht verdedigt door zyn hand.

Maar

Maar ſta my toe, ô Prins, dat ik om d'ongelukken,
En Vaders rampen, die myne ingewanden drukken,
Mag treuren, eer myn hand zyn gulden ſcepter zwaait.
O Vader, hoe is 't rad van uw geluk gedraait!
Uw blinde kerkdrift, Vorſt, verwekte u deze plaagen.
Wy zullen, maar met ſmerte, uw troonjuweelen draagen.
Hoe kan het menſchdom Gods Voorzienigheid weêrſtaan?
Die bied ons, voor 't belang der Kerk, de Rykskroon aan.
Ik moet Gods Heiligdom behoên: niets raakt my nader.
Ik heerſche als Koningin, maar diene u als myn Vader.
En viere u, als myn Vorſt, myn Opperhoofd, en Heer.
My leert de kinderpligt dat ik myne ouders eer'.
En gy, ô Londen, daar ik 't eerſte licht aanſchoude,
Myn kindſche dagen ſleet, en met myn WILHEM troude
Voor 't heilig echtaltaar, en ſchonk den Prins myn hand;
O Vorſtelyke Wieg, ô Stad, ô Vaderland,
Ai belg u niet, dat ik, voor 't oog der onderdaanen,
Den koninklyken Stoel beſproeije met myn traanen,
En 't leet herdenke van myn Vorſtelyk geſlacht.
Myn Grootvaâr wierd wel eer moorddaadig omgebragt.
Myn Vaders doling heeft hem van den troon geſtooten:
En 't geen des Hemels raad heeft over ons beſlooten,
Is heden onbekend. het wiſſelbaar Geval
Beſpot al 't ſterflyk volk, maar Grooten boven al.
En gy, myn Prins, laat ons volherden in gebeden,
En voor Gods Heiligdom ſteets waaken hier beneden,

God-

Godvruchtig leeven naar zyn wet, en 't aardſche lot
Opdraagen aan 't beſluit van dien getrouwen Godt.
Hier zwygt de vroome Vrou. ô voorbeeld der Vorſtinnen,
Zo antwoord haar de Vorſt, hoe zal u 't ryk beminnen!
Hoe zal 't gemeene beſt, der volken heil en vreugd
Voorſpoedig groeijen door uw godsvrucht en uw deugd!
Laat nu de bitſche nyd myn heerſchappy belaagen,
Uw Koninklyken ſtaat begrimmen: 'k vrees geen plaagen.
Alleen uw vroomheid, die Gods oog van boven ziet,
Verzekert ons in dit gevaarlyk Ryksgebiet.
Geen trotſe weêrparty noch muiter zal ons deeren.
Wy heerſchen voor 't geloof. wy zullen triomfeeren,
En onze vyanden verdelgen. ik verlaat
My op uw deugden, en Gods hulp, in dezen ſtaat.
Maar wil ons 't ongeluk, ô Koningin, beſtryden:
Wy zullen, wel getrooſt, voor Kerk en Godsdienſt lyden.
Ja ſneeven voor 't Altaar. zo zal Gods groote Zoon
Ons kroonen in zyn Ryk met een volmaakter kroon.
Hoe ſtaat de Ridderſchap verrukt en opgetoogen,
Door 't deugdſaam onderhoud. de Hoofſche Juffers droogen
De traanen van haar wang: elk voelt haar hert geraakt.
't Gezelſchap ſcheid van een. de tyd van ruſt genaakt.

Plegtigheden van de krooning.

Straks word de plegtigheid bereid, naar d'oude wetten,
Om 't Vorſtelyke Paar de kroon op 't hoofd te zetten.
Men treed eerbiedig naar den tempel, in 't gewoel
Van duizend ſchaaren; daar de Koninklyke ſtoel,

Met

Met diamant verſiert, zo heerlyk blinkt in d'oogen;
En onbeweegbaar ruſt op twee paar marmre boogen.
Het Hofgezin verſchynt in 't prachtig feeſtgewaad.
Men ziet de Ridderſchap, de Grooten, en den Raad
Van 't Brittenlandſche ryk, verſiert met ſtaſikleden,
Langs d'opgepronkte ſtraat, en vloertapyten treeden.
Men voert de tekenen van 't ryk, de goude kroon,
Den koninklyken ſtaf, voor 't oog van 't volk, ten toon.
De Kouſſeband verbeelt de Ridderlyke waarde.
Het heilig Parkement, dat Gods gebod verklaarde,
Wel eer beſchreven door Profeeten uit zyn mond,
Dat vaſte zegel van 't genade- en vreê-verbond,
Word door den Biſſchop langs de wegen omgedraagen.
Een anders vuiſt beſluit den Kruiskelk, door 't behagen
Van d'Oppermajeſteit gevult met Chriſtus bloed.
Elk munt op 't heerlykſt uit in 't midden van zyn ſtoet.
De ſtraaten krielen van trompetters en tamboeren.
Men ziet'er 't zwaard van Staat, en andre wapens voeren.
Daar ſtapt Vorſt WILHEM, met MARIA, zy aan zy,
Naar 't hooge tempelkoor, om 't recht der heerſchappy
t'Aanvaarden, in 't gezigt der juichende gemeente.
't Gehemelte, bezaait met paerlen en geſteente,
Zo kunſtig geborduurt door d'eedle maagdeſchaar,
Bedekt de kruinen van het koninklyke Paar.
Zo ſtreeft de Hoffleep voort, en naakt allenks den tempel.
De Godsdienſt zelf verwacht den Koning aan den drempel,

De Godsdienſt ontfangt den

Koning aan den Tempel: ſpreekt hem aan,

Verwelkomt met een kus de koninklyke Vrou,
En ſpreekt: zyt welkom in myn heilig kerkgebou
Doorluchte zielen, die myn rechten zult verweeren,
Van myn vervolgers, door Gods zegen, triomfeeren,
En doen hun' aanſlag door uw vlyt in rook vergaan.
Hier ſtak de Godheid zelf uw bruiloftsfakkel aan;
Verknocht, om mynent wil, uw herten voor d'altaaren;
Om Jezus Heiligdom, in 't midden der gevaaren,
Te rukken uit den muil van 't woedende ongediert.
Wy hebben eer met vreugd dien grooten dag geviert:
Dien dag, zo heilzaam voor de waare Kruisgenooten.
Nu zietmen 't ganſche ryk, al d'Edelliên en Grooten,
De Britſche burgery, den Raad, de Ridderſchap
Den tempel naderen, met vrolyk handgeklap,
Om u den ſcepter en de rykskroon op te draagen.

en voorzegt zyn aanſtaande wedervaren.

Maar gy, ô Koning, moet noch worſtlen met de plaagen;
En hebt voor eerſt geen ruſt te wachten op uw troon.
Gy moet noch menigwerf langs 't veld, bezaait met doôn,
Op 't moedig oorlogsros, voor myne vryheid, draaven,
En in uw Koningsſtaat voor myne altaaren ſlaaven.
Gy zult de veldrivier met uw doorluchtig bloed
Bepurperen, ô Vorſt. ik hoor uw oorlogsſtoet
En helden, door uw wond getroffen, deerlyk klaagen;
Den vyand ſchreeuwen: juicht; Oranje legt verſlagen.
Maar neen, hy lach vry om uw ingebeelde dood,
De Godheid zal uw ziel behouden in den nood,

En

En om myn kerkbelang en 't ryk uw dagen lengen.
Zy zal geen laagen noch verradery gehengen,
Maar u bevryden op uw zetel voor 't geweld.
Dit heeft Gods Waarmond, zyn Orakel, my geſpelt.
Ik melde aan u 't geheim, in 's Hemels Raad beſlooten.
Zo ſpreekt de Godsdienſt, en geleid de Troongenooten, *De Godsdienſt eindigt het geſprek.*
In 't midden van 't gejuich, naar 't Godgewydde altaar.
Men galmt den lofzang uit. men roept in 't openbaar
Den Opperkoning aan, wiens Goddelyk vermogen
De grootſte Vorſten kan verneedren of verhoogen:
Die 't aardſche Godendom, verheerlykt met de kroon,
Leert vreedſaam heerſchen, naar zyn wetten en geboôn.
Zo trekt men 't vorſtlyk Paar, na 't einde der gebeden, *Het koninklyk Paar word gekroont.*
Het purpre troongewaad, den ryksrok, aan de leden.
d'Aardsbiſſchop kroont de kruin, en bied den ſcepter aan.
Nu ſchreeuwt de ganſche ſchaar: uw ryk moet eeuwig ſtaan.
Leef lang, MARIA. leef, ô WILHEM, voor Britanje. *Toejuiching van de gemeente.*
Zo bloei de Roos in 't veld van 't ſchaduwryke Oranje.
Gy, die den kroondag viert, en juicht, aanſchouwt met my
Den Hofſtoet, die zich voegt aan Koning WILHEMS zy,
Door Gods Almogentheid gezonden naar beneden.
Men ziet Godvruchtigheid zyn rechterhand bekleden. *Godvruchtigheid,*
De deugd vertoont zich in haar aangezigt. zy waakt
Voor 't heilig offervuur, dat op Gods altaar blaakt.
Haar volgt Gerechtigheid, wel ſchoon, maar blind van oogen; *Gerechtigheid,*
Zy loont milddadig, of ſtraft zonder mededogen.

Zy ſchenkt haar evenaar en degen aan den Vorſt.
Vrientſchap, De Vrientſchap ſtaat'er by, die toont in d'ope borſt
Haar hert, zoo vreedſaam, maar voor Veinzery geſloten,
Aan 't oog van 't Hofgezin, en alle Feeſtgenooten.
Milddadigheid, Milddadigheid (de deugd, die Koningen in Goôn
Herſchept) vertoont zich naaſt de Liefde by den troon.
Dapperheid, Ter ſlinker zyde praalt de Dapperheid in 't wapen,
Zorg, Wakkerheid, Met Zorg en Wakkerheid, wier oogen nimmer ſlaapen.
Staatkunde en Krygsbeleid verzellen dezen Stoet.
Staatkunde, en Krygsbeleid verzellen den Koning. Met zulk een Hofgevolg betreed Oranjes voet
De trappen van den troon. nu vluchten alle plaagen.
Hier legt de Woede voor den zetel neergeſlagen,
De Woede, Zieldwang, en Geweld leggen verſlagen. De Zieldwang aan den voet van 't hooge altaar gevelt.
De breidel knelt den muil van 't overheert Gewelt.
De Vryheid duuwt haar ſpeer het monſter in de lenden.
O Heerlyk ſchoutoneel! hoe zal uw lyden enden,
Gelukkig Engeland! de nacht van rou verdwynt
Voor 't heldre vreugdelicht, dat aan uw Hemel ſchynt.
Zo ſchuimt de Zon de lucht van donkre regenvlaagen;
En pronkt, met grooter glans verheerlykt, op haar wagen,
Na donderbuijen en orkaanen. menſch en vee
Herleeven. veldgewas en kruiden, in een zee
Verdronken, ryzen door de koeſterende ſtraalen.
ô Zegenryke dag! wie kan al 't heil verhaalen,
Dat uw geboorte teelt voor ganſch Euroope? ô tyd!
Die zo veel vreugden queekt, in weerwil van den nyd,

Zyt

Zyt driemaal wellekoom! ô kroonfeeſt, waard te vieren!
Gy ſluit al 't Nachtgeſpuis, bekleed met moordbanieren,
En helſche wapenen, geſmeed in Plutoos poel,
Met yzre boeijen aan den koninklyken ſtoel.
Gy Vorſten, die wel eer de rykskroon hebt gedragen, *Aanſpraak aan de zalige Koningen.*
En wetten gaaft aan 't volk in uw beroemde dagen,
Maar moede en uitgeleeft in dezen tempel ruſt,
Ontwaakt op 't feeſtgeluit. en gy, die eer, met luſt
En onvermoeiden vlyt, de Britſche kerk bewaakte,
Als Jezus Prieſterin, rys uit den ſlaap, volmaakte,
Beroemde Elizabeth; ô trouwe Voedſtervrouw *Koningin Elizabeth,*
Van 't waare kruisgeloof, uw zielsvermaak, aanſchouw
Uw allerwaardſte pand, door Jakobs haat beſtreden,
Vervolgt, verſmaad, verdrukt, en tegens recht en reden
Mishandelt, door de vuiſt van Neêrlands Oorlogsheld,
En Gods Voorzienigheid in 't Britſche ryk herſtelt.
Een helſche Kerkplaag zocht Gods tempel om te wroeten;
Maar legt door 't vuur van wraak geblikſemt voor zyn voeten.
Gelei den Koning, die den Britſchen troon betreed,
Verheerlykt met den ſtaf, en 't vorſtelyke kleed;
Begroet van duizenden, die op zyn byſtand hoopen.
Bedriege ik my? of barſt de marmre grafzerk open?
ô Neen, zy gaapt, ik zie Elizabeth in 't licht,
De wangen bleek en naar weêr bloozen op 't gezigt.
Slaap nu geruſter in uw onderaardſche woning,
Geloofbeſchermſter, na 't aanſchouwen van de kroning.

en de Moeder van den Vorſt.

En gy, Maria, die, verheerlykt, voor 't gezigt
Van uwen Heiland juicht in 't eeuwigſchynend licht.
Verwaardig u, ô Ziel, uit Gods verheve zaalen
Dit Feeſt t'aanſchouwen; laat uwe oogen nederdaalen.
Gy hebt den Koning zelf gedraagen onder 't hert.
Gy zaagt den dageraat zyns levens, tot uw ſmert,
Door dikke nevelen van haat en nyd ontluiſtert;
Die heldre Morgenzon door ſmaad en hoon verduiſtert,
En vroege ſtraalen haaſt door afgunſt uit gedooft.
Begroet hem nu, maar met uw Vaders kroon op 't hoofd.
Die ſchittert van zyn kruin met Goddelyke glanſſen.

Beſluit.

Zo klimt dat groote Licht op d'allerhoogſte tranſſen,
En breekt door onweerwolk, en duiſtre dampen heên;
En koeſtert met zyn gloed de zielen hier beneên.

Eynde van 't eerſte Deel.

WILHEM DE DERDE,

door Gods genade,

KONING VAN

ENGELAND, SCHOTLAND, VRANKRYK EN IERLAND,

BESCHERMER DES GELOOFS, ENZ. ENZ. ENZ.

In Heldendicht beſchreven

Door L. ROTGANS.

II. DEEL.

Tweede Druk.

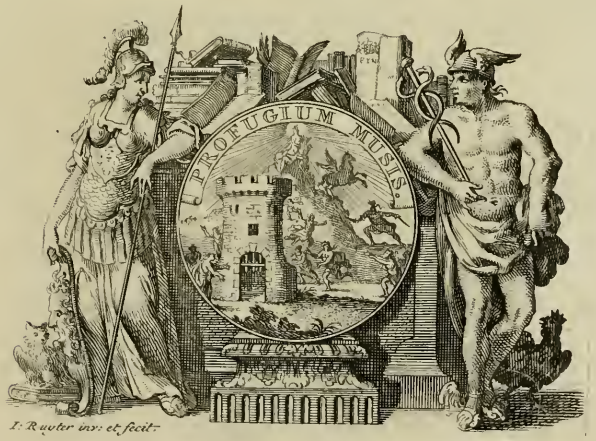

TE AMSTELDAM,

By ANTONI SCHOONENBURG, 1735.

AAN DEN

LEZER.

Zie hier, goedgunſtige lezer, de voldoeninge myner beloften, het vervolg van myn Heldendicht, en de daaden van den grootmagtigſten Monarch, Wilhem den derden, tot de vrede, in het jaar 1697 te Ryswyk geſlooten, beſchreeven. Lang ſchyne dat vruchtbaar vredelicht, tot heil van Staat en Kerk, en voorſpoed der ingezetenen, aan onzen hemel: maer indien het nootlot den gekerkerden Mars mogt ontſluiten, en de verzoende Vorſten tegens den anderen weder in vyantſchap ontſteeken, dat God verhoede! ben ik van meninge in een derde deel, de heldentogten van den koninklyken Veldheer te volgen. Neem genoegen, en vaar wel!

VERKLARING
Van de PRINT voor 't V^de BOEK.

De Nimf der Boyne voert den Britſchen Vorſt ten toon,
Na Jakobs nederlaage, op haaren waterwagen.
Twee ſteuren klooven 't nat, in 't ſtroomgareel geſlagen.
De koninklyke kruin pronkt met de zegekroon;
De Nimf met waterlis. de God der Ierſche baaren
Vereert een broeineſt met ysvooglen opgevult
Voor 't Schip waar op de Leeuw van Naſſau moedig brult.
Het viſchnet dekt zyn lyf, en d'oeſterſchulp zyn haaren.
Hy voert Sint Joris in zyn watervat. op 't veld
Legt d'oude Schomberg aan de Boyne neêrgeſlagen.
Men ziet den zoon by 't lyk zyn vaders dood beklaagen.
De Vlietmaagd waſcht en droogt de wonden van den Held.
Een Triton blaaſt uit zee de koninklyke daaden,
En 't lyfgevaar. hy toont een kogel, zwaar van wigt;
Terwyl zyn makker zich verwondert op 't gezigt.
De tent van Jakob pronkt met beeldwerk en ſieraaden,
Door 't Roomſche bygeloof geſticht: maar 't wraakgeweer,
Geklonken in de vuiſt des Engels, houwt altaaren,
Gekapte Paapen, en 't geſpuis der wichelaaren,
Met wykruik, offerkelk, en wierookvaten neêr.
Het heir der Britten ſloopt de legerplaats der Ieren;
Daar Vrankryks ſtander duikt voor WILHEMS *krygsbanieren.*

WIL-

R. de Hooghe I. V. D. et M. Brit. R. Com. inv. del: fecit

WILHEM DE III.

VYFDE BOEK.

MYn Zangnimf, die wel eer de vaanen van Oranje
Op Neêrlands bodem volgde, of d'oevers van Britanje
Door 't bruiſſchen van de zee genaakte met een vloot
Vol helden, om al 't ryk te bergen in den nood:
Zy, die den Held geleidde op Stuarts goude troonen
Met Englands Erfprinſes, verheft weêr hooger toonen;
Nu zy de daaden van een Koning, die door 't zwaard
Het recht van 't volk herſtelt, verdedigt en bewaart,
In heldendicht voor 't oor van Neêrland op zal zingen:
Euroop, gezolt, geſchokt door ſtaatveranderingen,

Oogmerk des Dichters;

Door wiſſelvalligheên des nootlots ſteets geplaagt,
En van de Twiſtharpy in 't ingewand geknaagt,
(Dat tuigen d'oevers en de rootgeverfde baaren,
Met bloed bepurpert van ontelbre waterſchaaren:
Dat melden veſtingen en ſteden, die op 't puin
Den val betreuren van haar neêrgeſtorte kruin)
Verwekt myn Klio ſtof en rekt haar heldenzangen.
Die zyn zanghel-din aan-moedigt de banie-ren des Britſchen Konings,
Vaar voort dan, volg den Held, de Toevlucht en 't Verlangen
Van 't afgeſtreên Euroop, den Temmer van 't geweld,
Den Heiland van Britanje in 't rookende oorlogsveld.
Gelei zyn ſtormgevaarte in 't dondren op de ſchanſſen,
In 't beuken van den muur en d'opgeworpe tranſſen:
Verzel de blikſems van zyn zwangere metaal
In 't bloedig veldgevecht, daar 't glinſterende ſtaal
De bekkeneelen kneuſt der ſtrydende ſoldaten,
En blutſt de ſchilden en den rug der harnasplaaten;
tot het ein-de des oor-logs te volgen.
Tot daar de Krygsvoogdes Bellone raakt aan band,
En Mars in boeijen word geklonken door zyn hand,
En volgt, ſchoorvoetende, met neêrgeſlagene oogen,
Zyn zegewagen door ontelbre marmre boogen
En eerepoorten, voor de dierbre Vreê geſticht;
Terwyl al 't nachtgeſpuis voor haare vaanen zwicht.
Aan-ſpraak aan de Neder-landſche en Engel-ſche inge-zetenen.
O Vaderlanders, ô beroemde Batavieren,
Zo dier verbonden aan d'Oranje veldbanieren;
En gy ô Britten, die, verloſt van 't ſlaafs geweld,
Uw recht en godsdienſt ziet herleeven door den Held,

Be-

Begunſtigt myn gedicht! doorluchte nagebuuren,
Laat alle uwe oevers, die de Noordſche golven ſchuuren;
En 't witte krytgebergt' dat vader Nereus groet,
Wanneer zyn zeegeſpan, omſingelt van zyn ſtoet,
Den ſleep der Watergoôn, en zwemmende Najaden,
De bruine baaren klooft, op 't maatgezang der daaden
Van dezen Oorlogsgod, den Atlas van uw' troon,
Eerbiedig ſchaatren en weêrgalmen op myn toon!

Koning Jakob word, na 't verlaaten van zyn ryk, met alle blyken van genegentheid aan 't Franſche hof ontfangen

De Koning Jakob, die zyn vorſtelyke ſtaaten,
Het Britſche ryksgezag, laf hertig had verlaaten,
Was met een klein gevolg aan Vrankryks kuſt geland.
De groote Lodewyk ontfangt den eedtverwant,
Den medeſtander van zyn zaak, met alle blyken
En tekenen van eere en achting in zyn ryken.

Lodewyk de XIV beklaagt zyn onge- val,

Uw ongeval, zo ſpreekt de Franſche Vorſt, uw ſmert,
Doorluchte Troongenoot en Broeder, treft myn hert.
Ik hoorde, doch met leet, uw rampen, die my drukken:
Maar ſchoon het nootlot ons beſtormt met ongelukken,
Het voegt geen eedle ziel te ſuffen in dien nood;
O neen! een moedig held, beledigt, ſchroomt geen dood,
Maar waagt zyn leven om zich van dien hoon te wreeken.

en belooft hem by- ſtant,

Ik zal u hulpzaam zyn: myn trou is u gebleken.
Myn heir, myn oorlogsvloot, myn geld, myn onderdaan,
De bloem van Vrankryks volk biede ik u willig aan.
Wy zullen u de kroon weêr drukken op uw haaren,
En dwingen 't Britſche volk, door magt van oorlogsſchaaren,

Om ſnel te vliegen op uw wenken en geboôn:
Dat zweere ik by myn ſtaf, myn zetel en myn kroon.
Verlaat u op myn woord, myne eeden en myn degen.
Maar laat ons t'zamen raad in zulk een voorval pleegen,
En ſcherpen ons vernuft. 't gewigt van deze zaak
Eiſcht keurig overleg. ik vlam met u op wraak.
Wy moeten u voor eerſt weêr op den Rykstroon voeren,
En ſtraffen die de ruſt van uw gebied ontroeren,
Rebellen, die, door twiſt en ongehoorzaamheid,
Zich ſchuldig maaken aan gequetſte Majeſteit.
Onze aanſlag is door hen geſtuit: zy zullen lyden,
En wy vereenigt voor de kerk van Rome ſtryden.
Gy ziet, ô Broeder, dat Europe, aan allen kant
Geblikſemt, door de vlam der oorlogstoortſen brand.
Myn Heirvoogd zegepraalt in Duitſchland, daar de ſteden
En ſterke veſtingen, met recht en reên beſtreden,
Hy beroemt zich over 't onderbrengen van den Palts, en dreigt de Spaanſche Nederlanden.
De wapens kuſſen, en zich buigen voor myn magt.
'k Heb onder 't Franſch gebied alreê de Palts gebragt.
Nu trekt myn leger op om Neêrland aan te vallen.
Het ſtormgevaarte dreigt vorſt Karels hooge wallen,
Die Don Antonio als Opperhoofd bewaakt,
Geſterkt met Hollands magt. hou moed; de tyd genaakt,
Vervolgde Vorſt, dat ik uw zaaken zal herſtellen,
En door myn ſabel uw beſtryders nedervellen.
Stel u geruſt: myn hof, myn vorſtelyk paleis
Verſtrekke uw toevlucht in den nood. ik zal naar eiſch,

Ge-

Gelyk 't een Koning voegt, uw Majeſteit onthaalen,
Uw hert vervrolyken en ſtreelen in myn zaalen,
En trachten 't kroonverlies te bannen uit uw zin.
Gy zyt my welkoom met uw Prins en Koningin.
Uw edelmoedigheid, zegt Jakob, verft myn kaaken, *Jakób betuigt zyn dankbaarheid aan den Franſchen Koning,*
Grootmagtig Koning, die, van heilig vuur aan 't blaaken,
De Roomſche kerk beſchermt door wapens en beleid:
De Faam heeft lang uw lof door 't aartryk uitgebreid;
Gy ſtort uw vyand als een blikſem op de lenden, *ſtreelt zyne ooren door loftuitingen, en haalt zyn oorlogsroem,*
Wanneer gy draaft aan 't hoofd der ſtrydende oorlogsbenden.
Wat ſterkte beeft niet voor uw ſtormgeweld? wat muur
Word niet verſlonden door uw alverterend vuur?
Gy blyft onſterflyk, Prins, door duizend groote daaden:
Maar boven al uw deugd verſiert uw laurebladen.
Uw yver, die zo trou ons heiligdom verweert: *en andere byzondere deugden en hoedanigheden op.*
Uw zuiver kerkgeloof, dat ketteryen keert,
En arbeid om dat kaf te wannen uit uw ſteden,
Tot ſchrik van 't ongeloof: uw zuivere gebeden
Voor 't Roomſche kruisaltaar: uw edelmoedigheid,
Uw mededogen, dat voor 't recht der volken pleit,
En ſchenkt den vluchteling uw prachtig hof tot woning;
Zyn waare tekens van den Chriſtelykſten Koning;
Een eernaam eigen aan den grooten Lodewyk.
Een Godheid heeft my ſelf gezonden naar uw ryk.
Hoe zal myn dankbaar hert, ô voorbeeld aller helden,
Uw gunſt erkennen, en uw weldoen weêr vergelden!

Gy bergt my in den nood met gemalin en zoon.
Maar wat vermag, helaas, een Koning zonder kroon?
Hier zwygt de Britſche Vorſt; terwyl de Franſche heeren,
De Prinſſen van het bloed, hem, als hun Koning, eeren,
Met al zyn hofgevolg, door Lodewyks geboôn.

De dichter beſchryft de pracht der franſche Hofpaleizen.

Nu wordge, ô Jakob, na't verlaten van den troon,
Onthaalt in't Franſche ryk, verheerlykt door kaſteelen,
Door hoofdgebouwen, die't gezigt der volken ſtreelen,
En hofpaleizen, van Vorſt Lodewyk geſticht.
De zaalen melden wat haar bouheer heeft verricht.

De ſchilderkunſt vertoont de ſtaat en krygsbedryven des Koonings;

De kunſt vertoond alom zyn ſtaat- en oorlogszaaken,
Gemaalt op doeken, die van goud en zilver blaaken.
Daar ziet men't borſtbeeld van den Koning op't panneel,
Als Alexander door Apelles kunſtpenſeel,
Naar't leven afgebeeld, gehult met laurekranſſen;
De zon Beſchijnt zyn kruin met ſchitterende glanſſen.
Hier draaft hy voor zyn heir op't moedig oorlogspaard
In 't blinkend krygsgewaad met uitgetogen zwaard.
Gins beukt zyn ſtormgevaart de rykbemande muuren
En ſterke ſteden van zyn dappre nagebuuren.

die by Apolle,

Om hoog vertoont de Vorſt Apol, die Pithon dood,
De landplaag velt, en rukt de waereld uit dien nood;
Hy rekt de taaje pees vol gramſchap met zyn handen,
En jaagt het monſterdier den ſchicht door d'ingewanden.
Aan d'andere zy verbeelt hy't Hoofd der Watergoôn,

Neptunus,

En zwaait den drytand op zyn ſchulp, Neptunus troon.

D'ont-

D'ontroerde zee bedaart en legt haar hoogmoed neder.
Eool de Windvoogd dryft eerbiedig op zyn veder
Met al zyn hofgezin; die Koning leeft zyn plicht,
En wat hem ftaat te doen, uit Lodewyks gezigt,
De ryksvloot ftuift door zee en ploegt de zoute baaren.
Daar werpt hy, als Jupyn, beftuuwt van Hemelfchaaren, *en Jupiter vergeleken word.*
Den blikfem uit zyn vuift; hy rolt den donderkloot,
En treft zyn weêrparty: zo word zyn roem vergroot,
Door't vleiende penfeel der hoofdfche kunftenaaren.
De gulde rykstroon ruft op marmere pilaaren *De Koninklyke troon beſchreven.*
In't midden van de zaal, bezaait met diamant
En eêl gefteente, dat de kamer fteekt in brand.
De zetel kraakt van goud: hier zit de Vorft verheven,
Als hy't Gezantfchap, naar't gebruik, gehoor wil geeven,
Of vreemde Prinffen in zyn heerfchappy verwacht.
De milde Rykdom zaait haar koftlykheên en pracht
Door't koninklyk paleis. het goud bekleed de daken. *De daken blinken van goud.*
De bruid van Tithon fiert de roodgeverfde kaaken,
En hult haar vlechten in de tinnen van't gebou.
Hier fchuiltge, ô Jacob, met uw koninklyke vrou,
Dit prachtig hof verbeelt een herberg van de Weelde: *Vermaaklykheden van't Franfche Hof,*
Die hier van tyd tot tyd haar blyde reien teelde:
Een woonplaats van de Vreugd; een hof dat nimmer treurt,
Maar eeuwig vrolykheid voor fufferyen keurt:
Daar Welluft en Vermaak ontfluiten hun toneelen:
Het vleiende muziek der hoofdfche maagdekeelen, *in muziek,*

Haar

Haar zoete toeverzang en vriendelyke toon
Verzetten hier den rou om 't derven van uw kroon.
danſſe-ryen, De dans en 't ſnaareſpel verluſtigen de zinnen.
Prinſſeſſen, opgetooit als hemelſche Godinnen,
Verſchynen hier ter feeſt, en dryven door 't paleis
Op vlugge voeten, daar zy volgen naar den eiſch
De toonen van de ſnaar: elk toont om ſtryd haar gaaven;
Maar laat ons niet te hoog, ô hoofſche poppen, draaven;
Nooit is de kunſt volmaakt, 't ontbreekt of hier of daar;
Elks oordeel te voldoen in d'oefening, valt zwaar.
Een Momus zal vol ſchimps uw dansgebaarden laaken,
Indien hy by geval uw ſchoenen maar hoort kraaken;
Gelyk hy Venus zelf beſpotte op 't feeſt der Goôn.
en toneel-ſpelen. Toneelſpel ſtreelt hier herte en ooren, dat zo ſchoon
En heerlyk zich vertoont, en elk met recht moet looven;
Want Vrankryks ſchouburg gaat alle andre ver te boven.
Hier word de Dichter door Apollo zelf gekroont:
't Zy hy de driften van een blaakend hert vertoont
En leert een minnaars tong de minnewonden klaagen,
Of geeſtig vryen, om zyn ſchoone te behaagen:
Die voelt haar ingewand reeds door zyn zucht ontroert.
't Zy hy de Dapperheid op 't hooge ſchouburg voert;
Of geeſſelt het gemoed der woedende tirannen;
Of d'Edelmoedigheid in hooggebore mannen
Met grootſe vaarzen roemt. maar ach! wat ſchrik ontſtelt
De ziel, wanneer een Vorſt, een Koning, door 't geweld

Van

Van 't wiſſelbaar geval, ten ſpiegel aller Grooten,
Word van den troon gebonſt, en in zijn graf geſtooten!
Zo ſneuvelt Mithridaat, gewond door 't moordgeweer:
En Agamemnon ſtort in 't bloed voor 't altaar neêr.
Doch 't is onnodig door toneelſpel u te leeren,
Hoe 't rad van voorſpoed draait, hoe d'aartſche zaaken keeren:
Dat heeft uw levensloop, ô Jakob, afgebeeld,
En gy hebt ook uw rol van Koning uitgeſpeelt:
Verzet uw troonverlies in deze vreugdezaalen.
Maar laat ons niet, ô Nimf, in Vrankrijks hof verdwaalen; *De dichter vermaant zyn Nimf het hof te verlaaten, om weder tot haar oorlogsſtof te keeren,*
Verſtout u niet te ver dat doolpad in te ſlaan:
Geen Ariadnes draad wyſt u den uitweg aan.
Begeef u weer te veld, by 't ſteeken der trompetten,
By 't roeren van de trom, by 't baldren der musketten,
By 't barſten van 't metaal, en 't knarſſen van 't geweer.
Gelei myn wapentoon, ô Vader Febus, leer
Myn Klio naar den eiſch den lof der helden maalen, *En roept den Zanggod aan.*
De wondre daaden van haar Oorlogsman verhaalen.
De Vorſten pleegen raad. de Lelykoning tracht
Prins Jakob weêr in 't ryk te voeren door zyn magt.
Hy mant zyn ſchepen met de bloem der oorlogslieden *Lodewyk vervaardigt zyn vloot,*
En Grooten van zyn ryk, die Stuart zal gebieden,
Als opperhoofd, in 't veld. de zeeman toont zyn vlyt,
En maakt de zeilen klaar. elk wapent zich ten ſtryd.
De ſtranden krielen van matroozen en ſoldaaten:
Men ziet ze wel gemoed hun vaderland verlaaten.

Zoo gaat het leger t'ſcheep gemoedigt door de trom.
Neemt afſcheid van Jakob Vaarwel, zegt Lodewyk, vecht voor ons heiligdom,
Uw recht en kroonbelang; begeef u op de baaren.
Maar laat ons 't offer eerſt ontſteeken op d'altaaren,
ô Broeder, en ons heil bevordren door gebeên:
Dan geſpen wy te zaam de wapens aan de leên.
En raad hem naar Ierland te zeilen. Gy moet uw kielen naar de kuſt van Ierland wenden,
En ik naar Neêrland my begeeven met myn benden.
Vervolg den muiter die uw wetten wederſtaat,
Terwyl ik d'oorzaak zal verdelgen van dat quaad.
Zo ſpreekt de Franſche Vorſt, om Jakobs moed t'ontſteeken.
Roomſche godsdienſtplegingen der Vorſten, De Vorſten treeden naar den tempel om te ſmeeken.
De ganſche hoffleep volgt, en werpt zich op den grond.
De Biſſchop grypt den kelk, geheiligt door zyn mond,
Hy ſlaat zyne oogen door de kerkzaal heene en weder.
Hy kruiſt de borſt. hy zucht, en knielt eerbiedig neder
Voor 't opgepronkte altaar, waar op 't gekruiſte beeld
voor 't vertrek des Koning's, Van God, den Heiland, ruſt. de tempelzanger queelt.
Men hoort de kooren op de gallery van boven
Den naam der Heiligen en Jezus moeder looven.
De lofgalm klinkt door 't koor. nu ſtaat de prieſter op;
Hy keert zich om, en bied den gulden offerkop,
En Chriſtus leden, in 't gewyde goud beſloten,
Aan bei de Koningen, gezwore kerkgenooten.
die na 't eindigen der plegtigheden, De dienſt word eindelyk voltrokken door 't geluid
Van heilig kerkmuziek. men ſtapt ten tempel uit;

En

En d'oude Koning maakt zich vaardig met zyn knechten
En lyfwachtbenden om den ſchoonzoon te bevechten,
En naar het Ierſche ryk te zeilen met zyn vloot.
Hy kuſt voor 't leſt den zoon. hy groet zyn echtgenoot: *zijne gemalin begroet.*
Terwyl de Koningin met traanen in haare oogen
Hem aanſpreekt, door 't vertrek van heur gemaal bewogen. *Afſcheid der Koningin.*
Doorluchte Prins, doordien het nootlot ons beſtryd,
Het woedende ongeluk myn vreugde, uw ruſt, benyd,
En dwingt u voor ons recht de wapens aan te vatten,
Om voor de ryksvoogdy, de koninklyke ſchatten,
De kroon, en ſchepter, ons ontwrongen door geweld,
Uw dierbaar heldenbloed te waagen in het veld,
Moet ik in zulk een ſtaat uw afzyn wel gedoogen:
Gy gaat, maar laat uw hand voor 't leſt myn traanen droogen;
Zy zyn getuigen van myn droefheid en verdriet:
En ſchoon gy my begeeft myn hert verlaat u niet:
Uw ega volgt u met haar zuchten en gebeden:
Vaarwel, betriomfeer de wederwaardigheden,
Ons door de vyantſchap van 't nootlot opgelegt:
Vecht voor den godsdienſt, voor ons ryksgebied, en 't recht
Van uwen zoon: aanſchou de trekken van zyn wezen,
Gy zult het vorſtlyk bloed noch uit zyne oogen leezen
Van Stuarts ouden ſtam, beroemt door deugd en eer:
Hy is uw waare telg en echte zoon, myn Heer.
Hier zwygt de Koningin, zy zucht en droogt haare oogen:
Maar of de mond niet veinſt, en waarheid ſpreekt of logen,

Dat weet d'alziende God, die 't hert der menſchen ziet,
En onzen handel uit zyn hemeltroon beſpied.
Jakob verlaat het hof, De Vorſt begeeft zich naar den oever, daar de ſchepen,
Gereet om 't oorlogsvolk naar d'Ierſche kuſt te ſleepen,
Met volle doeken hem verwachten aan de ree.
ſteekt in zee, Men wind het anker op. de Koning ſteekt in zee,
Begunſtigt van den wind. men ploegt de pekelvelden
En Nereus akkers met een vloot vol oorlogshelden.
De ſteven bruiſcht door 't zout, en klooft den Oceaan.
Men zeilt by 't zonnelicht en 't ſchynen van de maan.
De wakkre vlooteling, begunſtigt van de baaren,
en land in Ierland: Ziet eindelyk de kuſt van Ierland onder 't vaaren.
Men groet de ſtranden met een vrolyk krygsgeluit
Van 't klinkende metaal. men werpt het anker uit.
De krygsknecht word ontſcheept. men loſt de legerpaarden.
De kielen raaken leeg. men plant de veldſtandaarden
Op d'oevers van de zee voor 't oog van God Neptuin.
Blyſchap der Ierſche rebellen over zyn aankomſt: De wederſpanneling beklimt de hooge kruin
Van 't Ierſche ſtrandgebergte om Jakobs vloot te groeten.
Een ander kuſt aan zee de koninklyke voeten,
En knielt eerbiedig voor den ouden Stuart neêr.
Men grypt de wapens aan. ganſch Ierland, in 't geweer,
Verbind zich door den eedt aan Vrankryks Lelyvaanen.
Tyrkonel, wiens hoe-danigheden hier beſchreven worden, De Landvoogd Tyrkonel, het hoofd der onderdaanen
Van 't wederſpannig ryk, die felle ſtokebrand
Van 't vinnig landkrakkeel, de kracht, de rechte hand

En

En ſtut van 't muitgeſpuis, door yver aangedreven
Voor 't Roomſche bygeloof, verpand zyn goed en leven
Ten dienſt van Stuarts ſtaf: hy arbeid op 't gemoed
Der Ierſche Grooten, en vermeerdert Jakobs ſtoet
Door kuiperyen en beloften van beloning,
Hy roemt den ouden Vorſt, en vloekt den nieuwen Koning.
De Roomſche tempelier zet ook zyn krachten by,
En krygt het domme volk door droomen op zyn zy.
't Ontbreekt zyn herſſens aan geen vonden, om de zinnen
Van 't bygelovig volk door logentaal te winnen.
Hy vliegt in 't midden van de grimmelende ſchaar.
Ontwaakt, zo ſpreekt de paap, de vryheid loopt gevaar
Van ons aaloud geloof, ô Roomſche kerkgezinden,
Ik zal u wonderen verhaalen, hoort myn vrinden.
Zo dra de dageraat het blyde morgenlicht
Aan d'Ooſterkimme ontſtak, ontſloot ik myn gezigt;
Ik ſtapte van de koets, en ſchoot met plegtigheden
Myn heilig misgewaad eerbiedig aan de leden.
'k Begaf my naar de kerk, en knielde voor 't altaar:
Maar wierd een vreemde zaak, terwyl ik bad, gewaar.
Ik heb de Heiligen, ons kerkſieraad, zien weenen,
Mariaas beeltenis tot driemaal hooren ſteenen;
Haar traanen rolden langs myn heilig offerkleed.
Maar 't bleef hier noch niet by: een galm, een naare kreet
Ontroerde 't heiligdom, en klom allengks van onder
Naar 't koor: 't gewyde ſtof, de doodbus klaagde; (o wonder!

zweert her[illegible], en [illegible] meer[illegible] [illegible] tot [illegible] zy [illegible] aanhang[illegible]

Bezigheden en verrichtingen der Roomſche geeſtelykheid;

die door logenvertellingen en verdichte wonderen

De lyken looſden in de graven zucht op zucht.
Ik vloog al bevende uit den tempel op 't gerucht.
Dit voorſpook ſpelt geen goed. de Godsdienſt is in lyen.
Bevryd ons Roomſch altaar voor ſnode ketteryen.
Verdient uw zaligheid door zulk een heilzaam werk.
Bevecht het ongeloof; ja ſneuvelt voor de kerk.
de bygelovigen misleid, en in Jakobs belang wikkelt. Zo weet de wichelaar den menſch in ſlaap te wiegen,
En door verdichtſelen d'onnooſlen te bedriegen.
Elk zweert den Koning trou. men houd de ſteden met
Den Ierſchen gunſteling en Vrankryks magt bezet.
Men paait den legerknaap met geld en Franſche ſchyven,
Om door die zenuwen den moed van 't volk te ſtyven.
Men woelt, men draaft, men werkt, en yvert voor 't belang
Der kerke en Jakobs zaak. men zweert den ondergang
Van WILHEM en die 't recht verweeren van zyn kroning.
Beſtryders van uw Heer, wat reden, wat verſchoning
Rechtvaardigt uwe zaak, uw doen, dat elk beſpot?
Uw brein beſluit het werk, maar d'uitſlag hangt van God
En zyn beſtiering af: zyn oog bewaakt de vroomen.
De Koning WILHEM hoeft voor geen gevaar te ſchroomen;
Een wacht van Engelen beſtuuwt dien Oorlogsheld;
Beſchut hem voor verraad, voor laagen en geweld:
Zyn kroonrecht ruſt op 't recht van Gods gewyde altaaren.
De dichter begeeft zich met zyn Zang. Wel aan myn Zangnimf bruiſch nu moedig door de baaren
Van Ierlands oevers naar 't geweſt van Albion.
Een Godheid preſtme voort. hoe heerlyk ſchynt de zon!

Hoe

Hoe gunſtig blaaſt de wind in myn gezwolle doeken! *heldin naar Engeland,*
Geen vogel vliegt zo ſnel. wy moeten 't eiland zoeken,
Waar op de ſchoone ſtad van Londen zich vertoont,
Daar WILHEM HENRIK heerſcht, door Gods beſluit gekroont.
't Gaat wel: ganſch Ierland is verdwenen uit myne oogen.
Ik zie Britanjes kuſt, en duizend zegeboogen,
Eerpoorten en tropeen, van 't volk door 't ganſche land,
Ter eere van den Vorſt, die 't ryk behield, geplant.
Myn Klio ſtap aan land, begeef u naar de zaalen
Van 't koninklyk paleis, daar duizend Ridders praalen
In 't blinkende gewaad, hoofdzuilen, die den troon
Van WILHEM ſchraagen, en de koninklyke kroon *en beveelt haar de daaden van Koning WILHEM op te zingen.*
Hem ſchonken, om zyn deugd naar waarde te vergelden:
Gy moet de daaden van dien grooten Mavors melden:
Steek, ſteek de krygstrompet van 't een aan 't andere oord,
Braveer de toonen van de vlugge Faam, vaar voort.

De Koning WILHEM had gezanten afgezonden, *De Vorſten van Europe wenſchen door brieven den Koning veel zegen met de kroon, en beloven hem byſtant tegens zyne vyanden.*
Om zyn verheffing aan Europe te verkonden:
Elk hoort eerbiedig en verheugt de tyding aan,
En zweert met goed en bloed den Held ten dienſt te ſtaan,
En Lodewyks geweld te ſtuiten door den degen:
Zo ſchryft men aan den Vorſt, en wenſcht hem heil en zegen.
Hy bout de gronden van zyn nieuwe heerſchappy
Op miltheid, en beloont zyn hofſtoet naar waardy.
Hy ſchenkt eertitelen aan mannen die 't verdienden:
De ryke gift vermeert den aantal zyner vrienden.

Hy

Hy neemt door geen geweld het hert der menſchen in;
Maar yder pleegt geruſt den godsdienſt naar zyn zin.
Hy arbeid om den twiſt te bannen uit de kerken,
En door eendrachtigheid het waar geloof te ſterken.
Verrichtingen van den Koning in 't ryk. De ſchattingen, wel eer van Jakob ingeſtelt,
Om door de beurs van 't volk en 't burgerlyke geld
Zyn ſnode tiranny te ſtyven in de ryken,
Schaft ſtraks de Koning af. hy doet zyn oordeel blyken
Door 't ſpreeken in den raad. elk roemt zyn eêl vernuft,
Dat in zo groot gewigt van zaaken nimmer ſuft,
Maar altyd wakker, door beleid en ſchrandre vonden,
Zyn zetel voor 't geweld verzekert. duizend monden
Gewaagen van zyn lof. men roept in 't openbaar
Den kryg met Vrankryk uit. men zend de ſchepen naar
De kuſten, om in deez' gevarelyke tyden
Den Franſchen onderſtant aan Jakob af te ſnyden;
En Herbert word die laſt, als zeevoogd, opgelegt:
De Ryksraad viſcht naar geld en middelen, om 't recht
En 't Britſche kerkgeloof door wapens te verweeren.
Men ruſt de vlooten uit op 't koninklyk begeeren,
Om zich te voegen by den ſtrydbren Batavier,
En trou vereenigt door die dubble zeebanier
De ruſt van ryk en ſtaat in 't kruiſſen op de baaren,
Ten trots van Lodewyk, kloekmoedig te bewaaren.
De Schotſche landgenoot, zo ſtrydig in 't begin,
Verklaart zich ook in 't einde, en haalt den Koning in.

De

De muiter, die den Vorſt tracht tegens 't hoofd te ſtooten, *Muitelingen gevangen.*
Betreurt zyn wrevel, in den kerker opgeſlooten.
Het achterdenken wyſt de trou of ontrou aan,
En leert recht taſten hoe de burgerpolſſen ſlaan:
Want Jakob had in 't ryk veel vrienden nagelaaten,
Zyn eensgezinden, die den waren godsdienſt haatten:
Zyn gunſteling brout noch in 't heimelyk verraad.
't Bedrog, zo liſtig, momt het vyandlyk gelaat
Met ſchyn van vrientſchap, om zyn boosheid te verrichten,
Maar 't ſchrander oordeel werkt om 't masker af te lichten.
De ſchennis word ontdekt. het quaad ontfangt zyn ſtraf,
En ſchopt, in plaats van loon, den meeſter in zyn graf.
Een ander ſlingert aan een galgkoorde, onbegraven, *en verraders aan den lyve geſtraft.*
Gebraden in de zon, tot ſpys van gier en raven:
Maar die zyn ſchuld bekent, en zich ter aarde buigt,
Door WILHEMS deugden van zyn ſchelmſtuk overtuigt,
En voor den Koning zich verklaart, behoud zyn leven:
Zyn zachte geeſt ſchept luſt in feilen te vergeeven.
Zo ſtuitmen 't ryksgeweld, en alles raakt in ruſt.
De gloed van ſtaatgeſchil word door den tyd gebluſcht.
De Vorſt beſluit in 't einde aan 't hoofd der oorlogsknechten, *De Koning beſluit naar Ierland over te ſteeken;*
In 't wederſpannig ryk te ſtryden voor zyn rechten:
De ſchrandre geeſt heeft lang ten dienſt van ſtaat, van kerk
En burgerheil geſlaaft; nu zoekt zyn ſabel werk:
De nood vereiſcht zyn hulp. men kan 't geweld niet keeren.
De ryksrebellen, die vorſt Jakobs wreetheid eeren,

Vermeerdren in getal. het oproer groeit gezwind:
Gelyk de Noordzee, die, geſlingert van den wind,
In eenen oogenblik met opgezwolle baaren
Tot aan 't geſternte ryſt, tot ſchrik der waterſchaaren.
Hier dient geen tyd verzuimt. het leger wacht den Held:
De zaak word door zyn komſte en byzyn beſt herſtelt:
en neemt afſcheid van de Koningin en Rykſraaden.
Hy groet de Koningin: hy ſpreekt de Britſche Raaden:
De Vaders, in 't gemoed van droefheid overladen
Om 't hachchelyk vertrek, een optogt vol gevaar,
Staan wel zyn aanſlag toe, maar elks gezigt ſtaat naar:
De vrees ontroert den geeſt: het waagen van zyn leven,
De ziel van 't ganſche ryk, doet yders leden beeven.
Gemeente en Adel zucht. Maria boven al
Beſterft, haar boezem klopt, beducht voor ongeval.
Wie hoort haar leſte rede en afſcheid onbewogen?
Wie ziet den jongſten kus, en blyft hier droog van oogen?
Mariaas klagte over 't vertrek.
Gy geſpt de wapens aan, zo ſpreekt de groote Vrou,
Gy gaat dan weêr ten ſtryd, en laat my hier in rou.
O koninklyke ſtaat, ô hooge waardigheden,
Hoe word uw ruſt ontruſt, uw luiſter ſteets beſtreden
Van 't nydig nootlot, dat ons vorſtelyk geſlacht,
Gelyk een ſchaduw, volgt! de kroon, zo hoog geacht,
Zo dierbaar in ons oog, valt laſtig om te draagen.
Een hooggeſticht paleis moet worſtlen met de plaagen
Der felle winden; daar een laage boumans hut
De luchtorkaanen trotſt, voor 't ſtormgeweld beſchut.

Ver-

Vergeefme, waarde Prins, indien ik, tot een teken
Van ongeveinſde min, in zuchten uit moet breeken.
De klagten, die men looſt verlichten ons gemoed:
Gy wapent u voor 't volk, maar waagt uw eigen bloed.
Ach, mogt ik, neffens u op 't moedig ros geſtegen,
't Geweld bevechten, of, begunſtigt door Gods zegen,
De lauren aan uw zy wegdraagen uit den ſlag,
En deelen in uw roem op dien gewenſchten dag!
Vergunme dat ik zelf aan 't hoofd der lyftrouwanten
Uw lyf beſcherme voor't gevaar aan alle kanten
Van 't rookende oorlogsperk: maar word uw borſt door 't ſtaal
Getroffen, of door 't loot van 't dodelyk metaal;
Dan zal ik, in 't gezigt van alle uw ruitervaanen,
Uw wonden zuiveren door 't plengen van myn traanen,
En op uw legerkoets verbinden met myn hand:
Myn hert, zo vaſt verknocht aan 't uwe door den band
Van 't huuwlyk, en den knoop der liefde, kan niet ſcheiden:
Maar mag ik u, myn lief, in 't vechtperk niet geleiden,
Vergun my eene beê, hebt gy my ooit bemint:
Denk dat ik ben uw vrou, maar Koning Jakobs kind:
Ik vrees voor uw gevaar en 't vaderlyke leven:
Gy moet in dezen ſtaat my blyk van liefde geeven:
Verſchoon u zelven doch, myn Prins, en Stuarts bloed:
Natuur en huuwlyksmin ontruſten myn gemoed:
Indien ik u verloor ik zou myn boezem ſcheuren,
En, zo myn vader bleef in 't ſtryden, eeuwig treuren:

Maak dat ik geen van beî beklaage in zulk een nood:
Draag voor myn vader zorg, en geef u niet te bloot.
De Vorst vertrooft haar, Stel u geruſt, zo ſpreekt de Koning, ſtaak uw klagten.
Het vorſtelyke woord ſpeelt noch door myn gedachten,
Dat ik u gaf, eer 't lot ons voerde op Stuarts troon;
Toen zwoer ik by myn ſtaf, nu zweere ik by myn kroon:
belooft den Vader in 't ſtryden te verſchoonen, Ik zal uw vaders ziel behouden, kan 't geſchieden.
Gy ondertuſſchen zult, als Ryksvoogdes, gebieden
Met negen Raaden, door beleid en geeſt vermaard:
kieſt negen Ryksraaden voor de Koningin, Wincheſter, Devonshiere, en Danby, trou van aard,
Penbroke, en Nottingham, en Monmouth, braave mannen,
Die zullen onder u den hoogen ryksraad ſpannen,
Met Lowther, Ruſſel, en Marleborough, al t'zaam
Pilaaren van myn troon, my waard en aangenaam.
Zy zullen ongeveinſt u trou en byſtant zweeren,
In nood beſchermen, en de ruſt van 't volk verweeren,
Het recht handhaven, en 't geloof, ons waardſte pand:
Voor 't Roomſche kerkgeweld beſchermen door verſtand.
Vaar wel myn tweede ziel: de Goddelyke zegen
Beſproeije dit geweſt, gelyk een vruchtbre regen,
Op dat de kerke en 't ryk gewenſchte ſpruiten ſchier:
Gods geeſt geleide uw geeſt, terwyl gy 't volk gebied:
Zo moet door zyn beſluit myn degen zegepraalen,
Myn vyands hoogmoed voor zyn almagt nederdaalen,
En ik, weêrkeerende na 't einde van myn reis,
Maria welvernoegt omhelzen in 't paleis.

Zo

Zo ſcheid de vroome Vorſt, geleid van Britſche Grooten,
Krygshoofden, Edelliên, manhafte togtgenooten,
Trouwanten en ſtaffiers. Maria zoekt geen ruſt,
Schoon moeder Thetis bron 't vermoeide daglicht bluſcht:
Zy waakt, daar yder ſlaapt, met onvermoeide leden:
't Godvruchtig hert barſt uit in vierige gebeden:
Zy ſmeekt den waaren God om hulp; zy knielt in 't ſtof.
O ſpiegel van de deugd, hoe melde ik beſt uw lof!
Volgt, volgt haar voorbeeld na, gy hooggebore zielen,
Zy leert u voor 't altaar eerbiedig nederknielen.
En gy, beroemde Prins, begeeft u naar de zee,
En voert den zegen door Mariaas vroomheid meê.
By Cheſter legt de vloot, voorzien van zeegezellen,
Van voorraad, vracht en geld. de witte doeken zwellen.
De maſten pronken met de Britſche watervaan.
Men ſteekt de zeeklaroen. men doet de trommen ſlaan.
De Koning treed aan boord. de vlootelingen woelen, *en gaat by Cheſter 't ſcheep.*
En ſlaan de hand aan 't werk, terwyl de winden koelen,
En wakkeren in 't zeil, op Eolus bevel.
't Gezigt verlieſt de kuſt. men zeilt gezwind en ſnel.
Maar 't nootlot ſchynt myn Held den zeetogt te benyden,
Met voor een wyl zyn hoop van voorſpoed af te ſnyden.
Een donkre nevelwolk verſpreid zich onverwacht, *Miſt op zee;*
In 't vaaren, over 't zout, voor 't naaken van den nacht, *die de vloot in groot gevaar brengt.*
En houd de ſtraalen van de dagtoorts opgeſloten:
Men leert de ſtuurliên in dien nood door tekenſchooten

De t'zaamgevoegde vloot te myden op 't geluit.
De miſt verblind elks oog. het ziet'er deerlyk uit.
Men kan het wezen van zyn makker niet beſchouwen.
Men werpt het anker uit, Men voelt, men taſt, men kruipt langs 't ſchip om d'ankertou-
Te zoeken, en de kiel te hechten aan den grond. (wen
blyft den nacht over leggen, De nacht verſchynt. elk wacht met ſmert den morgenſtond.
Zo dwaalt d'Oranje Zon in 't duiſter op de baaren;
Tot Gods voorzienigheid de dampen op doet klaaren.
gaat met het aanbreeken van den dag weder 't zeil, De purpre Dageraat, gehult met rozeblaân,
Kruipt vrolyk uit den ſchoot van vader Oceaan.
De blyde zeeman groet de verſchgebore ſtraalen.
Elk ſpoed zich om op nieuw de zeilen op te haalen.
Een ander wind met vlyt het anker uit den vloed.
De vloot gaat weder 't zeil na ramp en tegenſpoed;
en land na drie dagen te Karikfergus. Driewerven had de lucht haar nachtkleet aangetogen,
En d'avontſter geplaatſt aan 's hemels zwarte boogen;
Driewerven had Apol in Thetis arm geruſt;
Als koning WILHEM landde aan Karikfergus kuſt.
De Hertog van Schomberg, Wirtemberg, Kirke, en andere bewelhebbers verwelkomen den Koning. De dappre Schomberg treed den Vorſt eerbiedig tegen,
Verzelt van Wirtenberg en Kirke, die den degen
In 't ſtrydig Ierſch geweſt kloekmoedig droegen, om
De vryheid van 't gemeen, Gods kerke en heiligdom
Te rukken uit den klaauw der helſche dwingelanden.
Het ganſche leger groet den Held aan d'Ierſche ſtranden,
En ſchreeuwt uit eenen mond: zyt wellekoom, leef lang,
Het leger bewyſt Doorluchte Veldheer, tot uw vyands ondergang:

Wy

Wy zweeren u getrou tot in de dood te blyven, *vreugde-tekenen,*
En zullen met ons bloed deze eeden onderſchryven. *en zweert trou aan*
Nooit wierd een legerhoofd met grooter liefde in 't veld *den ko-*
Ontfangen, en begroet van 't krygsvolk, als myn Held. *ninklyken veldheer.*
Hy ſtygt op 't oorlogspaard. hy monſtert de geleden, *Hy mon-*
En laat ze net verdeelt voorby zyne oogen treeden. *ſtert zyn troepen,*
De wapenoefening, de handel van 't geweer, *en oefent*
Door vlyt aan 't volk geleert, behaagt hem meer en meer. *dezelve,*
Hy loont de wakkerheid der mannen door geſchenken.
Hy pryſt de legertucht: zy vliegen op zyn wenken.
De veldheer ſcheid vernoegt: hy roept den hoogen Raad *Oorlogs-*
In 't open veld by een. men arbeid vroeg en laat, *bezighe-*
Op 't koninklyk bevel. de legerhoofden waaken *den.*
En werken, om, tot heil der algemeene zaaken,
De vyandlyke magt een voordeel af te zien.
Men dreigt de ſteden, die, door Jakobs oorlogsliên
Verdedigt, weigeren naar WILHEMS wet te leeven.
En gy, ô Ierland, voor veel jaaren hoog verheven *Ierland,*
Door wyze geeſten, die gy koeſterde in uw ſchoot; *in oude*
Verlieft, verſlingert op verſtanden, die de dood, *tyden ver-*
In weerwil van den nyd, door 't parkement braveerden; *maard door ge-*
Beroemd door mannen, die Minervaas prieſters eerden; *leerde*
(Maar lang is deze kroon gevallen van uw hoofd) *ſchryvers,*
Verbeeldt een oorlogsſchool, daar Mavors leerling ſlooft. *word een*
De wapenklank ontruſt het ſtof der Letterhelden: *ſchool des*
Gradivus voert den toom op uw ontroerde velden. *oorlogs,*
daar
Mars, op

Hoe

zynen krygswagen gezeten, zich op 't vreeſſelykſt verſoont.

Hoe kraakt de diſſel van zyn krygskaros! hoe blaaſt
De klepper vuur en vlam ten neuze uit! hoe verbaaſt,
Hoe angſtig vluchten vee en hoeders in ſpelonken!
Elk zwicht, elk aarzelt voor de ſchitterende vonken
Der oorlogsblikſems, die de dolle Krygsgod zwaait:
De donder ſchokt zyn koets in 't hollen, dat ze draait
En ſlingert heene en weer. een hofgevolg van ſpooken,
Door duizend eeden uit den afgrond los gebroken,
Door vloeken opgepreſt naar boven, treed voor uit,
Of volgt den wagen na met yſſelyk geluit.
In zulk een ſtaat verſchynt god Mars. wie zou niet ſchroomen?

Het leger van den koning Jakob legt aan de rivier de Boyne ontrent drie uuren van Drogeda:

Dicht by Drogeda ſchuurt de Boyne met haar ſtroomen,
Het vruchtbaare Ierſche veld: hier legt het leger van
Den ouden Britſchen Vorſt, verſterkt door 't muitgeſpan.
Hier ſtaan de tenten van de bloem der Franſche mannen,
Met lelien bezaait, en ſierlyk opgeſpannen.
Hier blinkt de beukelaar beſchenen van de zon,
En ſpiegelt zich in 't nat der kriſtallyne bron.
De ſabels glinſtren in de vuiſt der oorlogsknaapen,
De helmen op de kruin; en yder praalt in 't wapen.
De veder waait langs 't hoofd. de wind beweegt de vaan
En veldſtandaarden, die langs 't klaare water ſtaan.
Hier gaapt de donderbus die Jakobs vloektrouwanten,
Bezwangert van de dood, op Ierlands bodem plantten.
Daar brieſcht het moedig ros, op ſtryden afgerecht.
Gins klinkt de krygsklaroen. 't wacht alles naar 't gevecht.

De

De gryze Stuart rent in 't midden van zyn troepen,
Die hoofd voor hoofd, lang leef de Koning Jakob, roepen.
Wy kennen hem alleen voor onzen Opperheer.
Bepleit dan, zegt de Vorſt, myn rechten door 't geweer, *Zyn aanſpraak aan het zelve.*
Indien gy my bemint: de veldſlag moet ons ſcheiden:
Slaat doot, vermoort, vernielt; ik zal u zelf geleiden,
Getrouwe mannen, met myn heirbyl in de vuiſt:
Wreekt, wreekt myn ongelyk; ja keert, van bloed begruiſt,
Verwinnaars uit den ſtryd: ik zal my dankbaar toonen,
Uw dienſt erkennen, en uw braave daaden loonen:
Ik zal uw laagen ſtaat verhoogen naar waerdy,
Myn hoonder ſtooten uit gezag en heerſchappy,
En gunnen u die plaats: gy zult de ſchatten deelen
Van hem die Jakobs gunſt verwaarlooſt door krakkeelen,
Door hulp te bieden aan den ſchoonzoon, dien ik haat:
Schenkt my den ſchepter weêr, ontbloot hem van myn ſtaat
Door uwe dapperheid. 't gaat wel, myn waarde zoonen,
Uw oog belooft uw moed. wy zullen Jakob kroonen
Zo ſchreeuwt het ganſche heir, of ſneeven onder 't ſlaan.
De Koning WILHEM voert terwyl zyn benden aan. *Optogt van Koning WILHEM,*
Hoe praalt de braave Prins aan 't hoofd der veldbanieren,
Geleid van Britten en beroemde Batavieren,
Beſtryders van 't geweld, voorſtanders van 't gemeen!
De wapenrok bekleed de koninklyke leên;
Zelf door Mariaas hand geſtikt met goude draaden,
Ter eere van haar Heer; verheerlykt door zyn daaden,

Op purpre zyde door borduurkunſt afgebeeldt.
Hoe moedig treed zyn ros, dat op den breidel ſpeelt,
En ſchuimbekt op 't gebit! hoe glinſtert 's Konings wapen,
Hoe ſluit het om de borſt, als waar 't aan 't lyf geſchapen!
Zo trekt hy naar den ſtroom der Boyne wel gemoed
Den vyand in 't gezigt. hy ſpreekt zyn oorlogsſtoet,
Zyn hoofden hert in 't lyf door prikkelende woorden.
die zyne benden aanmoedigt. Indien de laureblaân uw kruinen ooit bekoorden,
ô Nederlanders, die voordezen blyk op blyk
Van uwe vroomheid gaaft, en hielpt my 't ongelyk,
Den landzaat aangedaan, door uwe wapens wreeken:
Gy die 't uitheemſch geweld, toen Neêrland, halfbezweken,
Moſt hygen onder 't juk van Vrankryk, hebt gekeert,
Ter landgrenze uitgejaagt, in 't veld getriomfeert,
En vechtende aan myn zy de zege weggedraagen,
Herroept uw ouden moed; ik zal myn leven waagen,
Verzekert van uw trou, u voorgaan, volgt in 't veld.
En gy, ô Britten, die, gedrukt van 't ſlaafs geweld,
Myn byſtant eer verzocht door zuchten en gebeden;
Gy, die my dwongt het ſtaal te geſpen aan de leden,
Toont dat gy dankbaar zyt, ſtryd voor uw Koning, vecht
Voor 't waare kruisaltaar, voor vryheid, wet en recht:
Nu is de dag van heil, of uw bederf geboren:
Beſchermt uw ruſt door 't zwaard, of alles gaat verloren:
Bevryd uw tempels voor uytheemſche kettery,
Uw haardſteên voor geweld, uw krooſt voor ſlaverny:

Uw

Uw vrouwen hebben u gemoedigt door haar traanen,
Uw dochters door geween; en duizend onderdaanen
Van 't Albionſche ryk al zuchtende u verzelt
Naar d'oevers van de zee, wanneer gy trokt te veld:
Zy ſteunen op uw moed, ô helden, en myn degen.
Zo ſpreekt de dappre Vorſt, en trekt den vyand tegen: *en den vyand onder d'oogen trekt.*
Hy zwaait den legerſtaf tot driemaal met zyn hand:
Hy ſtelt zich zelf in 't ſpits: hy naakt den waterkant, *Slag by de Boyne.*
En Jakobs leger, door den veldſtroom afgeſcheien.
Des Konings wacht, gedoſt met blaauwe lievereien, *De lyfwachtbende te voet begeeft zich eerſt te water,*
Ontziende geen gevaer, doorwaad den diepen vloed,
Waar in de vuurbal ſiſt. het water kan den gloed
Van 't blakende oorlogsvuur, in 't heldenhert ontſteeken,
Niet bluſſchen. yder peilt, gewekt door 't legerteken,
De Boyne met zyn voet. elk ploft in 't water neêr,
Met wapenen bekleed, beladen met geweer.
De ruiter noopt zyn ros met ſpooren door de plaſſen.
Held Schomberg ſchreeuwt: vaart voort, zo moet men 't heir
En 't vyandlyk geſpuis beſtooken op zyn grond. (verraſſen,
Maar ach, ik beef van ſchrik! de Koning word gewond; *De Koning word getroffen, maar ſchielyk verbonden, ſtelt zich weder aan 't hoofd van 't heir.*
Zyn ſchouderblad, door 't loot getroffen, verft de ſtroomen:
Hy ſtygt van 't paard, en ruſt zyn leden aan de zoomen
Der vloeijende rivier: men ſtelpt het bloed met vlyt,
Verbind de wonde, en hy begeeft zich weêr ten ſtryd.
Maar d'oude Schomberg ſneeft in 't harnas voor zyne oogen. *Schomberg ſneuvelt.*
Dit treurſpel wekt zyn moed: hy, door de dood bewogen

Van zulk een Oorlogsheld, vliegt als een fiere leeuw,
Verhit op eedle wraak, gevolgt van veldgeſchreeuw,
In 't midden van den drom der ſtrydende Ierſche benden:
Zyn ſabel kerft de kruin, en boort door borſt en lenden.
Zo wreekte Eneas kling Prins Pallas dood, door 't bloed
Te ſtorten over 't veld van Turnus oorlogsſtoet.
De Bevelhebbers quyten zich elk om ſtryd,
Een ry van helden volgt den Koning op zyn togten,
Vermaart, als Herkules, door temmen van gedrogten,
En monſters, helſch van aart: elk voert zyn troepen aan.
Doorluchte mannen, die, verheerlykt door uw daân,
De waereld ſtof verſchaft om uw beleid te roemen,
Wie zal ik eerſt of leſt in myn gezangen noemen?
Hier munt elks dapperheid, elks moed op 't heerlykſt uit.
Daar ziet men Wirtenberg, die 's vyands aanval ſtuit,
Den ſtroom doorwaden met zyn Deenſche krygsbanieren:
Hier Ouwerkerk, het hoofd van 's Konings lyfſtaffieren,
Den muiter over 't veld vervolgen, daar hy vlied:
Gins Kirke, die de bloem van 't Britſche volk gebied,
Met Taalmitſch voor de ruſt van 't ryk kloekmoedig ſtryden:
Men ziet ze reis op reis door Jakobs vaanen ryden,
Den vyand vellen die hun ſabels wederſtaat.
Heer Bentink, op wiens trou de Koning zich verlaat,
Zo diep in 't vorſtlyk hert geſchreven, zwaait den degen,
En vliegt, gelyk voorheen, de Leliſtanders tegen;
Zyn onverſchrokke moed, met krygsbeleid gepaart,
Maakt hem van tyd tot tyd de gunſt des Konings waard.

Held

Held Ginkel, uit het bloed geteelt van 't aadlyk Reede,
Een ſtam voor lang vermaard in oorlog en in vrede,
Beroemt door ſtaatgezag en hooge krygsvoogdy,
Vecht midden in den gloed aan 't hoofd der ruitery.
De brave Doeglas houd zyn veldpoſt naauw beſloten.
En Solms braveert de magt der Ierſche twiſtgenooten.
De ſtrydbre Sgravemoer en Naſſau, nooit verſaagt
In 't vechten, volgen daar de Vorſt zyn leven waagt:
Daar hy zich zelf vergeet in 't midden der gevaaren,
En denkt alleen om 't recht der volken te bewaaren:
Daer hy zyn eigen bloed, zo waard, min dierbaar acht
Als 't heil van Jeſus kerk. laat Romulus geſlacht
Hoogmoedig ſtoffen op zyn helden, die voor dezen,
Hun vaderland in nood den jongſten dienſt bewezen;
Die 't leven offerden voor 't voordeel van 't gemeen,
Of d'ingebeelde ruſt van Rome: hy alleen
Verdooft de krygsbazuin van zo veel dappre zielen,
Die ſtreden voor den Staat of onder 't ſtryden vielen:
Want bygeloof, noch drift van wanhoop noopt zyn hart,
Daar hy in 't heetſt van 't vuur al d'oorlogsrampen tart.
Ganſch Ierland ſtaat in brand. de vruchtbaare akkers rooken,
Als Etnaas bergſpelonk, in 't ingewand ontſtoken
Door zwaveldampen, van den zouten grond geteelt.
Het groene veld, bezaait met wapenen, verbeeldt
Het eiland van Vulkaan, daar grofgeſpierde reuzen
Met hamers in de vuiſt metaale bergſtof kneuzen;

En volgen den Veldheer die zyn eigen leven verwaarloost, om het recht van 't volk, en den Godsdienſt te behouden.

Verder beſchryving van 't gevecht.

Terwyl de blaasbalg zwoegt, de ſchoorſteen rookt, de damp
Den glans der zon bezwalkt. d'een ſneeft, tot oorlogsramp
Geboren. d'ander treurt om 't derven van zyn leden,
Door ſchroot van 't lyf gerukt, door ſabels afgeſneden.
De moord, ontkerkert, holt langs 't vechtperk hene en weer.
Daar ſtort de voetknecht by zyn ſpies of vuurbus neêr,
Gerabraakt door den ſlag der barſtende granaaten.
De kogels booren door de gladgeſchuurde plaaten
In 't drabbig ingewand. (ô dodelyk gezigt!)
De ruiter kuſt den grond, ten zadel uitgelicht,
Omarmt het purpre veld, en braakt zyn bloed en leven
Door d'ope wonden uit. Drogedaas muuren beeven.
Al 't omgelegen land beweegt zich op 't gedruis.
De bergen ſcheuren van hun wortels. 't muitgeſpuis,
Door Vrankryks magt geſterkt, valt moedig aan in 't ſtryden.
Men ziet Lauzun aan 't hoofd der Franſche benden ryden;
Hy voert de ruiters aan, en gaat hen dapper voor.
De paardshoef draaft in 't ſtof, of glipt op 't bloedig ſpoor.
Men houwt, men ſtoot, men loſt piſtoolen en karbynen.
Men ziet den dag door damp en buskruitſmook verdwynen.
Een wolk van ſtof bekleed het wezen van de zon.
Hoe loeit de donder van 't vernielende kanon!
De waereld ſlingert van haar losgeborſtene aſſen,
En zwelgt het laauwe bloed in 't lyf by ganſche plaſſen.
Het weerlicht reis op reis. de blikſem van 't metaal
Verdort de groene ſpruit, en zengt de velden kaal.

De

De bodem legt bedekt met trommen en trompetten,
Met pieken, klingen, met piſtoolen en musketten,
In 't vlieden over 't veld geſlingert, of door 't loot
Geklonken uit de vuiſt. hier ſpookt de naare dood.
De lyken groeijen door de ſabels op de velden.
Hoe rolt de doodkreet uit den bleeken mond der helden!
De groote WILHEM rent in 't midden van den ſlag, *De Vorſt bevint zich in 't heetſte van den ſlag,*
En geeft zyn troepen moed door 't koninklyk gezag.
De liefde tot den Vorſt ontvonkt de legerknechten:
Zy winnen aan zyn zy, of ſneeven onder 't vechten.
Vervolgt uw zege, roept de Vorſt, de vyand wykt; *ziet den vyand allenks wyken, en ſpreekt zyn volk weêr moed in 't lyf.*
Verzuimt uw voordeel niet, terwyl zyn moed bezwykt:
Ik zie den ſlag in 't kort gewonnen, vecht als leeuwen.
Straks vliegt het leger toe: elk taiſtert onder 't ſchreeuwen
Den tegenſtander, die zyn heldendraf genaakt.
Held Menard, Schombergs zoon, door vaders dood geraakt, *Graaf Menard van Schomberg hoort de doot van zyn vader, en doet wonderen in 't verſtrooijen der vyanden.*
Een vader hem zo waard, verſtrooit de Franſche vaanen,
En 't Ierſche nachtgeſpuis: hy mengt zyn brakke traanen,
In 't ſtryden uitgeſtort, met Vrankryks rookend bloed,
Verſchoont geen vluchteling, maar volgt hem op den voet,
En wreekt den ouden Held: zyn naam zal eeuwig leeven,
Op duurzaam perkement in 't heldenboek beſchreven.
De Koning ziet van ver de daaden van den Graaf; *De Koning aanſchout zyne dapperheid, en pryſt dezelve.*
Hy roemt de deugden van dien Krygsheld, die zo braaf
Den luiſter van zyn huis, door 's Hertogs dood aan't zinken,
Weêr voert ten hoogſten top en heerlyk uit doet blinken.

Noch

Noch eens, ô mannen, ſchreeuwt de Veldheer, 't is gedaan
Met Jakobs hulpgenoot; wy moeten 't heir verſlaan.
Elk grypt weer nieuwen moed. men loſt de donderbuſſen
De Ieren beginnen te zwichten, en Jakob vlucht. Voor 't leſte op 's vyands rugge in 't zwichten. ondertuſſchen
Vlucht Jakob uit den ſtryt: hy vliegt, van ſchrik gepreſt,
Langs berg en hooge duin, om, ſchuilende in de veſt,
Of ſterkbemuurde ſtad, zyn lyfgevaar t'ontwyken.
WILHEM *en zyne helden volgen de vluchtelingen.* De Koning WILHEM noopt zyn paard langs duizend lyken,
En volgt den vluchteling; hy kluiſtert met zyn hand
Hem die genade ſmeekt, of boort door 't ingewand
Der muitren die zyn magt door tegenſtant braveeren.
De ſoldaaten keeren met ryken buit, en allerhande krygstropeen, den vyanden in hunne leger-plaats ontweldigt. De benden volgen na: men zietze vrolyk keeren,
Na 't ende van den ſlag, met krygstropeen belaân,
Met paarden, wapenen. een ander torſt een vaan
Of ſtandaard, door geweld uit 's vyands vuiſt gegrepen:
Men groet de makkers die den ſchat in 't leger ſleepen,
Op ros of kar gepakt, en deelt den ryken buit.
Men draagt de tafelpracht, de zilvre vaten uit
De koninklyke tent, in 't vluchten nagelaaten,
Verwaarlooſt door de vrees. de feeſtgalm der ſoldaaten,
't Gejuich, de zegezang vervult de lucht. de vreugd
Ziet elk ten oogen uit. de Koning loont de deugd,
Den dienſt der mannen, en begunſtigt elk naar waarde:
Hy dankt den Hemelvoogd, wiens zorg zyn leven ſpaarde,
Zyn wonden zalfde, en 't lyf beſchermde in 't krygsgevaar.
Men loſt het kanon Nu ſchreeuwt het grof kanon de zege in 't openbaar

Door

Door 't ganſche leger uit. men ziet de koopre kaaken *over de zege.*
Geen vuur dat quetſt of moord, maar vreugdevlammen braa-
O groote zegepraal! ô wondren, door geen tyd (ken.
Te wiſſchen uit het hert der volken! laat de nyd
Zyn tanden wetten, en zich zelf te barſte knaagen,
Uw roem, ô WILHEM, ſtygt door Jakobs nederlaagen
Tot aan de ſterren, daar uw ſabel blinkt! en gy,
Stantvaſte Zuilen van zyn oorlogsheerſchappy,
Gy blyft onſterfelyk door uwe deugd, ô Helden!
De nazaat zal uw lof met duizend tongen melden,
De nooit vermoeide Faam uw eer verbreiden door
De ganſche waereld heen; zo lang de blonde Auroor
De morgenroſſen wekt, en praalt aan d'ooſtertranſſen,
Tot vreugd van menſch en vee, met verſchgebore glanſſen.
En gy, ô veldrivier, ô Boyne, meer vermaard
Door WILHEMS degen, als de Simöis door 't zwaard
Van Hektor of Achil; uw naam, zo hoogverheven,
Zal met de daaden van dien Koning eeuwig leeven;
Met roode letteren op 't heldenparkement,
Om dat gy 't vorſtlyk bloed zo gulzig dronkt, geprent:
En gryze Schomberg ſneefde aan uwe waterboorden:
Wiens deugden eer de ziel van Lodewyk bekoorden;
Een Veldheer, die zoo trou, ten dienſt van Vrankryks kroon,
Den ſabel zwaaide in 't veld, en waakte voor den troon;
Maar door gewetensdwang tot afſcheid wierd bewogen,
Om dat zyn zuivre ziel, geraakt van mededogen,

De tiranny verfoeide, en treurde om 't ongelyk,
Den waaren kruysgenoot beſchoren in dat rijk.
Beroemde man, hoe zal Europe uw dood beweenen!
De zon uws levens heeft ontydig uitgeſcheenen.
O Stroomgodinnen trekt voor eeuwig 't roukleed aan;
Gy zaagt die ſtraalen aan uw boorden ondergaan.
Graaf Menard omhelſt het lijk van zynen Vader, en betreurt den ouden Held.
De droeve zoon omhelſt de vaderlyke leden,
Met bloedig ſtof beſmet, verplettert en vertreden
Door paardevoeten, en mishandelt van 't geweer.
* 'k Moſt giſtren ſtryden voor de rechten van myn Heer,
Zo ſpreekt hy, en myn pligt gedoogde toen geen klaagen,
Schoon my gebootſchapt wierd dat vader lag verſlagen;
Nu zal ik ſchreyen, en zyn ſchim voldoen. (ô ſmert!)
Het loot, dat u doorboorde, ô vader, trof myn hert:
Moet ik den dooden mond nu kuſſen, die voordezen
My d'oorlogspligten in myn jeugd heeft voorgelezen,
En plag te leeren, hoe men 't aangevoert geweld
Voor wal en poorten ſtuit, of ſtryd in 't open veld,
Of dringt ter veſting in door d'opgeſchoote breſſen?
Gy voedde dagelyks myne ooren met die leſſen,
O welbeſpraakte tong! nu zwygtge in eeuwigheid;
Terwyl uw zoon, uw vriend, ja zelf uw vyand ſchreit.
O tegenſpoed, zo zwaar als duizend ongelukken!
Nu zal ik, maar voor 't leſt, uw bleeke handen drukken:

Zy

* My is gezegt door Bevelhebbers van 't leger, dat Graaf Menard, toen hem de dood van zynen Vader wierd geboodſchapt, zou geantwoord hebben; *Batons aujourd'hui & pleurons demain.*

Zy leerden my de kunſt der wapenoefening,
Den handel van 't geweer, van ſpeer, musket en kling.
Ach heeft de wreede dood dat groot gezigt geſloten,
Die arendsoogen, die, aan 't hoofd der krygsgenooten,
Slagorden in den ſtryd aanvoerden met een wenk!
Hoe zal ik beſt zyn zerk verſieren? Mavors ſchenk
My zegezuilen, door de Goôn, uw hoftrouwanten
Gehouwen, om op 't graf des grooten mans te planten;
En dien my met uw gunſt, die ons voorheene bleek,
Op dat ik recht de dood van zulk een vader wreek:
Dan zal ik wel vernoegt met hem ten grave daalen,
En by zyn eedle ziel hier boven zegepraalen.
Terwyl graaf Menard klaagt, verheft zich uit den vloed *De Stroomnimf der Boyne, met haaren ſtoet uit het water te voorſchyn komende, vertroost den Graaf,*
Een aangenaam geruiſch. de Vlietnimf, door haar ſtoet
Verzelſchapt, dobbert op de roodgeverfde ſtroomen:
Zy ziet den braaven held, van droefheid ingenomen,
Het vaderlyk gebeente omarmen op den grond,
En traanen plengen in de verſchgeſchote wond.
Ik moet uw ongeval, zo ſpreekt ze, ô held, betreuren,
En om uw vaders dood myn blonde vlechten ſcheuren,
En ſchreijen rood van ſchaamte, om dat ik 't edel bloed
Zag druipen in myn kil. de dappre man, wiens moed
Aan myne zoomen bleek, legt wel berooft van 't leven;
Maar eeuwig zal zyn lof door lucht en wolken zweeven,
En ik met myn gevolg oprechten hier beneên,
Ter eere van den man, eerzuilen en tropeen:

Zo blyſt myn waterkant verheerlykt door zyn daaden.
Verheerlykt de overwinninge des Konings,
En gy, ô WILHEM, die, bekranſt met laurebladen,
Uw zegevaanen plant aan d'oevers van myn ſtroom,
De landplaag geeſſelt, en de monſters houd in toom,
De Faam had lang uw naam dit eiland rond gedraagen:
Nu komt gy zelf; gy ſtryd, en ment uw zegewagen,
Beſtuuwt van vyanden geklonken aan uw as,
Na 't ende van 't gevecht: gy zegepraalt, zo ras
De blikſem van uw zwaard den vyand ſchynt in d'oogen:
Ga ſleep uw oorlogsbuit door duizend groene boogen,
In 't midden van 't gejuich en vrolyk handgeklap,
Drogedaas muuren in: uw voet ſtygt langs een trap,
Van heldenlyken, door uw vuiſt in 't veld verſlaagen,
Ten top van glori door uw vyands nederlaagen:
Dat kan dit bloedig veld, bezaait met dode leên,
Getuigen, daar uw kling zo moedig heeft geſtreên.
Wy zullen jaar op jaar uw oorlogszege vieren,
De Nimfen op dat feeſt den blanken hals verſieren
Met roode ketenen en bloedkoraalen, uit
Uw wonden in den vloed verzamelt, of uit ſpruit
En vochtig gras geperſt; de beemden zullen bloeijen,
Beſprenkelt door dien dau, en purpre bloemen groeijen
Uit WILHEM HENRIKS bloed, tot prachtig haarſieraad
Van 't Watergodendom, als elk ten reie gaat,
En danſt om 't veldaltaar, terwyl de vlammen rooken:
Zo werde in eeuwigheid van uw triomf geſproken.

Maar

Maar hoor de dwaasheid van uw vyand, die, misleid
Door uwe wonde, alreê door 't leger heeft verſpreid
De maaren van uw dood, en luitkeels uitgekreeten.
Ganſch Vrankryk zal eerlang die logentyding weeten,
En juichen op 't gerucht. de burger zal zyn haat
Betuigen, en uw beeld op markt, op brug, of ſtraat
Verteeren door de vlam, en vreugdevuuren ſtichten.
Een ander zal uw doot door ſchimp- of laſterdichten
Verbreiden onder 't volk, dat, los en dom van hoofd,
Zyn oor voor waarheid ſtopt, en logens licht gelooft.
Maar laat de Franſche kroon zich in uw dood verblyden,
Wy willen haar die vreugde, ô Koning, niet benyden,
Noch 't ingebeeld vermaak misgunnen; want de tyd
Zal haaſt haar feeſtgejuich veranderen in ſpijt,
Van elk beſchimpt, beſpot om d'ingebeelde droomen.
Gy leeft, doorluchte Prins, voor 't tryk en 't recht der vroomen;
Leef eeuwig in dien ſtaat. gy zult dit ganſche land,
Zo wederſpannig, haaſt veroovren door uw hand.
Ik zie de muuren door uw ſtormgevaerte beeven,
Den tegenſtander zich vrywillig overgeeven,
En zweeren hulde en trou met diergeſtaafden eedt
Aan u, als Opperhoofd van 't Ierſche ryk: zo weet
De waereld dat gy leeft: zo moet uw vyand zuchten,
Die nu van hoogmoed zwelt op d'ydele geruchten
Van uw gewaande dood. hier zwygt de Stroomgodes.
De koning WILHEM hoort de Waterprofetes,

en voorzegt de vreugd van Vrankryk over zyne ingebeelde dood.

De Nimf eindigt haar rede, en WIL-

HEM *begeeft zich weder tot zyn krygsberoep.*

En lacht om 't lichtgeloof van Jakobs hulpgenooten:
Hy maakt zich vaardig om de vyandlyke ſloten
Kaſteelen, veſtingen, en ſteden, ryk bemant,
Te dwingen, om 't geweld te bannen uit het land,
Of t'overvallen die zyn rechten tegenhouwen.
Hy rent den ganſchen dag te paarde om 't heir t'aanſchouwen.
Hy tuchtigt reis op reis den legerknaap. hy ſlaaft
Voor 't heil der waare kerke, en 't recht van 't ryk. hy draaft
Door heete zonneſchyn, door wind en regenvlaagen:
Zyn ſchrandre geeſt ontdekt zyn tegenſtanders laagen,
Verydelt al zyn liſt en poging door beleid.

Een bode, door de Koningin gezonden, verhaalt het zeegevecht tuſſchen de Engelſche Hollandſche en Franſche vlooten voorgevallen,

Terwyl de Koning tot den optogt zich bereid,
Verſchynt een bode in 't heir met tyding uit de vlooten:
Hy naakt de veldtent, door de lyfwacht afgeſloten,
En zoekt gehoor. men maakt de zaak den Vorſt bekent;
Die doet den afgezant verſchynen in zyn tent.
Grootmagtig Koning, zegt de bode, aanhoor de maaren.
Zy die den ryksſtaf zwaait, en onze burgerſchaaren,
Terwyl gy 't leger leid, als Ryksvoogdes gebied,
Zond my naar deze kuſt, om 't geen'er is geſchied
Met alle eerbiedigheid uw majeſteit te melden.
De vyandlyke vloot, gelyk uw zeeliên telden,
Ruim tachtig ſchepen ſterk, door Vrankryk uitgeruſt
Met land- en zeeſoldaat, kruiſte op de Britſche kuſt;
Met inzigt, als men giſte, om in uw ryk te landen,
En in uw afzyn 't volk t'ontſchepen aan de ſtranden.

De

De Koningin, hier van verwittigt, geeft ſtraks laſt
Aan Herbert door geſchrift; om, eer men wierd verraſt,
Den trotſen vyand ſlag te leevren op de baaren,
Het land te hoeden voor de dreigenden gevaaren
En d'aangevoerde magt van d'oevers af te ſlaan.
Hy volgt het hoog bevel. men taſt de ryksvloot aan.
De Nederlander neemt den voortogt met zyn kielen,
En tracht de blaauwe vlag van Vrankryk te vernielen,
Het eerſte hooftdeel, dat zich opdoet in den ſtryd.
Men loſt de zeekortou. elk toont zyn pligt, en quyt
Zich als een Watermars, door krygseere aangedreven.
De zeeman houd zyn roem in waarde, en ſchroomt geen leven.
Men krygt veel voordeel in den aanvang van den ſlag.
De vloot van Vrankryk deiſt op 't midden van den dag:
De ſtilte dwingt haar om met ſtryden voort te vaaren.
Elk zoekt de glori van zyn meeſter te bewaaren.
Het oorlogsvuur ontvonkt voor al den Batavier:
Maar d'ongelyke magt verſtrekte uw zeebanier
Tot nadeel, door 't getal der Franſche waterſloten.
Het ty ſcheid eindelyk de woedende oorlogsvlooten.
Uw ſchepen hebben veel geleden in dien nood,
Doornagelt van 't geſchut, van maſt en ſteng ontbloot.
Ik zag op 't bed van eere uw zeeſoldaaten ſneeven.
Held Brakel, Noorthey, Dik zyn in 't gevecht gebleven.
Maar ſchoon de zeeſchade en 't verlies uw ſchepen drukt,
Des vyands aanſlag is hem echter niet gelukt,

Maar

Maar al zyn krygslift, die Britanje zocht t'ontruften,
Zo fnel verdweenen, als zyn fcheepsmagt van uw kuften.
De fchrandre Koningin, uw waarde bedgenoot,
Herftelt door wakkerheid de reddelooze vloot:
Haar onvermoeide vlyt, haar zorgen, die de zaaken
Van 't algemeene befte in hoogen nood bewaaken,
Befchermen 't Britfche ryk voor overzeefch geweld,
Of binnenlands verraad, zo fnood in 't werk geftelt
Door trouweloozen, die uw heerfchappy belaagen,
En werken om de kroon uw vyand op te draagen.
en 't verraad tegens de regeeringe van hare majeftei-ten gefmeed.
Verraders in uw ryk, tot Jakobs dienft gereed,
(O fchennis!) hadden zich verbonden door den eedt,
Om Vrankryks watermagt in 't landen by te fpringen,
Den fchepter uit de vuift der Koningin te wringen,
En haar tot Stuarts komft te boeijen in de zaal
Van 't koninklyk paleis; dan zou men u door 't ftaal,
Door magt van wapenen en vloektrouwanten keeren,
En elk met nieuw ontzag den troonverlater eeren.
Maar God, door wiens befluit gy 't Britfche volk gebied,
Die met zyn oog in 't hert der muitelingen ziet,
Ontdekt de boosheid van 't gemoed en helfche driften.
De laagen lekken uit door brieven en gefchriften,
Gevonden in 't vertrek des fchenders, die zo fnood,
Verbaftert van de deugd, uw ondergang befloot.
Een ander, door de fchuld van hoogverraad gevangen!
En voor den rechterftoel gefleept om ftraf t'ontfangen,

Be-

Bekent d'omſtandigheên van 't ſchelmſtuk in dien ſtaat,
En meld de monſters, daar uw ryk van zwanger gaat.
Veel ſchelmen hebben zich reeds op de vlucht begeven,
En andre zyn gevat. de Hemel ſpaare uw leven,
En hoede d'eedle ziel van uwe Gemaalin.
'k Betrou de zaaken aan de zorg der Koningin,
Zegt WILHEM; haar beleid verzekert ons voor laagen.
Ga heen; verhaal haar: hoe de vyand legt verſlagen:
Hoe 't leger door myn volk verſtrooit wierde aan den vloed
Der Boyne, die noch rookt van 't verſchvergoten bloed:
Hoe d'oude Koning, uit het vechtperk wechgevlooden,
Ons d'overwinning liet, en 't veld, bedekt met dooden.
Zeg: dat ik optrek, om de muiters in hun neſt
Te volgen, en myn vaan te planten voor de veſt
Van 't wederſpannig volk: ga; breng haar deze maaren;
Zeil heene: een ſnelle wind geleide u door de baaren
Voorſpoedig aan de kuſt; op dat myn krygsgeluk
Mariaas teedre ziel verlos' van vreze en druk;
En 't vloekgenootſchap, door 't aanhooren van myn daaden,
Zich voor haar nederbuige, en aflaat' van verraaden.
Hier ſluit de Britſche Vorſt zyn rede; en d'afgezant
Begeeft zich, op 't bevel, ſtraks naar den waterkant.

De Koning zend den afgezant terugge, om zyn overwinninge aan de Koninginne te verhaalen.

Einde van het Vyfde Boek.

VERKLARING

Van de PRINT voor 't VI BOEK.

DE groote WILHEM *keert verwinnaar uit het veld.*
Maria groet haar Heer voor d'opgepronkte zaalen
Van 't prachtig hof. Men ziet twee Minnegoden daalen:
D'een wond de Koningin, en d'ander kroont den Held;
Terwyl Maria hem den helm heeft afgenomen,
Dien ze aan een Juffer van haar hofstoet overgeeft.
De Vrou, half naakt, en haast geschonden, die beleeft
Den Koning volgt, verbeelt hier Ierland, door dien Vroomen
Verlost van 't Paapsche juk en Jakobs slaverny:
Heur Harpsnaar speelt de zege, in 't Iersche ryk bevochten,
En eert den Veldheer en zyn heldenryke togten:
Zy stapt met Engeland en Schotland aan haar zy.
Het moedig Zegepaard vertreed hier lasterschriften,
Gebroke breidels, zwaard en knots en moordersdolk
Van Jakobs hulpgenoot, en 't wedersspannig volk,
Dat WILHEM *steekt naar 't hert, vervoert door helsche driften.*
Men ziet verraders in triomf by 't krygsvolk gaan,
En volgen strenggeboeit den koninklyken wagen:
Terwyl de dienaars naar 't banket de spyzen draagen.
De Lyfbeschermgeest van den Vorst spreekt Eool aan:
O Windvoogd, hou zo lang de stormen opgeslooten,
Tot WILHEM *veilig lande in Neêrland met zyn vlooten.*

WIL-

ANTIENDRA

WILHEM DE III.

ZESDE BOEK.

DE Vorſt beveelt aan 't volk de veldtrompet te ſteeken; *Koning* WILHEM *breekt met zyn leger op van de Boyne,*
Om van de Boyne met zyn leger op te breeken.
Men rukt de ſtokken van de tenten uit den grond,
En ruimt den bodem daar de Britſche krygsmagt ſtond.
De paarden hygen op de gladgebaande paden,
En ſleepen 't grof kanon langs d'akkers op zyn raden.
De legerwagens, zwaar geladen, drukken 't veld.
Men paait den krygsknaap voor den optogt eerſt met geld,
En loont den trouwen dienſt, in 't jongſt gevecht gebleken.
De ruiter wapent zich, op 't eerſte legerteken;
Hy legt den zadel op zyn ros, en ſtygt te paard.
De voetknecht, door 't beleid des hopmans net geſchaart
In orde, volgt de trom. zo trekt men naar de wallen
Der naaſte veſting, om den muiter t'overvallen.
De Veldheer WILHEM preſt een deel van 't leger voort,
Recht naar Drogéda toe. de Stadvoogd ſluit de poort, *berent Drogeda.*

En weigert, op den eisch, den voortogt in te laaten:
Hy zend zyn Hoofden naar de muuren met soldaaten,
Om elk naar krygsgebruik te plaatsen op zyn wacht:
Hy vleit zich met ontset, en hoopt op Jakobs magt.
Maar WILHEMS Heirvoogd houd Drogéda naauw besloten,
En dreigt de wallen met een buy van donderklooten
Te schokken, zo men lang zyn eisch durft wederstaan.
Hy zweert by vuur en vlam: maar tweemaal had de maan
De bruine nacht gelicht aan 't zwerk met flaauwe straalen,
Wanneer de muiteling zyn hoogen moed liet daalen:
en maakt zich meester van de stad. Hy geeft de vesting op naar 't voorschrift en verdrag,
Dat hem zyn meester gunt. men plant de zegevlag
En ryksbanieren, voor 't gezigt der onderdaanen,
Op d'overwonne wal, geschuimt van Fransche vaanen,
En nachtstandaarden van den Ierschen twistgenoot.
Nu beeft de ryksrebel, die WILHEMS gunst verstoot;
Terwyl zyn vrienden om zyn voorspoed zegevieren,
En schudden van den hals het juk der woedende Ieren,
En ketens, helsch gesmeedt door Jakobs tiranny,
Die vrye zielen dwingt, en vreemde kettery
Den waaren kruysgenoot zoekt in 't gemoed te planten,
Naar 't voorbeeld van zyn vriend, door Roomsche kerkgezanten,
En eige drift misleid: maar 't quaad beloont zyn heer
Met schande en schade in plaats van voordeel en van eer.
Terwyl de troepen van den Vorst de stad bezetten;
Schryft hy de burgery zyn welgegronde wetten En

En vrederegels voor, vermaant elk tot zyn plicht,
En leid zyn leger naar Dublin. Prins Jakob zwicht,
Verſlagen door de komſt der koninklyke benden.
Waar zal ik, ſpreekt hy by zich zelf, my hene wenden? *Jakobs verbaaſtheid,*
Hier is geen ſchuilplaats meer te vinden in myn ryk.
Ik worde alom vervolgt, waar hene ik vluchte of wyk.
D'ontaarde zoon belaagt myn vryheid en myn leven.
Ik zal my weder naar de Franſche kuſt begeven,
En zoeken heul en trooſt by Lodewyk, myn vriend.
't Geluk verraad myn hoop. myn kans heeft uitgedient.
O Ierland blyf getrou, en help myn recht verweeren;
Of eens de blyde dag van voorſpoed weêr mogt keeren:
Vaarwel; ik zal uw dienſt erkennen, zo 't geluk
My op den rykstroon voert, na 't ende van myn druk.
Hy ſtelt Lauſun tot Hoofd van al' zyne oorlogslieden,
Hy ſpoed zich voort, en naakt den oever onder 't vlieden,
En ſteekt bedrukt in zee, om 't geen'er is geſchied
Te melden aan den Vorſt die 't Franſche ryk gebied, *en vlucht naar Frankryk.*
En zelf zyn nederlaage, als bode, aan hem te klaagen.
De Ryksbeſchermer naakt, geſtegen op zyn wagen, WILHEMS *intrede en verrichtingen te Dublin.*
In zegepraal, Dublin, daar elk den Winnaar groet,
En nodigt in de ſtad te treden met zyn ſtoet.
Hier blykt geen vyantſchap maar vrientſchap in 't onthaalen.
Schoon veelen noch, uit zucht voor koning Jakob, dwaalen,
En zien den voorſpoed van Vorſt WILHEM aan met ſmert;
De vrees voor lyfgevaar bedekt de drift van 't hert:

Maar haat, door dwang gekropt, in 't ingewand beſloten,
Verniſt met valſchen ſchyn van vrientſchap, treft de Grooten
Op 't alleronvoorzienſt; indien Voorzichtigheid,
Gepaart met Achterdocht, verzelſchapt van Beleid,
Geen wakende oogen houd, om 't zielsgeheim t'ontdekken,
En 't ſchuilende venyn te leezen uit de trekken
Van 't veinzende gelaat, uit zorg voor 't vorſtlyk bloed.
Dat weet myn Held; hy polſt de gronden van 't gemoed:
d'Ervarentheid heeft hem die kunſt geleert voor dezen:
Hy wiſcht de Veinzery 't blanketſel van haar wezen,
En zift den ſchynvriend uit den trouwen onderdaan.
't Vermoeden taſt het hert der landgenooten aan,
Doorſnuffelt overal de hoeken van 't geweten.
De Roomſche altaargenoot, verbittert en bezeten
Van kerkdrift, legt terſtond door dwang de wapens neêr,
En moet zyn wooningen ontblooten van geweer.
Men ſlaat den handel van den paapſchen huisvoogd gade:
Hy houd zich ſtil, bevreeſt voor WILHEMS ongenade.
Zo ſlaaft de Koning voor zyn ryk en Jeſus kerk:
De zaak, zo zeer verwert, geeft vaak zyn oordeel werk.

Vreugde der belyderen van den hervormden godsdienſt binnen Dublin.

Nu juichen in Dublin de ware kruisbelyders,
Getrokken uit den klaauw der beulen, en beſtryders
Van 't ongedwongen hert. de burger, eer gevlucht
In wilderniſſen en ſpelonken, daar de zucht,
Ten boezem uitgegalmt door d'onderdrukte volken,
Het ganſche land vervulde, en ſteigerde aan de wolken,

Ver-

Verlaat zyn ballingſchap en keert vervrolykt weêr.
De zuſter groet den broêr. de huisvrou kuſt haar heer,
De bruid den bruidegom. de kerker word ontſloten,
En ſlaakt het volk, wel eer ten moordhole ingeſtoten
Door Jakobs kerkgeſpuis. elk nadert met ontlâg
Den koning, en begroet op dien gewenſchten dag
Den Ryksverloſſer, voor zyn voeten neêrgeboogen.
De traanen biggelen langs 't aangezigt, ten oogen
Door blyſchap uitgeperſt. men ziet de maagden gaan
Met kranſſen in de vuiſt, en glimmende eikeblaân,
Zo kunſtig opgeſiert met goude en zilvre zoomen.
Men plukt de lauren af, ontkleed de groene boomen,
En vlecht hun kruinſieraad om WILHEM HENRIKS hoofd.
Men paart de ſchelle ſnaar, die zyne daaden looft,
Aan 't vleiende muziek der hooffche maagdekeelen.
Dublin, zo verſch onteert door bloedige toneelen,
Waar op Gewetensdwang het moordgordyn ontſloot,
Verbeelt, (hoe keert de tyd!) in 't midden van den nood,
Een ſchouplaats van de vreugd. de vaders, d'oude mannen,
Gedrukt door 't ſlaafsgeweld van jonge kerktirannen,
Onteert, beſchimpt, gehoont in hoogen ouderdom,
Genaaken, hangende aan hun krukken, ſtyf en krom,
Den zetel van den Vorſt, hun Heiland en Verlangen:
De blyſchap ſlecht de vore en rimpels op de wangen:
't Geplooide vel ſtaat glad en jeugdig door de vreugd.
Elk juicht den Veldheer toe: elk roemt zyn heldendeugd.

De

De voedſters vliegen met haar kindren langs de wegen:
't Onnooſle ſpruitje lacht, en ſchatert, door den zegen
In 't ingewand geraakt. de borſten, eer door ſchroom
En doodſchrik uitgedroogt, maar nu van verſchen room
Gezwollen, laaven 't hert der teedre zuigelingen.
Men ziet de ſchaaren naar de tempeldeuren dringen,
Wel eer met grendelen geſloten door 't geweld:
Zy volgen zy aan zy de ſchreden van den Held,
Die 't Heiligdom ontſluit. de verſchherboude altaaren,
Verbryzelt door den haat der kerkgeweldenaaren,
Vertreden met den voet, verlichten 't hooge koor
Met heilig offervuur. de koning zelf gaat voor,
En knielt eerbiedig in den tempel voor Gods oogen;
Terwyl de Kruistolk dankt, en 't Opperſte Vermogen
Den God, die wondren doet door koning WILHEMS ſtaal,
Met hooge toonen looft. zo galmt de tempelzaal
Door lofgezangen en godvruchtige gebeden.
De wakkre Vorſt begeeft: na 't end der plegtigheden,
Zich weêr te velde, en grypt de heirbyl in zyn hand,
Om 't volk te leiden daar de nood hem roept. men plant
D'ontrolde ſtanders voor de muuren der rebellen:
Wexfort, En Wexfort, opgepropt met Ierſche muitgezellen,
Verwacht den aanval niet van WILHEMS krygsbanier,
Maar zet de poorten op voor Brit of Batavier.
't Getal van 't leger groeit door toegevloeide ſchaaren.
Waterfort, Men trekt naar Waterfort, dat, grenzende aan de baaren,

Den

Den gryzen Zeemonarch, gewiegt door 't zwalpend zout,
Hoort ronken op zyn koets; of Thetis weelde aanſchout,
Wanneerze, omſingelt van haar blanke waterreien,
En blonde dochtren, die de ſchulpkaros geleien,
Door Peleus arm geſtreelt, zich bakert in de zon.
Men ſticht de batery. men plant het grof kanon,
De koopre keelen op den top der aarde tranſſen,
Om 't ingezwolgen loot te braaken op de ſchanſſen.
De torenwachter van de ſtad aanſchout in zee
Een t'zaamgevoegt getal van zeilen naar de ree
Laveeren, en ontdekt zyn Opperhoofd die zaaken:
Die vleit zich zelf met hoop dat Vrankryks ſchepen naaken,
Om hulp te bieden aan Vorſt Jakob in den nood:
Hy wacht zyn byſtant van deeze ingebeelde vloot;
Maar ſchrikt, wanneer hy ziet de wapens van Britanje
Op zyde wimpelen afwaaijen van 't kampanje:
Dat voorval toomt zyn moed: zyn opzet word geſtuit:
Hy geeft de veſten op, en trekt verſlagen uit.
De Britten ſtreeven in de muuren met hun vaanen,
Verwelkomt door 't gezang der juichende onderdaanen.
't Naburig Dunkannon, dat ook de koningsvlag,
Door Shovel aangevoert, voor 't ſtrandgebergte zag,
Legt ſtraks de wapens neêr, en zet de poorten open.
Men pleegt geen krygsgeweld, geen legerknaap mag ſtroo-
Op lyfſtraffe en de dood is d'overlaſt verboôn. (pen.
Zo hecht de dappre Prins de ſteden aan zyn kroon.

en Dunkannon gewonnen.

De Vorſt, verheven door een reeks van krygsgelukken
En zegepraalen, die zyn tegenſtanders drukken,
De hoop verteeren van zyn trotſe weêrparty,
Die tegens reden ſlaaft voor Jakobs heerſchappy:
Hy, die, ten top van eer geſtegen door zyn daaden,
't Schuimbekkende gedrogt, met ketenen belaaden,
En, bloedende op den rug, gemuilband ſleept ten toon,
Op 't ſpoor van Herkules, die monſters temde, een zoon
Des grooten Dondergods, als eer d'aaloutheid droomde:
Hy, die voor donderbus, voor ſpeer noch ſabel ſchroomde,
Maar zelf de dood trotſeerde in 't brandende oorlogsperk,
(Dat tuig de jongſte ſlag) blyft onvermoeid in 't werk.

Daar ryſt een ruime ſtad in Ierland uit haar muuren,
Door ſterkte en kracht vermaart ver boven haar gebuuren,
Lymerik, vermaard voor de ſterkſte veſting van ganſch Ierland,
Door veſtingboukunſt en natuur tot tegenweer
Naar oorlogseiſch geſticht: een ſterkte, die wel eer
Het heir van Olivier, den rykstiran, braveerde,
En lang de bloedbanier des vorſtenmoorders keerde,
Den waaren erfgenaam van 't Ierſche ryk getrou;
Maar nu verandert in een bloedig moordgebou,
Waar in 's lands Hydra heerſcht, tot ſchrik der kerkgezinden:
Daar 't wangedrogt, beluſt op moorden en verſlinden,
De malſſe ſpieren knaagt van 't uitverkoren volk,
En ſlypt de punten van den ouden Konings dolk.
word door den Koning gedreigt,
't Is tyd, zo ſpreekt de Vorſt, die Twiſtharpy te toomen,
En binnen Lymerik haar woeden voor te koomen,

Met

Met uitgetogen zwaard te grypen by de keel,
En 't bloed te plengen op 't moorddadige toneel,
Eer ze alles wonde en dood' met ſcherpgewette klaauwen.
Op, op, myn Helden, laat uw krygsmoed niet verflaauwen;
Ontdekt den nachtſpelonk van 't woedende gedrogt.
Hier zwygt de Prins, en maakt zich vaardig tot den togt.
't Geloof verſiert zyn vaan, de Vryheid zyn ſtandaarden,
Door zinnebeelden, die zyn oogmerk naakt verklaarden,
Op 't purper afgebeeld. het leger trekt door 't land,
Langs klaverbeemden, langs gebergte of waterkant,
En naakt den Schannon, die zyn groenbewaſſe zoomen,
En vruchtbre weien ſchuurt met kriſtallyne ſtroomen;
Hier had de twiſtgenoot zyn tenten opgerecht,
Om 't koninklyk gevolg te ſtuiten door 't gevecht;
Maar ſiddert, als zyn oog den glans van 't ſtaal ziet blinken:
De moed, door vrees geraakt, begint in 't hert te zinken:
Hy geeft, op 't naaken van den voortogt, vuur; maar ſpilt
De vlammen van 't metaal. de kogel vliegt in 't wilt.
't Gezigt, benevelt door verbaaſtheit, miſt in 't mikken.
De nacht bekleed de lucht, terwyl de muiters ſchrikken,
En voert de duiſternis op vaale wieken aan:
Zy laaten op de plaats hun legerhutten ſtaan,
En vlieden, door den nacht begunſtigt, langs de wegen.
Zo ras Latonaas zoon, ter dagkoets opgeſtegen,
De zonneroſſen mende uit Nereus ruimen ſchoot,
Ontfing de Vorſt de maâr dat Jakobs leger vlood.

Hy ziet den bodem leêg, 't beſchanſte veld verlaaten,
De tenten onbewoont van ruiters of ſoldaaten.
De Heirvoogd wil geen tyd verliezen; hy bedekt
Den ſtroom met bruggen, daar zyn krygsmagt overtrekt,
Om 't opgevloekt geweld in Lymerik te dwingen;
en belegert. En 't muitgenootſchap in zyn ſchuilplaats naauw t'omringen.
Men werpt de ſchanſſen op. men wroet in 't ingewand
Der aarde, ontſluit den grond, en ſpit aan allen kant,
Om 't krygsvolk in 't gezigt der veſting te begraaven.
Men ziet door 't ganſche heir de metgezellen ſlaaven.
Elk bied zyn vriend de hand, en ſtaat den makker by.
De ſtukken gaapen op de kruin der batery.
't Is alles vaardig om den vyand aan te vallen:
De Stadvoogd en belegerden beſluiten het uiterſte te waagen. Maar hy, gemoedigt door de ſterkte van zyn wallen,
Van voorraad, krygsbehoefte, en mannen wel voorzien,
Bezwykt niet, maar beſluit om tegenſtant te biên;
Ja, ſchoon hem 't noodlot dreigt met duizend oorlogsrampen,
Zelf tot den leſten man voor Stuarts zaak te kampen:
Dat zweert hy by 't altaar van Rome. elk ſtemt den eedt,
En maakt zich tot zyn dienſt, op 't hoog bevel, gereedt.
Maar WILHEMS leger volgt den toon der ſtormtrompetten.
Hier loſt men het geweer. daar laad men de musketten.
Gins barſt de veldkortou, en dondert ſlag op ſlag
Op kerk of torentrans. het blikſemt nacht en dag.
Men dryft de muiters uit rondeelen of reduiten,
Die weêr aan d'andre zy den fellen aanval ſtuiten,

En

En ſlaan 't beſtrydend heir van ſchans of bolwerk af.
De groote WILHEM zwaait vol moed den legerſtaf
In 't midden van den brand, en waagt te ſtout zyn leven,
Daar zo veel mannen voor zyne oogen deerlyk ſneeven,
En ſmooren in hun bloet. zo word de ſtad beſtreên.
Maar 't wankelbaar geluk, den dappren Held voorheen
Zo gunſtig, draait zich om, en dient de ſtad met regen,
Met waterbuien, die, neêrſtortende op de wegen,
Al 't omgelegen land verdrinken door den vloed.
De mannen zwemmen in de loopgraaf, daar de voet
Den vaſten grond verlieſt, door 't opgezwollen water.
Op d'eene ſtortvlaag volgt ſtraks d'andre met geklater.
Een zwarte ſluijer dekt de zon en 't bruine zwerk.
De natte weſtwind voert den regen op zyn vlerk,
En zet, op Iris laſt, de hemelſluizen open,
Die, door de zee geſtopt met water, overloopen,
En bruiſſchen nacht en dag. de luchtſtroom plaſt op 't veld,
Spoelt wapens, legertuig en tenten door 't geweld
Der watergangen langs den akker. d'oorlogsroſſen,
Bevracht met ſtormgevaart, met hout, en takkeboſſen,
Om voor de wal den vloed te dempen, waaden door
De regenplaſſen, en vergeeten 't rechte ſpoor.
Het water breekt de kracht van 't vuur, en bluſcht de vonken.
't Salpeter zwelgt het nat. de heirſchans legt verdronken.
De krygsman krimpt van koude, en beeft met natte leên.
Het vochtig element dringt door de ruſting heên.

De zwaare en langdaurige regen veroorzaakt den belegeraar groot nadeel.

Het wapen druipt aan 't lyf. de vederboſſen hangen
Verſlenſt, gelyk een bloem, die giſtren, op 't ontfangen
Der zonneſtraalen, al haar verwen, door 't penſeel
Van vrou Natuur gemaalt, zag blinken op haar ſteel;
Maar heden, door een bui getroffen, heur ſieraaden
Verdrinkt op 't vochtig land, en treurt met loſſe bladen.
De blanke borſtplaat roeſt aan 't lichhaam door den damp.
De Vorſt door oorlogsbezigheden afgemat ruſt in zyn tent, De Vorſt, beſtreden van dien droeven oorlogsramp,
Ruſt, afgemat door zorg voor d'algemeene zaaken,
Door draven heene en weêr langs 't heir, vermoeit van 't
Op 't legerpaviljoen geharnaſt in zyn tent. (waaken,
daar de Vryheid hem in den droom verſchynt, De Vryheid, die den Held voor haar beſchermer kent,
Genaakt de bedſponde en de vorſtelyke leden:
Zy had haar ouden rok, van boven tot beneden
Geſcheurt, geſchonden, en door Jakobs tiranny
Met burgerbloed beklad, verwiſſelt voor de zy
Die blyder verwen draagt: een helm met witte veêren
(Want rood, dat bloed gelykt, zou't vreedzaam hoofd onteeren)
Verſiert de blanke kruin: zy ſluit in d'eene hand
Een lans, waar op de Hoed, haar wapen, ſtaat geplant:
De ſlinke vuiſt omvat een bondel van plakkaaten,
Voorrechten, eer, tot ruſt der vreedzaame onderzaaten,
Door d'oude Koningen zo heilig ingeſtelt:
Zy buigt haar kniën voor den koninklyken Held,
haar dankbaarheid En ſpreekt: doorluchte Prins, myn heil, myn welbehagen,
Voorſtander van myn recht, hoe moſt ik onlangs klaagen,
Wan-

Wanneer ik, door 't Geweld, myn vyand, aangevat,
Beſtreên en overheert, in yz're banden zat.
't Geloof, myn zielsvriendin, lag aan myn zy gebonden,
En treurde om 't zelve lot. wy wierden bei geſchonden,
Mishandelt en verkracht: maar God verdroot die zaak;
Hy nam door uwe vuiſt, grootmagtig Koning, wraak:
Gy landde om mynent wil gewapent uit de baaren;
Gy hebt den dwingeland bevochten met uw ſchaaren,
En zelf uw zegepraal getekent met uw bloed:
Uw vyand nam de vlucht: gy volgde met uw' ſtoet,
En bandde 't landgedrogt gekluiſtert uit de ſteden:
Zo hebtge in 't Ierſch geweſt voor myn belang geſtreden:
Gy ſloot myn boeijen los: noch blyft gy onvermoeit
In heldenarrebeid: uw vlyt, uw yver groeit
Van dag tot dag, en waakt voor myn vertreede rechten:
Nu wilt ge in Lymerik de Moordharpy bevechten:
Uw tenten ryzen uit haar ſchanſſen voor de veſt:
Gy houd myn vyandin gekerkert in haar neſt,
Om wraak te neemen van d'elenden, die my drukken.
Maar, Prins, deze aanſlag zal u heden niet gelukken,
Verſchoon u zelf, en 't volk, dat op uw wenken draaft:
Gy hebt op dezen tyd genoeg voor my geſlaaft:
Ik ſmaake alreê de vrucht van uw manhafte daaden:
Breek op, verlaat den muur, 't vertoeven zal u ſchaaden:
De wolkſtroom breekt uw kracht, en ſterkt het muitgeſpan:
Noch eens verplant uw tent, en voer de ſtanders van

over 't herſtellen van hare oude voorrechten, door koning Jakob geſchonden, betuigt,

en hem raad het beleg voor Lymerik op te breeken,

D'om-

D'omringde wallen af: maar laat den moed niet daalen:
Een kleine krygsramp kan uw glori niet bepaalen:
Dit vrugteloos beleg verdooft haar luiſter niet:
Gy zult na korten tyd dit ganſche ryksgebied,
En Lymerik, hoe ſterk, verbinden aan uw wetten:
't Rechtvaardige geweer zal 't landgedrogt verpletten,
En ik den oorlogsgloed gedooft zien door uw hand;
Eer Ceres weder maait haar korenoogſt van 't land.
Dit heeft een Godheid my van boven ingegeeven;
Haar adem bliezme in 't oor. ai wil niet wederſtreven:
Gy ſtelde u ſteets geruſt in Gods voorzienigheid;
Die wil dat gy terſtont van dezen oever ſcheid,
en weder naar Engeland te keeren. En naar Britanje zeilt: de landzaat wacht den koning:
Het ryk, door u herſtelt, verheerlykt door uw kroning,
Schreeuwt om uw wederkomſt: de ruſt, de burgerſtaat,
En 's lands gemeene beſt verwachten u, om 't quaad,
Dat noch in arbeid gaat, eer 't vruchten teelt, te ſmooren.
Gehoorzaam, groote Vorſt, vertrek, en leen uwe ooren
Aan 't goddelyk beſluit, dat voor uw welvaart waakt;
Verheug de Koningin, die naar uw byzyn haakt.
Vaar wel: ik ga: beſcherm myn rechten als voorhenen.

De Koning, ontwakende, meent de Vryheid te omhelzen, maar beklaagt zich over De vroome Prins ontwaakt. waar zyt gy daar verdwenen?
Zo ſpreekt hy; keer weerom, ô ſchoone, ontvluchtme niet,
Ik minne u als my zelf, ô Vryheid, gy gebied
Myn herte; ik zal voor u myn bloed en leven waagen,
Ja ſneeven voor uw zaak; gy zult my ſteeds behaagen.

Twee

Twee zuſters houden my verbonden aan haar min:
De Vryheid en 't Geloof ſtaan eeuwig in myn zin.
Hy treed naar buiten door de wacht der lyftrouwanten,
Die 't legerpaviljoen omringt aan alle kanten.
Zyn oorlogsklepper wacht gezadelt voor de tent,
En brieſcht op 's konings komſt: hy ſtygt te paarde, en rent
Van 't eene regement naar 't ander langs de velden,
Bevochtigt door den vloed der wolken, daar de Helden
Het water kneden met hun voeten in de ſchans.
De plaſſen ſtorten neêr, en vloeijen van den trans
Der bateryen, die de veldkortouwen draagen.
Myn legerhoofden, roept de Vorſt, de regenvlaagen
Beſtryden ons beleg, en vechten voor de ſtad.
De lucht, gezwollen door de druppels, giet haar nat
Met volle kruiken uit: wy moeten 't opzet ſtaaken:
De loop van 't water ſtuit den voortgang van myn zaaken.
Elk voer' zyn troepen af in orde en net geſtelt.
Men ſla de bruggen, eer de Schannon hooger zwelt.
Men ſleep de ſtukken van het bolwerk naar beneden.
Men ſpan de roſſen voor 't kanon, of laatze treden
Met legertenten op den ſterken rug gelaân.
Men voer' de wagens aan. hy ſpreekt en 't is gedaan.
Zo trekt men van de ſtad met loſſe krygsſtandaarden.
De ſchipbrug torſt den laſt der hygende oorlogspaarden,
Die Schannons waterboord betreden met hun vracht,
En baant de wegen voor de koninklyke magt.

haare verdwyninge.

Hy begeeft zich in 't leger;

en belaſt den aftogt te blaazen, en de ſtad te verlaaten.

Men ſlaat de hutten neêr op drooge en vaſte gronden.
Men plant de vaanen, van de ſtengen los gewonden,
Al waaijende in de vuiſt, voor yders legerſtraat.
Zo ras het ganſche heir op 't veld in orde ſtaat,
De krygsraad vergadert: Laat Koning WILHEM, om zyn oogmerk te verklaren,
Zyn legerhoofden en den hoogen raad vergaâren.
De mannen treden in de veldtent zy aan zy.
Aanſpraak van den Vorſt aan den zelven: Zit neder, zegt de Vorſt, in 't ronde, en hoort naar my,
O metgezellen, die my gaaft doorluchte blyken
Van vroomheid op de togt. de ſtaat der Britſche ryken,
Myn plicht, myn troonberoep vereiſchen dat ik weêr
Naar Londen zeile, en van den Ierſchen bodem keer';
Ik blyve u dankbaar voor uw hulp en braave daaden:
Gy hebt myn aanſlag ſteets, als ſchrandere oorlogsraaden,
Met oordeel in den nood gedient, de zaak met kracht
Van armen uitgevoert, en 't krygsbevel volbracht.
Nu zoude ik yder in 't byzonder, kon 't geſchieden,
Den heirſtaf ſchenken, om een leger te gebieden;
Maar dat ontbreekt myn magt. ik moet op dezen dag,
Eer ik de kuſt verlaat, het opperſte gezag
Aan een van allen (laat myn keur u niet mishaagen,
En niemand belge zich, elk neem geduld) opdraagen.
Hy verkieſt den Baron Godart van Reede tot Opperbevelheb. Gy brave Ginkel, die het vaderlyke bloed,
Den overouden ſtam van Reede door uw moed
Verheerlykt, en dien naam u waardig maakt, tree nader.
Ganſch Neêrland is verplicht aan uw beroemden Vader,

Bri-

Britanje aan uwe deugd. gy hebt my dienſt gedaan,
Myn rechten op de grens van Schotland voorgeſtaan,
En Edenburg verplicht te knielen voor myn wetten.
Ik heb u menigmaal, op 't klinken der trompetten,
Zien vliegen in de vlam: ik kenne uw oorlogsſtyl:
Ontfang dan uit myn hand, tot loon, de legerbyl.
Bevecht het landgedrogt naar eiſch. gebruik uw oordeel.
Neem zachte middelen, kan 't wezen, tot uw voordeel,
En breng den muiteling door reden tot verdrag:
Maar zo geen goedheid geld, moet aanſtonds ſlag op ſlag
Het vinnig landkrakkeel op dezen grond beſlechten.
Beſluit de wallen van myn vyand met uw knechten:
Ik laate een ryk getal van mannen tot uw dienſt.
Neem krygsliſt by de hand, en val op 't onvoorzienſt,
Eer 't iemand word gewaar, in ſteden of kaſteelen
Den twiſtgenoot op 't lyf; gy moet zyn magt verdeelen,
Den hulptroep ſtuiten, waar gy kunt, in 't open veld:
Sny hem de wegen af. keer toevoer, graan, en geld,
Of 't geen den moed van 't volk kan ſterken, uit de wallen.
Bezet uw poſten wel. draag zorg voor overvallen.
Bewaar de ſteden, die myn ſabel won. geef acht
Op alles, en bezet den muur met dubble wacht.
Bezorg 't geen dienſtig is om tegenſtand te bieden.
Vul magazynen op met koſt voor d'oorlogslieden,
Met voêr voor 't legerros. ontdek van tyd tot tyd
Uw vyands krygsgeheim. betaal, beloon den vlyt

ber van zyne troepen in zyn afwezen, en houd hem zyn oorlogs- plichten voor.

Der heirverſpiederen door ryke en milde gaaven;
Zy zullen op uw laſt met groter yver draaven:
Voor alles handel zacht de burgers in de ſteên,
Den akkerman op 't veld. laat Roomſch noch Onroomſch reên
Noch oorzaak vinden om van overlaſt te klaagen,
Maar yder naar zyn luſt en eigen welbehagen
Den Godsdienſt pleegen: dwing 't gemoed der menſchen niet.
Hou 't legervolk in toom, op dat'er niets geſchied
Het geen den landzaat drukt; gy moet hem ſteeds verſchoonen.
Pleeg ſtraf naar krygsgebruik, maar laat verdienſten loonen.
Zo word het quaad geſmoort, zo queekt men deugden aan.
Volg, volg myn oorlogsles. 'k laat alles op u ſtaan.

Reede neemt, onder betuiginge van dankbaarheid, het hooge krygsgezag aan.

De dankbre Ginkel buigt zich voor den Vorſt ter aarde:
Dewyl ik uit uw hand den legerſtaf aanvaarde,
Zo zegt hy, en uw gunſt myn plicht zo hoog waardeert,
Grootmagtig Koning, zal myn arm 't geen gy begeert,
En van myn degen eiſcht, ſteeds zoeken na te komen.
'k Zal trachten, naar uw les, de landplaag in te toomen,
En 't monſter op den hals te treden met den voet.
Ik zal myn dankbaarheid betuigen door myn bloed,
Dat ik u ſchuldig ben: dat bloed, door u verheven,
Door u met heldendeugd gekoeſtert, doet my leeven,
Maar tot uw dienſt; en 't zal nooit grooter eere, ô Held,
Genieten, als wanneer 't om uwe zaak langs 't veld
Met ruime plaſſen ſtroomt: dan zal ik zegepraalen,
En, ſtervende in myn plicht, uw gunſten eerſt betaalen:

Maar

Maar zo my 't krygslot ſpaart, en ik verwinnaar keer',
Gy draagt de zege wech, u komt alleen al d'eer.
Elk wenſcht den Held geluk, en zweert voor WILHEMS
Op Ginkels krygsbevel, met allen vlyt te waaken. (zaaken:
De krygsraad ſcheid van een. de Koning ryd naar 't ſtrand.
De vloot legt zeilrede, en de voorwind rekt en ſpant
De doeken aan de ſteng. de legerlieden draaven,
Met krygsbuit in den arm geladen, naar de haven.
Men leid de paarden naar den oever by den toom.
Men ſleept den wapenroof, den vyand aan den ſtroom
Der Boyne ontweldigt, naar de Britſche zeekaſteelen.
De dochters van de zee, die Nereus ooren ſtreelen,
De Nimfen ſteeken 't hoofd verheugd ter golven uit,
En ſchatren over 't zout met aangenaam geluit,
Zo ras de Koning naakt op zynen zegewagen.
Dit 's geen Sirenezang, bedekt met valſche laagen,
Waar voor Laërtes zoon met waſch zyne ooren ſloot,
Om 't doodelyk gevaar te myden van zyn vloot;
Maar zuiver feeſtmuziek, dat WILHEMS heldendaaden
Verheerlykt door de ſtem der juichende Najaden.
Men plant de vaanen, kloek verovert voor de vuiſt,
De witte Lelien, van purper bloed begruiſt,
Door zwaveldamp beſmet, op 't hooge ſcheepskampanje,
En zeilt in zege naar den oever van Britanje.
Wat ſtoft d'aaloudheid op haar Jazon, die, tot ſpyt
Van Kolchis, 't Gulden Vlies, Gradivus toegewyd,

De Koning vertrekt naar de zeekuſt.

Den wachter van den boom, en ſterke bosgedrogten
In 't heilig offerwoudt ontweldigde op zyn togten,
En ſleepte Frixus gift van Faſis naar Atheen!
Gy roemt dit werk zo hoog, ô dichters: neen, ô neen,
Ik ſtem niet in dien lof, noch pryze Jazons degen:
Myn Held heeft grooter eer op dezen togt verkregen:
Hy zocht geen ryksjuweel 't ontvoeren over zee;
Maar landde, en bragt zyn ſchat, de Gulde Vryheid, mee,
En breidels, om geweld en zieldwang in te toomen:
Deze aanſlag is gelukt; nu keert hy door de ſtroomen
Verwinnaar naar den troon; terwyl het volk, verblyd,
Den Ryksbehouder looft, van 't ſlaafſche juk bevryd:
Zo zal eerlang al 't land, na Jakobs nederlaagen,
In voorſpoed bloeijen, en van zyn verloſſing waagen.
en ſteekt in zee. De grijze Windvoogd dient den Koning op de zee,
En draagt de zeilen op zijn vlerken aan de ree.
De ſtranden grimmelen van duizend onderdaanen.
Vreugde in Engeland over zyne wederkomſt: Elk groet den Troonmonarch, en uit zyn vreugd door traanen.
Elk ſchreeuwt: doorluchte Vorſt, zyt welkoom aan uw kuſt;
Uw zorg, die nimmer ſlaapt, verwekt ons vrede en ruſt.
Gy gaat voor ons ten ſtryd, en keert verwinnaar weder,
Wy vallen uit ontſag voor uwe voeten neder.
Gy dwingt de Lelivaan, en Jakobs muitgeſpuis.
De bergen galmen na, en kaatſen 't feeſtgedruis
Elkandren vrolyk toe. de ganſche Ryksſtad, Londen.
Juicht als de Vorſt genaakt; en tienmaal duizend monden

Gaan

Gaan zwanger van zyn lof. de blyſchap vliegt op ſtraat,
En dartelt by 't gewoel in dien gewenſchten ſtaat.
Geen huys beſluit de vreugd. de vuurtonelen branden,
Ontſteken door den gloed der blakende ingewanden
Van 't zegevierend volk. de Britſche Koningin,
Die goddelyke vrouw, die zelf als Prieſterin,
Het offervuur ontſteekt op Jeſus dankaltaaren,
Treed uit haar hofpaleis, beſtuuwt van maagdeſchaaren,
Den Koning in 't gemoed. de tabbert, ryk beſtrooit
Met helder diamant, bezaait met paerlen, plooit
Om 't levendig albaſt, en dekt de blanke leden,
't Bezielde marmer, net van boven tot beneden
Op 't kunſtigſt door natuur gevormt. de borſt, half naakt,
Ontdekt twee heuveltjes, ſneeuwwit en ganſch volmaakt,
Die, door de kracht der liefde en haare vreugd bewogen,
Steeds zwoegen op en neêr. de lonken van haare oogen
Verdoven 't eêl geſteent', dat uit haar vlechten ſtraalt.
Geen Juno, die wel eer, ten wolktroon afgedaalt,
Langs groene velden vloog (als d'oude Dichters loogen)
Met paauweveêren, die, bezaait met Argus oogen,
Haar voerden op 't banket naaſt Thetis bruidegom:
Noch Pallas, die de kruin van Pelion beklom,
En trok ter feeſt, daar haar de trouverwanten noodden,
Vertoonden zich zo ſchoon voor 't oog der Oppergoden.
Het prachtig troonſieraad, de rykskroon, ryk van glans,
Beſchynt haar kruin. zy draagt in d'eene vuiſt een krans,

De Koningin ontfangt den Koning.

Haar ſchoonheid en prachtig feeſtgewaad beſchreeven.

Zy ontwapent den Held,

Door

en kroont hem met een laurekroon.

Door hoofſche Jufferen gevlochten van laurieren,
Om 't zegepralend hoofd van heur gemaal te ſieren.
Ze ontgeſpt de borſtplaat van zyn ſchoudren met haar hand.
Zy licht den blanken helm van 't vorſtlyk hoofd, en plant
De groene zegekroon op WILHEM HENRIKS haaren.

De koninklyke perſonaadjen begeven zich naar het hofbanket.

Zy leid hem naar de zaal, geſtreelt door ſchelle ſnaaren
En klinkend feeſtmuziek; daar 't prachtig hofbanket
In goude vaten op de tafels word gezet.
Zy vlyd zich aan zyn zy. terwyl de Ridders eeten,
Verzoekt de Koningin zyn krygsbedryf te weeten,
En d'overwinning zelf te hooren uit zyn mond.
De Vorſt voldoed haar eiſch, en voed haar minnewond
In d'aadren door zyn tong. haar boezem klopt van binnen:
Het hert, door 't oor geſtreelt, gevoelt de kracht van 't minnen.
Zo zag men Dido door Eneas krygsverhaal
Van liefde blaaken in Karthagoos ruyme zaal.
De ſchoone gemaalin valt onvermoeit in 't vraagen,
En Koning WILHEM, om haare ooren te behaagen,
Ontvout haar alles 't geen zyn fabel heeft verricht.
't Genoegen van haar hert verklaart zich door 't gezicht.
Heb ik in 't Ierſch geweſt, zo ſpreekt de Vorſt, geſtreden;

Geſprek tuſſchen ze zelve.

Gy hebt dit ryk verplicht aan uwe dapperheden:
Gy hebt de Franſche vloot, ô moedige Amazoon,
Van deze kuſt gekeert: gy hebt de Britſche kroon
De ruſt van kerk en ſtaat, 't gemeene beſte, en 't voordeel
Der burgery beſchermt door uw beleid en oordeel.

Gy

Gy hebt meer eer als ik, ô Krygsheldin, beſtreên:
Uw oorlogswakkerheid, de vrouwen ongemeen,
(Want mannen zyn alleen tot krygsbedryf geboren)
Zal elks geloof eerlang verrukken onder 't hooren.
U voegt den ſtaf van 't ryk te zwaaijen op den troon,
De legerbyl in 't veld: uw ſtaat- en krygsgeboôn,
Vol wysheid, gaan 't verſtand der vrouwen ver te boven.
Ik moet uw dienſten, met onze onderdanen, looven.
Verdenk my niet dat ik u ſtreel met vleiery;
Ik ſpreek van uwe deugd, ô ſchoone, naar waardy.
Toen 't nootlot my vergunde, ô Held, met u te leeven,
En teikende ons verbond, in 's hemels raad beſchreven,
Zegt Koningin Mary, hebt gy myn ziel gevoed
Met wetenſchappen, en het vrouwelyk gemoed
Uw ſtaatles ingedrukt: gy toonde my door woorden,
Door redeneeringen, die ſteets myn hert bekoorden,
Den ſtyl der heerſchappye, en hoe men 't volk regeert:
Ik heb van u, myn Prins, al 't geen ik weet, geleert.
Zo ſpreekt men aan den diſch. men vult de nektarſchaalen,
Die, ſchuimende van wyn, met goude boorden praalen.
Men drinkt den voorſpoed van het koninklyk geſlacht.
Het feeſtgenootſchap ſcheid in 't midden van den nacht.
De blyde morgenſtond, bezaait met purpre roozen,
Begint, na 't zinken van 't geſternte, om hoog te bloozen,
En ſtraalen op 't paleis te ſchieten van zyn trans.
De voerman van den dag, verſchynt met ſchooner glans

Hoogmoedig op zyn kar, om 't zegefeeſt te vieren.
Men hangt den wapenbuit, de vaanen en banieren,
Den vyand in den ſtryd ontweldigt, aan den wand
Van Londens wapenzaal. de Leli houd geen ſtand:
De Britſche Roos verdooft den luiſter van haar bladen.
De Koning WILHEM zit, beſtuuwt van hoofſche Raaden,
Gemeente en Edelliên, verheerlykt met de kroon,
Den ſtaf en 't ryksgewaad, verheven op zyn troon.
Aanſpraak van den Koning aan het Parlement.
Hoort toe, gy Heeren, die my helpt den rykslaſt ſchraagen,
'k Heb zaaken van gewigt u heden voor te draagen;
Zo zegt hy. (yder zwygt en luiſtert naar zyn woord.)
Hoe zeer uw ruſt, uw heil, uw vryheid my bekoort,
Is elk genoeg bekent. 'k heb, Heeren, maar met ſchroomen,
Alleen op uw verzoek, den ſchepter aangenomen:
En zocht my van dien laſt, doch vruchteloos, t'ontſlaan.
Ik heb uw rechten naar vermogen voorgeſtaan,
En 't binnenlands krakkeel in 't Britſche ryk bevredigt;
Den Godsdienſt, door 't geweld mishandelt en beledigt,
Ten tempel uitgejaagt, op 't hooge altaar herſtelt.
Ik zeilde om uwe zaak naar Ierland, trok te veld,
En ſloeg den vyand aan de Boyne met myn vaanen.
Ik heb veel veſtingen, beſproeit van burgertraanen,
Uw kerkgenooten, vrygevochten door myn ſtaal.
Nu keere ik uit den ſtryd te rugge in zegepraal.
Gy ziet wy weder, maar met krygstropeen belaaden.
God ſterkte, om uwent wil myn arm: van al myn daaden

Komt

Komt hem de zege toe; zyn gunſt verdient deze eer.
Maar ſchoon ik op den troon, als overwinnaar, keer,
Wy zyn daarom 't gevaar, ô Ridders, niet te boven:
De nood vereiſcht noch meer, zo gy my wilt geloven.
Wy ſtryden met een Vorſt, befaamt door oorlogsmagt:
D'ervarentheid gebied dat ik dien vyand acht.
De koning Lodewyk is groot en vol vermogen:
Gy hoort, hoe Duitſchland, voor zyn voeten neêrgebogen,
Zyn zegeſtanders af ziet waaijen van de kruin
Der overheerde wal, en klaagt op 't ſmookend puin:
Hoe Karels erfgebied, door zo veel oorlogsplaagen
Geſlingert, ſtaat ten doel van krygsgeweld of laagen;
Maar bied kloekmoedig door de wapens tegenſtand:
Die ruime landſtreek grenſt dicht aan myn vaderland;
Daar trekt myn Legerhoofd de Franſche benden tegen,
En dient den Landvoogd met zyn oorlogskunde en degen,
Om 't aangevoerde volk van Neêrlands grond te ſlaan.
Wy hebben, maar met leet, den uitſlag klaar verſtaan
Van 't jongſt gevecht, waar in de bloem der mannen ſneefde:
Daar 't nydig krygsgeluk myn wapenen weêrſtreefde,
En d'ongelyke magt den vyand ſterkte in 't veld;
Schoon Waldeks hoofdgezag, (gelyk 't gerucht ons meld)
Geſtyft door dapperheid, de veldpoſt kloek verweerde;
En Kazimier, myn neef, 't geweld van Vrankryk keerde;
En zo veel helden, lang verheerlykt door hun vlyt,
Zich queeten voor den Staat, als leeuwen, in den ſtryd.

Dit droevig voorval maakt ganſch Nederland verlegen.
Nu voegt aen yder in 't byzonder t'overweegen,
Wat dienſten dat hy heeft genooten van dien Staat:
Die heeft zich zelf ontbloot van krygsvolk, om uw quaad,
Uw onheil, uw bederf, en ſlaverny te weeren:
Ik landde met die magt in 't ryk op uw begeeren.
De Nederlander heeft uw rechten met zyn bloed
Bezegelt, en uw kerk behouden door zyn moed.
Nu zucht in hoogen nood de Staat om oorlogslieden.
Gy moet den Batavier, ô Britten, byſtant bieden,
Die 't alles waagde voor uw troon- en kerkbelang:
Want Vrankryks Koning zweert, door Neêrlands ondergang,
Door ſchennis, door geweld, en bloeddorſt (ons gebleeken
Voor weinig jaaren) zich van uw bedryf te wreeken.
Dat dodelyk beſluit, dat opzet moeten wy
Kloekmoedig ſtuiten, en de ruſt der burgery,
De zekerheid van 't ryk op 't heil der zeven Staaten
Stantvaſtig bouwen, en ons dienen van ſoldaaten.
Wy hebben oorlogsvolk van nooden in den nood:
Te land voor 't leger, en te water voor de vloot.
Wy moeten ons voorzien van ſchepen, om de ſtranden
Van d'een tot d'andre kuſt te veiligen voor 't landen:
Want Vrankryks watermagt groeit aan van dag tot dag.
Wy moeten Lodewyk het hooge zeegezag
Betwiſten, en uw recht beſchermen op de baaren.
Ik kan u, Heeren, met een vry gemoed verklaaren;

Dat

Dat my uw voordeel meer behaagt als 't ryksgebied.
De naam van Koning, noch de kroon bekoortme niet;
Indien ik in dien ſtaat, hoe heerlyk, hoe verheven,
Geen klaare blyken van myn zucht voor 't ryk kan geeven.
Ik zoek my zelven niet, maar uw belang alleen.
Al 't geen ik heden eiſch, dat eiſch ik voor 't gemeen.
Om dan met grooter ernſt het oorlog voort te zetten,
Al d'ondernemingen van Vrankryk te beletten,
En onzen onderdaan te hoeden voor 't geweld;
Is 't nodig, dat gy zoekt naar middelen om geld
Te lichten, en voldoet de ſchult der legerknaapen:
Want geld in oorlogsnood is 't allerſterkſte wapen:
Dat moedigt den ſoldaat, dat wet zyn krygsgeweer,
Dat geeft zyne armen kracht. denkt, Heeren, dat uw eer,
De glori van myn ryk dit eiſcht van uw gedachten:
Uw overweging moet den ſtaat van 't land betrachten.
't Gevaar, de nood vereiſcht een ſpoedig raadbeſluit,
D'uitvoering boven al, op dat men 't onheil ſtuit'.
Veel Prinſſen hebben zich in ons belang gewikkelt,
Door liefde tot uw Vorſt en zucht voor 't ryk geprikkelt:
Elk houd zich tot uw dienſt, ô Britſche Raad, bereid,
En wacht den ſpoed van 't werk uit uwe wakkerheid.
Laat dan de toeſtant van onze algemeene zaaken,
ô Ridders, ô Gemeente, uwe ingewanden raaken:
Maakt dat my niets ontbreeke. elk geeve in overvloed:
Dient my naar eiſch met geld: ik diene u met myn bloed.

Maar om myn raadgeſprek, ô Heeren, te beſluiten,
Moet ik u noch in 't kort myn ongenoegen uiten.
De leſte zeeſlag, dien ik hoorde met verdriet,
En my gebootſchapt wierde in 't veld, behaagt me niet.
Veel hebben daar zo laf hun' oorlogspligt vergeeten;
Ik moet door uwe hulp d'omſtandigheden weeten.
Ik zal niet ruſten, maar gebruiken al myn macht,
(De zaak is van gevolg) om die men houd verdacht
Te raaken in 't gemoed. zo word de ſchult veroordeelt,
Het krygsverzuim geſtraft, tot yders leſſe en voorbeeld.
Indien men 't quaad niet ſtuit, noch voorkomt in 't begin,
Zo loopt het ſpoedig voort, groeit aan en kankert in.
Hier is de glori van den landzaat aan gelegen.
Men moet met rypen raad de zaaken overweegen.
De vierſchaar ſchreeuwt om recht, ziet vriend noch vyand aan,
Maar vonniſt naar den eiſch. gy hebt myn zin verſtaan:
Ik zwyge, en laat de zaak uw yver aanbevolen.
Die heden recht beſluit, hoeft morgen niet te doolen.
De koſtelyke tyd, verwaarlooſt, keert nooit weêr.
Waakt op, beſchermt uw heil, uw voordeel, en uw eer.

De Ryksraad belooft den Koning in alles, 't geen hy eiſcht ten dienſt van 't ryk, behulpſaam te zyn.

Na dat de Vorſt aldus zyn aanſpraak had beſloten,
Wierd hy in 't raadvertrek begroet van alle Grooten.
De Britſche Ridderſchap, de bloem der burgery
Betuigt haar dankbaarheid: elk roemt zyn heerſchappy,
Zyn zucht en yver voor de ruſt der onderzaaten.
Elk geeft zyn ſtem om 't heir te ſterken met ſoldaaten,

En

En volk in overvloed te brengen op de been:
Om geld te lichten voor den oorlogsman, en 't geen
De nood vereiſcht in deez' gevarelyke tyden,
Om met een grooter vloot den vyand te beſtryden.
Al 't geen de Koning wil keurt hier de Ryksraad goed.
Men dankt hem boven al voor 't waagen van zyn bloed,
Voor d'overwinning, met zyn lyfgevaar verkreegen.
Elk looft zyn dapperheid, zyn gunſt en 's hemels zegen.
Hoe neemt uw voorſpoed aan, gelukkig Albion!
Hoe keert uw ramp in vreugd! hoe zal d'Oranje Zon
Met ſtraalen van geluk uw Britſche Roos beſchynen,
De nacht des oorlogs voor dat vredelicht verdwynen,
En 't kerkgeloof, beſnoeit door Jakobs vloekverbond,
Zyn wortels meer en meer verſpreiden in uw grond!
Hoe zal de welvaart van uwe onderdaanen bloeijen,
De rykdom, door dien gloed gekoeſtert, weelig groeijen!
Maar gy, ô muiters, die noch dolende en verblind,
Uw eige vryheid haat, en Stuarts dwang bemint,
'k Wenſch dat die heldre glans, ô afgedwaalde ſchaaren,
De miſt van dwaasheid in uw zinnen op mag klaaren:
Gy tracht vergeefs den Vorſt te ſtooten van den troon,
En Jakob in zyn plaats te ſieren met de kroon:
Het zy uw haatluſt werkt door heimelyke liſten,
Of vrientſchaps valſchen ſchyn, gy zult uw tyd verquiſten,
Uw koſten ſpillen, want de waarheid, ſnel ter been,
Vervolgt en achterhaalt de logen in 't gemeen.

En bedankt hem voor de zege in Ierland door zyne wapenen bevochten.

De

De ſchrandre Ryksraad waakt voor 't koninklyk vermogen,
Voor WILHEMS troongezag met meer dan Argus oogen:
Het zy uw boosheid ſtaat door openbaar geweld,
Ten dienſt van Jakobs zaak, naar 't kroonrecht van den Held;
Gy ſlaaft, gy woelt vergeefs als krachtelooze wormen.
Een rot van reuzen tracht den hemel te beſtormen,
De magt der Oppergoôn te dwingen: Tifon, trots
Op honderd hoofden, bouwt en ſtapelt rots op rots,
Maar moet, zo ras Jupyn de blikſemtoorts laat blinken,
Met al zyn muiters in den afgrond nederzinken,
En onder 't ſtormgevaart verſmooren door den ſlag.
Zo ſtort hy in een poel van rampen, die 't gezag
Der hooge mogentheid vermeetel durft braveeren.
Maar laat ons tot de zaak van 't ryk, ô Klio, keeren,
bezigheden binnen Londen, En zien met welk een vlyt de Britſche landzaat draaft,
En voor 't belang der kerke en 't recht der volken ſlaaft:
Wy zullen, maar met vreugde, elks bezigheid aanſchouwen.
in 't ſtichten van ſcheepstimmerwerven, Men ſticht'er plaatſen om de kielen op te bouwen,
Scheepstimmerwerven, naar den eiſch van 't werk verdeelt.
De wakkre werkman, dien zyn arbeid nooit verveelt,
bouwen van ſchepen, Hakt met de byl in 't hout, en klooft de Noordſche boomen,
Om met een waterheir te zwemmen door de ſtroomen,
En 't zeevolk in den buik te ſluiten op de reis.
De houte veſting ryſt, gelyk een hofpaleis,
Of hooggebout kaſteel, of ſteenrots uit de baaren.
Het woelt aan allen kant van hygende arbeidsſchaaren,

Men

Men houwt, men bonſt, men klopt op yzer of metaal.
Een ander ſchildert vlag en wimpel, om, tot praal
Op maſt en ſteng geplant, te waaijen van de ſchepen.
Men ziet'er die naar boord de zeekortouwen ſleepen,
Om 't holle ſtroomgevaart, de ſchuilplaats van de dood,
Te vullen met hun vracht. daar voert men kruit en loot,
Kardoezen, kogels, ſchroot, gevulde handgranaaten,
Piſtoolen, muskettons op wagens langs de ſtraaten.
Men leegt de wapenzaal, en 't magazyn van 't land.
Men ryd met ankertou, met kabels, lopend want,
Genaaide zeilen naar de werf der zeekaſteelen.
De werftrom dreunt langs 't land, om 't oor van 't volk te ſtreelen, *en werven der ſoldaaten.*
Het hert te moedigen, om vry en ongepreſt,
Door eigen luſt gewekt, voor 't algemeene beſt,
Ten dienſt van 't vaderland, te trekken op de vlooten.
Een ander wil te land zyn oorlogsroem vergrooten,
En tekent op de rol des hopmans, welgemoed
En onbeſchroomt, zyn naam. zo groeit de waterſtoet,
En landmagt dag op dag door 't klinken van de ſchyven.
De koning WILHEM ziet de wakkre krygsbedryven,
Den yver van zyn volk, de voorzorg van den Raat,
De drift der burgery, en arbeid vroeg en laat
Om door zyn kroongezag de zaaken voort te zetten:
Dat geeft den handel klem, dat kan de geeſten wetten,
De krachten van den arm verdubblen onder 't werk:
De luſt en yver maakt zelfs krachteloozen ſterk.

En ſtyft de zenuwen der ſlaavende arbeidsmannen.
Hoe veel verſcheelt de ſtaat der woedende tirannen
Van vroome Vorſten, die, zachtzinnig in 't gebied,
Den burger en zyn ruſt beminnen! het verdriet
Den onderdaanen nooit op hun bevel te draaven;
Men zietze uit zuivre liefde, uit zucht, uit vrientſchap ſlaaven
Voor 't heil des Konings, dat elk hoog waardeert en ſchat:
Maar hy, die 't purpre kleed met burgerbloed beklad,
Het recht der volken ſchend, en, tegens alle wetten,
Den voet tracht op den nek der burgery te zetten,
Word zonder luſt gedient, maar ſlechts uit vreeze en ſchrik:
Men ſiddert onder 't juk en beeft elk oogenblik;
Men arbeid, maar met angſt, beducht voor dood of keten;
Daar d'ander zingt en queelt, geruſt, en nooit bezeten
Van ſchromende achterdocht. ô groot verſchil! maar gy,
Die dwaas uw zetel bouwt op ſnode tiranny,
Uw zuil zal ſtorten, door dien grondſlag nooit beſtendig:
Maar heerſchappy, op deugd gegrondveſt, ſtaat onendig.
Juich dan, ô Engeland, gelukkig door een Vorſt,
Die ſteets uw heil betracht, en liefkooſt in zyn borſt!
Volherd in uwen plicht, verloſte landgenooten:
Zo blyve uw heiltoneel voor ewig opgeſlooten:
Zo werde uw rykstroon nooit gedreigt met ondergang:
Dat wenſcht myn Zangheldin, die met haar heldenzang
Uw Koning volgt op 't ſpoor, en maalt zyne oorlogsdaaden,
Zyn krygskunde, en beleid in 't heerſchen, op haar bladen:

Die

Die met vermaak uw vlyt en bezigheid aanſchout,
Uw deugden looft, waar op de Koning zich betrout.
Nu ziet men dagelyks gezanten binnen Londen
Verſchynen, naar den Teems door Vorſten afgezonden,
Die WILHEM op den troon begroeten met ontzag:
Elk offert aan zyn dienſt al 't geen zyn ſtaat vermag.
De Deenſche kroon vooral belooft hem hulp te bieden,
Zyn magt te ſterken door getal van oorlogslieden,
Indien 't de nood vereiſcht: zo word aan allen kant
Zyn ryksrecht voorgeſtaan, de ruſt van Engeland
Verdedigt, om Europe in deez' verwerde tyden
Voor 't ſmertende oorlogsjuk van Vrankryk te bevryden.
Maar bovenal de Staat van 't ganſche Nederland
Betuigt hier, door den mond van zynen Afgezant,
De vreugd der Hoofden en de zucht der onderdaanen.
Die Staat, geſlingert door een buy van krygsorkaanen,
Gedreigt door 't Franſche zwaard, dat, blinkende uit de ſchee,
Den band van vrientſchap en de burgerlyke vreê
Aan ſtukken ſnyd en kerft, doch tegens recht en reden,
Neemt toevlucht tot den Vorſt in zo veel zwarigheden,
En ſmeekt zyn byſtant in dien hoogen nood: dat raakt
De koninklyke ziel, die reeds van yver blaakt
Om 't vaderlyk geweſt te dienen met zyn leven:
Hy, door verdienſte als Hoofd van't Britſche ryk verheven,
Slaaft wel voor 't voordeel van den landzaat in 't gebiedt,
Maar 't heil van Nederland vergeet zyn vrientſchap niet.

Gezanten van de Duitſche hoven,

en de Deenſche kroon binnen Londen.

Neêrland verzoekt door zynen afgezant byſtandt van den Koning.

Hy hoort hoe d'oorlogstoorts, door Vrankryks haat ontſto-
De dorpen legt in d'aſch: hoe Karels velden rooken, (ken,
En 't Spaanſche Nederland de vonken van dien gloed
Moet leſſchen door een ſtroom van 't burgerlyke bloed:
Hoe Wreetheid, uit haar hol of kerker losgebroken,
De ſtaale kluiſters breekt van duizend naare ſpooken,
En ſleeptze van beneên gewapent voor den dag:
Dat onheil deert zyn hert: hy hoort van ver 't geklag,
De naare zuchten der mishandelde onderzaaten:
Hy vreeſt voor 't vaderland en Neêrlands zeven Staaten,
Nabuuren van 't geweſt, daar 't monſter, helſch van aart,
Zyn moordbazuinen ſteekt, en vrou noch kinders ſpaart,
Maar zwaait den dolk aan 't hoofd der onderaardſche benden.
Die dodelyke maâr, vol rampen en elenden,
Beweegt den Britſchen Vorſt, in zulk een hoogen nood,
Naar d'overzeeſche kuſt te zeilen met zyn vloot,
Om 't volk met raad en daad kloekmoedig by te ſpringen,
En 't opgevloekt geweld, eer 't zegepraalt, te dwingen.
Hy treed in 't raadpaleis, en maakt aan 't Parlement,
Den hoogen Raad van 't ryk zyn overtogt bekent.
Elk keurt zyn oogmerk goed, en zweert by Gods altaaren,
Zyn kroonrecht voor den roof des vyands te bewaaren;
De ſchoone Koningin te dienen met beleid
In 't wigtig ryksgebiedt, terwyl de Koning ſcheid;
Maar boven al 't verraad, dat Jakobs vrienden ſtichten,
T'ontdekken, en 't bedrog zyn masker af te lichten.

De Koning beſluit naar Nederland over te gaan, en maakt zyn oogmerk aan 't Parlement bekent, dat het zelve toeſtaat, en belooft in zyn afwezen de Koningin in alles behulpzaam te zyn.

Elk

Elk ſteld zyn goed en bloed voor WILHEMS zaak te pand.
De rykseed word geſtaaft, bezegelt hand aan hand.
De Koning maakt terwyl zich vaardig met zyn Grooten,
Met al zyn Edelliên, zyn hoofſche togtgenooten,
Pilaaren, die, al t'zaam tot ſtaatlaſt opgegroeit,
Den rykstroon ſchraagen ſchoon het onweer raaſt en loeit;
De bloem der Ridderſchap, der Hertogen en Graaven,
Verheerlykt door hun moed en ongemeene gaaven;
Zelf Ormonds Hertog maakt zich tot den togt gereet, *De Engelſche,*
Met Nortfolk, die voor 't recht op 't hooge raadhof zweet,
Met Dorzet, Devonshire, en duizend eedle Heeren;
En hy, wiens kerkgezag de Londenaaren eeren,
De Biſſchop, volgt den Vorſt; met Bentink, door zyn deugd
De gunſt des Konings waard; en Ouwerkerk, de vreugd *en Nederduitſche Grooten maaken zich tot den overtogt gereedt.*
En luiſter van zyn ſtam, uit Naſſauſch bloed geſproten.
Elk munt op 't prachtigſt uit. de jonge Britſche loten,
Beroemde telgen van den vaderlyken ſtam,
Wier deugd, als dierbaar goud, geloutert door de vlam
Des oorlogs, heerlyk ſchynt, en flikkert uit hunne oogen,
Verzoeken, voor den voet des Konings neêrgebogen,
Zyn gunſt, om neffens hem te zeilen van de kuſt:
Elk pronkt in 't hofgewaad, op 't ſierlykſt uitgeruſt.
Elk groet zyn minnares, en plukt voor 't leſt de roozen
Van haar albaſte wang: de hoofſche juffers bloozen,
Of 't aangezigt verbleekt op 't ſcheiden van den vriend,
Die wel haar ſchoonheid eert, maar ook zyn Koning dient.

Zo ſtreelt de Vorſt zyn lief, de roem der Koninginnen,
Het voorwerp, al de luſt van zyn verliefde zinnen.
Affcheid-rede van de Koningin. Maria kuſt haar Heer, en zegt: vaar wel myn Prins,
Myn lief, myn Troongenoot, trek hene, ik zoek geenſins,
Nu gy naar Neêrland zeilt, uw opzet om te ſtooten:
Ik min dien vroomen Staat en al zyn landgenooten;
Hun vrientſchap ſtaat noch verſch geſchreven in myn hert:
Hun ruſt bekoort myn ziel: hun onruſt baart my ſmert.
Verdedig burgerrecht en vryheid door uw ſtanders,
Beſcherm den tempel en uw trouwe vaderlanders,
En 't zuivre kruisaltaar, door Jeſus bloed gewijdt:
Verydel 't oogmerk van den vyand, die, door ſpyt
Gezwollen, 't heiligdom des Heilands durft belaagen;
Ja keer in zulk een ſtaat op uwen zegewagen
Naar Londens hofpaleis; dan zal ik, wel gemoed,
Vervrolykt door uw komſte, omſingelt met een ſtoet
Van hoofſche jufferen, met fluiten en ſchalmeien,
En ſtreelend feeſtmuziek, u naar den troon geleien.
Wy zullen onderwyl door zuchten, door gebeên
En heilig koorgezang, met neêrgeboge leên
Voor 't brandende offervuur in Godgewyde kerken,
Den voorſpoed van uw togt ſteets zoeken uit te werken.
Zo ſpreekt de Ryksvorſtin. de Koning drukt haar mond,
Terwyl een zuivre vlam zyne ingewanden wond,
En blaakt de groote ziel: hy wil, maar kan niet ſcheiden.
Al het nodige De mannen werken om den toeſtel te bereiden.

De

De ſchepen zeilen door den Teemsſtroom met hun vracht. *tot dereis word naar de vloot gezonden.*
Al 't geen de reis vereiſcht word naar de kuſt gebracht,
De ryksvloot toegevoert met volgelade ſloepen.
Vorſt WILHEM ryd naar zee: de Britſche burgers roepen,
En ſchreeuwen overluit: Vaar wel, ô wettig Heer,
Vecht voor den nagebuur, en keer verwinnaar weêr.
De huizen loopen leeg; daar kinders, mans en vrouwen,
Begeerig om 't vertrek des Konings aan te ſchouwen,
De grimmelende ſtraat betreden in 't gewoel.
Zelf d'oude gryzaart kruipt op krukken van zyn ſtoel,
En voegt zich by 't gedrang met loome en manke ſchreden.
Veel' volgen zelfs naar ſtrand, om hun genegentheden
Te toonen aan den Vorſt. daar vliegt de bootsgezel.
Hier toont matroos zyn vlyt, en klimt gezwind en ſnel
Langs touwen in de maſt, om 't zeildoek vaſt te binden.
De Britſche Koning naakt den oever met zyn vrinden, *De Koning ſteekt in zee.*
En prachtig hofgezin. de ryksvloot ſteekt in zee.
De Windvoogd blaaſt in 't zeil, en 't oog verlieſt de ree.
't Was winter als de Vorſt den togt had voorgenomen: *Winterſtorm op zee.*
Dan buldert Eolus, en geeſſelt Nereus ſtroomen
Met onweerbuijen, dat de zeegolf ſchuimt en bruiſt,
En ſchokt de waterveſt, daarze op de baaren kruiſt.
De norſſe gryzaart bonſt de bergſpelonken open,
En ſlaakt de muiters, die de zeekaſteelen ſloopen,
Wanneer zyn gramſchap raaſt. de holle waterrots,
Geſlingert, ryſt of daalt door 't felle zeegeklots.

Dan

Dan ſtort de Noordewind, door 't zinken van zyn veder,
Met yſſelyk geloey, op 't zwalpend pekel neder:
Hy roert het water om, en jaagt de zee, verwoed,
Op ſtrand of ſteenklip aan. die zwaare tegenſpoed
Beſtryd den Britſchen Vorſt, in 't zeilen op de baaren,
Gelyk Anchiſes zoon, gezolt door zeegevaaren.
D'Opperkoning ziet van boven, Maar d'Opperkoning, die voor WILHEMS leven waakt,
Gezeten op zyn troon, die van ſaffieren blaakt,
En dierbaar diamant, vol ſchitterende glanſſen,
Van d'englewacht beſtuuwt, ziet neder uit de tranſſen
Van 't heilig hofpaleis, terwyl de wind zo fel
en belaſt Michaël den Vorſt tegens het zeegeweld te beſchermen. Den vroomen Held beſtormt: hy ſpreekt tot Michaël,
Zyn bode, en opperhoofd der hemelſche ſtaffieren.
Gy moet van ſtonden aan op vlugge pennen zwieren,
En zweeven door de lucht, myn Michaël, vlieg heen,
Schiet ſtraks uw vlerken aan, daal vaardig naar beneên:
Myn zoon, myn lieveling zwerft op d'ontroerde plaſſen,
Beſcherm den Koning, eer de ſtormen hem verraſſen;
Eer 't opgezwollen zout hem en zyn waterſtoet,
De bloem van 't ryk verſlinde, en dompele in den vloed.
Gy zult hem door myn magt een trouwe leidsman ſtrekken,
En met een hemelwacht van Cherubynen dekken,
Ja voeren op uw wiek den Held naar Nederland,
Den Staat, daar 't heilig vuur op myne altaaren brand,
Waar voor zyn vroomheid ſlaaft: gy hebt hem ſteeds voor de-
Uw gunſt, ô Michaël, door myn gezag beweezen, (zen,

Voor

Voor waterſtorm, voor vuur, voor loot, en oorlogszwaard,
Of 't geen zyn leven dreigde, op 't hoog bevel, bewaart.
Ik wil door zynen arm myn tempelkooren ſtichten:
Zyn yver ſtrekt een zuil, waar voor 't geweld zal zwichten
Van hem, die redeloos myne uitverkore Bruid
Schoffeert, en na dien hoon in ſtaale banden ſluit:
Die 't heiligdom verwoeſt door kerkgeweldenaaren,
En vrolyk danſt op d'aſch van myn verbrandde altaaren.
Gy moet myn gunſtgenoot geleiden naar de ree.
Maar als gy d'oevers naakt van Neêrland, zal de zee,
Geſlingert door 't gedruis der felle Noordſche buijen,
De ſchots van 't blinkende ys als hooge bergen kruijen:
Ik wil voor al myn vriend behouden in dien nood,
Als hy door nevels dryft, en waggelt in zyn boot.
Zo ſpreekt de Majeſteit, die 't al beheerſcht, hier boven.
De Kooren juichen voor den oppertroon, en looven
De goddelyke gunſt. Gods hoftrouwant ſtreeft voort,
Op 't ſteeken der bazuin, uit 's hemels ruime poort,
Met duizend Engelen, getrouwe en dienſtbre zielen.
Een heilig licht beſchynt de koninklyke kielen,
Zo ras de hemelwacht, die voor den Koning waakt,
D'ontroerde golven, daar de ryksvloot dwaalt, genaakt.
Vorſt Michaël beſtraft de winden, ſtreelt de ſtroomen,
In 't bruizen, met zyn ſtaf, om 't woeden in te toomen,
't Geweld te breeken, en den onverſchrokken Held,
Wiens moed geen water ſchroomt, noch vuur in 't oorlogsveld,

Michaël daalt naar beneden,

en beſtraft de winden.

Te voeren naar de kuſt, op 't goddelyk behagen.
De matroozen krygen den oever in 't gezigt. De Koning gaat over in een boot, en ſtapt eindelyk, na lang ſukkelen door miſt en yſchotſen, aan land:
Zo krygt de zeegezel, geſchokt door wintervlaagen,
Den ſtrandberg in 't gezigt, maar word door 't ys geſtuit,
Dat aan den oever dryft. de braave Vorſt beſluit
Van boord te ſtappen, en, in 't midden der gevaaren,
Door kracht van riemen 't ys te breeken op de baaren.
De trouſten volgen in de boot. een dikke damp,
Een nevel dekt de lucht, en baart weêr ramp op ramp,
Terwyl de zeeman roeit. men ziet de zonneſtraalen,
Ontluiſtert door de miſt, bedroeft in 't pekel daalen.
De druppels druipen van God Febus pruik in zee.
De bruine nacht verſchynt, maar voert geen ſterren meê,
Noch hemellichten, die den vaalen nachtrok ſieren.
Zo doolt het Licht der kerke aan 't ſtrand der Batavieren
In 't duiſter door den vloed: maar 't hemelheir geleid
Na zo veel zwarigheên, door Gods voorzienigheid,
De boot door ys en miſt behouden aan de ſtranden;
Daar WILHEM HENRIK en zyn rampgenooten landen.
Hy warmt zyn koude en natte leden in een boerenhut,
Hier ſtaat een boumans hut, een arm en ſlecht gebou,
Daar treed de Koning in, doornat en ſtyf van kou.
De huiswaerd ſprokkelt hout en ſpaanders by de wegen,
En legt zyn dragt aan 't vuur, tot WILHEMS dienſt genegen.
Hier draagt geen gulde ſtoel het lichhaam van den Vorſt;
Maar ſlechts een oude bank, vergaan en vuil bemorſt,
Vernoegt den Troonmonarch in 't droogen van zyn leden.
Men ziet geen wandtapyt, noch hoofſche koſtlykheden,

Maar

Maar kouter, ſchup en ſpa. hier word geen hofbanket,
Maar boere mondkoſt, op den manken diſch gezet
In houte nappen, door den ouderdom verſleten.
Zo zag men God Merkuur met Jupiter gezeten,
Al ſpyzende, onder 't dak van Baucis, door haar man
Met riet en ſtro gedekt: die geeft al wat zy kan,
Schaft moes voor Goden in gebrokene aarde vaten,
In ſteene ſchotelen, en 't ſmaakt hun boven maaten.
De Koning WILHEM dankt den landman als hy ſcheid:
De blyde tyding van zyn overkomſt verſpreid
Zich ſtraks door 't ganſche land, en brengt aan alle kanten
Den burger op de been. de troep der lyftrouwanten,
Voor af gezonden, rent den Troonvoogd in 't gemoet.

en begeeft zich, door zyn lyfwachtbenden ontmoet, naar den Haag.

Geleerde Zuſters, die myn heldenveder voed
Met ſtroomen uit de bron van Helikon; Godinnen,
Die door uw zangen ſtreelt God Febus oor en zinnen,
Begunſtigt hier myn toon, op dat ik recht verhaal
't Gejuich der burgerye, en Hollands zegepraal.

Eynde van het zeſde Boek.

VERKLARING

Van de PRINT voor't VII BOEK.

Hier praalt de Zegeboog, tot Koning WILHEMS *eer,*
In 's Gravenhaag geſticht: de dappre Vorſt, gedreven
Door oorlogsluſt, wil zich te paard naar 't heir begeeven:
Hy zwaait, geperſt tot wraak, 't gevreeſde krygsgeweer.
Voorzichtigheid beſtiert den toom, terwyl haare oogen
In 't ſpiegel ſtaaren op der Ouden heldendaân.
De Maagd, zo ryk met geld en oorlogstuig belaân,
Verbeeld hier Nederland, zyn miltheid en vermogen.
Een Vrou van Staat, bekleed met zeven Pylen, bied
Den Vorſt zyn ſtormhoed aan. Alcides velt gedrogten,
En baant de wegen voor de koninklyke togten,
Terwyl de Rover, met zyn wolfsvel, duikt en vlied.
Een Dwingeland beſtryd, naar 't voorbeeld der barbaaren,
*Een * eedle Vrouw: (hy draagt een pook en beurs met geld)*
Terwyl haar † ſchoonſte Maagd geſchaakt word van't Geweld,
Rooft hy haar Stedekroon, en ſcheert heur Korenaaren.
De Reuzen werken in de ſmis van God Vulkaan:
Bellone moedigt hen in 't ſmeeden van haar wagen.
God Eolus beſtraft om hoog de Wintervlaagen,
En ſleept den Hoofdſtorm by zyn gryze pruik gevaân.
De zee bedaart. men ziet de Watergoden queelen,
En WILHEMS *zeetriomf op 't gladde pekel ſpeelen.*

* *De Spaanſche Nederlanden.* † *Bergen.*

WIL-

OPT. MAX. PRIN.
IERNA. REDUCTA.

WILHEM DE III.

ZEVENDE BOEK.

DE Vorſt genaakt den Haag, verſiert met zegeboogen. *Inhaling van Koning Wilhem in den Haag.*
De Maagd van Nederland (een juffer ſchoon van oogen,
En welgemaakt van leên, wiens aangenaam gelaat
Den Koning lang beviel) verſchynt in 't feeſtgewaad,
Verzelſchapt met een ſleep van knechten, en ſtaffieren,
Een hofgevolg bekleed met ſchilden en banieren,
Waar op de wapens van den Keizerlyken Stam
Der Vorſten, uit wier bloed de Prins zyn oorſpronk nam,
Op 't heerlykſt pronken, met hun ſtaat- en krygsbedryven,
Die 's lands kronyken ons in overvloed beſchryven.
Men ziet twee Wilhems, elk naar 't leven, in heur vaan.
Men leeſt wat Frederik, wat Maurits heeft gedaan,
En d'overwinningen van yder in 't byzonder.
Maar boven al den Held, die, als een oorlogswonder,
Zyn ſtrydbre Vaders volgt, vergeet de Tuinmaagd niet.
Zy draagt de vruchten van zyn groeizaam krygsgebied

In haaren ſtanderd om, voor 't oog der onderzaaten.
Zo ſtaptze in 't feeſtgewoel hoogmoedig langs de ſtraaten.
De ſtaatrok ſleept van 't lyf. d'Oranje bloeſem hult
Haar blonde vlechten; en de tabberd, ryk vergult
Aan alle zoomen, pronkt met applen van Oranje,
Naar 't leven geborduurt. de Koning van Britanje
Omhelſt de ſchoone Maagd, en licht haar van den grond,
Terwylze nederknielt. hy kuſt den blanken mond.
Zyt welkom zegtze, ô Held, myn lief, myn welbehagen,
Ik groete u, brave Prins, op uwen zegewagen.
Gy nadert in triomf, als Heiland van Euroop,
Behouder van den Staat, door zulk een vaſten knoop
Verbonden aan dit land: gy ruimt uw heerſchappyen,
Drie ryken, om de ziel van Neêrlands burgeryen
Te ſtreelen door uw komſte. ô tyd, ô dag, ô uur
Zyt driemaal wellekoom! uw by'zyn ſtookt een vuur
Van ongeveinſde vreugde in 't herte, en ſtreelt onze aders.
Hoe zuchtte uw vaderland! hoe treurden d'oude Vaders,
Wanneer gy, door den nood van Albion gepreſt,
Van dezen oever zeilde, om voor 't gemeene beſt,
De vryheid en 't geloof uw leven op te zetten,
En 't al te waagen voor de burgerlyke wetten!
Gy hebt voor 't recht van 't volk geſtreên, gewoelt, geſlooft:
Nu keert gy weêr, myn Prins, maar met de kroon op 't hoofd:
Nooit moet de bitſe nyd uw troongebied beſtryden,
Noch 't weifelende lot uw hoogen ſtaat benyden:

Maar

Maar voorſpoed en geluk groeije aan van dag tot dag;
En blyve aan u gepaart in 't koninklyk gezag:
Zo moet uw vyand voor uw wapenklanken beeven,
En gy in ewigheid Europe wetten geeven:
Dat wenſcht uw vorſtenwieg, den Hage, en 't ganſche land,
Wel eer in 't krygsgevaar verdedigt door uw hand.
Zo ſpreekt de Maagd: terwyl de landgenooten praalen
In ſtaſikleeden, om den Koning in te haalen.
De Haagſche burgery, in ryen net geſchaart,
Beſluit de zegekoets: 's lands Adel draaft te paard,
Met diamant geſiert, en goude wapenrokken,
Met veders op den hoed. men trekt de tempelklokken;
Die brommen in 't gewoel, en juichen uit haar trans
Den Stedehouder toe. de Vryheid drilt haar lans,
Verheven op haar kar: zy ſleept de Moordharpyen,
De Wreetheid, het Geweld en alle Razernyen
Gekluiſtert aan haar as. de Godsdienſt volgt de vreugd
In 't zedig kerkgewaad, verzelſchapt van de Deugd,
Van Vroomheid, Eendragt, Liefde, en al haar ſpeelgenooten,
In 't hemelhof geteelt, Gods uitverkore loten.
De Vaders leggen nu den laſt der ſtaatzorg neêr,
En ryden door den drom, daar 't blinkende geweer
De zon in d'oogen ſchynt. den Haag verheft haar kruinen.
De trommen klinken met ſchalmeien en bazuinen.
De zwangere kortou barſt los met ſlag op ſlag,
En groet den Koning op dien zegenryken dag.

Men ziet de daken van ontelbre menſchen krielen,
De wegen zwart van volk, van oude en jonge zielen.
De praal van Nederland, de Haagſche jufferſchap,
Door minnaars voortgeleid, ſtygt vrolyk langs den trap,
Om 't zegefeeſt te zien, op hooge galleryen;
Voorheen' tot elks gerief gebout aan beide zyen
Der grimmelende ſtraat; en yder groet beleeft
Den Heiland van Euroop, die met zyn wagen ſtreeft
Naar 't opgepronkt paleis, gevolgt van burgerſchaaren,
Door zegepoorten en uitmuntende eerpilaaren.
De jonge maagden treên, verſiert met laureblaân,
En heffen, elk om ſtryd, een vrolyk feeſtlied aan,
Tot Wilhem Henriks roem, die op zyn heldentogten
De ſcherpe klaauwen brak der woedende gedrogten;
Die 't ryk bevredigde, 't geweld ten lande uitjoeg,
En Jakobs leger aan den ſtroom der Boyne ſloeg.
De Rykdom, door den Vorſt gehandhaaft in de ſteden
Van Neêrland, volgt den ſtoet met opgetooide leden:
De tabbert blinkt van goud, de vlecht van diamant.
De Scheepsvaart ment haar koets, aan allen kant beplant
Met vlaggen, wimpelen, met ankers, ſcheepskortouwen,
En 't geen de zeetogt eiſcht: zy veſtigt haar betrouwen
Op Wilhems zeebanier, en eert hem, als een God,
Wiens arm den drytand zwaait, hem toegedeelt door 't lot.
De Leeuw van Holland viert den Krygsvoogd, die voordezen
Zyn klaauwen heeft gewet, en 't bloed, verkoelt door vreezen,

Op

Op niew ontvonkte in al zyne aadren door den gloed
Van zyne dapperheid, en vorſtelyken moed:
Dat moedig Dier geleid met opgereze maanen
Den grooten zegefleep, en voegt zich by de vaanen
Der oorlogsmannen, die, geplaatſt voor 't hofgebou,
Afwaaijen van de borſt. daar bralt de wapenſchou.
Hier geeft de burger vuur, en groet uit koopre kaaken,
Bezwangert van de vreugd, den Veldheer, in 't genaaken.
In 't kort den Haag verſtrekt een heerlyk ſchoutoneel.
't Geſpan van Febus ſpeelt in 't brandende gareel,
En huppelt vrolyk voor den ſchitterenden wagen:
Hy ziet de pracht, en ſchynt zyn dagreis te vertraagen,
Door Neêrlands vreugd verrukt; tot endelyk de glans
Van 't albeſtralend licht ſtort neder van den trans,
En ſpoelt de wielen van de dagkoets in de ſtroomen.
Men ziet in 't zwarte kleed den nacht te voorſchyn komen:
Noch wykt de blyſchap niet, maar tart de duiſternis.
Men ſteekt het vuurwerk aan. een ander ſpreid den diſch.
Men banketeert. men ſchenkt den wyn in goude ſchaalen;
Daar 's Konings Edelliên zyne oorlogdaân verhaalen.
De tafel danſt van vreugd. het ſierlyk hoftapyt
Krygt ooren door 't verhaal. al 't beeltwerk ſtaat verblyt,
En ſchynt te juichen door de wondren aan te hooren.
Geen nachtruſt vleit het hert. geen ſlaap kan 't oog bekooren.
Men zegeviert, tot dat de purpre dageraat
De morgenpaarden wekt, en voor hunne aſſen ſlaat.

Zo word het prachtig feeſt op 't herelykſt beſloten,
En WILHEM in 't paleis onthaalt met al zyn Grooten.
Elk treed ter hofzaale uit naar 't ledekant, beluſt
Op ſlaapen, en verfriſcht zyn leden door de ruſt.
De middagzon beſchynt de vorſtelyke daken,
Terwyl de hoveling en 't burgervolk ontwaaken.
D'Opperhoofden van't land begroeten den Koning.
De Goden van den Staat verſchynen in 't paleis,
En elk verwellekoomt den Koning van zyn reis.
Elk looft zyn vriendſchap, die hem voerde aan deze ſtranden,
Zyn zorg, en yver voor de ruſt der Nederlanden,
Zyn zucht voor 't heiligdom, en 't recht der burgery,
Gedreigt met ſchennis en uitheemſche tiranny.
Aanſpraak van den zelven.
Schoon 't nootlot, zegt de Vorſt, beroemde Burgerheeren,
My kroonde in 't Britſche ryk; ik kan u heilig zweeren,
Dat my geen eigebaat noch ſtaatzucht dwong de kroon
t'Aanvaarden, maar alleen myn yver om den troon
Te dienen met myn bloed in d'algemeene elenden;
Den godsdienſt voor te ſtaan, en met myn Britſche benden
Ons bondgenootſchap, en uw landen, door den haat
Van Lodewyk gedreigt, in dien verwerden ſtaat
Myn hulp te bieden, en uw legers met myn vaanen
Te ſterken in den nood, tot heil der onderdaanen.
'k Heb van myn kindſchheid af myn vaderland bemint:
Maar toen gy my de magt van 't wigtig krygsbewint,
En 't ſtedehouderſchap, ô Heeren, hebt geſchonken,
Zaagt gy van dag tot dag myn oorlogsgloed ontvonken,

Myn

Myn yver groeijen, om op 't vaderlyke ſpoor
Uw vryheid en het recht der landgenooten door
Myn wapenen den muil der Moordharpy t'ontrukken:
Gy hebt myn poging door Gods byſtant zien gelukken:
Dat zelve vuur, die liefde ontſteekt myn ingewand.
Ik heerſche, als Koning, maar ten dienſt van 't vaderland.
Indien myn arbeid kan Europes ruſt verwerven;
Dan zal ik welvernoegt voor Jeſus altaar ſterven.
De Vaders ſtaan verſtomt. elk hoort het vorſtlyk woord,
Dat yders boezem ſtreelt, en 't hert door 't oor bekoort.
Men raadpleegt in 't vertrek. men overweegt met oordeel
De zaaken van den Staat, en 't algemeene voordeel.
Men ſpreekt van 't leger, van den bondgenoot en vriend,
Die om zyn eige zaak 't belang van Neêrland dient.
Want yder word door 't ſtaal van Vrankryk aangegrepen.
Men overweegt de magt der vloote en oorlogsſchepen;
Kieſt Hoofden voor den togt, Zeehelden, vol beleid,
Neptunus zoonen, lang vermaard door dapperheid.
Men zweet in 't raatgeſtoelte. elk overlegt met reden
Zyn woorden, eer hy ſpreekt. de nood eiſcht bezigheden.
't Gevaar ſtaat voor de deur. de felle krygsſtorm loeit,
En dreigt den hulk van 't land. het Franſche leger groeit.
De magt van Lodewyk, in roofluſt uitgelaaten,
Belaagt aan allen kant de ruſt der zeven Staaten.
Dat opzet tracht de Vorſt te weeren door vernuft,
En heldenarrebeid. zyn geeſt, die nimmer ſuft,

Raadplegingen en bezigheden in den Hage.

Blyft onvermoeid in 't werk. hier gaat geen dag verloren.
Hier word geen uur verzuimt. men woelt om 't quaad te ſmoo-
En 't onheil, eer 't genaakt, te ſtuiten in zyn vlucht. (ren,
Veel Prinſſen van Euroop, verwittigt door 't gerucht,
Dat Koning WILHEM ſtak van d'overs op de baaren,
Om met zyn watermagt naar Nederland te vaaren,
Verſchynen hier ten hove, op 't heerlykſt uitgeruſt,
Met hofſtoet en gevolg van knechten: yder kuſt
De handen van den Vorſt, en zweert zyn magt te ſtyven.
De Keurvorſten van Beyeren, en Brandenburg, de Marquis de Gaſtanaga, en verſcheide Afgezanten verſchynen in den Haage.
Men ziet 'er Beyeren, vermaard door krygsbedryven;
Met Brandenburg, wiens lof de Faam alom verbreid;
En Gaſtanaga, die voor 't recht van Karel pleit
In 't Spaanſche Nederland; en meer doorluchte mannen,
Die met de Britſche kroon en Holland t'zamenſpannen.
Ja ganſch Europe vloeit in 's Gravenhaag by een,
Door Afgezanten, die de zaal van 't hof betreên.
ô Vorſtelyke wieg, ô Tempe ryk van weelde,
Daar vrou Natuur, met kunſt gepaart, haar ſchatten teelde,
Haar rykdom zaaide, beur uw kruinen aan de lucht!
Braveer, ô 's Gravenhaag, ſtof ewig op de vrucht,
In uwen ſchoot gequeekt! hier wierd een Prins geboren,
Maar nu door deugden en verdienſten uitverkoren
Tot Koning, om den ſtaf te zwaaijen voor 't altaar
Van d'Oppermajeſteit, en Gods geliefde ſchaar,
Door zielsgeweld geprangt, verdreven en verbannen,
Uit have en erf geſchopt door 't woeden der tyrannen,

Te

Te trooſten in haar leet; den hoon en 't ongelyk
Te wreeken, en haar ziel te ſtreelen in zyn ryk.
Noch eens, ô luſtprieel, 's lands Eden, hoog van waarde,
Verhef uw toppen aan den hemel, ſtyg van d'aarde
Veel hooger dan de zon; 't Euroopſche Godendom
Verſchynt van allen kant in uwe kreitſen, om
De wysheid van uw Vorſt, uw zoon, en ingeboren,
(Een eer die nimmer zal verſterven) aan te hooren!
Nu bloeit de Dichtkunſt door de Nederlandſche ſteên.
De komſt des Konings noopt der Dichtren bezigheên.
Men ziet Apollo zelf van Pindus heuvel daalen,
Verheven op een wolk, bekleed met hemelſtraalen:
De harp ruſt in zyn arm: de lauwerkroon verſiert
De goddelyke pruik, die om zyn ſchoudren zwiert,
Bewogen door de lucht: de rei der Zanggodeſſen,
Die 't heilig ſpeeltuig roert naar vader Febus leſſen,
Gelaaft, gevoedſtert met Parnaſſus lekkerny,
Zit neder voor den troon der wolken aan zyn zy.
Ontwaakt myn zoonen, zegt de Zanggod, hoort myn reden.
Ik ſloeg myne oogen van den Zangberg naar beneden,
Op Hollands vreugdetoon. ik hoorde, bly van geeſt,
't Gejuich der burgren, en 't gedruis van 't zegefeeſt;
Toen Koning WILHEM, op zyn ſtaſikoets geſtegen,
Wierd plegtig ingehaalt langs d'opgepronkte wegen.
Op, op, ô Dichters, laat uw kunſtig dichtpenſeel
Nu maalen voor den Vorſt een levend tafereel:

De komſt des Konings geeft den Dichteren ſtof.
Apollo daalt neder in een wolk,
en beveelt zyn zoonen de daaden van WILHEM *den 3den te beſchryven.*

Verbreid de wondren van zyn arm, beſchryft de kroning;
Verewigt door uw pen de deugden van den Koning,
Die, waar zyn ſabel blinkt, in 't ſtryden zegepraalt.
Heeft Griekenland den lof der helden afgemaalt,
Vrou Thetis zoon gevolgt, en Hektors oorlogstogten
Beſchreven; en die voor of tegens Troje vochten,
Die 't ryk beſtreden, of verdedigden, wel eer
Zoo hoog verheven door de dichtſchacht van Homeer!
Heeft Maro, door myn gunſt van heilig vuur aan 't blaaken,
't Geſlacht van Dardan, uit den brand van Priaams daken,
Gezolt door Junoos wrok en 't woeden van de zee,
In heldendicht gevoert aan Vorſt Latinus ree;
En daar Eneas moed, zyn ſtryd, en oorlogsdaaden,
Tot Turnus ſtortte in 't bloed, verheerlykt op zyn bladen!
Deeze eeuw verſchaft een Held, ô Neêrland, voor uw dicht,
Voor wien Anchizes zoon, Achil en Hektor zwicht:
Die Agamemnon trotſt, het Hoofd der Griekſche vlooten,
Met al zyn heldenſtoet en koninklyke loten.
Men roem' geen Jazons moed, die Kolchis gulde vacht
Naar 't oud Teſſalien in 't zeeſchip Argo bragt:
Noch Ajax die den gloed uitbluſchte met zyn handen,
Als Hektors toorts de vloot in brand ſtak aan de ſtranden:
Noch Held Alcides, die 't geweld der monſters breekt:
Noch Pirrus die de dood van zynen vader wreekt
Op Priaam, door zyn vuiſt voor 't hoog altaar verſlagen:
Al d'eer der helden, daar myn zoonen van gewaagen

Word

Word door de lofbazuin van dezen uitgedooft.
Wel aan dan, telgen van Parnaſſus, zingt, en looſt
Zyn daaden door uw zang; ik zal uw geeſten ſterken
Met ſtroomen uit myn bron, en op uw zinnen werken.
Maar gy, Onwetenheid, die, dolende en verblind,
U zelve liefkooſt, uw gebrek en dwaasheid mint,
Verlieft, verſlingert op de ſmetten van uw wezen;
Uw onvolmaaktheid heeft my lang gewalgt voordezen:
'k Verbiede u dan dit werk 't ontluiſtren door uw wys
En ſtamelenden toon, en nimmer naar den prys
Of d'eer te dingen der uitmuntende Poeëten:
Maar is u reeds de ſtraf van Marſias vergeeten,
Den Sater, dien ik vilde in Frigie, om den hoon,
Myn zangkunde aangedaan; en wilt gy naar de kroon,
ô Aterlingen, van myne echte zoonen ſteeken?
Ik zal my, als voorheen, ook van uw hoogmoed wreeken.
Dat zweere ik by de bron, die 't oor der Goden vleit,
En by 't gevleugelt paard, dat op myn heuvel weid.
Hier zwygt Latonaas zoon. de negen Zuſters queelen,
En zingen voor den troon van Febus onder 't ſpeelen.
Kaliopé, gewoon den heldentoon te ſlaan,
Gaat voor, en ſteekt den luſt der Zanggodinnen aan:
Zy roemen te gelyk Vorſt WILHEM op haar ſnaaren,
Terwylze in 't midden van de vreugd ten hemel vaaren.
De wolk verdwynt, en voert den rei naar Helikon.
De Dichters drinken uit de zuivre Paardebron,

De Zanggod verdwynt, en de Dichters ſlaan

Door

de hand aan 't werk.

Door Febus miltheid voor zyn waarde gunſtgenooten,
Om WILHEMS krygsbedryf te zingen, opgeſlooten.
Zo weid de dichtkunſt ruim in zulk een ruimen ſtof.

De geleerde redenaars ſpreeken in't openbaar de Koninklyke overwinningen uit.

Een ander volgt den toon van Cicero (wiens lof
Onendig leeven zal in ſchrandere gedachten,
Zo lang men wysheid in de waereld hoog zal achten)
En ſteekt de lofbazuin in onrym voor elks oor;
Dan dreunt de marmre zuil in 't hooge tempelkoor.
Hier kan myn Zangheldin haar yver niet bedwingen,
Om uw geleertheit in 't voorbygaan op te zingen,
Doorluchte Grevius; ô zon van ons Atheen!
ô Luiſter van deze eeuw! de Stichtſche Domkerk ſcheen
Te leeven, als uw mond met hoogverheve toonen
Uitbromde WILHEMS roem in 't oor van Pallas zoonen.
Men zag den tempeltrans verryzen uit zyn puin,
En ſteigren naar de lucht met zyn geſloopte kruin.
Zo wierd door 't ganſche land de krygstrompet geſtoken,
En 't heldenwerk in rym of onrym uitgeſprooken:

Miltheid des Koningſ.

Daar d'Edelmoedigheid des Konings zich vertoont,
Als zy den arbeid met een vorſtlyk pand beloont.
Hoe dikmaal zal ik, van verwondring opgetogen,
Uw beeltenis, ô Vorſt, aanſchouwen met myne oogen,
U en uw Koningin, wel diep in goud geprent,
Maar dieper in myn hert; daar word uw gunſt erkent
Met alle dankbaarheid; daar word uw deugd verheven:
Gy ſchenkt u zelf aan ons. wat kunt gy grooter geeven?

Maar

Maar rek uw toonen niet te lang, myn Zangheldin;
De zucht voor Febus en zyn kunſt verrukt uw zin:
Keer weder, om den vlyt des Konings aan te ſchouwen;
Die Karels grenzen, zyn kaſteelen, en gebouwen,
Voor tegenſtant geſticht, bezet met oorlogsvolk;
Daar Vrankryks Legerhoofd, gewapent met zyn dolk,
Verwoeſt, verdelgt en moord de Spaanſche Nederlanders.
Daar Bergen in dien nood, omringt van Leliſtanders,
De vlam ziet blaaken voor den muur, en vecht vol moed
Op 't neêrgeſtorte puin der daken, door dien gloed
Geblikſemt, en geſloopt door felle donderſlagen.
Verhoog uw heldentoon, myn Klio, volg den wagen,
De krakende aſſen van Gradivus, die, verwoed,
Zyn roſſen dryft op 't ſpoor, beſpat met heldenbloed:
Gy moet een lange ry van oorlogsplaagen tellen,
Verwoeſting, en geweld op uwe ſnaaren ſtellen:
Want ganſch Euroope ſtaat in 't harnas. yder grypt
De wapens aan Vulkaan, aan 't werken, ſmeed en ſlypt
In winkelholen, daar de ſchoorſteenvlammen rooken.
De knechten beuken 't ſtaal op 't aanbeeld, onder 't ſmooken,
En jaagen 't klamme zweet uit ſpieren en gewricht.
Hier houd de Wreetheid met heur Bloedraad hof. hier ſticht
De Dood haar zetel, en belaagt de ſtervelingen.
De muur van 't ſmidshol pronkt met dolken, ſpieſſen, klingen,
Met bylen, fyn van ſtaal, en 't geen de moord bedacht
Veel jaaren, tot bederf van 't menſchelyk geſlacht.

De Dichter vermaant zyn Zangheldin den Koning naar de Spaanſche Nederlanden te volgen.

Bezigheid van Vulkaan in 't ſmeeden van wapenen.

Bellone begeeft zich by Vulkaan,

De woedende Belloon bezoekt de nachtſpelonken
Van Mulciber, en ſtapt, op 't ſtuiven van de vonken,
En 't klinken van 't metaal, recht op zyn woning aan:
Zy ziet de reuzen naakt voor 't gloeijend aanbeeld ſtaan,
En zwoegen in de vlam. ik heb uw hulp van noden,
Vulkaan, zo ſpreektze, die wel eer voor 't Hoofd der Goden,
Den grooten Jupiter, den blikſem hebt geſmeed;
Den drytand voor Neptuin, wiens arm de golven meet,
En peilt de diepte van den Oceaan. de tyden
Van ooreloogen en afgryſſelyke ſtryden
Zyn nu geboren. 't volk is tegens een gekant.

en preſt hem tot ſmeden van wapenen:

'k Eiſch moordgereetſchap, ſtaal en wapens van uw hand.
Ik wil in Vlaanderen myn oorlogszetel ſtichten:
Daar ik wel eer door dwang met Vader Mars moſt zwichten,
En ruimen voor de Vreê den bodem, tot myn ſmert.
Ik heb dien hoon gekropt veel jaaren in myn hert.
Nu barſt myn wraakzucht uit, en werkt op d'ingewanden
Van Koning Lodewyk: ik zie zyn krygsvuur branden:
Hy loert op Karels erf, en Neêrlands Staatgebied.
My is bewuſt al 't geen in 's Konings raad geſchied:
Gy hebt alreê met my zyn woeden aangekeeken,
En hoorde by Fleury de bloedbazuinen ſteeken:
Nu houd hy 't hoofdſieraad van 't Henegouſch geweſt
Beſlooten, en verdeelt zyn vaanen voor de veſt:

Zy voorzegt de verove-

Hy voert zyn ganſche magt voor Bergen, om de wallen,
Die Prins de Berghes trou verdedigt, aan te vallen;

En

En zal den ſterken muur verovren, eer de zon
Haar paarden twintigmaal ververſcht in Nereus bron.
Door deze zege zal zyn hoogmoed hooger ſtygen,
En werken om Euroop in zyn geweld te krygen:
Dat zal de Koning, die den Britſchen ſchepter zwaait,
(Een as waar op 't belang van ganſch Europe draait)
Nooit dulden, maar, aan 't hoofd der trouwe krygsverwanten,
Zich tegens 't opzet van den Franſchen Troonvoogd kanten.
Dan zal men 't edel bloed van menig dapper held,
Gelyk een ruime zee, zien vloeijen over 't veld.
Ik zie met vreugde alreê den ſtorm vol oorlogsvlaagen
Verſchynen, bloeddorſt, moord, en vreeſſelyke plaagen.
De ſabels breeken in de ſterke vuiſt door 't ſlaan,
De buſſen barſten door den gloed. werk, werk, Vulkaan,
Schaf oorlogstuig, en laat Bellone niet verlegen.
Ik ben, ô Krygsvoogdes, zegt Mulciber, genegen
Om u ten dienſt te ſtaan, en reeds, op 't hoog gebod
Van Mavors, dien ik volge, in Neêrland met myn rot
Van reuzen aangeland. ik heb voor uw ſoldaaten
Myn ſchoorſteen hier geſticht, en Lemnos kuſt verlaaten.
Myn dienaars hygen door den arbeid nacht en dag.
Gy ziet hier wapentuig van veelerhande ſlag,
Al vaardig om aan 't volk in 't ſtryden uit te deelen:
Zo kunt gy, naar uw zin, Bellone, uw krygsrol ſpeelen.
En gy, myn knechten, ſlaaft voor 't oog der Krygsgodes,
Verdubbelt ſlag op ſlag in 't ſmeden, volgt myn les;

ring van Bergen,

Vulkaan belooft byſtant aan Bellone,

en bied haar wapens aan.

Elk moet zich voor 't belang van God Gradivus quyten.
Zo ſpreekt hy; en men ziet de zwarte gevels ſplyten,
De muuren waggelen door 't klinken op 't metaal.
De vonken vliegen door de ſmis, gebeukt uit ſtaal
Of yzer, door de vuiſt der grove winkelknaapen;
En d'ongevormde ſtof herſchept zich ſtraks in 't wapen.
De winkel ſtaat in brand. geen Etna gloeit zo fel,
Noch Plutoos jammerkolk, de vuurpoel van de hel.
Myn Zangnimf tree te rug, verlaat de naare holen,
Maar vryf uw leden niet aan roet of doove koolen,
En zwarte wanden van Vulkaan, den wapenſmit:
De dikke damp heeft reeds uw ingewand verhit,
Uw gorgel uitgedroogt. helaas! waar wil dit heene?
Haar ſtem bezwykt. Apol, ai, ſchenk haar Hipokrene;
Of anders blyft haar keel tot zingen onbequaam.
't Gaat wel, myn ſmeeken is den Vader aangenaam;
Hy hoort myn bede, en laaft myn Zangheldin van boven.
Ik zal in ewigheid uw gunſt, ô Febus, looven,
En, door uw hoevenat geſterkt, myn heldentoon
Voltrekken, naar uw wil en hemelſche geboôn.

Het Orakel van Bellone word vervult,

Men zag 't orakel, dat Belloon had uitgeſproken,
Door d'uitkomſt waargemaakt, en Bergen, door 't beſtooken,
En fel beſtormen van den grooten Lodewyk,
Zich vlyen onder 't juk van 't Franſche koninkryk.
De Berghes had zyn plicht, als Stadvoogd, waargenomen,
De poſten kloek verweert, en 't Franſche bloed by ſtroomen,

Door

Door fellen tegenſtant, vergooten op den grond
Van Henegouwen, daar 't beſtrydend leger ſtond.
Zyn oogmerk was voor 't recht van Karel 't al te waagen.
Als dit de burger zag, begon hy laf te klaagen,
Door paapen opgehitſt: wy zien, helaas! de ſtad,
Zo gy den Koning tergt, met burgerbloed beklad.
De vlammen weiden in de tempelen, en daken
Van onze woningen. de heiligdommen blaaken,
En ſmooren onder 't puin. wy hooren uur op uur
Het donderend gekraak der bomben in den muur.
De vrouwen weenen, en de zuigelingen kermen.
Geef op de ſtad, indien gy 't leven wilt beſchermen
Der weereloozen, die, gedrukt door hoogen nood,
Vaſt beeven in 't gevaar, en ſchrikken voor de dood.
Maar Prins de Berghes zocht hun moed in 't lyf te ſpreeken:
De nood, waar van gy rept, is ons noch niet gebleeken,
ô Burgers, zyt getrooſt, houd moed; ik zal met luſt
Myn bloed opoffren voor uw algemeene ruſt.
Indienge u overgeeft, ai zegt, wat zult gy winnen?
Wilt gy uw dochters, en uw vrouwen, als ſlavinnen,
Uw zoons, als ſlaaven, zien geketent wechgerukt,
En volgen langs de ſtraat, al weenende en bedrukt,
Den zegewagen van uw vyand? wiltge u zelven
Door moordersklauwen zien in graſſpelonken delven,
Of, opgeſloten in den kerker, ſteeds, vol rou,
't Verlies betreuren van uw kindren en uw vrou?

Wat my belangt, ik zal de ſtad niet overgeeven,
Maar in de wapenen voor uwe vryheid ſneeven.
Wy hebben voorraad, en noch volk in overvloed.
Ook wachte ik byſtant van Vorſt WILHEMS legerſtoet:
Die groote Koning zal eerlang de veſt ontſetten,
Om 't dreigende geweld van Vrankryk te beletten.
Staakt dan uw klagt, en geeft myn redenen geloof.
Zo ſprak de Stadvoogd; maar de burgers bleeven doof.
en Bergen door laf-hertigheid der burge-ry van de Franſchen verovert.
Al 't geen men ſtelde in 't werk, of voorgaf, mogt niet baaten:
Zy dreigden met geweld den vyand in te laaten,
De poort t'ontſluiten, (want hun magt en tal was groot)
Indien men langer toefde, en Vrankryk weêrſtand bood.
Zo wierd de ſterke veſt van Bergen onbezonnen
Door burgerlyke vrees gegeven, niet gewonnen.
Dat voorval trof den Held, die op zyn krygsros zat
Voor 't leger, om 't beleg te dryven van de ſtad.
Koning WILHEM legt zyn heir weder in de om-gelege ſte-den en dorpen.
Hy laat zyn oorlogsliên weêr in de ſteden trekken,
Of legt ze op 't platte land in d'omgelege vlekken,
Om ſtraks gereed te zyn op 't eerſte krygsgeſchrei.
De landen droegen noch geen graanen, noch de wei
Geen gras voor 't legerpaard. de tyd was niet geſchapen,
Om onder 't paviljoen in 't open veld te ſlaapen.
Men houd de veſten in. maar Vrankryks Legerhoofd
Beſtryd den dorpeling; zyn heirſtoet brand, en rooft,
Verwoeſt, ſchoffeert, en ſchend de teedre maagdeſchaaren,
Verſchoont geen heiligdom, geen klooſter, noch altaaren.

Zo

Zo ras de zomerzon van 't hoofdpunt ſchynt, en ſtreelt *De legers trekken te velde.*
De beemden met haar glans, wiens kracht de kruiden teelt,
Preſt elk zyn heir te velde, en legt de regementen
Van ruiter en ſoldaat in d'opgeſpanne tenten.
De Brandenburger, Brit, en Spanjaard voegt zich by
De Nederlandſche magt, door WILHEMS krygsvoogdy
Verheerlykt. Luxemburg gebied de Franſche vaanen;
Wel dapper, maar tot ramp van Karels onderdaanen,
En plaag van 't Vlaamſche volk door 't nootlot voortgebragt.
Elk draagt zich in 't bewint omzigtig, en betracht
Zyn voordeel, in de plaats voor 't leger af te ſteeken.
Elk ſnyd zyn weêrparty den aantogt af door beeken,
Door kreupelboſſen, en verſterkt zich aan dien kant
Van 't veld, daar 's vyands heir de krygsſtandaarden plant.
Men zend de ruiters af om 't graan van 't land te haalen
Voor ros en legerman in d'omgelege dalen:
Zy vliegen op 't bevel; terwyl een ander trekt
Te velde, en met zyn volk de heirbezorgers dekt.
Zo boet de legerknecht zyn honger met de vruchten
Des akkers, lacht en queelt, daar d'arme bouliên zuchten.
Men zet van tyd tot tyd de buitenwachten uit,
Op dat men overval, geweld, of laagen ſtuit.
Men dient zich, om den ſtaat des vyands te beſpieden,
Van ſtrydbre mannen, trouwe en onverſaagde lieden,
Wier oorlogsdapperheid, ten dienſt van haaren Heer,
't Vergangklyk leven wyd aan d'ewigdurende eer.

De

De magten leggen by elkander neêrgeſlagen,
En grimmen tegens een. de vruchtbre zomerdagen
Verloopen. yder vlamt op voordeel. 't krygsbeleid
Houd ſteeds een waakend oog, en wacht gelegentheid,
Om, van de kans gedient, de vyandlyke benden
Met klingen in de vuiſt te ſtorten op de lenden.
De Bondgenoot trekt op; en Luxemburg belaſt
Zyn volk den achtertogt te volgen. yder paſt
Op 't hoog bevel. een miſt bekleed de zonneglanſſen,
En dekt de legervaan der naderende Franſſen.
Het huis des Konings valt met ſabels in de hand,
Veldſlag by Leuſe. Op 't oorlogsteken, aan. de Bondgenood houd ſtand.
Elk arbeid om de kroon der zege te verwerven,
Of in de wapenen voor 't vaderland te ſterven.
Men keert den aanval van den Franſchen Adel af;
Die 't leven heiligt aan den koninklyken ſtaf,
En d'eer van Lodewyk. de Duitſche mannen vechten,
Als leeuwen. yder voert zyne aanbetroude knechten
In 't midden van den brand. het naare moordgerucht,
De ſchorre wapenklank, het veldgeſchrei, de zucht,
De jongſte doodkreet der zieltoogende Oorlogshelden
Verſpreid zich door de lucht van d'omgelege velden. [woed)
Ganſch Leuſe (dit 's de naam der plaats daar 't krygsvolk
Verteert door 't zwavelvuur, of ſpoelt door 't ſtroomend bloed
Van zynen wortel af. de Legerhoofden roepen,
En kittelen den moed der aangevoerde troepen

Door

Door 't klinken van hun ſtem: valt aan, dat gaat u voor,
ô Strydgenooten, volgt op 't heerlyk heldenſpoor.
De krygskans, in 't begin de Franſche magt genegen,
Valt in den aanval 't heir der bondgenooten tegen:
Men ziet'er veel gewond, gevangen, of gedood:
Maar elk grypt niewen moed, en wreekt door ſtoot op ſtoot,
Door ſabelſlagen, en door 't ſlingren der granaaten,
Het uitgeſtorte bloed der ſnevende ſoldaaten.
Een ander held geeft vuur, en blikſemt door de vlam
Den trotſen vyand, die zyn makker 't leven nam.
De ruyterbende vliegt met uitgetrokke zwaarden
Recht op den voetknecht aan, en breekt door magt van paarden
Zyn krygsgeleden, en ſlagorde; of keert vol ſchroom,
Door ſterken tegenſtant, te rugge, en zwenkt den toom.
De klepper plaſt in 't bloed. de bondgenooten leggen
Een deel van 't legervolk in dichtgegroeide heggen,
Waar uit men op den drom der Franſche mannen ſchiet.
Zo vecht men tot de zon, die 't bloedig treurſpel ziet, *Het gevecht eindigt met den dag.*
En voor het woeden ſchrikt, al treurende en verſlagen,
In 't weſten neêrzinkt met haar dikbeſmookten wagen.
Men houd van wederzyds het veld in. niemand ſtrykt,
Begunſtigt door het lot, de zege wech, noch wykt
Voor d'overwinners met verſtrooide veldbanieren:
Maar Mars verſiert het graf der helden met laurieren,
Die ſtreden voor 't gemeen, en ſneefden in den ſtryd:
Hun naamen blyven aan d'onſterflykheid gewyd.

De legers trekken uit het veld naar de winter-poſten.

De gryze winter dwingt de legers op te breeken,
Het veld te ruimen. elk geleid, op 't legerteken,
Op 't dreunen van de trom, op 't ſteeken der trompet,
Zyn aanbevole magt ten velde uit, en bezet,
Naar 't uitgegeven woord, de bygelege ſteden.
Hier ruſt de krygsgezel zyn afgematte leden,
Door togt op togt verzwakt: maar WILHEM HENRIK waakt
Voor Neêrland, voor zyn ryk, ja ganſch Euroop, geblaakt,
Geſchonden en verwoeſt door Mavors blikſemſtraalen.
De Vaders van den Staat verſchynen in de zaalen
Van 't Haagſche hofpaleis, en volgen paar aan paar,
Gedagvaard door den nood, den Stedehouder naar
't Geheime raadvertrek, om alles t'overweegen.
Zo ſtryd de Vorſt voor 't volk, in 't vechtperk met den degen,
Met oordeel in den raad: ſteeds vind zyn yver ſtof.

Een bode, uit Ierland gezonden, verſchynt in den Hage,

Terwyl men zweet voor 't land, verſchynt een bode in 't
Hy was van d'Ierſche kuſt naar Nederland gezonden, (hof:
Om d'overwinning aan den Koning te verkonden.
En had, als Hoofd in 't heir van Reede, voor zyn Heer
Geſtreden als 't betaamde, en ſteets gedient met eer.
Grootmagtigſte Monarch, ik brenge u blyde maaren,
Zo ſpreekt hy; ſta my toe om alles t'openbaaren.
Dat ik in Ierland zelf gezien heb of gehoort.
De Koning geeft verlof: en d'afgezant vaart voort:

en verhaalt de zege door de wape-

Na dat uw Majeſteit, door 't kroonbelang gedreeven,
Zich uit ons leger naar den rykstroon had begeeven,

Wierd

Wierd Kork en Kingſale verovert in 't begin.
Men dreef den muiter uit, en nam de veſten in.
Men zag aan allen kant de woedende rebellen
In 't ſchermutſeeren door uw helden nedervellen;
En 't ſchuim der rovers en bandieten, die de zy
Der Ieren koozen, en uw opperheerſchappy
Betwiſtten, om genâ van Jakobs gunſt t'ontfangen,
Verſtrooijen door uw magt, vernielen, of gevangen,
Met ketenen belaân, wechſleepen over 't veld.
Men eiſcht de ſloten op, wint Bahan met geweld,
En Rea buigt voor 't zwaard: ja 't ſtrydig eiland Allen,
't Oproerig Fullimore, en Killoks veſten vallen,
Met Ragham, in uw hand. de Landvoogd Tyrkonel
Was onderwyl geland uit Vrankryk, door 't bevel
Van Koning Lodewyk, met rykgelade kielen
Gezonden naar de kuſt, en zesmaal duizend zielen,
De bloem van 't Franſche volk, tot ſtryden uitgezocht:
Ook bragt hy leeftogt, geld, en kleden, opgekocht,
En reeds vervaardigt voor de naakte huurelingen,
En krygsgereetſchap, om uw legermagt te dwingen;
Dat gaf den muiteling, uw vyands aanhangk, moed.
Elk zwoer voor Jakobs zaak, vergat den tegenſpoed,
En vleide zich met hoop van zege in d'oorlogszaaken.
Men zag hun krygsluſt door een tweede voordeel blaaken:
St. Ruth verſcheen, als Hoofd van 't leger, aan de kuſt,
Met mannen, naar den eiſch ten oorloge uitgeruſt.

ren van den Koning onder 't beleid van den Heer van Ginkel, bevochten.

Nu zou men al uw magt van d'Ierſche grenzen jaagen,
En hem, die 't ryk verliet, door onze nederlaagen
Weêr voeren op den troon; dat zweert de ryksrebel,
Door Vrankryks Legervoogd gemoedigt, die zo fel
Uw kroonrecht wederſtond, en Stuart bleef genegen:
Maar Ginkel, door uw gunſt verheven om den degen
Te zwaaijen voor uw zaak, en 't opperſte gezag
Te voeren over 't heir, belette dag op dag
Den aanſlag, uitgedacht door 't Hoofd der muitgezinden:
Hy ſtak den yver aan van uw getrouwe vrinden,
Of won de zinnen van den Ierſchen twiſtgenoot
Door vriendelyk onthaal: hy ſtrafte 't quaad, en ſloot
Zyn gunſtige ooren nooit voor burgerlyke klagten:
Die groote deugd verhief den held in elks gedachten.
De zomer opende den veldtogt. Ginkel trekt
Zyn krygsgezellen uyt de ſteden, en bedekt
De landen met zyn Britſche en Nederduitſche vaanen:
Hy preſt de landliên om den weg voor 't heir te baanen,
Ballymore belegert, En wend zyn leger naar de wal van Ballymoor.
Het ſtormgevaarte word op 't gladgewerkte ſpoor
Door paarden nageſleept. de krygsgeleden branden
Van luſt om d'Ieren in hun ſchuilplaats aan te randen,
En door de wapenen te dwingen tot hun pligt,
Tot reden en beſcheid. wy planten in 't gezigt
Van 't wederſpannig graauw uw ſtanders, en bereiden
Ons ſpoedig om uw volk tot ſtormen aan te leiden.

Men

Men dondert op den muur. uw Veldheer eiſcht de veſt:
Dat ſlaat de vyand af; doch word in 't end gepreſt
Om 't opgeſtelt verdrag te vordren, maar te ſpade:
Hy geeft zich over op genade of ongenade; *en op genade of ongenade overgegeeven.*
Ja ſmeekt, gebogen voor held Reedes legerbyl,
Om 't leven. Wirtenberg verſterkt ons onderwyl
Met Deenſche troepen, brave en uitgeleze mannen,
Gemoedigt om 't geweld ter landgrenze uit te bannen.
Daar ryſt een veſting, (als de Koning weet) genaamt
Athlone, een ruime ſtad, door ſterkte in 't ryk befaamt,
Uit Shannons watervloed met haar verheve wallen:
Hier zoekt men onvoorziens den Ier op 't lyf te vallen.
Heer Godard dagvaart al de Raaden in zyn tent,
En maakt zyn aanſlag, en zyn krygsgeheim bekent
Aan d'Opperhoofden van zyn aanbevole benden,
Ervaare mannen, die den grond des oorlogs kenden.
Men overweegt de zaak met oordeel. yder hoort
Den held en geeft zyn ſtem na 't uitgeſproken woord.
Wy ſmeeken voor den togt den hemel eerſt om zegen,
En trekken ſpoedig naar Athlone langs de wegen. *Ginkel trekt met zyn leger naar Athlone;*
Elk volgt zyn veldbanier, gewekt door 't krygsgeſchal.
De Shannon ſtuit ons heir in 't naaken van de wal.
Hier houd ons leger ſtant. men hoort uw Veldheer ſpreeken
Aldus aan 't hoofd van 't volk: uw trou is ons gebleeken,
ô Ruiterbenden en ſoldaaten, die voorheen' *hy moedigt zyn volk,*
Zo dapper voor de zaak des Konings hebt geſtreên:

De vloed der Boyne kan getuigen van uw daaden:
Wy zaagen u vol vuur door waterplaſſen waaden,
Ja vliegen door den ſtroom, gezwollen van uw bloed,
Op Jakobs benden aan in 't midden van den gloed:
Die proef van dapperheid, ô ſtrydbre togtgenooten,
Zal uw beroemden naam van eeuw tot eeuw vergrooten;
Indien die zelfde drift van heldenmoed, gequeekt
Van d'eedle glorizucht, uw ingewand ontſteekt,
En nooit verſlaauwt, maar groeit in 't heetſte der gevaaren,
Die 't oorlog met zich ſleept. hy, die zyn lyf wil ſpaaren,
Verwarelooſt zyn eer, en leeft in zulk een ſtaat
Onwaardig, ſteets veracht, van groot en kleen gehaat:
Maar die geen ſterven ſchroomt in 't ſtryden, word verheven.
Hoe ſnel verdwynt de vreugd van 't menſchelyke leven,
Een ſpeeltuig van de dood, vergankelyk en broos!
Maar d'eer, die 't marmre graf verduurt, leeft eindeloos.
ô Metgezellen, laat myn reden u bewegen,
En ſtreeft, gelyk wel eer, den Ier door 't water tegen.
Daar legt Athlone voor uwe oogen. hier beſproeit
De kriſtallyne beek, die langs de wallen vloeit,
Met hare waterkruik de velden aan uw voeten.
Op, op, myn zoonen, vat de wapens aan, wy moeten
Den hoogen wapenburg beklimmen, zwemt door 't nat;
Beſtryd de ſchanſſen van 't kaſteel, beſtormt de ſtad,
In Koning Wilhems naam: hy zal uw dienſt vergelden,
De Faam van zee tot zee uw krygsbedryven melden;

Zo

Zo moedigt Reede 't heir. Kolnel en Hopman voert
Zyn troepen aan. men ſteekt de veldbazuin. men roert
De ſtormtrom: op dien toon begeeft zich 't volk te water.
De bergen galmen door 't geluid en veldgeſchater.
Daar geeft de vyand vuur van bolwerk of rondeel,
En weert zich dapper uit de torens van 't kaſteel.
Wy ſtygen uit den ſtroom, en vliegen, onder 't preſſen
Van 't krygsvolk, dat ons volgt, naar d'opgeſchote breſſen:
Hier werpt de granadier zyn handgranaat, en wond
Den ſtadbezetteling, of vult den open grond
Der wal, gemuurbreſt door 't kanon, met doode lyken.
Wy dringen door, terwyl de muitelingen wyken, *en wint de ſtad.*
En planten op de veſt uw koninklyke vaan.
Het Ierſche leger ziet onze overwinning aan,
Ja moet, aan d'andre zy gelegen, voor zyne oogen
Der vrienden nederlage, en uw triomf gedoogen.
Na deze zege vaart held Reede, ô Koning, voort.
En zoekt, door 't gunſtig lot der oorlogskans bekoort,
St. Ruth, uw vyand, op: hy lag, van veldmoeraſſen
Omſingelt, en verſterkt door ruime waterplaſſen,
Beſchanſt, bebolwerkt, op zyn heirpoſt, in 't gezigt
Van Aghrim, net geſchaart. een aanſlag van gewigt
Staat u te waagen, zegt Heer Ginkel, laat ons vechten,
En 't ſchadelyk krakkeel op dezen dag beſlechten;
Of ſneuvelt, helden, voor den Koning, dien gy dient.
De ruiter baant terwyl den doortogt voor zyn vriend,

Den

Den voetgezel, en draaft met losgelaten teugel
Langs waterpaden naar des vyands rechte vleugel.
De Franſche Veldheer zit aan 't hoofd van 't heir te paard,
En moedigt den ſoldaat door 't zwaaijen van zyn zwaard:
Een oorlogsteken, om den krygsluſt op te wekken.
Wy ſtreeven zy aan zy door enge en diepe plekken,
Doorweekt van 't water, met de ganſche legermagt,
Den Ier in d'oogen, die vol moed den aanval wacht,
Of optrekt, door St. Ruth tot ſtryden aangedreven.
Veld-ſlag by Aghrim. Het bloedige gevecht, daar zo veel mannen ſneeven,
Begint aan allen kant. men loſt het krygsgeweer.
Men woed met vuurbus, zwaard, met handgranaat, of ſpeer.
De veldkortou verſtrooit ſlagorden en geleden.
Twee uuren hong de kans in tweifel; en wy ſtreeden
Met weinig voordeel van weêrzyde: uw vyand bleef
Hartnekkig, hield zyn poſt geſloten, keerde en dreef
Ons reis op reis te rugge. als vaſtgegroeide rotſen,
Die 't yſſelyk geweld der onweerwinden trotſen,
En ſtuiten 't woeden van den woeſten Oceaan;
Zo ſtond de twiſtgenoot in 't vechtperk, onder 't ſlaan.
Elk queet zich dapper in 't beſtryden of verweeren.
Maar 't krygsgeluk begon ter goeder uur te keeren,
En vleide ons in den ſtryd met een voorſpoedig lot.
St. Ruth ſneuvelt. St. Ruth, de Heirvoogd ſneefde; een kogel trof zyn ſtrot,
En ſlingerde den kop ter aarde van zyn leden:
De mond, door bloedig ſtof beſprenkelt, gaapt beneden,

En

Ja ſchynt uw Majeſteit te vloeken op den grond,
En noch te ſtemmen in uw haters muitverbond.
Wy prikkelen terwyl den moed der metgezellen,
En breeken de geleên der wykende rebellen.
Uw ruiterbende legt den voetſoldaat in 't zant,
Of jaagt den vyand na, die, vluchtende over 't land,
De neêrlaag teikent met zyn bloed uit d'ope wonden.
Veel worden neêrgevelt in 't vlieden, veel gebonden
In zege nageſleept. men rooft den ryken ſchat,
Al 't goud en zilver, dat St. Ruth in 't heir bezat.
Men voert de tenten, en veroverde ſtandaarden,
Trompet en keteltrom, en afgedwonge paarden,
Na d'overwinning, wech. zo diende ons 't krygsgeluk,
En kroonde uw Veldheer, Vorſt, na zulk een meeſterſtuk.
De vyand, door dien ſlag gedoodverft, en vol vrezen,
Verlaat veel veſtingen en ſloten, die voordezen
Hem ſterkten om ons volk te ſtuiten op den togt,
En vlucht naar Limmerik of Galloway, verknocht
Aan 't vloekgenootſchap van uw ſnoden tegenſtander.
Wy rukken in der yl de troepen by elkander,
Om binnen Galloway den Ier op 't onvoorzienſt
T'omringen, en door 't zwaard te dwingen tot uw dienſt.
Men maakt na korten ſtryd zich meeſter van de veſten.
De muiter geeft de ſtad, naar 't krygsverdrag' ten beſten.
Nu moeſt men 't ganſche ryk door Limmerik alleen
(Een veſting wel voorzien van krygsnootzaaklykheên;

Het Ierſche leger neemt de vlucht.

Galloway verovert.

Limmerik, een ſterke

veſting, Door ſterkte van natuur en boukunſt boven maaten
Verheven, opgevult met ruiters en ſoldaaten,
Veel duizend in getal) verplichten om uw wet
En koninklyk gebod te vieren. Reede zet
Zyn zinnen ſchrap, om 't werk, zo wigtig, uit te voeren,
Ten trots van hun die 't land door ſtaatkrakkeel ontroeren:
Hy leid den legerſtoet langs 't gladgebaande pad,
Op 't klinken der trompet, kloekmoedig naar de ſtad:
Hy ſlaat de voorwacht der bezetting door zyn degen,
Beklimt den heuveltop, in 't oog der wal gelegen,
En ziet de plaats van verre en haar gelegentheid:
Hy deelt zyne orders uit. 't geſchied eer 't is gezeid,
Al 't geen uw held gebied. want eendragt houd de zinnen
Van 't volk, beluſt op eere, op ſterven of verwinnen,
Zo vaſt aan een verknocht; daar d'Ier in tegendeel
Zyn oörlogsvoordeel zelf verwaarlooſt door krakkeel:
Gelyk wy uit den mond der overloopren hooren.
De maar van tweeſpalt klinkt den Veldheer blyde in d'ooren;
Die zoekt hier uit gewin te trekken op zyn tyd.
word belegert, De muur word eindelyk omſingelt, en door vlyt
Der Wapenhooſden naauw beſloten door hun knechten.
De troep der Ieren ruimt de ſterkten zonder vechten,
En landkaſteelen, dicht om Limmerik geſticht.
Veel Hopliên, door den eedt aan Jakobs dienſt verplicht,
Verlaaten hun banier, om trou aan u te zweeren,
Als wettig Hóofd van 't ryk, door 't goddelyk begeren,

Ver-

Verheven tot hun Vorſt. wy werpen voor den muur
De bateryen op, en ſloopen door ons vuur
Den brug die d'eene zy der veſting voegde aan d'ander,
En bei de deelen gaf gemeenſchap met elkander.
De lichte ſchepen, door den Zeevoogd uit de vloot
Gezonden, om ons heir te dienen in den nood,
Verſtrooijen door 't kanon de ruitery der Ieren,
Gelegen aan den zoom der naaſte veldrivieren.
Uw held zend dagelyks partyen om den ſtaat
Der vyandlyke magt, en hoe 't in 't leger gaat
T'ontdekken, of den Ier in 't veld op 't lyf te vallen.
Wy ſchieten uur op uur de bommen in de wallen,
En ſtichten grooten brand in kerk, in wapenhuis,
En burgerwooningen, tot ſchrik van 't muitgeſpuis.
De kogel wroet in 't hert van 't bolwerk, ſlecht de ſchanſſen,
En opent voor den ſtorm een weg door aarde tranſſen
Of ſteene muuren, van 't verwerend heir bemant.
Duſſone (die was 't Hoofd) bied moedig tegenſtant:
Hy wil zyn leſte bloed voor Jakobs zaaken plengen,
(Gelyk hy voorgeeft) en geen overgaaf gehengen:
Hy vleit zich met ontſet, en keert, gelyk een held,
Die d'eer veel hooger acht als 't leven, ons geweld
In 't ſtormen, met granaat, met kogel, piek en ſteenen:
Maar Ginkel legt hem 't vuur wat nader aan de ſcheenen,
Verdubbelt reis op reis den aanval, voert de magt
Der ſtorrembenden aan langs d'opgevulde gracht,

en eindelyk, na voorgaende krygs verdrag overgeeven.

En dwingt den Stedevoogd, Dusſone, om 't vredeteken,
Den witten ſtanderd uit de veſting op te ſteeken.
Men zent de gyzelaars van beide zyden uit.
Zo word het krygsverdrag getekent, en men ſluit
Den vredehandel naar heer Godards welbehagen,
Om u de heerſchappy van Ierland op te draagen.

De gezant eindigt met een zegenwenſch zyn verhaal.

Geluk, ô Koning, met uw zege en krygsfortuin:
De goude kroon verſiere uw vorſtelyke kruin
Veel jaaren achter een, tot heil der onderzaaten:
Bezit in ruſte en vreugde uw koninklyke ſtaaten:
Verbryzel met uw ſtaf de ſnoode tiranny,
't Geweld van kerke en ſtaat: zo moet uw ryksvoogdy
Den vyandlyken haat in eeuwigheid verduuren,
En 't recht verdedigen van uwe nagebuuren.
Met dezen wenſch beſluit de bode 't krygsverhaal.

Vreugde in den Hage,

De blyde zegegalm verſpreid zich door de zaal.
Elk wenſcht den Vorſt geluk, en looft de dapperheden
Der Legerhoofden, die zo braaf in Ierland ſtreden,
En, onder 't krygsgezag van Reede, door hun moed
De magt ontzenuwden van Jakobs oorlogsſtoet.

en dankpleginge van den Koning.

Maar Koning WILHEM, door zyn krygstriomf bewogen,
Betuigt zyn dankbaarheid aan 't Opperſte Vermogen,
Aan Gods voorzienigheid: hy ſteekt de vlammen aan
Op 't heilig dankaltaar; daar Neêrlands onderdaan
Den lofzang uitgalmt, en, met neêrgeboge leden,
Den hoogſten Troonmonarch verheerlykt door gebeden.

Ja

Ja looft den hemel vry om zulk een zegepraal,
O burgers, want die vocht door WILHEM HENRIKS ſtaal
Op 't eiland, van uw kuſt geſcheiden door de ſtroomen,
Om 't dreigende geweld des vyands in te toomen,
Die 't recht der volken en uw heiligdom belaagt.
En gy, ô Ierland, eer getaiſterten geplaagt
Door oorlogsrampen, en door dwinglandy beledigt,
Maar door de wapens van uw Koning nu bevredigt,
Pluk lang de vruchten van dat heilzaam heldenwerk:
Zo bloeije uw burgerſtaat en vrygevochte kerk
Een eindelooze reeks van vruchtbre vredejaaren.
ô Winden, luiſtert naer de toonen van myn ſnaaren,
En voert myn zegengalm en heilwenſch over zee
Op ſnelle vleugelen van hier naar d'Ierſche reê:
Ja bootſchapt aan die kuſt de vreugd der Nederlanden:
Vliegt met den blyden toon der juichende ingewanden
Naar 't verſchverloſte ryk; op dat de kerkgenoot
Zyns broeders blyſchap hoore: ik volge u met de vloot,
Die WILHEM HENRIK wacht, om Albion te groeten.
Hoe zal myn Zangheldin in 't ryk haar zangluſt boeten
In 't midden van 't gejuich der Britſche burgery!
Zo ſtap ik naar de zee, en blyf den Koning by.
De ſchepen danſſen voor den oever op de plaſſen. *WILHEMS vloot legt zeilrede;*
De zeetrompetter klooft de golven met zyne aſſen,
En ment den wagen van den gryzen Watergod:
Hy ſteekt den horen door Neptunus zeegebod; *en Triton belaſt*

de Zeenimfen de zelve te geleiden.

En preſt den waterſtoet naar boven door zyn toonen,
De dochters van de zee, die 't ſtroompaleis bewoonen.
Hoort, Nimfen, zegt hy, God Neptunus, dien gy eert
Als vorſt en vader, die den Oceaan regeert
Als Opperkoning, zond my herwaarts met zyn wagen,
Om u zyn wetten en bevelen voor te draagen.
Ga Triton, ſprak hy, roep myn hofgevolg by een.
De Britſche Koning keert, verrykt met krygstropeen,
Naar 't Albionſche ryk, gelei hem door de ſtroomen.
Belaſt aan Eolus de winden in te toomen,
Te ſluiten in de rots; ja zeg dien Vorſt, dat my
* De waterſchepter en het recht der zeevoogdy
By loting viel te beurt; indien hy weer door vlaagen
Myn waterhof ontruſt, 'k zal over onrecht klaagen,
Of toonen, als voor heen, myn magt, toen Junoos haat
Hem opruide, en de vloot van Troje op bank of plaat
Verſtrooide, en ſmoorde in 't zout door opgepreſte winden.
Ik dwong dien bulderaar de muiters vaſt te binden,
Ja brak de ſtormvlucht van die felle waterplaag,
En voerde den Trojaan, Eneas, naar Karthaag,
En 't niew gebout paleis in Didoos opene armen:
Zo wil myn gunſt den Vorſt der Britten ook beſchermen,
En tegens 't zeegeweld beſchutten door myn magt;
Tot hy den oever naakt, daar hem Maria wacht.
De Koning heeft wel eer geſukkelt op de baaren,
Geworſtelt met den wind, en duizend zeegevaaren;

* *Vergil. in 't eerſte boek van Eneas.*

My

My deert zyn ongeval: een Vorſt, zo vroom van aardt,
Maakt door zyn deugden zich de gunſt der Goden waardt.
Vlieg hene, ô Triton, laat uw trou en yver blyken.
Zo ſprak de Troonmonarch der kriſtallyne ryken:
En ik begaf my met zyn zeegeſpan naar 't ſtrand,
Daar WILHEM HENRIK met de ryksvloot ſteekt van land.
ô, Nimfen, helpt my, naar Neptunus welbehagen,
De koninklyke kiel door zee op d'armen draagen.
En gy, ontroerders van den ruimen Oceaan,
Gy, die voorheen den Held naar 't leven hebt geſtaan,
Daar zo veel ſchepen van zyn vloot in 't pekel zonken,
ô Winterſtormen, vlucht in rotſen en ſpelonken,
Vertrekt terſtont van hier op 't koninklyk bevel.
Hier zwygt god Triton. en de winden vlieden ſnel
Naar 't ryk van Eolus in afgelege hoeken.
Maar d'ooſtewind alleen blaaſt gunſtig in de doeken.
De zon beſchynt de vloot met aangenaamen gloed,
En zaait heur ſtraalen op den gladgekemden vloed.
Zo zeilt de Koning naar den oever; daar de volken
Van 't krytgebergt zyn roem verheffen aan de wolken.
Daar 't ganſche koninkryk met Londen vloeit by een,
En groet met handgeklap den Heiland van 't gemeen.
De Ryksvoogd ſtapt aan ſtrand. en Triton, bly van zinnen *Landinge van den Vorſt.*
Om 't landen van den Held, ſpreekt tot de zeegodinnen:
Wy hebben op 't bevel de koningsvlag verzelt. *Triton vervolgt zyn rede*
Nu zal ik melden wat Neptunus heeft geſpelt,

En

en verhaalt aan zyn gezelschap het orakel van Neptunus, behelzende de bloedige nederlaag der Fransche en de zeetriomf der Engelsche en Hollandsche vlooten.

En openbaarde, eer my zyn Godheid zond naar boven:
Hy zat verheven op zyn zetel, die de hoven
Van 't Watergodendom verheerlykt door zyn pracht:
Hy wenkte driemaal met zyn zeevork. elk gaf acht,
Zweeg ſtille, en hoorde ſcherp op 't goddelyke teken.
En hy begon aldus van zynen troon te ſpreeken:
Hoe ganſch Europe, door den Oorlogsgod ontruſt,
In 't bloedig harnas woed, is elk van u bewuſt.
Het ſtaatbelang ontſteekt een vuur van haat en toren
In 't hert der Koningen. wy zien de vlam. wy hooren
't Gedruis der wapenen. het dodelyk gezucht,
't Geſchrei der ſtervenden verſpreid zich door de lucht.
Myn golven ſlurpten 't bloed der afgeſtrede ſchaaren,
Vernielt, gerabraakt en geblikſemt op de baaren
Door zeekortouwen voor de kuſt van Engeland.
De zwavelblikſem ſtak myn zeepaleis in brand.
Nu houd de wintertyd de vlooten in de haven
Gegyzelt: maar zo ras het zonnepaard zal draaven
Naar 't hoofdpunt, en den grond verwarmen door zyn ſtraal,
Zult gy de vlammen van 't vernielende metaal
Op nieuw zien blaaken, en de magt der Batavieren
En koningsvlooten met ontrolde bloedbanieren
Laveeren op myn rug, en klampen, heet op moord,
Verbittert door den haat, elkanderen aan boord.
Hoe yſlyk zal de galm der koopre keelen loeijen,
Het inkarnaate bloed door 't witte zeeſchuim vloeijen,

En

En nederplaſſen in myn grondelooze bron,
Of ſpatten van beneên in d'oogen van de zon!
Tourville zal de vloot van Lodewyk gebieden,
Omſingelt met een wacht van duizend edellieden,
En Ruſſel 't Britſche volk aanvoeren in den ſlag,
Zo trou vereenigt met de Nederlandſche vlag.
Die dubble zeemagt zal voor Koning WILHEMS rechten,
Voor ruſt van Albion, en Hollands vryheid vechten,
Ja zegepraalen van de Franſche watervaan.
* De Koninklyke Zon zal treurende ondergaan,
En zinken in de zee met haar vergulde ſtraalen,
Om nooit weêr op te gaan na zulk een ſchandig daalen,
En ſleepen ook te grond den luiſter van haar Heer.
Heel anders daalt de zon, de ziel der waereld, neêr:
Zy dooft haar Fakkel in myn diepe waterkolken,
Om weêr met ſchooner glans in 't oog der aardſche volken
Om hoog te ſchynen, en met herelyker pracht
De lucht te kleden, na 't verdwynen van den nacht.
Men zal een lange ry van Vrankryks oorlogskielen,
Met al haar watervracht en krygsgeweer, en zielen,
Haar Zon zien volgen, en, ontſteeken door den gloed
Van zwavel, 't felle vuur afſpoelen in myn vloed.
Schrikt, Nimfen! als gy ziet een heir van drenkelingen,
Door kogel, handgranaat, door enterbylen, klingen,
Of ſplinters neêrgevelt, gebonſt van 't zeekaſteel,
Op 't pekel worſtlen met de dood. dit moordtoneel,

Dit treurſpel zal eerlang uw ingewand ontzetten.
Ik hoor den wapentoon en 't ſteeken der trompetten.
De ſabels glinſtren in myne oogen. 't grof metaal
Treft reeds myne ooren, en ontruſt myn waterzaal.
Daar blaakt de Batavier de koninklyke ſchepen,
Of arbeid om den buit in zege wech te ſleepen,
En 's vyands ſtroomgevaart, door 't nypen van den nood
Tot overgaaf gepreſt, te voeren naar de vloot.
Hier volgt de Britſche magt de Franſche vluchtgenooten,
En houdze tuſſchen rots en ſteenklip naauw beſlooten.
Een ander onderhaalt den vyand, en doorboort
Met ſchoot op ſchoot de kiel, tot ze in de golven ſmoort.
God Febus zal, vermoeit van 't woeden aan te ſchouwen,
Tot tweemaal 't miſtig kleed voor 't glansryk aanzigt houwen.
Maar als de wolk verdwynt, die 't godlyk oog beklad,
Dan word de waterſtryd met grooter ernſt hervat.
'k Zie wrakken, maſten, en omvergeſchote ſtengen,
Noch rookende van 't vuur, myn waterhoven zengen,
En ſiſſen in den ſtroom, en ſchip by ſchip vergaan.
Zo zal men woeden op den ruimen Oceaan.
Hoe zal vorſt Lodewyk dit zeeverlies beklaagen!
Hoe zal zyn onderzaat, door deze nederlaagen
Getroffen, vol misbaar verſchynen aan de ree,
Wanneer myn Stroomherout de tyding blaaſt uit zee!
Hoe zal de Koning, die zyn rykstroon heeft verlaaten,
En ſchuilt in Vrankryks hof, ontbloot van eere en ſtaaten,

De

De ſchâ betreuren van zyn trouwen hulpgenoot,
En ſuffen in 't verlies, van alle hoop ontbloot,
Na zulk een tegenſpoed, om ooit ten troon te treeden.
Maar gy, ô zuilen van myn zeepaleis, die heden
Voor dezen zetel ſtaat, beroemde Watergoôn,
Myn Godheid wil, dat gy op 't heerlykſt ſtelt ten toon,
Na 't einde van den ſlag, voor 't oog der waterſchaaren,
Op 't bygelegen ſtrand, twee marmere pilaaren,
Tot Koning WILHEMS eer: op dat de vremdeling,
Die myne golven klooft, ſteets met verwondering
De daaden leeze, door zyn krygsbeleid bedreven,
Met goude lettren op de zegezuil geſchreven.
Dan zullen de tropeen, voor Herkules geſticht,
Van afgunſt barſten. maar gy, Nimfen, toont uw plicht,
O Stroomgodeſſen, en vrou Thetis kamenieren,
Gy moet met zeegewas de heldenlyken ſieren,
En droogen 't purpre bloed van hunne wonden af,
Die 't leven laaten voor Vorſt WILHEMS waterſtaf.
Zo klonk 't orakel van Neptunus door de zaalen
Van 't prachtig zeepaleis. dit moſt ik u verhaalen,
O zuſters: laat ons, na 't verrichten der geboôn,
Den Vader groeten, en ons buigen voor zyn troon:
Want Koning WILHEM landde op 't goddelyk begeeren,
Voorſpoedig aan de kuſt der Britten. laat ons keeren.
Hier zwygt God Triton: en de ganſche waterſtoet
Verdwynt uit elks gezigt, en dompelt in den vloed.

Triton ſtaakt zyn rede, en de Zeegodinnen verdwynen.

Vreugde binnen Londen over des Konings wederkomst.

De Vorst genaakt terwyl de hoofdstad, daar de menschen,
Vervrolykt door zyn komst, de straat met zegenwenschen
Vervullen: daar 't gejuich en vrolyk handgeklap
Tot aan de wolken ryst. gemeente en ridderschap
Verschynen elk om stryd. het grimmelt op de daken
Van Britsche burgeren. de vreugdevuuren blaaken.
Men plant de toortsen voor de glazen, daar de gloed
De minnevonken toont van 't burgerlyk gemoed,
En strekt een zinnebeeld van vrientschap, trou en liefde.

De Koningin verwelkoomt haar Gemaal.

Vooral de Koningin, wiens borst de Mingod griefde,
Omhelst haar Echtgenoot in 't hof: die schoone bruid
Trekt weêr zyn wapenrok en oorlogsrusting uit.
De Ryksraad nadert om den Voogd van 't ryk te groeten.
Elk werpt zich neêr, en kust de koninklyke voeten.
Elk roemt zyn heldenwerk, en zege, in 't Ierisch gewest
Verkregen, daar geweld, en doodelyke pest
Van oproer en krakkeel most zwichten voor zyn degen.

De Vorst beveelt den Ryksraad de algemeene zaaken van Europe te overweegen.

De Vorst gebied den Raad de zaaken t'overweegen,
En 't algemeen bederf, dat in dien oorlogstyd
d'Euroopsche landen dreigt, door wakkerheid, door vlyt,
Door onderstant van geld, en magt van volk te keeren
Zyn aanspraak raakt het hert der mannen, en zy zweeren,
In 't geen de Koning eischt, Euroop ten dienst te staan,
En bieden hem hun hulp, hun goed en leven aan;
Om alles voor 't geloof, de rust, en d'oude wetten,
Door zynen arm, naast God, behouden, op te zetten.

De

De Koning was niet lang gekeert in Londen, of
De ſtad en 't ganſche ryk ontfangt gewenſchte ſtof
Tot juichen, want de dag, de ſchoonſte van de dagen,
Die hem ter waereld bragt, wierd op God Febus wagen *De geboorten-dag des Konings,*
Door 't aardryk omgevoert. elk groet den morgenglans,
En Tithons echtgenoot, terwylze aan 's hemels trans
Uit Nereus ſchoot verſchynt met ongemeene ſtraalen,
Gehult met gloeijende robynen en koraalen,
En roozen in de pruik gevlochten tot ſieraad.
Die dag, voor 't Britſche ryk en Neêrlands vryen Staat
Zo heilzaam, word geviert van alle Londenaaren.
't Was op dien zelven dag, dat ſchelmen en barbaaren, *en d'ontdekking van 't buskruitverraad*
Door 't helſche nachtgeſpuis gemoedigt, werkten om
De koninklyke ſtad, paleis en heiligdom
Te ſmooren in den gloed van buskruit: maer Gods oogen
Ontdekten 't ſnood verraad, tot Londens hulp bewogen.
De ſtraf, die vaak op wraak van gruwel ſtukken loert,
Verraſchte 't vloekgeſpan, eer 't werk wierde uitgevoert.
Die dag word jarelyks door 't Britſche ryk, en Londen *binnen Londen geviert,*
Op 't herelykſt geviert: daar zo veel duizend monden,
Bezwangert van 't gejuich, in dien gewenſchten ſtaat,
Gods goedheid looven voor het ſtuiten van 't verraad.
Gy zaagt ook op dien dag, ô Londen, in uw muuren *Wilhems geboorten-dag is ook zyn trou-dag.*
De bruiloftstoortſſen en God Hymens offervuuren
Ontſteeken, toen den Vorſt, uw dierbaar Troonjuweel,
De ſchoone Ryksprinſes, Maria, viel ten deel.

Geboorte- en huuwlyksdag, in 's hemels raad beſchoren,
De ruſt van 't Britſche ryk wierd met uw vrucht geboren;
De Godsdienſt, die door dwang der kerktirannen ſtond
Gekluiſtert, losgemaakt door zulk een trouverbond.
Verheerlykt jaar op jaar met alle plegtigheden
Den dag, die WILHEM teelde, en ſiert uw blanke leden,
Beroemde maagden van 't gezegende Albion!
Juicht, Britſche burgers, juicht! ik zie de morgenzon
Uw hooge zegepoort beſchynen van de kimmen,
En deelen in uw vreugde, ô Londen, onder 't klimmen
Aan 't hemelſche gewelf! God Febus aangezicht
Staat blyde, en zaait een gloed van ſtraalen, ryk van licht.
Eerpoorten voor den Koning binnen Londen opgerecht.
De marmre boog vertoont de vrygevochte ſteden
Van Ierland, eer verdrukt, mishandelt en beſtreden
Door 't Roomſche kerkgeweld; wanneer Gewetensdwang
In 't ryk den ſchepter voerde, en zwoer den ondergang
Van Jeſus waare kerk, en haare altaargenooten.
Men ziet aan d'andre zy de Nederlandſche vlooten,
Gelaân met oorlogstuig, en legervolk bemant,
Door 't pekel bruizen, daar de Vorſt in Torbay land.
Het beeld des Konings, door de kunſt gewrocht naar 't leven,
Verſiert de zegezuil van Londen, hoog verheven
Aan 't hoofdpunt; daar de glans dier groote Majeſteit
In 't heerlyk wezen blinkt, en zich alom verſpreid.
D'Oranje wimpel waait van boven, en de ſtander
Van 't Britſche ryk, gepaart, vereenigt met elkander.

Zy

Zy vlechten zich in een op 't ſpeelen van den wind.
Een Herkules, wiens beeld den Vorſt gelykt, verſlind
De ryksgedrogten en verwoede Moordharpyen,
Uitvoerders van geweld, en Jakobs tirannyen.
God ſpaar den Koning, en de ſchoone Koningin.
Zo roepen op de ſtraat de burgers, eens van zin.
Een ander ſchenkt den vocht van Liber, onder 't ſchreeuwen:
Leef, WILHEM HENRIK leef, een lange ry van eeuwen.
Leef lang, Maria, met uw Echt- en Troon-genoot:
Verduur uw vyanden, Vorſtin, braveer de dood.
Zo word met wenſch op wenſch het jaarfeeſt van den koning
Beſloten. yder keert weêr vrolyk naar zyn woning,
Gelicht door 't vreugdevuur, in 't midden van den nacht,
Daar hem zyn bedgenoot met opene armen wacht.

Het jaarfeeſt eindigt in den nacht.

Einde van het Zevende Boek.

VER-

VERKLARING

Van de PRINT voor't VIII BOEK.

Een koningsmoorder, of die toeleide om den Vorst
Te dooden, word op 't rad, door helschen gloed ontsteeken,
Gedraait. Gerechtigheid wil zulk een gruwel wreeken.
Een gier doorpikt de long en lever in zyn borst.
Een Moordharpye slaat haar klaauwen in zyn leden.
De Ryksraad treurt by 't graf van WILHEMS *Gemaalin,*
En zwaait de lyktoorts voor die groote Koningin.
Een Arend voert haar ziel naar boven van beneden,
Om by 't Godinnendom te plaatsen in de lucht.
De Koning wandelt met de Vrede langs de wegen.
Hy toont haar Namen op de steenrots met zyn degen;
Een vesting door natuur en boukunst hoog berucht.
Wy moeten eerst die stad voor Karel weder winnen,
Zo zegt hy, eer ik u door 't aardryk voer ten toon.
Een Engel kroont den Vorst met eene zegekroon.
De Godsdienst en 't Gerecht geleiden, bly van zinnen,
De Vrede op haren togt, daar zy in 't witte kleed,
Gevolgt van Bachus, die den doffen geest kan streelen,
En Ceres, mild in graan en vruchten uit te deelen,
Met WILHEM *hand aan hand voor Janus tempel treed.*
De krygsknecht vlucht van 't veld met slepende banieren:
Daar Moesel, Maas, en Rhyn, en Sambre zegevieren.

WIL-

R. de Hooghe. f. V. D. et M: Brie. R: Com: inv: del: fecit.

WILHEM DE III.

ACHTSTE BOEK.

'T Vernielend krygsgeweld, dat woed in alle landen
Van 't uitgeteerde Euroop, daar d'oorlogsfakkels branden,
Vergunt den Vorſt geen ruſt, maar wekt van tyd tot tyd
Zyn heldenarrebeid. hy wapent zich ten ſtryd.
Hy moet al weêr door zee met opgeſpanne doeken
Laveeren, om de magt van Vrankryk op te zoeken
In Karels Nederland, den krygsſtoel van Belloon,
Daar hem zyn leger wacht. pas treed hy op den troon,
Of word gedwongen om naar 't heir der Bondgenooten
Te keeren met zyn Britſche en Nederduitſche Grooten,
Doorluchte mannen, die, van Mavors opgevoed,
Steets blyken gaven van hun oorlogskunde en moed.
Hoe menigmaal zal ik door Nereus watervelden
U volgen, en uw vloot, ô voorbeeld aller Helden,
Geleiden van de kuſt der Britten naar het ſtrand
Der Batavieren, uw geboorte- en vaderland?

De Koning ſteekt weder over uit Engeland,

Myn Zangheldin, gewekt door ſchorre krygsbazuinen,
Begeeft zich weder 't ſcheep, daar 't krytgebergt zyn kruinen
Tot aan de wolken beurt, en ſteekt van d'oevers af
Met WILHEMS zeebanier, en volgt zyn legerſtaf.
Men licht een groot getal van mannen, die voor dezen
In 't Ierſche koninkryk hun oorlogspligt beweezen,
En zendze naar de kuſt van Vlaandren, om de magt
Van 't Bondgenootſchap, daar de Vorſt zyn hulp van wacht,
Te ſterken, en 't geweld der Franſche roofgedrogten,
Dat ganſch Europe ontruſt, te keeren op hun togten:
Want Karels erfland word gedreigt aan allen kant,
De dorpeling verwoeſt, en ſchuur en hut verbrand.
De Koning Lodewyk, door oorlogsluſt gedreven,
Had zich in 't leger met zyn hofgezin begeeven,
En Namen, lang vermaard door ſterkte, wechgerooft.
en begeeft zich naar zyn leger. De Britſche Troonmonarch, en Neêrlands Legerhoofd
Neemt affcheid van den Staat, daar duizend onderdaanen
Hem voorſpoed wenſchen, en begeeft zich by zyn vaanen.
De dappre Beyervorſt, tot Landvoogd aangeſtelt,
Bereid zich, als 't gerucht de komſt des Konings meld,
Om hem naar waarde met zyn hofſtoet op te wachten.
Zy treên in krygsgeſprek, en ſcherpen hun gedachten,
Om 't heir van Lodewyk een voordeel af te zien,
En Luxenburg in 't veld kloekmoedig 't hoofd te biên.
De legers trekken door de landen hene en weder,
En ſlaan de tenten voor elkanders oogen neder.

Het

Het Bondgenootſchap vlamt op ſtryden. 't oorlogsvuur
Ontvonkt den legerknecht, en groeit van uur tot uur
In 't edelmoedig hert van ruitren en ſoldaaten.
Elk wil op 't bed van eer zyn dierbaar leven laaten,
Of zegepraalen van den vyand in den ſlag.
Zo word de moed van 't volk door WILHEMS krygsgezag
Ontſteeken, en 't getal der ſtrydbre hulpgenooten
Vermeerdert dagelyks in 't leger, om dien grooten
En onverſaagden Held, die voor Europe waakt,
Te dienen in den nood, terwyl de tyd genaakt
Om 't heir van Lodewyk, zo groot en vol vermogen,
Met uitgetogen zwaard te trekken onder d'oogen.
De Britſche Veldheer ſpreekt zyn metgezellen aan: *Hy moedigt zyne benden.*
't Is tyd, ô mannen, om den vyand op te ſlaan,
En over het verlies van Namen ons te wreeken.
Hoe Luxenburg 't gevecht ſteets weigerde, is gebleeken.
Nu moeten wy zyn heir verraſſen, en, in ſpyt
Van zyn voorzigtigheid, hem dwingen tot den ſtryd.
Grypt moed myn helden, die, bekranſt met laurebladen,
In 's vyands bloed geverft, door uw manhafte daaden
Uw naam onſterflyk maakt, en ſtreeft hoe langs hoe meer
Door oorlogsdeugd ten top der ewigdurende eer.
Ik zag u menigmaal uw dierbaar leven waagen,
De dood braveeren, en op 's vyands nederlaagen
In 't bloedig veldgevecht of zwaar beleg der ſteên
Uw zege ſtichten en vermaarde krygstropeen.

Bewaart de glori door uw wapenen verkregen.
Zo blinke in ewigheid de luister van uw degen
Hier boven aan 't gesternt. zo roem' van eeuw tot eeuw
De nazaat uw bedryf. valt aan op 't veldgeschreeuw,
Op 't oorlogsteken, dat myn krygsgezag zal geeven,
En dient my als voorhene, ô helden, met uw leven.
Ik zal uw trouwen dienst erkennen, en uw moed
Beloonen naar waardy in voor- of tegenspoed.
't Is my genoeg, als elk zyn pligten zal betrachten:
Want van Gods gunst staat ons de zege alleen te wachten.
Zo spreekt de Koning voor zyn heir op 't oorlogspaard.
Daar elk hem bystant zweert, en zwaait het glimmend zwaard
Tot driemaal achter een. de magt der Batavieren
Treed naar den vyand toe met vliegende banieren,
Met wapentassen, ryk gevult met kruit en loot.
De Brittenlander, Spaansche en Duitsche bondgenoot
Bezet de posten, door den Veldheer aangewezen,
En yvert om zyn pligt te toonen als voordezen.
Gevecht by Steenkerken. Daar valt de krygsknecht aan, en lost aan allen kant
De donderbussen, dat de lucht en 't vechtperk brand,
Dat aarde en hemel dreunt. de Fransche benden leggen,
Bebolwerkt van een berg, begroeit met dichte heggen,
En kreupelbossen, tot haar heirpost uitgezocht,
Om WILHEMS krygsgevolg te stuiten op den togt;
En, van een schans gedient, bezet met bateryen,
Den fellen aanval af te keeren onder 't stryen.

Een

Een diepe veldmoeras omringt de linke zy
Van Vrankryks heir, en zet den vyand voordeel by.
Doch 't werk, hoe zwaar in 't oog, valt licht om uit te voeren,
Als een ſtantvaſte wil zich nimmer laat ontroeren
Door laffe vrees, maar vaart met luſt in arbeid voort.
Dan treft de ſchutter, door zyn glorizucht bekoort,
Het voorgeſtelde wit. zo ſtreeft men, nooit verlegen,
Noch voor gevaar beducht, langs ongebaande wegen
Ten top van eere, en blyft onſterflyk door 't beſtaan.
Zo taſt de Britſche Vorſt zyn tegenſtanders aan,
En wint den heuvel, dien de Franſſen kloek beſchermen,
Na dapper vechten, door beleid en kracht der armen.
De mannen ſtorten van den bergtop naar beneên,
Door kogels, ſabels en granaaten afgeſtreên,
Ontſielt of zwaar gewond. het laauwe bloed der helden
Druipt neder van de kruin des heuvels op de velden.
De Bondgenoot houd lang zyn aangewonne poſt
Door moedig ſtryden in, ſchoon 't werk veel mannen koſt,
En maakt zich meeſter van kortouwen en mortieren,
Op Vrankryks legerplaats geplant. de Batavieren
Beſchermen lang den buit, (terwyl de ſtrydgenoot
Hun moedig byſtant bied) en ſchieten ſchoot op ſchoot
Op d'aangedronge magt en vyandlyke benden,
Die zich op d'orders van den Veldheer derwaarts wenden,
Om 't noodig oorlogstuig, door moed en dapperheid
Verovert, hun geweld t'ontrukken. yder pleit

In 't harnas voor zyn Heer, voor 't recht en d'eer der landen.
Zo vliegt elks glori, daar de zwavelvuuren branden,
In 't midden van de vlam ten hemel. 't grof kanon
Verheft der helden deugd veel hooger dan de zon,
En galmt hun daaden uit met donderende toonen,
Dat dal en heuvel kraakt. zo ſtryden Mavors zoonen.
Zo ſtaat de Bondgenoot in 't ſmookend vechtperk pal.
Maar 't heir van Lodewyk, veel grooter in getal,
Verpooſt van tyd tot tyd zyne afgeſloofde knechten,
En ſterkt elk ogenblik zyn vaanen, onder 't vechten,
Met verſche mannen, met kanon en krygsgevaart.
't Schynt of hier 't aartryk, weêr bevrucht, ſoldaaten baart;
Als Kolchis grond, wel eer bezaait met draketanden,
(Gelyk d'aaloudheid dicht) door koning Jazons handen.
Niet anders groeit op 't veld de magt van Lodewyk
Einde van den ſtryd. Van alle kanten aan. de Vorſt van 't Britſche ryk
Beveelt zyn krygsgevolg in orde en met geleden
Te rug te trekken, en den fellen ſtryd op heden
Te ſtaaken. yder voert, op 't koninklyk gebod,
Zyn legerknechten af, en wenſcht een beter lot:
Dewyl de krygskans gunt de zege aan geen van beiden.
Zo eindigt het gevecht, en bei de legers ſcheiden.
Maar 't vechtperk legt bezaait met lyken, in den ſlag
Van wederzyde ontſielt. ô dodelyke dag
Voor veelen, die hun bloed vergooten, en hun leven
Op 't yſlyk krygstoneel, daar zo veel mannen bleeven,

Ver-

Verruilden voor de dood! ô gruwelyk gezigt,
Gy toont ons klaar wat haat en vyantſchap verricht!
God Febus zelf (wien zou dit ſchouſpel niet verveelen?)
Beſterft, en ſpoelt zyn as en ſmookende gareelen
In Nereus plaſſen af. de Vader ſtaat verzet,
En dryft de roſſen van zyn zonnekoets te wedt
Veel vroeger als voorheen. de Boſchgodinnen klaagen,
En treuren op de doôn, door droefheid neêrgeſlagen:
Zy mengen 't heldenbloed met traanen op den grond,
En kuſſen een voor een den bleekbeſturven mond.

De Koning Wilhem kieſt een heirpoſt voor zyn mannen,
En geeft bevel óm ſtraks de tenten op te ſpannen.
Hier dankt de legerknaap den hemel, die den Vorſt
Beſchermde, en 't doodlyk loot afkeerde van zyn borſt:
Want zyne dapperheid ontzag geen krygsgevaaren
In 't midden van 't gedrang der vyandlyke ſchaaren.
Hy waagde in 't veldgevecht zyn leven onverſaagt:
Dat leven, zelf door God verdedigt, word belaagt
Van ſchelmen, omgekocht door Vrankryks goude ſchyven, *Verradelyk toeleg op het leven van den Koning.*
Verraders, die hun loon voor ſnoode moordbedryven
Verwachten van den Vorſt, die 't Leliryk gebied.
Hoe zal myn Zangheldin het geen in 't heir geſchied
Verhaalen zonder ſchrik? ik zie de zonneglanſſen
Verbleeken aan 't gewelf en hun verheve tranſſen.
De waereld ſiddert op haar as. de hemel beeft.
En 't reedlyk ſchepſel, dat die gruwelen beleeft,

Staat

Staat doots. de tong verſtyft, en weigert om te ſpreeken.
Hoe kan een menſchenhert zo ſnood een opzet queeken,
En baaren, van de hel bezwangert, zulk een vrucht,
't Bederf van ganſch Euroop, daar God en menſch om zucht?
Grandval, aanleider van 't ſchelmſtuk, Grandval, een edelman, maar van de deugd verbaſtert,
In Vrankryk voortgeteelt, met ſchelmen, waard gelaſtert,
In 't vloekverbond getreên, beſluit Vorſt WILHEMS dood,
En maakt zich ſchuldig aan een gruwelſtuk, zo groot
Als ooit wierde uitgedacht. men had een jaar te voren
Alrede 't moorduur in den veldtogt uitverkoren;
Maar 't werk wierd door 't vertrek des Konings toen geſtoort.
Dien aanſlag zal men nu hervatten. 't loon bekoort
Den meeſter; die zich vleit met rykdom, hooge ſtaaten,
En titelen van eer. maar neen, de Grooten haaten
d'Uitvoerders van 't verraad, ſchoon 't ſchelmſtuk word be-
En of de zaak gelukt, het loon, dat u verblind, (mint.
Verwoede monſters, zal niet volgen. uw verwachting
Zal u bedriegen, en vervloeking en verachting
De prys verſtrekken van uw gruwelyk verraad:
Ja wroeging, die de ziel met geeſſelroeden ſlaat,
't Gewiſſe brandmerkt, en met ſcherpgewette tanden,
Tot wraak van 't laſterſtuk, ſteets knaagt aan d'ingewanden,
U beulen nacht en dag. dan zult gy grooter ſmert,
Onlydelyker pyn gevoelen in uw hert,
Als eer Prometheus, om 't ontrooven van de vonken
Der zonne op Kaukaſus met ketenen geklonken,

Moſt

Moſt dulden, daar hy wierd door Jovis adelaar
In d'ope borſt gepikt. maar gy, ô moordenaar,
Vervloekte koningsbeul, gy ſtaat naar WILHEMS leven,
Door zucht voor Lodewyk en Jakob aangedreven,
En ſchrikt niet voor de ſtraf, die volgen zal. de tyd
Is reeds beſtemt: wanneer de Vorſt langs 't leger ryd,
Of zich op weg begeeft om Vrankryks magt t'ontdekken,
Dan zal men 't edel bloed vergieten; en voltrekken,
In een bedekten weg gelegen, 't gruwelſtuk,
Door moordroers, op zyn borſt geloſt; en, zo 't geluk
't Vertrek begunſtigt, naar de Franſche tenten vluchten
Te poſt in zegepraal, en deelen de geruchten
Van Koning WILHEMS dood aan 't ganſche leger uit,
Ja roemen in dien moord. dit's 't oogwit. dit's 't beſluit.
Maar God, die lang den Held beſchermde in lyfgevaaren,
Bevryd hem voor 't geweld der woedende barbaaren.
Het opzet word ontdekt; Grandval gevangen voor *gevangen,*
Den rechterſtoel gefleept: hy geeft den Raad gehoor,
Die naar de waarheid vorſcht, en openbaart met ſchanden
De voorgenome zaak, zelf buiten pyn en banden.
Hy word ter dood gedoemt, en ſneuvelt op 't ſchavot *en met de dood geſtraft.*
Door handen van den beul. dit is der ſchelmen lot.
Verraders, ſpiegelt u, en laat zyn ſtraf u leeren,
Nooit naar der Vorſten bloed te dorſten, noch te zweeren,
Op hoop van loon, 't bederf van 't koninklyk geſlacht.
Tirannen worden zelfs met oneere omgebragt.

Het heir van Vrankryk zoekt terwyl door donderklooten,
Charleroy gebombardeert, Door bomben, voortgeſtuuwt van buskruit, en geſchooten
Uit yzre buiken der mortieren; door geweld
Van zwaare ſtukken en kortouwen, op het veld
Voor Charleroy geplant, die veſting te beſpringen,
En onder 't rookend puin met haar bezettelingen
Te ſmooren door dien gloed. twee werven word de zon
Gewekt door 't dreunen van 't verſlindende kanon,
En door den dikken damp van zwavel, onder 't klimmen
Uit Nereus pekelbron, verduiſtert aan de kimmen.
Twee dagen word de ſtad beſchoten, en geblaakt
Door blikſems van 't metaal: maar Vrankryks Heirvoogd ſtaakt
en weder verlaaten. Zyn opzet, en geeft laſt om aanſtonds, onder 't roeren
Der trommen, 't leger van de wallen af te voeren:
Want Koning WILHEM houd een waakend oog in 't zeil:
Hy ſlaat zyn handel gade, en ſlaaft voor Neêrlands heil.
De legers trekken uit het veld. Het herfſtſaizoen, gevolgt van ongeſtuime vlaagen,
En regenbuijen, die de legerknaapen plaagen,
En dwingen 't open veld te ruimen, naakt in 't end.
De legers trekken af. elk voert zyn regement
Naar d'aangeweze ſtad: daar ruſten d'oorlogslieden
Zo lang tot eindelyk de noordſche ſtormen vlieden,
De ſomer opent den weldtogt: En aangenamer lucht de beemden voedſel geeft.
Dan preſt de Britſche Vorſt zyn heir te velde, en ſtreeft
Den Franſchen vyand met zyn Bondgenooten tegen.
Zyn krygsbeleid verkieſt een heirpoſt, wel gelegen,

En

En veilig voor zyn volk. zo doet de Veldheer van
Den Lelikoning ook. hier draaft de legerman,
En ſlaat de tenten op. daar zweeten d'akkerlieden,
Die 't heir beſchanſſen en begraaven, door 't gebieden
Der hopliên aangezet tot werken. yder wroet
Met ſchuppen in den grond, en dekt den oorlogsſtoet.
Elk woelt. elk toont zyn vlyt, en volgt de krygsgeboden.
De manke Mulciber brengt wapens om te dooden, *daar Vulkaan,*
En deelt zyn moordgeweer aan beî de magten uit.
Hy word verwelkomt in de tenten door 't geluit
Der legertrommen, en de toonen der trompetten.
God Mavors, die wel eer, gevangen in zyn netten *Mars,*
Met Venus op de koets, een ſchouſpel voor de Goôn
Verſtrekte in 't hemelhof, denkt niet meer aan dien hoon;
Maar eert hem, als een vriend, en looft zyn bezigheden
In 't ſlypen van het ſtaal en oorlogstuig te ſmeden.
Zy treden zy aan zy, als broeders, over 't land,
Daar elk zyn vaanen voor hun woedende oogen plant.
Bellone ſtapt'er by. de rode pluimen hangen *en Bellone zich vertoonen.*
Van heuren blanken helm. de haarlok krielt van ſlangen.
Het lichhaam, grof van leeſt, verſiert het krygsgewaad.
Zy laat een bloedvlak op den bodem, daarze gaat.
De Franſche Luxenburg in oorlogskunſt ervaren, *De linien der Franſen*
Had, om 't verovert land voor brandſchat te bewaaren,
Het open veld beſchanſt, omgraaven en bemant,
Reduiten opgerecht, en, 't geen de tegenſtant

Vereiſchte, door zyn vlyt bevordert naar behoren.
worden door den Hertog van Wirtenberg De Wirtenberger, door den Koning uitverkoren
Om die beſchanſſingen te dwingen, trekt vol moed
Te velde, en naakt de poſt van Vrankryk met zyn ſtoet.
De mannen zwemmen door de gracht, en overvallen
Den vyand, daar hy zich verweert in d'aarde wallen,
Of uit zyn ſterkten vecht; doch vruchteloos: de kans
overwel-digt, Begunſtigt Wirtenberg, en d'opgeworpe ſchans
Moet buigen voor 't geweld met haar bezettelingen.
Het Franſche leger deiſt. men volgt met bloote klingen
De vluchtgenooten na. veel ſneeven door 't geweer,
Of ſtorten, zwaar gewond, op 't purper vechtperk neêr.
en de landen onder brandſchattingen gezet. Deze overwinning zet de ganſche landſtreek open;
En yder moet voor geld zyn erf en vryheid koopen,
En ſchattingen aan 't heir betaalen, naar waardy
Van 't goed, dat hy bezit: doch zonder tiranny.
Men geeft de reden plaats in 't ſchatten en waardeeren.
Maar laat ons weêr naar 't heir der Bondgenooten keeren,
Daar Neêrlands Wapenhoofd met zyn gepaarde magt
Den Franſchen Maarſchalk en zyn ryksbanieren wacht:
Optogt van Luxenburg, Want Luxenburg trekt op met al zyn legerknechten,
Om koning WILHEM met zyn helden te bevechten,
En aan te grypen op de poſten, daar hy leit.
Dien aanſlag neemt hy voor. 't geſchied, als 't is gezeit,
En door den Legerraad in 's Hertogs tent beſlooten.
ô Zanggodinnen, die, als Febus ſpeelgenooten,

Den

Den godgewyden berg, Parnaſſus, door den toon
Van uwe gorgels ſtreelt, daar yder naar de kroon
Der eedle zangkunſt dingt, begunſtigt my, ziet neder;
Ik heb uw byſtant weêr van noden ſtuurt myn veder:
Op dat ik dezen ſtryd, daar elk, door d'eer bekoort,
Geen loot noch ſabel ſchroomt, mag zingen als 't behoort.
De Britſche Veldheer, dien de tyding word gedraagen, *dien de Koning van Engeland afwacht.*
Dat Luxenburg genaakt, om 't leger te belaagen,
Stelt al zijn troepen in ſlagorde, en wacht aan 't hoofd
Van 't Bondgenootſchap, dat zyn heirbyl trou belooft,
De Franſche benden af. de Legerhoofden ryden
Door 't heir, en moedigen hun knechten om te ſtryden.
Elk ſtaat gelyk een rots. daar naakt de lelivaan.
Men ſteekt van wederzy de veldkortouwen aan, *Veldſlag van Landen.*
En groet elkander met een ſtem uit koopre kaaken.
De Vlaamſche bodem beeft. de korenakkers blaaken.
De graanhalm druipt van bloed. vrou Ceres prieſter vlucht.
't Geſpan van Febus raakt aan 't hollen in de lucht.
De voerman waggelt op den wagen onder 't mennen.
Merkuur daalt neder uit den hemel op zyn pennen,
Zo dra God Jupiter 't gedruis van 't klinkend ſtaal
Gewaar word, en 't kanon hoort dondren in zyn zaal.
De bode keert, en meld aan 't Hoofd der hemelſchaaren,
Hoe fel de legers woên. de Boſchnimf rukt d'altaaren
Van Faunus uit den brand, en aarzelt voor 't geweld.
De groote Wilhem draaft langs 't leger over 't veld,

Daar duizend kogels en geſlingerde granaaten
Door 't vechtperk ſnorren. daar zyn ruiters en ſoldaaten
Den aanval ſtuiten van den vyand in den ſtryd.
Elk toont zyn kracht en moed, daar zich de Veldheer quyt,
Gelyk een Oorlogsgod, en voorgaat zonder ſchrikken.
Men loſt aan allen kant de vuurroers, onder 't mikken,
Wanneer de hopman ſchreeuwt: geeft vuur. hier dreunt de trom.
Gins klinkt de krygsbazuin: terwyl de legerdrom,
Gemoedigt door dien toon, ſlagorden en geleden
Der tegenſtandren breekt. de paardevoeten treeden
Op manneſchinkels, op den buik en 't ingewand,
En delven arm en been en bekkeneel in 't zand.
De koppen rollen langs den grond, door yzre klooten
Geſlingert van den romp, vermorzelt en doorſchooten.
De Dood, geborſten van haar keten, voert een ry
Van moordtrouwanten aan, de Woede en Razerny,
De Wreetheid en 't Geweld. de bloedbanieren waaijen.
Men hoort den legerhaan moord, roof en onraad kraaijen.
De bruine zwaveldamp benevelt elks gezigt.
Het omgewroete ſtof verdooft het zonnelicht,
En ſchept een naaren nacht. de veldrivieren groeijen,
En zwellen van het bloed. al d'oorlogsſtormen loeijen.
Een deel van 't voetvolk word geplaatſt in ſtruik, in heg,
En kreupelboſſen, om te ſchieten op den weg,
Waar langs de vyand trekt, en naakt om door te dringen.
Veel ſtryden dapper in 't verweeren. veel beſpringen

De

De poſtbeſchermers, dat hun bloed en arbeid koſt.
De moede krygsknecht word door verſchen afgeloſt,
En elk moet op zyn beurt door vuur en kogel ſtreeven.
De brave Beyervorſt, door heldendeugd verheven,
Een ridder, welgemaakt van lichhaam, wiens gelaat
Naar Mavors wezen zweemt, munt uit in 't krygsgewaad
Aan 't hoofd van Karels heir, op 't brieſchend ros geſtegen.
De rechte vleugel word verdedigt door zyn degen,
De Franſche ruiterbende in 't naadren afgekeert,
En d'aanval reis op reis geſtuit. hy triomfeert,
En houd zyn legerplaats voor Luxenburg geſlooten.
En gy, ô Prinſſen, die de magt der Bondgenooten,
Hanover, Brandenburg hier aanvoert, uw beleid
Verſterkt den Britſchen Vorſt: uw moed en dapperheid
Staat Vrankryks leger dier: uw roem zal nimmer daalen,
Maar ewig ryzen met de dagtoorts en heur ſtraalen.
En gy, ô Neêrlands volk, beroemde Batavier,
Myn Zangnimf zal u nooit verzwygen op 't papier;
Dat, door uw oorlogsgloed ontſteeken, raakt aan 't branden!
Gy, die hier 't leven laat, gy blyft in d'ingewanden
Van uwen landgenoot begraaven; en de tyd
Verewigt uwe deugd, in weêrwil van den nyd!
Athlone, en Suyleſteyn, en Portlant, d'eer der braaven,
Obdam, en Sgravemoer (die eer zyn heldengaaven
In 't wederſpannig ryk, door Stuarts dwang ontroert,
Op 't heerlykſt heeft getoont, van Ginkel aangevoert:

Dat

Dat tuige ons Ierland, en zyn vrygevochte wallen)
Staan pal en onverſaagd, daar duizend helden vallen.
Daar Zolms zyn been verlieſt, waar door hy 't leven liet.
De Vrieſche Kazimier, die 't ſtrydend volk gebied,
Als Maarſchalk van den Staat, verliefd op krygslaurieren,
Beſproeit de lelien van Lodewyks banieren
Met purper heldenbloed, vergooten door zyn zwaard.
Die Prins, een bloedverwant des Konings, hem zo waard,
Dringt dieper in de ziel van WILHEM door zyn daaden.
Zyn oorlogsklepper draaft langs ongebaande paden,
Met lyken opgehoopt, en drukt in 't bloedig ſtof
De tekens van zyn draf. de vyand zal uw lof,
O Vorſtelyke Telg van Naſſau, zelf verheffen,
En ewig melden hoe uw ſabelſlagen treffen.
Prins Naſſau Saarburks arm, op ſtryden afgerecht,
Door ſterkte alom vermaard, doet wondren in 't gevecht,
En drukt het lemmer, dat gebeente en ribben kraaken,
In 't hert der Franſſen, die zyn legerpoſt genaaken.
Nojel, en Birkenfelt, en Weede, die den Staat
Steets dienden in den nood, en waakten vroeg en laat
Voor 't heil van 't vrye volk, ſtaan moedig voor hun benden,
In 't midden van 't gevaar en d'oorelogs elenden.
De koning WILHEM ziet de krygsbedryven aan,
En moedigt overal zyn leger onder 't ſlaan.
Zyn byzyn kan den moed der bloden zelf ontſteken.
Zy ſtryden onvermoeid, die eerſt in 't ſtryden weeken,

En

En aarzelden door vreeze of doodſchrik aangevat.
O deugd! ô dapperheid! die al den aardſchen ſchat
Door uwen glans verdooft, gy trotſt de goude kroonen!
Een laffe Vorſt onteert zyn koninklyke troonen;
Die, als een vrouw, gedoſt met purper hoffatyn,
By dartle maagden zich verluſtigt in den wyn,
En 't ryk verwarelooſt door ongebonde luſten:
Maar zy, die op den grond in 't glimmend harnas ruſten,
Door ſtryd op ſtryd vermoeit; en vliegen voor 't altaar,
Den Kruisgod toegewyd, door 't uiterſte gevaar:
Die voor de ruſt van 't volk, de vryheid en de wetten,
Bezegelt door hun bloed, den voet in 't vechtperk zetten,
Verdienen eer op eer, en worden hier beneên
Geviert, verheerlykt, en, als Goden, aangebeên.
Die lof komt WILHEM toe. dat tuigt zyn ganſche leven;
En zo veel wondren, door zyn ſtrydbre vuiſt bedreven,
Verkonden overal de glori van zyn naam,
Door 't ront gedragen op de vlerken van de Faam.
Dat meld ons Landen, daar zyn felle blikſemſchichten
Door 't harnas booren: daar de ſtoutſte mannen zwichten
Voor 't woeden van zyn kling: daar grooter oorlogsmagt,
En d'eer van Vrankryks Huis, verheerlykt door 't geſlacht
Der Lelikoningen, voor zyn geweld moet buigen.
En gy, ô Jakobs zoon, ô Berwyk, zult getuigen,
Dat u de braafſte Prins ontwapende in den ſtryd,
En met zyne armen greep. maar hoe! gy zwelt van ſpyt,

Daar gy den ſabel werpt voor zyne voeten neder.
Bedaar, en ſchroom geen leet; de Vorſt bemint u teder,
Schoon gy zyn leven haat, en toelegt op zyn dood.
Zyn vrientſchap kan die drift verſchoonen, daar ze ſproot
Uit kinderlyke min, door kracht van 't bloed bewogen.
Verban uw vyantſchap, en zie met andere oogen
Den aangehuwden zoon, den vriend, en bloedverwant
Van uwen vader aan: hy bied u zelf de hand,
En zal u in zyn heir, gelyk een Prins, onthaalen.
De zonnekar verdwynt met haar vergulde ſtraalen.
De ſtryd eindigt. De vaale nacht klimt op. elk voert zyn troepen af,
Op d'orders, en 't bevel dat hem de Veldheer gaf.
God Mars daalt neder, De Krygsgod, in de lucht gezetelt op zyne aſſen,
Ziet met een vrolyk oog de leden in de plaſſen
Van 't uitgeſtorte bloed verdrinken op den grond;
Terwyl de ziel verhuiſt, en vliegt uit d'ope wond.
en ſpreekt tot Bellone. 't Gaat wel: (dus ſpreekt hy tot Bellone, in 't nederdaalen)
Zo word onze oorlogstroon geſticht. wy zegepraalen
Van ganſch Europe, daar de Vrede, onteert, verdrukt,
Geboeit, mishandelt, voor myn zegewagen bukt;
En volgt ſchoorvoetende myn bloedige gareelen
Langs 't blakend veld, geſchokt door felle landkrakkeelen.
Myn moordklank word alleen in Vlaandren niet gehoort:
O neen! die dondert vaſt van 't een aan 't ander oord.
Indien ik naar den Rhyn myne oogen ſlaa: ze aanſchouwen
Verwoeſting, moord en roof; en ſteden en gebouwen

Af-

Afweiden door de vlam, met aſſche en puin bedekt:
Daar Vrankryks Erfgenaam met zyn ſtandaarden trekt,
Dien Prins van Baden, 't Hoofd der Duitſche krygsverwanten,
Met zyne volken wacht, en ſtuit aan alle kanten
Den aantogt van dien Vorſt, den zoon van Lodewyk,
Die voor zyn vader ſtryd, en d'eer van 't Franſche ryk.
Gins trekt de Savojaard langs d'Alpen met zijn benden,
En valt in Pignerol den vyand op de lenden.
Hy blikſemt nacht en dag de veſt: maar Katinat
Trekt voor zyn Koning op, en red de veege ſtad.
't Beſtormend leger wykt met bomben en mortieren.
De Turkſche Maan, geleid van Baſſaas en Vizieren,
Beſtookt den Adelaar. in 't kort, myn gezellin,
Bellone, elk ooreloogt, elk woed, en volgt myn zin.
O vrolyk ſchoutoneel! ô langgewenſchte tyden!
Zo ſpreekt Gradivus tot de Krygsgodes na 't ſtryden.
De Veldheer Luxenburg herſtelt zyn leger, dat
Veel ſchade door verlies van volk geleden had;
Waar van 'er veel verſtrooit omdwaalden langs de wegen;
En trekt voor Charleroy: een veſting, dicht gelegen
Aan 't Henegouſch geweſt; verheerlykt door den naam
Van Spanjes Troonmonarch: een wapenburg, bequaam
Om tegenſtant te biên. men houd de ſtad beſlooten,
Omſingelt en berent; om toevoer, hulpgenooten,
En 't geen verwering eiſcht, te ſtuiten voor den muur.
't Kanon, ontſteeken door den lontſtok, braakt zyn vuur

Charleroy door den Hertog van Luxenburg belegert,

Met ſchroot en kogels uit, en dondert op de wallen.
Men ziet de gevels door 't geweld der bomben vallen,
En ſtorten op den hals van burger of ſoldaat.
Het bloed ſpoelt van de wal, en golft langs markt en ſtraat,
Gelyk een ruime zee. de torenſpitſen beeven.
De ganſche veſting, op haar heuveltop verheven,
Bezwykt en waggelt door de ſlagen van 't metaal.
De bleeke weduw treurt op 't lyk van heur gemaal;
Terwyl de zuigeling de vaderlyke leden,
Door 't loot gerabraakt, en van boven tot beneden
Met bloedig ſtof beklad, in d'armen ſtreelt, en kuſt.
De Spaanſche Stedevoogd, op oorlogseer beluſt,
Bezigtigt over al de poſten op de ſchanſſen.
Hy ſlaat de ſtormen af, en valt op 't heir der Franſſen
Door d'opgeſlote poort met ſtrydbre mannen uit.
Veel blyven in 't gevecht. veel keeren met den buit,
Noch rookende van 't bloed des vyands, op hun poſten.
De verſche wacht bezet de plaats der afgeloſten;
En elk trekt beurt om beurt, daar hem zyn hopman preſt,
Op bolwerk of reduit, en quyt zich voor de veſt,
Gelyk een dapper held, uit ſchanſſen en rondeelen,
En halvemaanen, daar de ſtormkortouwen ſpeelen.
't Belegerend geweld vermeerdert dag op dag.
Men waagt 'er ſtorm op ſtorm, en wint door ſlag op ſlag
De buitepoſten en bezette ravelynen.
Men ſlecht het horenwerk door 't ſpringen van de mynen.

De

De Franſche Veldheer eiſcht de veſting op, en zweert,
Indien hy van de ſtad in 't ſtormen triomfeert,
En vechtende de wal verovert, alle zielen,
Zo oude als jonge, door zyn ſabel te vernielen.
De Stadvoogd, geen ontzet verwachtende in dien ſtaat,
Pleegt met de Hoofden der bezettelingen raad.
Zy ſtemmen een voor een, om grooter quaad te weeren,
De ſtad in Vrankryks hand te geeven, op 't begeeren.
Men ſlaat de vredetrom. men plant de witte vlag,
En vordert met geſchrift een eerlyk krygsverdrag:
Dat tekent Luxenburg. men geeft de wal ten beſten, *en gewonnen.*
En trekt met vliegende banieren uit de veſten,
Op 't roeren van de trom, en 't ſteeken der trompet:
Daar Vrankryks magt de ſtad, met bloed gekocht, bezet.
De veldtogt eindigt, en de Legerhoofden leiden
Hun troepen uit het veld. de Bondgenooten ſcheiden;
En koning WILHEM zeilt naar d'Albionſche kuſt: *De Koning vertrekt naar Engeland,*
Daar 't lichhaam, afgemat door oorlogsarbeid, ruſt:
Geliefkooſt en geſtreelt van d'eer der Koninginnen,
De ſchoone gemaalin, Maria, trou in 't minnen.
O gadelooze liefde! ô kuiſche minnebrand! *liefde tuſſchen Wilhem en Maria.*
O onverbreekbre trou! bezegelt hand aan hand
Voor 't heilig echtaltaar, door Hymens toorts ontſteken,
Hoe zal de waereld ſteets van uw volmaaktheid ſpreeken!
O bruiloftsledekant! geen Venus, noch haar zoon
Verſierde uw zwaanendons met bloemen, verſch en ſchoon

Uit Ciprus hof geplukt; geſtikt uit groene zoden
In 't oude Idalie door dartle Minnegoden:
O neen! de Godsdienſt heeft u heerlyk opgeſpreid.
De waare Deugd alleen, die 't hert der vroomen vleit,
Verſtrekt uw nachtſieraad, en ſchittert met heur ſtraalen
Door 't huwelyks vertrek en d'opgepronkte zaalen
Van 't vorſtelyk paleis. hier ruſt de Koning met
Het voorwerp van zyn min. hier ſtoort geen krygstrompet
Deze aangenaame ruſt. zo dra de morgenglanſſen
Den nacht verdryven, en het licht aan d'ooſtertranſſen
Ontſteeken door hun gloed; dan wekt Mariaas mond
Met lofgezangen, die den blyden morgenſtond
Begroeten, en de gunſt van God, den Schepper, looven,
Den Koning uit den ſlaap. ô pronkjuweel der hoven!
O herberg van de Deugd! door 't vorſtelyke Paar
Gelukkige ſtaat van Engeland door de tegenwoordige regering.
Zo vriendelyk onthaalt! ô tempel! daar 't altaar
Van Jeſus ewig blaakt door heilige offervuuren,
Gy ruſt onwankelbaar, tot vreugd van uw gebuuren,
Op zulke zuilen, als uw Vorſt en Koningin;
Door Gods voorzienigheid, ô landgenooten, in
Den allerhoogſten nood gezonden aan uw ſtranden,
Tot berging van 't geloof, uw recht en dierbre panden.
Dit hof, wel eer begroeit met dorenen, die pyn
Door 't ſteeken van hun punt verwekten; door 't venyn
Der hoofſche ſlangen ganſch vergiftigt en bedurven,
Waar door de Britſche Roos, verſlenſt en bleek beſturven,

Aan

Aan 't quynen ſloeg, verbeeld (hoe vrolyk keert de tyd!)
Een Tempe, een luſtpaleis, de Blyſchap toegewyd.
Mariaas goetheid ſtreelt de ziel der eedle vrouwen
En hoofſche Jufferen, die haar gezelſchap houwen,
Verzekert van haar gunſt door 't vriendelyk onthaal.
Haar liefelyk geſprek, haar ongeveinſde taal,
Haar redeneringen, vol ſchrandere gedachten,
En vredeleſſen, die de ruſt van 't ryk betrachten,
Verluſtigen 't gemoed van yder, die haar hoort.
De Raad, de Ridderſchap, de Burgery, bekoort
Door haar volmaaktheid, eert haar deugden boven maaten.
Elk toont haar in 't bewint der koninklyke ſtaaten
Gehoorzaamheid, gelyk een vreedzaam onderdaan,
Uit liefde en niet uit dwang. elk ziet haar vroomheid aan,
En woekert van die deugd. haar voorbeeld ſticht de zinnen
Der landgenooten, die Gods kerkbevel beminnen.
Gerechtigheid verſtrekt haar ſpeelgenoot in 't hof,
En wandelt aan haar zy. indien'er iemand ſtof
Tot klaagen vind, zy helpt den lyder in zyn quaalen.
Haar miltheid ſchept vermaak in d'armen wel t'onthaalen.
Voor al de vluchteling, die om den godsdienſt lyd,
Van erf en huis en goed berooft, door haat en nyd
Der kerktirannen uit zyn vaderland verdreven,
Daar veel, om 't waar geloof gemartelt, deerlyk ſneeven,
Word door de Koningin gekoeſtert en gevoed,
Geliefkooſt en vertrooſt in al dien tegenſpoed.

Byzondere deugden der Koningin.

Haar

Haar hert en ſchatkiſt ſtaan voor d'onderdrukten open.
Zy hoopen niet vergeefs, die op haar byſtant hoopen.
Geen hovaardy beheerſcht die ſchoone in 't ryksgebied:
Een hertstogt, dien haar ziel, zo needrig, haat en vlied.
Geen wulpsheid, overdaad, noch ongebonde zeden,
Onkuisheid, dronkenſchap, die 't ſchepſel van de reden
Verbaſtert, worden in haar hofpaleis geleên.
Zo pronkt die groote ziel met zo veel waardigheên
In 't ſchoonſte lichhaam, dat natuur op 't aartryk teelde.
Die deugd, die vroomheid, die 't gemoed van WILHEM ſtreelde
Voor zo veel jaaren, voed zyn liefde meer en meer.
Hy mint zyn gemalin: en zy bemint hem weêr.
Zy wandlen hand aan hand voor 't oog der hovelingen,
Eerzangen der hoofſche Juffeven. En eedle maagden, die Mariaas wysheid zingen,
En WILHEMS dapperheid verheffen door haar toon:
Twee zuilen van het ryk: twee paerlen aan de kroon.
Een ander ſtelt den lof van 't huwlyk op heur ſnaaren,
En zingt: hoe d'offervlam van WILHEMS echtaltaaren
Den nacht van onheil in 't beledigd Albion
Verteerde door haar glans, gelyk een heldre zon.
Dan volgt, hoe 't vorſtlyk Paar den gulden ſtaf aanvaarde,
De troonjuweelen en de rykskroon, hoog van waarde,
Door 't ſmeeken van den Raad en Londens burgery.
Zo zingt de maagdeſchaar, als WILHEM zy aan zy
Met zyn Maria treed. zo juicht men langs de ſtraaten,
Blyſchap, Daar 't volk, by een gevloeit, van blyſchap uitgelaaten,

Al

Al knielende om de koets, met een genegen zin
Den Ryksbeſchermer groet met zyne Koningin.
Wanneer de Vorſt, vermoeit van ſtaat- en oorlogszaaken,
Wier bezigheden 't heil van ganſch Europe raaken,
Zich naar 't paleis begeeft, na 't ſcheiden van den Raad,
Dan ſtapt de ſchoone vrou met een verlieft gelaat
Hem vrolyk in 't gemoet, en leid hem naar de zaalen,
Daar zilvre vaten, en vergulde nektarſchaalen
Den koninklyken diſch ſtoffeeren. daar 't banket,
Dat oog en tong bekoort, word ſierlyk opgezet.
Men ſpreekt van 't ryksbelang, en 't nut der onderdaanen,
Van Vrankryks kerkgeweld, daar 't volk verdrinkt in traanen.
Men pryſt de lydſaamheid van Gods vervolgde ſchaar.
Men handelt aan den diſch van 't oorlog, dat zo zwaar
D'Euroopſche volken drukt. zo word de tyd geſleten
Met redeneringen vol wysheid, onder 't eeten.
Wanneer de Koning zich vervaardigt tot de jagt,
(Een oefening van outs by Vorſten hoog geacht;
Die voor een wyl verpooſt hun hoofſche bezigheden)
Dan trekt de Ryksvorſtin den jagtrok aan zyn leden,
En wenſcht hem met een kus veel voorſpoed in het woudt.
O teedre bruilofts-min! geen ſchat, noch dierbaar goudt,
Dat Midas keur beviel, kan by uw vruchten haalen!
Ik zie de Minnegoôn van boven nederdaalen,
En vliegen om de kruin van 't koninklyk gebou.
God Hymen zwaait zyn toorts ter eere van de trou,

en eerbiedigheid der burgery.

Maria bewijſt vrientſchap aan den Koning in 't komen uit den raad,

en ryden naar de jagt.

Gezetelt op een wolk, voor 't oog der Londenaaren.
De zon, vervrolykt door 't gejuich der Hemelſchaaren,
Beſchynt de koningsſtad met herelyker licht
Dan ooit, van dag tot dag, en ſchittert in 't gezigt
Van 't omgelegen land met ongemeene glanſſen.
De boſſen ſchateren. al d'eikeboomen danſſen,
En gaan ten reije, als eer op Orfeus ſnaareſpel.
De Nimfen dartlen op de golven, door 't bevel
Van Godt Neptunus uit zyn hof gepreſt naar boven,
Om WILHEMS heerſchappy door 't zeegezang te looven,
En 't ryk, gezegent door Mariaas troongezag,
Te groeten reis op reis in 't klimmen van den dag.
De baaren luiſteren. de winden krygen ooren,
En zwygen om dien toon eerbiedig aan te hooren.
Zo waagt het al van vreugde in dien gewenſchten ſtaat.
Zo bloeit de voorſpoed van den Britſchen onderzaat
Wiſſelvalligheid der waereldſche zaaken. Van jaar tot jaar. maar, ach! hoe keeren d'aardſche zaaken!
O lot! den ſterveling beſchoren, waard te laaken,
Hoe ſnel verdraait gy 't rad van 't wankelbaar geluk!
De Blyſchap vlucht, zo dra de Tegenſpoed en Druk
Het waereltſche toneel beklimmen, en verſchynen
In 't zwarte treurgewaad na 't oopnen der gordynen.
Voortekens van rampen in 't hof. Een voorſpook, dat veel ramps betekent, waart door 't hof.
De nachtuil kryt op 't dak. de zwarte ravens, grof
Van keelen, knarſſen op de koninklyke tranſſen.
Een uitgeteerd geraamt, gehult met dorre kranſſen

Van

Van dodelyk cypres, vliegt met een naar geluit
In 't midden van den nacht de zaalen in en uit,
En ſtoort den zoeten ſlaap van WILHEMS hoftrouwanten.
De huwlyksfakkel, die 't paleis aan alle kanten
Met heldre vlammen licht, brand flaau. de hofwacht ziet
De ſterren aan de lucht verbleeken, door 't verdriet,
Dat koning WILHEM en zyn ryken dreigt, bewoogen.
Latonaas dochter houd een ſluyer voor haare oogen,
En weigert aan de lucht haar aanzigt in den nacht.
De blonde Auroor verwerpt haar tabberd, ryk van pracht,
De roozen uit haar pruik, en bloozende ſieraaden,
En klimt bedrukt uit zee, bedekt met rougewaaden.
Een dikke en zwarte wolk hangt over Engeland,
En ſpreit haar duiſternis van 't een aan 't ander ſtrand.
De rykstroon waggelt, en de marmre zuilen beeven.
Zo ſtort een donderbuy, door ſtormen voortgedreven,
Een zee van water neêr op 't ſchoonſte van den dag;
Terwyl de donder loeit, en 't woudt door ſlag op ſlag
Van zyn ſieraad berooft, en ſloopt de veldgebouwen.
Dan treurt de dorpeling en bouwman, door 't aanſchouwen
Van zo veel rampen, in dien fellen luchtorkaan:
Hy ziet zyn akkervrucht door blikſemvuur vergaan,
Of zwemmen in den ſtroom, door 't onweêr neêrgeſlagen.
Zo ſchielyk baart de tyd in voorſpoed druk en plaagen.
O Zangheldin! wie leert uw pen dit ongeval,
Dat ganſch Europe, maar Britanje boven al

Zal treffen, naar den eiſch beſchryven op haar bladen?
O Nimf, Melpomené, die ſteets van rou beladen,
Het klaaglied uitgalmt op den top van Helikon,
En ſtort uw traanen in de kriſtallyne bron,
Terwylge uw ſnaaren roert voor vader Febus ooren,
En vier paar zuſtren, die uw treurgezangen hooren,
Daal neder van den berg, en voeg u aan myn zy:
Bedek uw luit met floers: kom, klaag en ween met my.
Nu is de ſtoffe en tyd geboren voor uw zangen.
Maar hoe! gy laat uw hoofd, bedroefde zuſter, hangen,
Terwyl uw ſtem bezwykt, en in haar gorgel ſmoort.
Verſtomt uw tong, Godin? noch vaart myn zangſter voort.

Maria word door een zwaare krankte overvallen.

De Britſche Koningin (maar ach! hoe beeft myn veder!)
Die goddelyke vrou ſtort op het krankbed neder.
Een heete koorts bekruipt haar teder ingewand.
Het quaad groeit uur op uur, en neemt vaſt d'overhand
In 't lichhaam, en braveert den arts en d'artſenyen.
De heeldrank, die tot haar genezing moſt gedyen,
Beſtryd de quaalen, maar vergeefs. de dood, verhit
Op moorden, vliegt verwoed van 't een in 't ander lit.
De roozen van haar wang verbleeken door de pynen.
Het blanke vleeſch verteert aan 't lichhaam onder 't quynen.
Het bloed, door koorts op koorts ontſteken, zied in 't lyf,
Verdwaalt, en houd geen ſtreek in 't vloeijen, of word ſtyf
In d'aderen. 't gezigt ſtaat naar; en 't ganſche wezen,
Wel eer zo levendig, zo ſchoon en uitgelezen,

Zo

Zo vriendelyk, zo bly, en minzaam voor elk een,
Waar in de Majeſteit met al haar ſtraalen ſcheen,
Verlieſt zyn eerſten glans, door ſmert op ſmert ontluiſtert.
Zo legt die groote vrou, door doodsgeweld gekluiſtert,
Bevochten en gevelt op 't naare ledekant,
Waar voor de Dood alree haar zegeſtander plant.
Hoe klaagt de koningsſtad! hoe ſchreien d'eedle vrouwen, *Algemeene verſlagentheid.*
En hoofſche mannen, die dit routoneel aanſchouwen!
Zy ſtaan verſlagen voor de bedſponde. yder ſcheurt
De vlecht en 't blanke vel. de ganſche kamer treurt.
De traanen vloeijen langs de vloeren uit elks oogen.
De Koning boven al, geraakt van mededogen
Om 't leet der Koningin, ziet met een doodſch gelaat
Zyn waarde bedvriendin in dien bedroefden ſtaat.
Hy valt haar om den hals. hy kuſt de bleeke kaaken,
En barſt in klagten uit: ach! moet ik u genaaken *Klagte des Konings.*
Op 't krankbed, daar gy word beſtreden van de Dood,
Doorluchte Koningin, myn troon- en echtgenoot!
Zal 't nootlot, ons voorheen zo gunſtig, nu gehengen
Dat ik myn lauren moet met lykcypreſſen mengen?
Ter quader uur heeft my het oorlogslot geſpaart
In 't laatſte veldgevecht voor Vrankryks loot of zwaard.
Zal ik de doodbus van myn lief ten tempel leiden,
Daar Karels Edelliên ons huwlyksfeeſt bereidden,
En ſtookten 't echtaltaar, naar onzer Vadren wet?
Daar ons de Britſche kroon wierde op het hoofd gezet,

Daar ik haar op den troon in 't ryksgewaad zag praalen,
Zal daar die ſchoone voor myne oogen nederdaalen,
En zinken in het graf? ai keer dit ongeval,
Ai ſtuit dien zwaaren ſlag, Beheerſcher van 't Heelal.
Of is haar dooduur in uw hemelraad beſchoren?
Gy had haar tot myn bruid in 't leven uitverkooren.
Vergun my dat ik haar in 't ſterven ook verzel.
Dan vaare ik vrolyk heene, en zeg den troon, vaar wel.
Zo klaagt de droeve Vorſt, en zygt, gelyk een ceder,
Getroffen van den ſtorm in 't woudt, ter aarde neder.
De Koningin moedigt hem. Maria ziet haar Heer met ſtervende oogen aan.
Myn hert is meer met u, als met my zelf, belaân,
Zo ſpreektze, ô Koning, nu gy wenſcht met my te ſneeven.
O neen! gy moet voor 't ryk en voor Gods kindren leeven.
De waereld heeft uw hulp van noden. Jeſus kerk
Ziet naar uw byſtant om, en geeft uw ſabel werk.
De vyand woed, en ſloopt de tempels en altaaren.
De ſtraaten ſlurpen 't bloed van duizend martelaaren,
Mishandelt om 't geloof. hou moed, en leef myn Held,
Om Neêrland en uw ryk te hoeden voor 't geweld,
En ganſch Europe door uw wapens te beſchermen.
Hoe zou de zuigeling door al de waereld kermen,
En ſchreien aan de borſt in zyne onnozelheid,
Wanneer uw lykaſch in de doodbus wierd geleit!
Hoe zou de Godsdienſt, door uw vuiſt gehandhaaft, treuren!
Hoe zou uw dood den band der Bondgenooten ſcheuren,

En

En 't Chriſtenryk, met u, door landkrakkeel vergaan!
Leef dan; om kerk, en recht, en wetten voor te ſtaan.
Die vruchten van onze echt beveele ik in uw handen:
En ſterf geruſt, myn lief, nu gy die waarde panden
In uw beſcherming houd. beween myne uitvaart niet.
De dood volmaakt myn vreugde, en eindigt myn verdriet.
Ik zal om hooger goed myn vorſtelyke ſtaaten,
De ſchatten van deze aarde, al ydelheid, verlaaten.
De rykstroon walgtme, met zyn ſchynſieraad en pracht.
Dit hof, daar ik wel eer myn jeugd heb doorgebragt,
Daar my, als Koningin, 't gebied wierd opgedraagen,
Toen vader 't ryk verliet, kan my niet meer behaagen.
Een herelyker hof, dat vloed noch vuur verteert,
Daar Jeſus lieveling na 't ſterven triomfeert,
Daar d'Englen juichen, voor Gods zetel neêrgebogen,
En zingen 't heilig lied, vertoont zich voor myne oogen.
Ik zie de poorten van Gods wooning opengaan.
Myn waarde Bruidegom, wat ſtort gy traan op traan?
Verheug u in myn lot. ik laat de waereld vaaren
Voor 't hemelſch Kanaän. niets kan myn hert bezwaaren
In 't ſcheiden, als alleen dat ik u derven moet.
Ik heb een zuivre min in myne borſt gevoed,
Uw beeld geliefkooſt, ſint ons 't nootlot t'zamen paarde.
Gy waart myn welluſt, al myn hoop en vreugde op aarde.
Maar grooter Bruidegom verheerlykt nu myn lot,
En rukt my van u af. het is de Zoon van God,

Die

Die naar myn huuwlyk ſtaat. hy roept. wie zou niet hooren?
Hy reikt my d'armen toe. vaarwel myn uitverkoren.
De Godheid hoede uw ziel voor 's vyands moordgeweer.
Zyt vrolyk, waarde Prins. helaas! ik kan niet meer.

Overgroote droefheid van WILHEM.

De koning WILHEM (ach! wiens boezem zou niet breeken,
Die zulk een afſcheid ziet?) bereid zich om te ſpreeken;
Maar telkens ſmoort de rou de klagten in zyn keel.
Ten leſte vaart hy voort: myn allerwaardſte deel,
Van God my toegevoegt, ô Koningin der vrouwen,
Hoe wilt gy dat myn hert zyn zuchten in zal houwen,
Daar ik uw lyden zie? gy worſtelt met de dood,
En vergt my blyſchap af in 't uiterſt van dien nood.
De quaalen woeden in uw jeugdige ingewanden.
De koorts verteert uw bloed, en al uwe aders branden.
De doodquaal eet uw vleeſch, en knabbelt aan uw hert.
En zou myn droevig oog niet weenen om uw ſmert?
Die ſchoone leden, die zo lang myn ziel bekoorden ....
Hier valt de Koningin den Koning in zyn woorden,

Mariaas leſte rede.

Maar met een ſlaauwe ſtem: myn waarde bedgenoot;
Bedaar, en ſtaak uw klagt. 't is waar, myn leet is groot.
Maar word myn lichhaam hier gemartelt en beſtreden:
Myn Heiland Jeſus heeft noch meer voor my geleden
Op Golgotha, in 't oog van ganſch Jeruſalem:
Toen d'afgevalle ſchaar met een verwoede ſtem,
Men kruis', men kruis' hem, riep. hy droeg dat kruis geduldig
Voor Adam, aan die moord, met al zyn kindren ſchuldig.

Ik

Ik heb dien Heiland zelf verraaden. myne fout
En zonden hebben hem genagelt aan het hout.
Zyn lyden moedigt my dat kruisſpoor na te treden.
Neem dan gedult met my, en voeg u naar de reden,
Myn lief, en heb ik u in 't leven ooit miſdaan,
Vergeef het my. en gy, (zy ziet den Biſſchop aan)
Eerwaarde Vader, die, als Kerkgezant, den drempel
Van 't heiligdom betreed, en leert in Londens tempel
Gods vrêverbonden naar ons kerkgebruik en wet,
Verſterk myn ziel voor 't leſt met Chriſtus kruisbanket. *Zy neemt het H. Avondmaal,*
Schenk my den beker, om den brand van 't hert te laaven,
Dat naar Gods heilbron dorſt. ô zegenryke gaaven!
O tekens van gena! gy ſtelt myn ziel geruſt.
O kruiskelk! die de vlam van Vaders gramſchap bluſt,
Ik groete u met een kus. ô wyn! die bloed betekent,
En Gods vergoten bloed, onze erfſchult toegerekent,
Hoe word myn ingewand vervrolykt door uw kracht!
O brood! uw voetſel houd ons ſterfelyk geſlacht
In 't leven, nu verbeeld gy Gods verbroke leden,
En ſpyſt de ziel met hoop, om, na veel zwarigheden
En aardſche rampen, als myn Kruisheld heeft gedaan,
Langs naauwe paden naar den hemeltroon te gaan.
Gy, die myn dood aanſchouwt, leert naar myn voorbeelt ſter-
De vorſt der helle tracht uw zielen te bederven, (ven.
En ſtreelt uw zinnen door 't genot van 't aardſche goed,
Maar geeft hem geen gehoor. behoud een rein gemoed

In 't lichhaam, door Gods hand gevormt. gebruikt uw leden
Tot zyner eer. blyft ſteets in wederwaardigheden
Geduldig, en verheft uw herten niet te hoog
In voorſpoed, die wel eer den ſterveling bedroog.
Doet niemand ongelyk, ô rechters, laat uw oordeel
De reden volgen, vry van gunſt of eigen voordeel:
Op dat gy, als de dag van Gods gerecht genaakt,
En elk door 't klinken van de luchttrompet ontwaakt,
Daar d'Opperrechter op zyn wolktroon zit verheven,
En rekening begeert van 't geen gy hebt bedreven,
Met een geruſt gemoed moogt ſtygen uit uw graf,
En ſtappen voor zyn ſtoel. ſchrikt rechters voor de ſtraf.
Vooral bemint uw Vorſt. erkent, ô Britſche Heeren,
Zyn daaden, die uw recht en burgerheil verweeren.
Volherd in uwen plicht, en blyft den Held getrou.
Wanneer hy traanen ſtort, vertrooſt hem in den rou.
Ik ken zyn hert. hy zal myn dood noch lang betreuren.
Kom nu, myn Heiland, kom, ontſluit uw hemeldeuren.
Hy komt. ik voel dat my de levenskracht begeeft.
Vaarwel, beminde Prins. leef lang ik heb geleeft.
en ſterft. Zo ſterft de Koningin. Gods troonwacht daalt van boven,
En voert haar ziel door 't zwerk naar Koning Jeſus hoven
In 't midden van de vreugd: terwyl de rou beneên
Met ſchreiende oogen ſtaat by d'uitgeteerde leên.
De hofſtoet treurt voor 't bed. de Britſche juffers klaagen.
De Koning valt De Koning, door 't geweld der droefheid neêrgeſlagen,

Hangt

Hangt roereloos aan 't lyk. die dappere Oorlogsheld, *in onmagt.*
Onwinbaar in den ſtryd, legt nu ter neêrgevelt.
Zyn moed en krachten, lang beproeft in 't ooreloogen,
Zyn met Mariaas geeſt, door liefdes magt, vervloogen.
De hovelingen, die den rou des Konings zien,
Zyn bezig om zyn leên in 't zwymen hulp te biên.
Men zet hem neder op een purpren ſtoel, ter zyden
De koets, waar op Mevrouw den doodſnik gaf zyn lyden
Baart vreeze in yders herte. elk is voor hem beducht.
Men trooſt. men ſpreekt hem aan. hy antwoord met een zucht.
Een dubbeld voorwerp wekt den rou der Britſche Grooten.
Hier heeft de dood alreê Mariaas oog geſlooten.
Daar dreigt het zelve lot den Koning, dien dat leet
Zo diep de borſt doorgrieft. ô nootlot, al te wreet!
O Ryk! ô Albion! hoe gaat uw heilzon onder!
Dat elk treft in 't gemeen, dat raakt u in 't byzonder.
De ganſche waereld trekt met u het roukleed aan.
De lucht bedaut uw veld met traanen. d'Oceaan
Beſchreit uw ongeval, en Nereus dochters weenen.
Die heldre Flonkerſter, ô Londen, is verdweenen
Die uw hervormde kerk beſtraalde met haar licht.
De Vorſt bekomt, en ziet met een verbaaſt gezigt *hy bekomt,*
Zyn rampgenooten aan, terwylze traanen ſtorten.
Ach! klaagt hy, moſt de dood den draad uws levens korten, *en ſtort zijn klagten.*
O koninklyke telg! ô luiſter van uw ſtam!
En eenig voorwerp van myn kuiſche minnevlam!

Beroemde Kruisheldin, hoe zullen onze altaaren
Uw dood betreuren, met Gods uitverkore ſchaaren!
Gy hebt voor 't heiligdom gewoelt, gewaakt, geſlooft,
In 't opgaan van uw jeugd, en met de kroon op 't hoofd.
Gy hebt in 't ryksgebied den kerkdienſt waargenomen,
En yder voorgegaan, ô ſpiegel aller vroomen!
Betreur, ô burgery! de dood van uw Vorſtin:
Beklaag myn leet. ik mis myn grootſte zielsvriendin.
Maria leeft niet meer, de welluſt van myn dagen:
Gods lyfwacht voert haar ziel, op Jeſus zegewagen,
Bepurpert met zyn bloed, naar 't heilig vaderland,
Terwyl ik hier om laag beween myn waardſte pand.
O Teems! die voor 't gezigt van Londens onderzaaten,
De ſteene boorden ſchuurt van myn beboude ſtraaten,
En, ruiſchende langs 't veld, met klaare golven vliet,
Tot daarge in 't ruime zout uw waterkruiken giet,
Gy zaagt die Morgenzon verryzen aan uw zoomen:
Stof ewig op dat lot, braveer alle andre ſtroomen:
Maar leg een korten tyd, ô Teems! uw hoogmoed neêr:
Dat licht, waar op gy roemt, verdwynt, en ſchynt niet meer
Op d'aarde, maar om hoog in Gods gewyde zaalen.
O zalige Vorſtin! bekleed met hemelſtraalen,
O ziel! die nu by God en d'Englen gaat ten rei,
Gy juicht en zegeviert, terwyl ik zuchte en ſchrei.
O Londen! daar wel eer myn bruiloftsfakkel brandde:
O Londen! voor wiens heil myn vloot in Torbay landde:

O Lon-

O Londen! daar myn lief het eerſte levenslicht
Aanſchoude, ſtort een zee van traanen, toon uw plicht
Aan 't lyk der Koningin. en gy, myn troonſieraaden
Verwiſſelt al uw pracht voor zwarte treurgewaaden.
O zetel, zwaar van goud! ô koninklyke ſtaf!
O ſchitterende kroon! legt al uw luiſter af.
Britanje ſmoore in rou met al zyne onderdaanen.
En gy, ô Ierland! vrygevochten door myn vaanen,
Verdedigt door myn zwaard voor 't woeden van 't geweld;
Uw Harpſnaar, die wel eer myn daaden loofde in 't veld,
Speel' nu een andren toon, en klaag' met rou behangen.
Elk hoort den Koning aan met traanen op de wangen.
Men leid hem uit de zaal: hy ſtruikelt onder 't gaan.
Men ſchiet, na zyn vertrek, Mevrouw het doodkleed aan,
En tooit naar 't ryksgebruik met alle plegtigheden
(O dodelyke plicht!) de verſchontzielde leden.
De tyding van haar dood verſpreid zich door de ſtad.
De vroome burgery, van droefheid aangevat,
Vliegt zinneloos langs ſtraat met opgehevene armen.
De maagden ſcheuren 't haar. de bleeke voedſters kermen:
Terwyl haar zuigend wicht in zyne onnozelheid
Het ryksverlies beſeft, daar zelf natuur om ſchreit.
's Lands Adel, door de dood der Koningin bewogen,
Valt ſtraks aan 't jammeren met roodbekretene oogen.
Gods Prieſters ſchrikken op die dodelyke maar,
En ſchreeuwen overluit: de kruiskerk loopt gevaar,

De Hovelingen leiden den Koning uit de zaal.

Algemeene rou binnen Londen.

Nu zulk een Hoofdzuil valt. wie kan den rou verhaalen?
De ramp ontroert elks brein, en alle zinnen dwaalen.
Bedrukte Zangheldin, breek, breek uw treurſtof af:
Verhoog uw laagen toon, Maria daalt in 't graf.
Weſtmunſters tempel houd haar kout gebeent' beſlooten.
Zy ruſt. verlaat den zerk, myn Klio, volg den grooten
Verwinnaar, die vol rou naar 't krytgebergte ſtreeft,
En door den Oceaan zich weêr naar 't heir begeeft:
Want Mars ontſluit alreê zyn bloedige toneelen,
En nood de Vorſten om hunne oorlogsrol te ſpeelen.

Namen In 't Spaanſche Neêrland beurt een wapenburg zyn kruin
Om hoog, gegrontveſt op een rots van blaauw arduin.
Beneden legt een ſtad, onwinbaar door haar muuren,
Bebolwerkt, en geſticht om ſtormen te verduuren,
't Vermaarde Namen, door zyn ſterkte alom bekent.

wel eer door de Franſſen gewonnen, en verſterkt. De Franſche Koning had wel eer die plaats berent,
Belegert, en door magt in zyn geweld gekregen.
Die veſting, voor zyn heir zo dienſtig en gelegen
In aantogt of vertrek, wierd hoog geacht aan 't hof
En in zyn raadvertrek. hy ſpaarde geld noch ſtof,
Noch kunſt, noch arbeid, om, tot voorſpoed zyner zaaken,
De ſtad onwinbaar voor den Bontgenoot te maaken.
Hier zwol zyn hovaardy veel hooger dan voorheen:
Dat tuigde 't * poortſchrift, zo verwaant gewrocht in ſteen.
Een talryk leger, en veel Edelliên en Grooten,
En Ridders, uit het Huis van Vrankryk voortgeſprooten,

* *Reddi non vinci poteſt.* Be-

Bezetten Namens wal en 't hooge rotsgevaart.
Bouflers, een Maarſchalk, door zyn dapperheid vermaard,
Verwittigt dat de Vorſt der Britten, met zyn mannen
In aantogt, voor den muur zyn tenten zoekt te ſpannen,
Werpt zich behendig, van zes duizend oorlogsliên
Verzelſchapt, in de ſtad, om tegenſtant te biên.
Die groote Krygsheld zweert het alles op te zetten,
Om d'ondernemingen van WILHEM te beletten;
En moedig tot de dood zyn benden voor te gaan,
Om 't naakend leger van de veſten af te ſlaan.
Hy deelt de poſten uit, beveelt aan elk te waaken,
En paait de dienſten met belofte en groote zaaken,
Die menigmaal in wind verdwynen met het woord.
Hy zend zyn troepen af naar bolwerk, wal en poort.
Men ziet'er die de deur van 't wapenhuis ontſluiten,
En haalen kruit en lont en ſchroot en kogels buiten.
Een ander ſleept zyn vracht naar wal of batery.
Elk arbeid onvermoeit. de nood zet krachten by.
De ſtad en veſting krielt van woelende oorlogsknaapen,
Door hopliên aangeport, en door gekruinde paapen
Gemoedigt in den dienſt: want zelf de Geeſtlykheid
Begunſtigt het gebied der Franſche Majeſteit.
De voorzorg van Bouflers, in oorlogsſtoffe ervaren,
Zyn wakkerheid, zyn moed en krygsbeleid, veel jaaren
Geoefent in den dienſt van Vrankryk, geeven ſtof
Aan al de waereld om te ſpreeken tot zyn lof.

Bouflers werpt zich, op 't naderen der Bontgenooten, in de ſtad,

en vervaardigt alles tot tegenweer.

De

De Koning van Engeland zend zyn troepen af om de veſting te belegeren.

De groote WILHEM zend zyn voortogt naar de wallen,
Het heir van Brandenburg door 't lot te beurt gevallen:
Een volk, dat Heide, als Hoofd, te veld voerde uit zyn land.
Athlone nadert met zyn ruiterſchaare, en plant
De Leeuweſtanders in 't gezigt der Lelivaanen,
Die in de ſtad, tot ſpyt van Karels onderdaanen,
Van kerk- en torentrans afwaaijen, en zo trots
Het hoofdpunt van 't kaſteel verſieren op de rots.
De Beyervorſt, bereid voor Spanjes kroon te vechten,
Genaakt de Sambre, en trekt met al zyn legerknechten
Den veldſtroom over recht voor Namen, daar 't getal
Van 't volk elk ogenblik vermeerdert, en 't geſchal
Van 't vrolyk krygsmuziek den vyand klinkt in d'ooren.
De Batavier, van ouds tot krygsbedryf geboren,
Geloutert door de vlam des oorlogs, voert zyn magt
Van voetſoldaaten aan naar d'opgezwolle gracht,
Die 't buitenwerk beſchermt, en ſchanſſen en reduiten
En halve maanen, die den eerſten aanval ſtuiten,
Verſterkt, wanneer men ſtormt. elk wenſcht in 't Franſche bloed
(Een bloed, door moord en roof gemeſt) zyn heldenmoed
Te koelen voor de ſtad. de Britſche Legerhoofden,
Die met geſtaafden eedt hun Koning trou beloofden
Op 't Albionſche ſtrand, (dat tuigen God Neptuin,
En 't witte krytgebergt met zyn verheve kruin)
Geleiden naar 't beleg hunne uytgekeurde benden:
Die torſſen 't zwaar geweer kloekmoedig op de lenden,

Met

Met rykslievreien, als hun landaart voegt, gedoſt,
En ſtappen in 't gelit, als leeuwen, op hun poſt.
Men hoortze reis op reis, lang leef de Koning, roepen.
De Vorſt beveelt terwyl Prins Vaudemont zyn troepen, *De Koning beveelt zijn leger aan den Prins van Vaudemont.*
Om 't heir van Villeroy, zo talryk, gâ te ſlaan.
Hy neemt den legerſtaf in WILHEMS afzyn aan,
En zweert de Franſche magt, in Vlaanderen gelegen,
Ruim honderdduizend ſterk, te ſtuiten met den degen,
En tegens oorlogsliſt in 't wigtig hoofdgezag,
Daar 't eer en leven geld, te waaken nacht en dag.
De groote WILHEM met zyn ſtoet der lyftrouwanten *en begeeft zich naar het beleg.*
Vertrekt te poſt, en naakt de ſtad, aan alle kanten
Omſingelt van zyn volk. hy rent te paarde in 't rond,
Bezigtigt overal de werken, en den grond,
Met wallen opgehoogt, om 't ſtrydend volk te dekken.
Men zweet, men arbeid om de loopgraaf te voltrekken. *Bezigheid der belegeraaren.*
Men ſticht de batery, daar 't zwangere kanon
Een gloed van zwavel braakt in d'oogen van de zon.
De boeren hygen op hun ſpaden onder 't graaven.
Men queekt den yver aan door heene en weêr te draaven,
En elk te moedigen. men woekert van den tyd.
Men maakt een end van 't werk, en reikhalſt naar den ſtryd.
De Hopliên treeden met hun mannen naar de veſten, *Dapperheid in 't bevechten der ſtad.*
En geeven 't dierbaar bloed voor 't vaderland ten beſten.
Zy keeren vrolyk weêr, of ſneeven aan de wond.
Die giſtren 't licht aanſchoude, en in de wapens ſtond,

Legt heden op den grond met toegeſlootene oogen,
En uitgerekte leên. de geeſt, door 't loot vervloogen,
Verlaat zyn vleeſchlyk deel, het ſterflot toegewyd.
De ſtormtrom wekt den moed der helden en hun vlyt.
Men vliegt de ſchanſſen op, maar dompelt in de grachten,
Met ſpieſſen van den top geſtooten door de wachten,
Die toren of reduit bewaaken in 't beleg.
Een ander vecht om laag, en graaft in d'aarde een weg,
Om, ſchuilende in de klay, te ſchieten op de muuren.
D'een wil alleen 't geweld door tegenſtant verduuren,
Verweert zyn legerpoſt kloekmoedig door zyn hand;
En die den aanval doet, vecht om 't bezette land,
Rondeel of halve maan, den vyand af te dwingen:
Maar vliegt in rook en vlam, terwyl de mynen ſpringen,
Gezengt, geblaakt, gekneuſt, gerabraakt naar de lucht;
En ſtort, van ſtof begruiſt, na zulk een hooge vlucht,
Onkenbaar op den grond. de magazynen blaaken,
Wanneer de vuurbomb ſtort van boven op de daken,
En boort door zolders en gebinten met gedruis.
Het zwavelvuur verteert in 't kruit- of wapenhuis
Al 't krygsgereetſchap, ſpys en nootdruft der ſoldaaten.
De kogels hagelen van boven op de ſtraaten.
Het vrouwelyk geſlacht, onweerbaar in den nood,
Verbergt zich onder d'aarde, angſtvallig voor de dood,
In kelder of ſpelonk, en vecht met brakke traanen.
De naare jammerkreet der kermende onderdaanen,

Word

Word door den dondertoon van 't grof metaal geſmoort.
Zy ſchreeuwen, door de vreze ontroert, maar niemand hoort.
De dappre Vorſt, beſtuuwt van trouwe lyfſtaffieren,
Woont zelf de ſtormen by, daar duizend kogels gieren,
En ſnorren om zyn kruin. hy wyſt de muurbreſſe aan:
Terwyl de ſtormeling door d'opgeſchote baan
Met ſabels in de vuiſt de veſten tracht te winnen;
Maar Vrankryks Stedevoogd geeft dapper vuur van binnen, *Tegenſtant der belegerden.*
Staat pal, gelyk een rots, en keert het ſtormgeweld
Kloekmoedig reis op reis. de diepe muurgracht zwelt
Van 't uitgegoten bloed, en ſpoelt de purpre plaſſen
Van 't bleeke lichhaam, dat, tot krygsramp opgewaſſen,
Zich wentelt in het bloed, en ſmoort de ziel in 't nat.
Een ander keert te rug, na 't ſtormen op de ſtad,
Door 't lot begunſtigt, van de muuren naar zyn tenten.
Geen nederlaag kan ſchrik in groote zielen prenten.
De Dapperheid, in 't hart geherbergt, en gevoed
Door eedle driften, vreeſt geen dood, hoe fel ze woed, *De Dapperheid als een dochter van de Eerzucht beſchreven.*
Hoe naar ze ſpookt in 't veld met kogels en granaaten:
De Glorizucht bemint haar dochter boven maaten!
Zy prikkelt haar met loon, met titelen van eer,
Verhoogingen van ſtaat, en wet haar krygsgeweer.
Geen tegenſpoed noch ramp in 't ſtryden ſtompt haar degen.
Zy grypt vaak niewen moed, ſteets vaardig, nooit verlegen
Om middelen van wraak, en treft in 't end haar wit.
Hy, die moſt deizen, ſtelt zyn volk weêr in 't gelit.

Hervat met grooten ernſt den ſtorm, en wint de poſten,
Die door den tegenſtant hem bloed en arbeid koſten.
Terwyl het oorlogsvuur voor Namens wallen blaakt,
Daar 't zwangere metaal zyn donderklooten braakt,
Die hof en kerkgebou en torentranſſen ſchenden,
Villeroy tracht Vaudemont te overvallen; Dreigt Hertog Villeroy met zyne Franſche benden
Den Prins van Vaudemont. hy zoekt hem onverwacht
Te vallen op den hals, en met zyn ganſche magt,
Eer hy zyn vaanen in ſlagorde ſtel', t'omringen;
Om na dien zegepraal den landſaat by te ſpringen,
Die in den muur zyn hulp met ongeduld verbeid:
doch vruchteloos. Maar Vaudemont verkloekt den dreiger door beleid.
Hy pakt zyn oorlogstuig en al zyn legertenten,
En trekt behendig met geſchaarde regementen
Voor Vrankryks oogen af. 't getal was ongelyk,
Drie mannen tegens een, ten dienſt van Lodewyk,
Bragt Villeroy te velde. ô roem van Karels hoven!
Doorluchte Vaudemont! men zal uw aftogt looven:
Een aftogt, die zelf d'eer van 't ſtryden overtreft.
De Koning Wilhem hoort dit voorval, en verheft
Vervolg van 't beleg. Zyn Veldheers krygsbedryf. hy vreeſt geweld noch liſten,
Nu d'aanſlag is mislukt. hy wil geen tyd verquiſten,
Maar zet van uur tot uur door vlyt de zaaken voort.
Men ſloopt het buitenwerk van ſint Niklaüs poort
Door donderſlagen der mortieren. halve maanen,
Rondeelen, ravelyns, bezet met Franſche vaanen,

Re-

Reduiten, baſtions verdrinken, door de kracht
Der bomben neêrgeploft, in 't midden van de gracht.
Men heeft van outs gedicht, dat Hektors toorſſen brandden
De koninklyke vloot der Grieken aan de ſtranden
Van 't magtig Ilium: hier gaat de zaak verkeert.
Bouflers benyd den buit zyn vyand, en verteert
Door vlammen op de Maas zyn Konings legerſchepen.
De voorſtad Jambe, ſteets door wapens aangegreepen,
Smoort onder 't rookend puin, door 't eigen vuur geſloopt.
De braave Stadvoogd, die 't ontſet verwacht, en hoopt
Op 't heir van Villeroy, verduurt de Bondgenooten;
Maar word van dag tot dag in enger kring beſlooten,
En ziet door ſtorm op ſtorm de poſten afgeſneên,
De werken voor den muur, de ſchanſſen groot en kleen,
Verovert door 't geweld van WILHEMS legerknaapen;
Die zelf de Vorſt gebied in 't glimmend oorlogswapen.
Hier vliegt de Batavier, verhit op oorlogslof,
In 't midden van den brand, en ſchryft met bloed in 't ſtof
Zyn heldendaaden, door geen eewen uit te veegen.
Het veld zal ſpreeken, ſchoon de tongen ewig zweegen.
Daar blyft het Britſche volk hartnekkig, en hervat
Den aanval reis op reis. de kogel baant het pad,
En ſlecht de wallen voor den troep der ſtormelingen.
Gins ziet men Brandenburg naar d'ope breſſen dringen.
De bruine Spanjaard vecht voor Koning Karels eer.
Het Beyerſch leger woed voor d'oogen van zyn Heer.

Hoe zal myn Zangheldin, uw daân, ô helden looven,
Uw wondren gaan de faam der ouden ver te boven.
Uw vyands tegenweer verheft uw' oorlogsroem.
Bouflers, en graaf Guiſcar, en Megringi, de bloem
Der Franſche mannen, en veel duizend ſtrydbre helden
Zyn ooggetuigen van uw werken, nooit te melden
Door dichterstongen, ſchoon't myn Zangnimf zich verſtout.
Ik maale u op 't papier, een ander drukke in goud
(Uw deugd verdient deze eer) de trekken van uw wezen,
Den blikſem van uw oog, dien uw beſtryders vreezen.
En gy, ô Britſche Vorſt! men prente in diamant
De vruchten van uw brein, de krachten van uw hand.
Gy baant den weg, waar langs uw Legerhoofden draaven,
Naar bolwerk, ſchans, of poort, bezet met Franſche braaven.
Hier voert prins Holſteyn Pleun uw krygsbevelen uit,
En volgt, terwyl uw kling den fellen uitval ſtuit,
Als eerſte Maarſchalk van den Staat: hy ziet uw daaden,
En vliegt op 't bloedig ſpoor, langs omgewroete paden,
Gebroken door 't kanon, den vyand in 't gezicht;
Die, aangegreepen in zyn ſterkte, beeft en zwicht,
En ruimt de poſt, hem door den Stadvoogd aanbevolen.
Hier ziet men Koehorn, die wel eer in Mavors ſchoolen
De veſtingboukunſt met haar aanhang heeft geleert,
(Een krygsgeheim, waar door men aantaſt of verweert)
Zyn zinnen ſcherpen, om door kracht van aarde werken
De ſtad te dwingen en 't beſtrydend heir te ſterken.

Door-

Doorluchte Kolonels en Hopliên, gy verſtrekt
Alle oorlogsblikſems daar gy met uw vaanen trekt:
Schoon u myn Zangeres verzwygt op haar papieren,
Men zal met uwen naam ons landkronyk verſieren.
De Maarſchalk Villeroy, die d'opgerechte vaan *Villeroy geen kans ziende om Namente ontzetten,*
Der Bondgenooten van de ſteenrots zoekt te ſlaan,
Of WILHEMS zegepraal door oorlogsliſt te ſtuiten,
Vervloekt het nydig lot, na 't vruchteloos beſluiten
Der zaaken, die zyn hoop bedriegen, als de tyd
Door ondervinding leert. hy raaſt. hy zwelt van ſpyt,
En wil zyn leet op 't bloed der weereloozen wreeken,
En Bruſſel, Brabands hof, door zwavelgloed ontſteeken.
Hy had voor dezen togt (gelyk 't gerucht ons meld,
Ik onderzoek niet meer) Dixmuyden door zyn geld
Vermeeſtert, en de ſtad met goud kanon beſchooten.
Het goud ontgrendelt poort en venſter, breekt de ſloten,
En maakt de wachters blind, wanneer Jupyn, beluſt
Op ſnoepen, Danaé, gekerkert, ſtreelt en kuſt.
De Franſche Legervoogd trekt raazende en verbolgen *trekt op,*
Met zyn ſtandaarden op. de vlammeſtichters volgen
Met wagens, opgevult met kogel, bomb, karkas,
En brandgereetſchap, dat de ſteden ſmoort in d'aſch.
Zo randen wolven, door den boſchleeuw afgebeeten,
Een heir van ſchaapen aan, door drift van wraak bezeten:
Ze ontvluchten ſterker klaauw, maar koelen hunnen moed,
Het vuur van vyandſchap in 't weerelooze bloed.

Het

en bombardeert Brusſel.

Het leger naakt de ſtad. men plant de brandbanieren,
En blikſemt Karels erf door bomben en mortieren,
En kogels, die de vlam ontſteeken door hun gloed.
De bleeke burger treurt, terwyl de vyand woed.
Men ſchokt kaſteel en hof door donders der kortouwen.
Men ſpaart geen kloosſtertrans, kapel, noch kerkgebouwen,
Mary, Sint Jan, Niklaas, of Magdaleen gewyd.
De werkman ziet zyn huis, zyn rykdom, voor den vlyt
Des arbeids en om zweet gekocht, door 't vuur verſlinden,
En ſmeekt om herberg voor zyn huisgezin by vrinden,
Die 't woedende element verſchoonde by geval.
De winkels ſtaan in brand ruim duizend in getal.
De ſtoffen t'zaamgevoegt van goude en zilvre draaden,
Door kunſtenaars gewrocht tot feeſt- en praalgewaaden
Ten dienſt der hovaardy, verdwynen in de lucht,
Terwyl de koopman om zyn winkelſchade zucht,
En weent op 't ſmookend puin van zyn vernielde daken.
Zo zag men Sinons toorts paleis en tempel blaaken;
En Agamemnons heir de huizen overal
Vernielen door de vlam in Koning Priams wal.

De Koning beſtormt, na 't winnen der ſtad, het kaſteel van Namen.

De Bondgenoot vaart voort met ſtormen op de ſchanſſen
Van 't rotskaſteel, en breekt den tegenſtant der Franſſen
Door d'aangevoerde magt. de ſtad was overmand,
De poort ontgrendelt door Vorſt WILHEMS ſterke hand:
Nu word de rots beſtreên, en dag op dag beſchooten.
Men blaakt. men wond. men moord. wat word 'er bloed ver-
gooten Van

Van legerhoofden, en ſoldaaten, die vol vuur
Den hoogverheven trans beklimmen, en den muur
Beſpringen, of de ziel uitbraaken onder 't vechten!
De dappre Landgraaf naakt uit Heſſen met zyn knechten,
Ruim vyftien duizend ſterk, al ſtrydbaar volk, vermaard
Door kracht en dapperheid, geſchapen om het zwaard
Te voeren, en God Mars te volgen op zyn togten.
Zy vinden 't werk alreê begonnen dat ze zochten,
En haalen het verzuim, veroorzaakt door de reis,
Met ſtryden dubbeld in. elk quyt zich naar den eiſch
Der zaaken, en vergroot zyn glori door den degen:
Zo word de prys door moed en dapperheid verkregen.
Wie preſt myn Zangnimf hier te weiden in zyn lof?
't Is Keppel, 't pronkjuweel van Koning WILHEMS hof, *Onvergelykelyke Heldendaad van den Heer Keppel.*
En door zyn deugd zo diep in 't vorſtlyk hert geſchreeven.
Hy ziet den ſtormeling, ten ſtormtrans afgedreeven,
Verſtrooit, verbaaſt, den ſtryd ontvluchten over 't land.
Hy grypt, op dat gezigt, een ſtander met zyn hand,
En plant hem op den grond, en ſchreeuwt: houd moed myn vrienden.
Staat mannen, die weleer zo trou den Koning dienden;
Herroept uw ouden plicht, ai, nadert deze vaan.
Ik biede u, keert weêrom, myn hulp en leven aan.
Hervat met my den ſtorm. wy zullen zegepraalen,
Of ſtervende onze ſchuld den Legervoogd betaalen.
Zy heffen, op dat woord, de wapens van den grond,
En vliegen naar de plaats daar 't oorlogsteken ſtond.

En ſpreeken: legt ons Hoofd Rivéra doodgeſchooten,
Wy volgen uw banier, als trouwe hulpgenooten.
Gebied ons in zyn plaats: wy trekken daarge ons leid,
En ſchrikken voor geen dood, tot WILHEMS dienſt bereid.
Held Keppel ſtelt zyn volk in ryen en geleden,
En moedigt door zyn ſtem de mannen, daar ze treeden
Gewapent naar de veſt. gelyk een boſchleeuwin,
Geplondert van haar buit, met een vergramden zin,
En oogen, die in 't hoofd als heete koolen branden,
Den rover najaagt, vind, en aangrypt met haar tanden
En ſcherpen klaauw, tot wraak van 't leet en ongelyk:
Zo geeft heer Keppel met zyn benden blyk op blyk
Van onverſchrokken moed, en wreekt de nederlaagen,
En 't bloed der helden, in den fellen ſtorm verſlaagen.
Hy wint de ſterkte, die 't belegerd volk verweert.
Hy ſteekt zyn ſtander in den grond, en triomfeert.
O groote gunſteling van zulk een grooten Koning!
O jonge Mars! ô roem der helden! geen beloning
Van goud of diamant, noch hoogverheven ſtaat
(Een gift die herten ſtreelt) voldoet uw heldendaad.
Leef lang tot WILHEMS vreugde, en eer van uwe maagen,
Die roem in 't vaderland op uw geboorte draagen.

Het Kaſteel word door de Bondgenooten verovert.

De rots word dagelyks met grooter ernſt beſtreên.
Men ziet van tyd tot tyd de werken afgeſneên,
En den bezetteling de poſten uytgedreeven.
De Maarſchalk moet de veſt gedwongen overgeeven;

En

En Hertog Villeroy, die Vrankryks grootſte magt,
De bloem van 't volk, alom vergaârt, te velde bragt,
Slechts ooggetuige van Vorſt WILHEMS roem verſtrekken,
En hoopeloos met al zyn krygsgevolg vertrekken.
Nu juicht de Bondgenoot. nu ſiddert Lodewyk.
De Rotsverwinnaar zeilt in zege naar zyn ryk: *Koning WILHEM vertrekt naar zyn ryk.*
Terwyl de Watergoôn, opborlende uit de baaren,
De lauren vlechten om zyn koninklyke haaren.
Hy land, en trekt te poſt naar Londen met zyn ſtoet,
Daar 't volk op markt en ſtraat den Zegepraler groet.
Hier waakt hy als voorheen voor 't recht der onderzaaten.
Hier ſlaaft hy in 't bewint der vorſtelyke ſtaaten
Voor Gods verkore kerk, zyn allerwaardſte pand. (hand!
Maar, ach! hoe klopt myn hert van ſchrik! hoe beeft myn
Wat droevig voorwerp dwingt myn Zangeres tot klaagen!
O gruwelyk beſluit! ô nooitgehoorde laagen!
Die groote Vorſt, die roem, dat voorbeeld van zyn tyd; *Verraad tegens het leven van den Koning*
Die Neſtor in den raad, Alcides in den ſtryd,
En zo veel helden als d'aaloutheid heeft beſchreeven,
Beſchaamt en overtreft door zyn doorluchtig leven,
Die zuil van Jeſus kerk, Europes toeverlaat,
Dat wonder, word gedreigt door laagen en verraad.
Beneden gaapt een poel, verſmoort in diepe kolken, *in de hel geſmeed.*
Daar Plutoos yzre ſtaf een heir van helſche volken,
Verdoemde zielen, dwingt: een ryk, daar nooit de nacht
Voor 't helder daglicht ruimt: daar Charons bleeke vracht

De zwarte poort beſtormt, gepreſt door geeſſelſlagen:
Daar Jammer en Elend, verzwakt door eeuwig knaagen,
Met waggelende ſchreên in dien vervloekten ſtaat
Den helſchen Vorſt, als wacht, geleiden waar hy gaat;
Of, als hy ſlempt op 't feeſt, daar duizend naare reien
Zyn oor verluſtigen door ſchor gekerm en ſchreien,
Den zwarten nektarkelk toereiken aan den diſch,
Waar op zyn wiltbraadt rookt: die Prins der duiſternis,
Verheven op zyn ſtoel, beſtuuwt van vloekgedrogten,
Die lang den ondergang der vroome zielen zochten,
Wenkt driemaal met zyn ſtaf. elk zwygt, en hoort zyn reên:
Getrouwe knechten, die ons aanbid hier beneên,
En viert de monarchy, door 't lot ons opgedraagen;
De Deugd, een hertstogt, die my nimmer kon behaagen,
Wiens aanhang door myn magt en liſten wierd beſtormt,
Zo dra de waerelt uit den bajert was gevormt,
Zag na dien tyd het vuur ſteets van myn gramſchap branden,
Wanneer ze vluchtte voor gekroonde dwingelanden,
Myn vrienden, tot myn dienſt door vleiery bekoort.
Ik heb heur vaak vervolgt van 't een aan 't ander oord,
En haar gevolgen in den ſterveling beſtreden.
Nu voertze, tot myn ſpyt, met al heur waardigheden
De kroon in 't hert van hem, die 't ryk van Engeland
Beheerſcht. hy ſtreelt haar met zyn zinnen en verſtand.
Hy heeft het Kerkgeweld, myn gunſteling, verdreven,
En Vryheid, die ik haat, weêr in zyn plaats verheven.

Hy

Hy ſtut Gods tempel, daar hy wankelt, met zyn hand.
Zo ſnood een werk eiſcht wraak. de Koning moet van kant.
't Is meer als eens miſlukt. men zal de zaak hervatten,
En ik met vreugde 't bloed zien uit zyne aadren ſpatten.
Myn lyfwacht, vlieg terſtont naar boven met een ry
Gedrogten, zoonen van myn wreedſte Moordharpy.
Verbreek hun banden. maak hen wakker, daarze, dronken
Van bloed te zwelgen, in myn zwarte kerkers ronken.
Ga ſleep hen voor den dag. myn trouwe Stokebrand,
Myn hofraad, dien ik min, gy zult, als hoofdgezant,
Myn Razernyen op de reis naar d'aard geleiden.
Britanje, een eiland, door den Oceaan geſcheiden
Van andre ſtranden, moet gy zoeken op den togt:
Daar heb ik vrienden, die, door ſchyven omgekocht,
Of door een eige drift van vyantſchap bewoogen,
In 't heimelyk den Vorſt belaagen. uit hunne oogen
Zult gyze kennen, en in 't veinzende gelaat
Gemaakte vrientſchap, die den dodelyken haat
Verbergt, beſpeuren. let met aandacht op hun wezen:
Gy zult'er 't moordgeheim, in 't hert gedrukt, uit leezen.
Blaas dan dat vuur, daar 't ſmeult van binnen, wakker aan.
Beloof hun rykdom, ſtaat en ampten na 't beſtaan
Van 't heerlyk opzet, dat myn jammerkolk zal roemen,
Schoon het myn vyanden, Gods hemelgeeſten, doemen.
Voor al verblind hen door beloften van de zaak
Geheim te houden, en hun lichhaam voor de wraak

Te hoeden: maar als 't werk volbragt is naar myn wenſchen,
Dan groei ik in de ſtraf, en lach om 't leet der menſchen.
Zo ſpreekt de helſche Vorſt: terwyl zyn lyfwacht keert
Met monſters, in de kunſt van moorden uitgeleert.
Zy ſtygen uit den poel met toortſen in hun handen,
Die, aan den helſchen gloed ontſteken, yſlyk branden.
De leidsman baant den weg, en voert hen naar de ſtad,
Wel eer door Olivier met Karels bloed beklad,
Nu zwanger van verraad en koningsmoordenaaren,
Die 't leven van hun Heer belaagen, als barbaaren,
Om Stuart weêr in 't ryk te kroonen door zyn dood.
De troonverlater wacht, vaſt zeilreede op zyn vloot,
Den uitſlag van 't verraad met al zyn kerktirannen
En gunſtelingen, die met ſchelmen t'zamenſpannen,
Door Plutoos nachtgeſpuis tot woeden aangezet.
Het moorduur is beſtemt, de dolk alrê gewet.
De helſche Stokebrand, het hoofd der vloekgezanten,
Werkt op 't verbaſtert hert der Britſche moordverwanten,
En blaaſt de vlammen aan in 't ſmeulende gemoed,
Niet uit te bluſſchen als door Koning WILHEMS bloed.
Het ſchelmſtuk wordt ontdekt, Maar een van 't eedtgeſpan, door naberou gedreeven,
Ontdekt de zaak ten dienſt van 't vorſtelyke leven,
En brengt het moordgeheim omzigtig aan den dag.
De Hofraad ſchrikt. zo word die dodelyke ſlag
Zelf door Gods hand geſtuit, en ganſch Euroop behouden.
Men taſt de huizen aan van jongen en van ouden,

Van

Van burgers, edelliên, en die men houd verdacht.
Men ſleept de ſchelmen wech, gekluiſtert door de wacht,
Gevleugelt arm aan arm, en ſluit de kerkers open.
Men ſticht de galgen om de monſters op te knoopen, *en de aanleiders geſtraft.*
Die in de vierſchaar 't ſtuk bekennen voor den Raad.
Men vierendeelt de leên, ten ſpiegel van het quaad,
En zetze op ſtaak of rad, met touwen vaſtgebonden,
In duurzaam teer gekookt, ten toon voor 't oog van Londen.
Terwyl die donkre wolk de lucht van Albion
Bedekte, brak allenks de heldre vredezon
Met gulde ſtraalen door. de krygstroòn, hoogverheven
In alle landen van Euroop, begon te beeven;
De zuilen waggelden. de Vrede daalde neêr
In 't witte feeſtgewaad, en greep de ſcherpe ſpeer
Uit vrou Bellones vuiſt, en brak God Mavors degen.
Zy reiſde door Euroop, en ſtrooide langs de wegen
Vergulde palmen en olyven, waarze trad.
Zy zag de velden aan, met heldenbloed beklad,
En weende op dat gezigt. de lonken van haare oogen,
De trekken van 't gelaat, zo vriendelyk, bewoogen
Het hert der Koningen en Duitſche Vorſten om
De vredevlammen op 't altaar in 't heiligdom
t'Ontſteecken, en Belloon met al haar moordtrouwanten
Te kluiſteren in haar hol. de plaats der afgezanten *a' Algemeene Vrede word te Ryswyk*
Word eindlyk naar den zin van yder uytgekeurt:
En u, ô Ryſwyk! valt dat heerlyk lot te beurt.

Hier

beſloten. Hier word die groote zaak met yver voortgedreeven:
Het heilzaam vreêverbond getroffen en beſchreeven
Op 't huis te Nieuwburg, daar 't muziek van 't pluimgediert,
Dien zegenryken dag op groene telgen viert.

Beſluit. Grootmagtigſte Monarch! ô Zuil van Gods altaaren!
O Vryburg van uw volk! die met uw lyfgevaaren
Op zo veel togten voor de vryheid hebt geſtreên,
Het Chriſtenryk beſchermt, en 't recht van 't Algemeên:
O wonder van uw eeuw, tot heil van 't volk geboren!
De Vorſten komen, om uw wysheid aan te hooren,
Uit vreemde landen u begroeten in uw hof:
Der Ruſſen Kaizer zelf, gekittelt door uw lof,
Bezoekt uw Majeſteit: ô WILHEM, groot van daaden!
Men vlechte olyven om uw groene laurebladen:
Gy ſchenkt de Vrede aan ons, legt Mavors aan den band,
En ſluit de tempelpoort van Janus met uw hand.

Einde van het Tweede Deel.